Att taga sin tillflygt till ett utländkst lån inser jag icke vara af behofvet påkalladt; det finnes capitalister nog i landet, som vilja utlåna penningar, blott de äro säkra om återbetalning i rätter tid, så väl af capital som ränta, utan att uppehållas af långt utdragne utsökningsåtgärder. Vi se, att Riksgälds-Contoret nu i denna stund kan emot 5 procent få upplåna penningar, ehuru den nu varande conjuncturen icke är den bästa för penninge-uppläningar; men den skall nödvändigt blifva bättre, när de nya arrangementerne vunnit full stadga. Om Riksgälds-Contoret upplånade emot 5 procent, utlånade emot 6, hvaraf en procent blef amorterad capital-afbetalning, så vore åtminstone en utsigt vunnen för jordbrukaren att inom en längre tids förlopp se sin skuld betald och blifva sjelf egare af sin jord, som han nu så godt som sköter åt en annan; och min öfvertygelse är, att en blott demonstration i denna väg skulle snart nog nedsätta räntefoten i allmänhet och derigenom komma den skuldsatte landtmannen till hjelp, så vida han äfven sjelf ville hjelpa sig utur sin iråkade förlägenhet;"

samt af Riksdags-Fullmägtigen *Nils Strindlund* från Wester-Norrlands Län: "Jag har icke kunnat biträda den af Stats-Utskottet vidtagna præliminaira åtgärd, att åtskilja samt behandla, hvar för sig, Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse, om upptagande af ett lån till bildande af Hypotheks-Föreningar, och de till Stats-Utskottet äfven remitterade skriftliga anföranden i ämnet af *Anders Danielsson* ifrån Elfsborgs Län och *Johannes Svensson* ifrån Jönköpings Län. (Se Utlåtandet N:o 367).

Dessa anföranden innefattade icke nya eller serskilda motioner i lånefrågan. De utgjorde, såsom af deras lydelse också var att inhemta, dels skiljaktiga, dels med hvarandra öfverensstämmande anmärkningar vid Kongl. Maj:ts Skrifvelse, med dermed förenade förslag till förändringar i detailförhållanden; och har man alldeles misstagit sig, om man ansett Kongl. Maj:ts Skrifvelse uteslutande afse ett utländskt lån. Det innehåller icke samma Skrifvelse, och kan således, just på grund af den, lika väl föreslås ett inländskt lån, det *Anders Danielsson* och *Johannes Svensson* gifvit företräde, som ett lån från utländsk ort, med förespegling om vådan hvaraf det varit, som förläggare och penninge-interessena uppskrämt skuggrädda och klentrogna vårdare af det utaf dessa interessen så hårdt tryckta jordbruket.

Det är dock lyckligtvis med en pluralitet af endast *en* röst, som ifrågavarande åtgärden segrat; och jag hoppas, att hos Rikets Ständer i allmän-

het finna mera oegennytta, mera aktning för andras rätt och mera omtanke för den skuldsatte jordbrukarens olyckliga belägenhet, än att äfven de skola söka afvägar och leda frågan på villostigar.

Såsom jag redan erinrat, utgjorde *Anders Danielssons* och *Johannes Svenssons* anföranden ett sammanhängande helt med Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse, och hvilka alltså, efter tillämpning af 1 momenten i 49 och 57 §§. Riksdags-Ordningen, bort pröfvas i ett sammanhang. Nu har Utskottet deremot gjort två ämnen af ett, och, vid pröfning af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse, undanryckt Utskottets bedömande de af *Anders Danielsson* och *Johannes Svensson* gjorda anmärkningar vid samma Skrifvelse. För ett annat behandlingssätt, hade dock Utskottet ledning af, ej mindre sakens beskaffenhet och Grundlagen, än äfven af den form, i hvilken frågan inkom ifrån Utskottets Afdelning; och jag betviflar icke, att, om de af *Anders Danielsson* och *Johannes Svensson* andragne skäl och, i synnerhet af den förstnämnde, framställda förslag till ändringar och modificationer i Kongl. Maj:ts Proposition fått göra sig gällande i sammanhang med Propositionen; så hade lånefrågan, i det hela, fått en annan vändning, och den gäldskyldige jordbrukaren kunnat vinna förhoppning, att komma utur procenteriets snaror; varandes det föregifvande falskt, att lånet icke skulle, i någon mon, komma de mindre jordegarne eller allmogen till godo, då Rikets Ständer hade i deras magt, att fördela utlåningen sålunda, att en viss del skulle lemnas till de större och en viss del till de mindre jordegarne.

För öfrigt faller hvar och en i ögonen den inconsequence af Utskottet, att i sammanhang med den Kongl. Propositionen taga under pröfning de inom Högl. Ridderskapet och Adeln gjorda och till Utskottet öfverlemnade anmärkningar vid densamma, men och deremot göra anmärkningarne från Bonde-Ståndet till föremål för en serskild öfverläggning och ett serskildt Betänkande.

I fall, som jag förmodar, Rikets Ständer icke åtnöjas med någotdera af Utskottets bägge hufvudsakliga beslut; så torde Rikets Ständer, vid återremisserna af dessa Betänkanden, ålägga Utskottet, att i ett sammanhang handlägga Kongl. Maj:ts Skrifvelse och de omförmälde skriftliga anföranden, samt uti ett enda Utlåtande besvara återremisserne och yttra sig öfver lånefrågan i dess helhet.

Häruti hafva instämt Riksdags-Fullmägtige *Olof Månsson* från Blekinge och *J. O. Dahlberg* från Wester-Norrland.

N:o 367.

Ank. till Exp.-Utsk. den 10 Dec.

Utlåtande, i anledning af Riksdags-Fullmägtigen från Elfsborgs Län Anders Danielssons förslag till upptagande af inhemska lån, för att till Jordbrukare utlånas.

(RGS. A.)

Med föranledande af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer, angående upptagande af lån till befrämjande af Hypotheks-Föreningar, har Riksdags-Fullmägtigen från Elfsborgs Län *Anders Danielsson*, vid remitteringen af högstberörde Nådiga Skrifvelse, till Bonde-Ståndet afgifvit ett till Utskottet remitteradt Upp- och Utlånings-Förslag, så lydande:

1:o "Att Riksgälds-Contoret uppdrages upplåna capital emot Contorets obligationer, utställde på ett lån till tre års förutgående uppsägning å 500 och jemna 1,000:tal R:dr, samt innebärande skyldighet, att, vid hvarje halfårs slut eller ultimo Junii och December, betala 2 och en fjerdedels procents ränta; varande dessa obligationer för alltid befriade från det för andra capital stadgade Bevillnings-afdrag;

2:o Denna upplåning verkställes i den mon lånsökande emot intecknings-säkerhet hos Contoret anmäla sig och aflemna eller erbjuda antagliga säkerheter, enligt serskilda stadgade grunder.

3:o Riksgälds-Contoret utlånar de sålunda upplånade medel emot goda och antagliga intecknings-handlingar å jordegendom, inom halfva taxerings-värdet, dock icke utöfver 20,000 R:dr, samt ej mindre än 500 R:dr på hvarje serskild egendom och i jemna 100 eller 1,000 R:drtal. — Serskild borgen bör ställas för räntans ordentliga betalning.

4:o För dessa lån uppbär Riksgälds-Contoret sex för hundrade årligen samt afdragas 2 procent i ett för allt, vid lånets utgifvande, såsom lånepåkostnader. Af årliga inbetalningen användes en procent till amortissement af capitalet och 5 procent anses såsom ränta. Skulle ränte-betalningen icke ordentligt verkställas, eger Contoret att å den förfallna räntan beräkna ny ränta för fulla månaden, som betalningen fördröjes, men vare skyldigt att genast utsöka hos löftesmännen.

5:o Af förskotts-procenten till låne-omkostnader bildas en serskild fond i Riksgälds-Contoret, hvari äfven ingår årliga amortissements-procenten. Desse medel användas att inlösa 1-50:del af de utgifne obligationerne

årligen och återstoden förräntas. — Inlösningen sker efter utlottning.

6:o Den halfva procent, som uppkommer genom skilnaden af upp- och utlånings-räntan, användes till Riksgälds-Contorets ersättning för administrations-kostnaderne.

7:o De uppsagde obligationerne inlösas af Riksgälds-Contorets under hand hafvande medel, derest icke i ofvansagde låne-väg capital kunna erhållas; men godtgör sig Riksgälds-Contoret derföre genom serskild upplåning emot fulla 5 procent, hvartill ränte-skilnaden utbetalas af den ofvannämnde reserv-fonden.

8:o Skulle Rikets Ständer vid nästa sammankomst finna, att denna sålunda inrättade låne-anstalt icke kan bära sig, utan att Riksgälds-Contorets tillgångar måste anlitas, böra de förklara sig villige, att taga vidare mått och steg för att afhjelpa ett sådant förhållande; men som hela denna anstalt endast grundar sig på öfvertygelsen, att behofvet för rörelsen nu erfordrar ett sådant för crediten underlättande Statens medlande emellan Långifvare och Låntagare på inteckningar, böra Rikets Ständer äfven förklara sig sinnade, att, derest erfarenheten vid en blifvande Riksdag skulle visa Hypotheks-Föreningars önskvärda uppkomst, eller att Credit-Lagarnes förbättrade skick med visshet kunde låta förmoda ett dylikt förhållande i framtiden, de då anse sig lämpligast böra helt och hållet eller partielt öfverflytta denna låne-rörelse på nämnde Inrättningar, såsom locala och mera passande för dess bedrifvande; hvarföre Riksgälds-Contorets Fullmägtige böra under tiden låta Länsvis bokföra och redovisa densamma.

Uti hvilket förslag åtskillige Ståndets Ledamöter instämt.

Vid slutliga kandläggningen af nämnde förslag, har, den 1:sta innevarande December, Utskottet tillhandakommit ett Utdrag af Protocollet, hållet hos Bonde-Ståndet samma dag, med ett deri intaget, af Riksdags-Fullmägtigen *Johannes Svensson* från Jönköpings Län aflemnadt Memorial, deri han, under hufvudsakligt instämmande i *Anders Danielssons* ofvanberörde förslag, yrkar nödvändigheten deraf, att en allmän låne-operation vidtages, hvarigenom Jordbrukaren må kunna, emot nedsatt ränta och successiv afbetalning, få omsätta sine skulder; och hade, efter hvad nyss omförmälde Protocoll antyder, Ståndet hörts allmänneligen gilla *Johannes Svenssons* framställning.

Utskottet har tagit i öfvervägande *Anders Danielssons* ifrågavarande förslag, och i sammanhang härmed det af *Johannes Svensson* serskildt af-

gifne

Att taga sin tillflygt till ett utländkst lån inser jag icke vara af behofvet påkalladt; det finnes capitalister nog i landet, som vilja utlåna penningar, blott de äro säkra om återbetalning i rätter tid, så väl af capital som ränta, utan att uppehållas af långt utdragne utsökningsåtgärder. Vi se, att Riksgälds-Contoret nu i denna stund kan emot 5 procent få upplåna penningar, ehuru den nu varande conjuncturen icke är den bästa för penninge-upplåningar; men den skall nödvändigt blifva bättre, när de nya arrangementerne vunnit full stadga. Om Riksgälds-Contoret upplånade emot 5 procent, utlånade emot 6, hvaraf en procent blef amorterad capital-afbetalning, så vore åtminstone en utsigt vunnen för jordbrukaren att inom en längre tids förlopp se sin skuld betald och blifva sjelf egare af sin jord, som han nu så godt som sköter åt en annan; och min öfvertygelse är, att en blott demonstration i denna väg skulle snart nog nedsätta räntefoten i allmänhet och derigenom komma den skuldsatte landtmannen till hjelp, så vida han äfven sjelf ville hjelpa sig utur sin iråkade förlägenhet;"

samt af Riksdags-Fullmägtigen *Nils Strindlund* från Wester-Norrlands Län: "Jag har icke kunnat biträda den af Stats-Utskottet vidtagna præliminaira åtgärd, att åtskilja samt behandla, hvar för sig, Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse, om upptagande af ett lån till bildande af Hypotheks-Föreningar, och de till Stats-Utskottet äfven remitterade skriftliga anföranden i ämnet af *Anders Danielsson* ifrån Elfsborgs Län och *Johannes Svensson* ifrån Jönköpings Län. (Se Utlåtandet N:o 367).

Dessa anföranden innefattade icke nya eller serskilda motioner i lånefrågan. De utgjorde, såsom af deras lydelse också var att inhemta, dels skiljaktiga, dels med hvarandra öfverensstämmande anmärkningar vid Kongl. Maj:ts Skrifvelse, med dermed förenade förslag till förändringar i detailförhållanden; och har man alldeles misstagit sig, om man ansett Kongl. Maj:ts Skrifvelse uteslutande afse ett utländskt lån. Det innehåller icke samma Skrifvelse, och kan således, just på grund af den, lika väl föreslås ett inländskt lån, det *Anders Danielsson* och *Johannes Svensson* gifvit företräde, som ett lån från utländsk ort, med förespegling om vådan hvaraf det varit, som förläggare och penninge-interessena uppskrämt skuggrädda och klentrogna vårdare af det utaf dessa interessen så hårdt tryckta jordbruket.

Det är dock lyckligtvis med en pluralitet af endast *en* röst, som ifrågavarande åtgärden segrat; och jag hoppas, att hos Rikets Ständer i allmän-

het finna mera oegennytta, mera aktning för andras rätt och mera omtanke för den skuldsatte jordbrukarens olyckliga belägenhet, än att äfven de skola söka afvägar och leda frågan på villostigar.

Såsom jag redan erinrat, utgjorde *Anders Danielssons* och *Johannes Svenssons* anföranden ett sammanhängande helt med Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse, och hvilka alltså, efter tillämpning af 1 momenten i 49 och 57 §§. Riksdags-Ordningen, bort pröfvas i ett sammanhang. Nu har Utskottet deremot gjort två ämnen af ett, och, vid pröfning af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse, undanryckt Utskottets bedömande de af *Anders Danielsson* och *Johannes Svensson* gjorda anmärkningar vid samma Skrifvelse. För ett annat behandlingssätt, hade dock Utskottet ledning af, ej mindre sakens beskaffenhet och Grundlagen, än äfven af den form, i hvilken frågan inkom ifrån Utskottets Afdelning; och jag betviflar icke, att, om de af *Anders Danielsson* och *Johannes Svensson* andragne skäl och, i synnerhet af den förstnämnde, framställda förslag till ändringar och modificationer i Kongl. Maj:ts Proposition fått göra sig gällande i sammanhang med Propositionen; så hade lånefrågan, i det hela, fått en annan vändning, och den gäldskyldige jordbrukaren kunnat vinna förhoppning, att komma utur procenteriets snaror; varandes det föregifvande falskt, att lånet icke skulle, i någon mon, komma de mindre jordegarne eller allmogen till godo, då Rikets Ständer hade i deras magt, att fördela utlåningen sålunda, att en viss del skulle lemnas till de större och en viss del till de mindre jordegarne.

För öfrigt faller hvar och en i ögonen den inconsequence af Utskottet, att i sammanhang med den Kongl. Propositionen taga under pröfning de inom Högl. Ridderskapet och Adeln gjorda och till Utskottet öfverlemnade anmärkningar vid densamma, men och deremot göra anmärkningarne från Bonde-Ståndet till föremål för en serskild öfverläggning och ett serskildt Betänkande.

I fall, som jag förmodar, Rikets Ständer icke åtnöjas med någotdera af Utskottets bägge hufvudsakliga beslut; så torde Rikets Ständer, vid återremisserna af dessa Betänkanden, ålägga Utskottet, att i ett sammanhang handlägga Kongl. Maj:ts Skrifvelse och de omförmälde skriftliga anföranden, samt uti ett enda Utlåtande besvara återremisserne och yttra sig öfver lånefrågan i dess helhet.

Häruti hafva instämt Riksdags-Fullmägtige *Olof Månsson* från Blekinge och *J. O. Dahlberg* från Wester-Norrland.

N:o 367.

Ank. till Exp.-Utsk. den 10 Dec.

Utlåtande, i anledning af Riksdags-Fullmägtigen från Elfsborgs Län Anders Danielssons förslag till upptagande af inhemska lån, för att till Jordbrukare utlånas.

(RGS. A.)

Med föranledande af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer, angående upptagande af lån till befrämjande af Hypotheks-Föreningar, har Riksdags-Fullmägtigen från Elfsborgs Län *Anders Danielsson*, vid remitteringen af högstberörde Nådiga Skrifvelse, till Bonde-Ståndet afgifvit ett till Utskottet remitteradt Upp- och Utlånings-Förslag, så lydande:

1:o "Att Riksgälds-Contoret uppdrages upplåna capital emot Contorets obligationer, utställde på ett lån till tre års förutgående uppsägning å 500 och jemna 1,000:tal R:dr, samt innebärande skyldighet, att, vid hvarje halfårs slut eller ultimo Junii och December, betala 2 och en fjerdedels procents ränta; varande dessa obligationer för alltid befriade från det för andra capital stadgade Bevillnings-afdrag;

2:o Denna upplåning verkställes i den mon lånsökande emot intecknings-säkerhet hos Contoret anmäla sig och aflemna eller erbjuda antagliga säkerheter, enligt serskilda stadgade grunder.

3:o Riksgälds-Contoret utlånar de sålunda upplånade medel emot goda och antagliga intecknings-handlingar å jordegendom, inom halfva taxerings-värdet, dock icke utöfver 20,000 R:dr, samt ej mindre än 500 R:dr på hvarje serskild egendom och i jemna 100 eller 1,000 R:drtal. — Serskild borgen bör ställas för räntans ordentliga betalning.

4:o För dessa lån uppbär Riksgälds-Contoret sex för hundrade årligen samt afdragas 2 procent i ett för allt, vid lånets utgifvande, såsom lånepåkostnader. Af årliga inbetalningen användes en procent till amortissement af capitalet och 5 procent anses såsom ränta. Skulle ränte-betalningen icke ordentligt verkställas, eger Contoret att å den förfallna räntan beräkna ny ränta för fulla månaden, som betalningen fördröjes, men vare skyldigt att genast utsöka hos löftesmännen.

5:o Af förskotts-procenten till låne-omkostnader bildas en serskild fond i Riksgälds-Contoret, hvari äfven ingår årliga amortissements-procenten. Desse medel användas att inlösa 1-50:del af de utgifne obligationerne

årligen och återstoden förräntas. — Inlösningen sker efter utlottning.

6:o Den halfva procent, som uppkommer genom skilnaden af upp- och utlånings-räntan, användes till Riksgälds-Contorets ersättning för administrations-kostnaderne.

7:o De uppsagde obligationerne inlösas af Riksgälds-Contorets under hand hafvande medel, derest icke i ofvansagde låne-väg capital kunna erhållas; men godtgör sig Riksgälds-Contoret derföre genom serskild upplåning emot fulla 5 procent, hvartill ränte-skilnaden utbetalas af den ofvannämnde reserv-fonden.

8:o Skulle Rikets Ständer vid nästa sammankomst finna, att denna sålunda inrättade låne-anstalt icke kan bära sig, utan att Riksgälds-Contorets tillgångar måste anlitas, böra de förklara sig villige, att taga vidare mått och steg för att afhjelpa ett sådant förhållande; men som hela denna anstalt endast grundar sig på öfvertygelsen, att behofvet för rörelsen nu erfordrar ett sådant för crediten underlättande Statens medlande emellan Långifvare och Låntagare på inteckningar, böra Rikets Ständer äfven förklara sig sinnade, att, derest erfarenheten vid en blifvande Riksdag skulle visa Hypotheks-Föreningars önskvärda uppkomst, eller att Credit-Lagarnes förbättrade skick med visshet kunde låta förmoda ett dylikt förhållande i framtiden, de då anse sig lämpligast böra helt och hållet eller partielt öfverflytta denna låne-rörelse på nämnde Inrättningar, såsom locala och mera passande för dess bedrifvande; hvarföre Riksgälds-Contorets Fullmägtige böra under tiden låta Länsvis bokföra och redovisa densamma.

Uti hvilket förslag åtskillige Ståndets Ledamöter instämt.

Vid slutliga kandläggningen af nämnde förslag, har, den 1:sta innevarande December, Utskottet tillhandakommit ett Utdrag af Protocollet, hållet hos Bonde-Ståndet samma dag, med ett deri intaget, af Riksdags-Fullmägtigen *Johannes Svensson* från Jönköpings Län aflemnadt Memorial, deri han, under hufvudsakligt instämmande i *Anders Danielssons* ofvanberörde förslag, yrkar nödvändigheten deraf, att en allmän låne-operation vidtages, hvarigenom Jordbrukaren må kunna, emot nedsatt ränta och successiv afbetalning, få omsätta sine skulder; och hade, efter hvad nyss omförmälde Protocoll antyder, Ståndet hörts allmänneligen gilla *Johannes Svenssons* framställning.

Utskottet har tagit i öfvervägande *Anders Danielssons* ifrågavarande förslag, och i sammanhang härmed det af *Johannes Svensson* serskildt af-

gifne

gifne Memorial, och hvarvid Utskottet i första rummet funnit den erinran icke öfverflödig, att nemligen till beloppen oinskränkte låntillgångar icke kunna inom en kortare tid vara att påräkna; samt att, då Riksgälds-Contoret, dels för reglerandet af sine skulder, och dels till bestridande af de utbetalningar, hvilka kunna komma att reqvireras i afräkning å de flere på Contoret anvisade creditiv, sjelft behöfver upptaga lån, det synes vara alldeles olämpligt, att de låntillgångar, som kunna erhållas och för Contoret äro behöflige, skola anvisas till ett för Contoret främmande föremål. — Den anmärkning bör icke heller förbises, att, då Riksgälds-Contoret för det närvarande ej utan svårighet kan upptaga större lånesummor mot 5 procents ränta, synes föga sannolikt, att några sådane skola emot den af *Anders Danielsson* föreslagna ränte-fot, 4 och en half procent, kunna erhållas.

Utskottet har jemväl ansett sig böra erinra, huruledes tvänne motioner, med enahanda åsyftning som *Anders Danielssons* ifrågavarande förslag, blifvit under innevarande Riksmöte väckta inom Ridderskapet och Adeln, men å hvilka motioner Utskottet, uti de häröfver afgifne och af Rikets Ständer, utan återremiss, godkända Utlåtanden N:o 190 och 229, bifall afstyrkt, på den grund, att Statens skuldsättning för reglerandet af enskildes skulder icke kan vara nyttig.

Vid detta förhållande och under åberopande tillika af hvad Utskottet nu serskildt i förevarande ämne anfört, har Utskottet skolat

afstyrka bifall å *Anders Danielssons* förslag och *Johannes Svenssons* framställning.

Stockholm den 10 Dec. 1834.

Emot detta beslut har Riksdags-Fullmägtigen *Anders Andersson* från Skaraborgs Län anmält reservation; hvarjemte Herr *von Troil, Em.*, skriftligen anfört: "Jag kan ej gilla redactionen af detta Betänkande. Då den motion det besvarar, inom det Riks-Stånd der den väcktes, rönt ett nästan allmänt bifall, hade jag trott Utskottet skyldigt ingå i ett fullständigt utredande af orsakerne, hvarföre den af Ståndet önskade åtgärd ej kan tillstyrkas. Utskottets uppgift, att *Anders Danielssons* motion är *enahanda* med en af mig vid Riksdagens början väckt, har dessutom det felet att nog mycket afvika från verkliga förhållandet."

STOCKHOLM, 1834; hos J. A. Wallden.

N:o 368.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 10 Dec.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, om uppgifts meddelande öfver hvad som utgått till Beväringsmanskapets beklädnad alltsedan år 1814. (U. A.)

Sedan hos Ridd. och Adeln Herr *Lefrén, J. P.*, väckt motion, att Kongl. Maj:t må utur reserv-förråden ega att anordna nödige beklädnads-persedlar för Beväringsmanskapet, har, af ett i samma motion förekommande yttrande, "att Beväringsungdomen öfverlemnades till vanvård och att den finge gå i trasor," Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielsson* från Elfsborgs Län ansett sig, "till bevarande af Representationens heder" och till utredande af verkliga förhållandet, uppmanad föreslå vidtagandet af en allvarlig åtgärd; och då ingenting kunde vittna bättre i denna angelägenhet, än de anslag Regeringen disponerat och de utgifter, som blifvit bestridde för Beväringens beklädnad, har *Anders Danielsson* yrkat, att Stats-Utskottet måtte till Rikets Ständer skyndsamt inkomma med en tableau öfver de anslag, som alltsedan år 1814 blifvit använde för Beväringsmanskapets beklädnad och utredning, uppställd på det sätt, att kostnaden för hvarje Regementes Beväring blir synlig, äfven som då nya persedlar blifvit till Regementenas Beväring aflemnade samt antalet derå, med redovisning tillika öfver den årligen öfvade styrkan. Derjemte och i händelse Utskottet icke skulle vara i tillfälle att meddela en sådan uppgift, har Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielsson* yrkat, att Utskottet måtte föreslå Rikets Ständer att hos Kongl. Maj:t anhålla, det i offentligt tryck skyndsamt måtte utgifvas en tableau, utvisande hvilka medel Rikets Ständer, alltsedan år 1814, anslagit till underhåll af Beväringens beklädnad, — hvad hvarje Regemente deraf utbekommit, — hvarje Regementes årliga Beväringsstyrka, — när ny beklädnad erhållits samt huru mycket till reparationer årligen åtgått; på det att Nationen må kunna bedöma, huruvida Rikets Ständer, för deras del, haft nödig omsorg för Beväringsmanskapets behof. Och har Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielsson* anhållit, att detta senare förslag må anses såsom en af honom väckt serskild motion.

Enligt de upplysningar Utskottet inhemtat, skulle, för en så detailerad utredning af ämnet, som Motionairen äskat, erfordras:

a) en tableau, utvisande hvad hvarje Regementes Beväringsmanskap årligen under 20 års tid i persedlar erhållit;

b) ett general-sammandrag öfver alla desse Regementsvis författade tableauer, upptagande hufvudsumman af persedlarne;

c) en uträkning eller calculation öfver alla dessa effecters värde i penningar med tillägg af anordnade medel, ej mindre till lagning af manskapets materiel efter hvarje års vapenöfning, än till ersättning för bruket af manskapets egna skjortor, strumpor och skor; samt

d) en serskild tableau, utvisande det i vapen öfvade Beväringsmanskapets styrka, serskildt vid hvarje Regemente, under loppet af ifrågavarande 20 år.

Och som för ett arbete af så stor omfattning, hvartill materialierne ligga spridda dels i Kongl. Kammar-Rätten, dels i Kongl. Krigs-Collegii Archiv, dels ock i de hos detta Collegium förvarade böcker och handlingar, skulle erfordras ej mindre en längre tid, än äfven serskildt biträde, enär Kongl. Krigs-Collegii nuvarande personal icke, utan åsidosättande af andra angelägna göromål, dervid lärer kunna lägga hand, finner Utskottet sig för egen del förhindradt att, då Riksdagen nu nalkas sitt slut, gå i författning om meddelandet af en så vidlyftig utredning, som den Motionairen äskat, och anser i öfrigt fördelen af densammas utarbetande och allmängörande genom trycket icke svara mot de dermed förenade kostnader, helst för Beväringens beklädnad hittills icke varit anvisadt något serskildt anslag, utan kostnaderna derför ingått bland de till Kongl. Krigs-Collegii disposition, för Försvarsverket till lands, på det hela ställde årliga anslag och hvaraf åter följden varit, att utgifterne förändrats i förhållande dels till den större eller mindre styrka, som för året varit samlad, dels ock till användbarheten af de beklädnadsförråd, som sedan 1813 och 1814 årens krig funnits i behåll.

De siffer-uppgifter, rörande det taämne, Utskottet emedlertid inhemtat och dem Utskottet trott sig böra meddela, äro:

1:o att sedan år 1820 fullständig uppsättning egt rum af nya lägermössor, tältduksbyxor med stibletter samt buldansbyxor för 15,000 man;

2:o att nya jackor för omkring $\frac{2}{3}$:delar af denna styrka samt nya skärp och läderhalsdukar för circa 3000 man blifvit anskaffade;

3:o att dessa persedlar numera dock äro mer och mindre hårdt slitne och att det oundgängligaste behofvet nu utgöres af 2000 munderingar,

som erfordras för den styrka, hvarmed Beväringsmanskapet, under populationens allmänna tillväxt, blifvit tillökadt, äfvensom af kapotter; samt

4:o att Kongl. Maj:t för Beväringsmanskapets beklädande i Nåder anvisat, till disposition af Kongl. Krigs-Collegii Utrednings Afdelning,

år 1825	R:dr	24,000:	—	—
„ 1826	„	49,305:	43.	8.
„ 1827	„	18,808:	16.	—
„ 1828	„	15,308:	16.	—
„ 1829	„	16,308:	16.	—
„ 1830	„	20,850:	—	—
„ 1831	„	30,766:	32.	—
„ 1832	„	28,000:	—	—
„ 1833	„	52,100:	—	—
„ 1834	„	64,060:	—	—
Summa	R:dr	319,507:	27.	8.

hvilken summa, fördelad på ifrågavarande 10 år, i medeltal visar ett årligt anslag af 31,950 R:dr 36 sk. 4 r., eller, då sistnämnde summa fördelas på de under hvarje år exercerade omkring 13,000 man, bestämmer den årliga kostnaden i contant för hvarje Beväring-ynglings beklädande till nära 2 R:dr 24 sk., derunder inbegripen ersättningen till dem, som nyttja egna skjortor, strumpor och skor, men oberäknadt värdet af de ur Förråden till complettering utlemnade äldre persedlar.

Enär nu dessa uppgifter dels ådalagalägga, att, i samma mon de från krigsåren 1813 och 1814 qvarvarande beklädnadsförråd förminskas och blifva obrukbara, behofvet af ökadt årligt anslag för Beväringens beklädande allt mer gör sig gällande, dels ock, fastän summariskt, gifva vid handen hvad som af de årliga anslagen under den senare tiden blifvit för Beväringens beklädnad disponeradt, anser Utskottet derigenom de af Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielsson* äskade upplysningar i hufvudsaklig måtto vara meddelade, samt hemställer för den skull, att motionen, hvilken, vid ofvanomnämnde förhållanden, i Utskottets tanka, icke bör föranleda till någon åtgärd å Rikets Ständers sida,

må förfalla.

Stockholm den 10 December 1834.

N:o 369.

Ankom till Exp.-Utsk. den 10 Dec.

Utlåtande, i anledning af erhållen återremiss å Betänkandet N:o 304, i fråga om Reserv-förrådens användande till Beväringsmanskapets beklädande. **(U. A.)**

Detta Betänkande, deruti Utskottet på anförde skäl tillstyrkt: "det Rikets Ständer må hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla, att, i händelse det årliga anslaget för Beväringens beklädnad skulle befinnas otillräckligt, Kongl. Maj:t är oförhindrad att för berörde ändamål, i mon af behof, använda de i Reservförråden befintliga beklädnads-materialier," är gilladt af *Ridderskapet och Adeln* samt *Preste-Ståndet*, afslaget af *Borgare-Ståndet* samt återremitteradt från *Bonde-Ståndet*.

De anmärkningar, som föranledt återremissen och hvilka blifvit framställda af Riksdagsfullmägtige *Anders Danielsson* från Elfsborgs Län, *Hans Jansson* m. fl., innehålla hufvudsakligen: att ett bifall till hvad Utskottet föreslagit skulle på visst sätt innebära ett upprifvande eller åtminstone ett underkännande af det Rikets Ständers beslut, hvarigenom det för Beväringens beklädnad äskade penningeanslag blifvit vägradt; att då anslagen för Krigsadministrationen vid hvarje Riksdag och serdeles vid den sista blifvit betydligen ökade, men någon väsendtlig förhöjning i priset å beklädnadsmaterialierne icke inträffat, den nu anmälda totala bristen på beklädnad för Beväringen icke vittnade om en ändamålsenlig hushållning, och att den förlägenhet, hvari man nu i berörde hänseende befinner sig, ingalunda kan läggas Nationen till last. Då likväl Bevärings-förråden lära vara i det skick, att de gamla munderingarne "på nästan sagdt en gång" måste casseras, har Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielsson* yttrat sig vilja antaga, att materialier till en nödig uppsättning nya jackor må utur Reserv-förråden disponeras; men derjemte ansett, att allt öfrigt borde genom de årliga anslagen kunna anskaffas samt bestridt nödvändigheten dels af att annorlunda än successive ersätta kapotterna, dels af att utlemna klädesbyxor åt Beväringen, hvilken under sommaröfningen bör kunna åtnöjas med 2:ne par, ett af buldan och ett par af lärft.

I öfrigt har Riksdagsfullmägtigen *A. Danielsson* yttrat, att all fråga om serskild begäran hos Kongl. Maj:t, angående redovisning af de persedlar, som från Reserv-förråden uttagas, vore öfverflödig, enär Rikets Ständers Revisorer och Stats-Utskottet i allt fall komma i tillfälle att granska förhållandet.

Då Utskottet, för sitt i det nu återremitterade Betänkandet gifne tillstyrkande, hemtat grund från den, vid anställd granskning af de Utskottet meddelade förslag och handlingar, vunna öfvertygelse, att de till Kongl. Krigs-Collegii disposition ställde årliga anslag icke, åtminstone för närvarande, lemna erforderlig tillgång för Beväringens förseende med fullständig beklädnad, men derjemte inskränkt sitt tillstyrkande derhän, att de i Reserv-förråden befintliga beklädnads-materialier skulle få användas endast i den händelse, att de årliga disponible tillgångarne befunnos otillräckliga; så och enär Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielsson* äfven medgifvit, att berörde förråd behöfver ålitas för Beväringsmanskapets förseende med jackor, kan Utskottet, som anser det icke vara lämpligt att ovilkorligen inskränka dispositionsrätten i och för completteringen af en viss beklädnadspersedel, icke, på grund af de gjorda anmärkningarne, frångå sitt förra af 2:ne Riks-Stånd godkände tillstyrkande. Och som Utskottet, uti serskildt Betänkande, yttrat sig öfver Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielssons* motion om meddelandet af en uppgift å hvad som alltsedan år 1814 blifvit till Beväringens beklädnad disponeradt, anser Utskottet sig, till svar å hvad bemälde Riksdagsfullmägtig derom yttrat i sammanhang med återremissen af Utlåtandet N:o 304, här endast böra åberopa förenämnde under N:o 368 afgifne Betänkande.

Utskottets tillstyrkande, att Rikets Ständer må hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att beloppet af de persedlar, som ur Reservförråden anordnas, må komma till nästsammanträdande Revisorers och Ständers kännedom, hade för afsigt att undanröja all otydlighet i afseende på granskningsrätten, eller att redovisningen för dessa persedlar, ehuru de disponeras för ett årligt ordinarie behof, likväl icke må sammanbindas med redovisningen för Kongl. Krigs-Collegii ordinarie anslag och således först efter 2:ne års förlopp komma till Rikets Ständers eller deras Revisorers kännedom; och då Utskottet icke finner någon olägenhet vara förknippad dermed, att Rikets Ständer härom bestämdt yttra deras mening, vidblifver Utskottet sitt tillstyrkande äfven i denna del.

Stockholm den 10 Dec. 1834.

N.o 370.

Ankom till Exp.-Utsk. den 10 Dec.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, om de under vissa Titlar uppförde rese- och tractamentspenninge-anslags förändrande till förslagsanslag. (U. A.)

Från Bonde-Ståndet har Stats-Utskottet erhållit remiss å ett af Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielsson* från Elfsborgs Län afgifvet memorial, deruti han, under förutsättning att, till följd af Riks-Ståndens skiljaktiga beslut angående skjutsväsendet, någon bestämd summa icke kan beräknas för de å 2:a, 3:e, 4:e och 8:e Hufvudtitlarne befintliga anslag för skjuts och tractaments-kostnader, emedan Kongl. Maj:t troligen anser Sig böra vidtaga någon åtgärd till Allmogens lättnad i detta svåra onus, föreslagit att hvad utöfver de under nämnde Titlar till berörde föremål nu fastställde anslag kan erfordras, må af Riksgälds-Contoret utbetalas till Stats-Verket, emot det att de besparingar, som kunna å desamma uppstå, aflemnas till nämnde Contor på samma gång med öfverskotten å de vanliga statsinkomsterne, eller med ett ord att, i likhet med några andra rubrikers anslag, såsom t. ex. fourrageringen för Cavalleriet m. fl., rese- och tractaments-penningeanslagen må betraktas såsom förskotts-anslag, till följd af det obestämda i beloppet, hvartill de kunna uppgå.

I anledning häraf får Utskottet först upplysa, att något anslag till rese- och tractamentskostnader numera icke finnes å 8:e Hufvudtiteln uppfördt, att det å 2:a Hufvudtiteln varande redan eger den ifrågaställda egenskapen af Förslagsanslag, och att den brist, som uppkommit i rese- och tractaments-penningeanslagen på 3:e och 4:e Hufvudtitlarne, hittills anvisats att utgå af de å samma Titlar på det hela uppkomne besparingar.

Då nu den af Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielsson* framställde motion stödjer sig endast på en förmodan, att, sedan den hos Rikets Ständer väckta fråga om en förändrad reglering med skjutsväsendet kommit att förfalla, Kongl. Maj:t icke dessmindre skall finna nödigt en sådan vidtaga, samt för gifvet torde kunna antagas, att, om en sådan reglering, innan nästa Riksdag, kommer att ega rum, Kongl. Maj:t då äfven fäster nödigt afseende på möjligheten, att för den blifvande bristen, såsom hittills, bereda fyllnad i nämnde Titlars öfrige tillgångar, intilldess erfarenheten ådagalagt dels behofvet af dessa anslags förändrande till förslagssummor, dels ock det belopp, hvarmed desamma lämpligen böra förhöjas; anser Utskottet, på des-

sa skäl, Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielssons* ofvanberörde motion för närvarande

icke föranleda någon åtgärd å Rikets Ståndes sida, utan hemställer, att densamma må förfalla.

Stockholm den 10 December 1834.

N:o 371.

Ankom till Exp.-Utsk. den 10 Dec.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Remiss å Landshöfdingens i Wexiö underdåniga anhållan om understöd till Asa Socknemän för lidna förluster genom inträffad hagelskada. (U. A.)

Uti en till Kongl. Maj:t ställd underdånig skrifvelse, har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kronobergs Län öfverlemnat en af Kyrkoherden uti Tolgs Pastorat, Contracts-Prosten Magister A. Hagelberg till Landshöfdinge-Embetet ingifven berättelse om den betydliga hagelskada, som den 2 sistl. September inträffat uti Asa Socken af berörde Län, hvarvid sädesgrödan på mer än 11 hela hemman med underliggande torp och lägenheter blifvit antingen helt och hållet förstörd eller ganska betydligt skadad; uppgående den genom hagelskadan lidna förlust, på sätt ett den underd. skrifvelsen jemväl vidfogadt, af Krono-Länsmannen i Orten upprättadt uppskattningsinstrument utvisar, till 38 t:r 1½ skpr Råg, 437 t:r 3 skpr Korn, 289 t:r 2 skpr Blandsäd, 566 t:r 2 skpr Hafra samt för diverse artiklar såsom Halm, Potatoes, Kol m. m. till 2224 R:dr 33 sk. Banco; och har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande derjemte anmält, att, ibland dem, som lidit skada, de flesta äro så fattige, att de för sitt lifs bergning icke haft annat att för vintern påräkna än den förstörda grödan; att den olycka dessutom inträffat, det åskan den 18 September antändt Ladugården vid den enda i orten varande Herrgård Asa, der all inbergad gröda uppbrunnit, och hvarigenom det hittills vanliga tillfället för behöfvande i orten att derifrån få köpa spanmål för i år upphört, samt slutligen att de genom hagelskadan lidandes belägenhet jemväl försvåras deraf, att ingen förening om ersättning af dylika skador blifvit inom Asa Socken och Norrvidinge Härad träffad. Med anledning af dessa förhållanden har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hos Kongl. Maj:t

underdånigst hemställt, det Kongl. Maj:t måtte täckas för de nödlidandes bispringande anordna en summa penningar; dock har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillika anmält, att flere torde finnas, hvilka troligen icke kunna præstera någon säkerhet för de lån, som dem möjligen beviljas.

Vid pröfningen af denna underdåniga framställning har Kongl. Maj:t, då några allmänna medel ej finnas på Stat anslagne till understöd af förevarande beskaffenhet, funnit godt förklara, det handlingarne i målet skulle till Stats-Utskottet öfverlemnas för den åtgärd, hvartill omständigheterna kunna föranleda.

I anledning häraf får Utskottet upplysa, att vid 1823 års Riksdag fråga förevar om anslag af allmänna medel för tillvägabringandet af serskilda inrättningar, till understödjande af de jordbrukare, hvilka utaf oförutsedda natur-olyckor hemsökas; men Rikets Ständer tillkännagåfvo, uti underdånig skrifvelse den 23 October samma år, det några medel till omförmälde ändamål ej kunde af Rikets Ständer anvisas; och förständigades derefter Kongl. Maj:ts samtlige Befallningshafvande, genom Circulaire-Bref den 26 Nov. 1823, att hvar i sitt Län uppmana Allmänheten till öfverenskommelser om skadestånd i dylika fall, på sätt för hvarje landsort tjenligast pröfvades. — I öfverensstämmelse härmed hafva de natur-olyckor, som drabbat smärre menigheter, icke heller föranledt till någon utgift för det allmänna, och i de fall, då ett för tillfället trängande behof måst afhjelpas, har sådant vanligen skett genom försträckning i säd eller penningar mot säkerhet och återbetalningsskyldighet inom föreskrifven tid. Hvad den nu framställda speciela frågan angår, tror Utskottet lämpligast vara, att pröfningen, huruvida Asa Socknemän äro i behof af något understöd, må öfverlemnas till Kongl. Maj:t, som, om skäl dertill förekommer, på sätt förut i likartade fall egt rum, och hvarpå såsom exempel må anföras, det låneunderstöd, som genom Kongl. Brefvet den 7 Sept. 1833 blifvit åtskilliga församlingar på Öland, till följd af liden skada genom hagel och oväder, förunnadt, tvifvelsutan af befintlige tillgångar disponerar hvad för Asa Socknemän kan i försträckningsväg anses erforderligt.

I händelse Rikets Ständer gilla denna Utskottets åsigt, lärer, i öfverensstämmelse dermed, underdånig skrifvelse böra till Kongl. Maj:t expedieras till svar å den Nådiga Remissen.

Stockholm den 10 December 1834.

N:o 372.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 10 Dec.

Utlåtande, angående Hufvud-Boken öfver Kronans Hus och Byggnader. (I. A.)

Sedan Rikets år 1829 församlade Ständer, i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, (under N:o 272 intagen i 10 Saml. 2 Band. af Bihang till Riks-Ståndens Protocoll) anhållit, att den Kongl. Kammar-Collegium dittils uppdragna befattning med Kronans hus och byggnader i landsorterne måtte öfverlemnas åt Öfver-Intendents-Embetet, samt att detsamma måtte anbefallas efter hand förskaffa sig ännu felande fullständiga beskrifningar, äfvensom ritningar öfver alla Kronans, med undantag af Militair-Staternes, hus och byggnader jemte tillhörande inventarier, samt att, i öfverensstämmelse med desse förteckningar, upprätta en Hufvudbok, deri alla skeende förändringar, så väl i afseende på sjelfva byggnadernes underhåll, som rörande dispositionssättet, borde noga antecknas, till rättelse vid förefallande frågor, har Kongl. Maj:t, efter Kongl. Kammar-Collegii, Kongl. Stats-Contorets och Öfver-Intendents-Embetets hörande, genom Nådigt Bref af den 21 December 1830, förklarat Sig hafva funnit förrberörde af Rikets Ständer begärda förändring, rörande befattningen med de under Kongl. Kammar-Collegii inseende ställde Kronans hus och byggnader i landsorterne, icke vara lämplig eller medförande det dermed af Rikets Ständer åsyftade ändamål; hvarföre Kongl. Maj:t icke funnit skäl att Rikets Ständers ofvannämnde framställning i annan måtto bifalla, än att Kongl. Maj:t i Nåder anbefallt Kongl. Kammar-Collegium, att, genom vederbörande, låta anskaffa ritningar och beskrifningar öfver de ifrågavarande Kronans hus och byggnader, samt förteckningar öfver deruti befintlige, Kronan tillhörige möbler och inventarier, samt i anledning häraf upprätta en Hufvudbok å dessa hus och byggnader med tillhörigheter och huru de disponeras, hvari sedermera alla skeende förändringar i dessa delar tid efter annan skulle antecknas.

Af denna anledning har Stats-Utskottet ansett sig böra undersöka och hos Rikets Ständer anmäla hvad som blifvit tillgjordt för det af Rikets Ständer med ofvannämnde deras beslut afsedda ändamål, och derföre från Kongl. Kammar-Collegium begärt del af den, till följd af högstberör-

de Kongl. befallning, upprättade Hufvudbok öfver Kronans hus och byggnader i landsorterne.

Vid granskningen af densamma har Utskottet befunnit den ofullständig och opålitlig samt ingalunda motsvara hvad Rikets Ständer åsyftat och Kongl. Maj:t till verkställande förordnat.

Såsom hufvudsakliga anmärkningar må anföras:

1:o att berörde Hufvudbok ej innefattar någon anteckning af hvad som efter densammas upprättande förefallit med husens underhåll och reparerande, eller med deras disposition, för hvilket ändamål äfven större utrymme för hvarje lägenhet skulle erfordras än uti nämnde Bok finnes lemnadt;

2:o att de husen tillhörande inventarier ej deri finnas upptagne;

3:o att de i Hufvudboken intagne beskrifningar och underrättelser ingalunda äro pålitlige, utan har Utskottet deruti tvärtom anträffat några fullkomligt origtige uppgifter, hvarå som exempel må nämnas, att om Länsfängelsena så väl i Wester-Norrlands som Norrbottens Län befinnes antecknadt, att de byggas och underhållas af Länets hemmansegare, då likväl, enligt Rikets Ständers underdåniga skrifvelse af den 29 Sept. 1829, (N:o 174 i 10 Saml. af Bih. till Riks-Ståndens Protocoll) blifvit bestämdt, att, emot det att allt anspråk å ersättning till desse Län förfallit för uppförandet af sjelfve fängelsehusen, Staten skulle öfvertaga och hädanefter ensam bekosta underhållet af Landsfängelsena i samma Län, på sätt med de i Rikets öfrige Län varande enahanda byggnader eger rum.

Stats-Utskottet har sålunda trott sig böra tillstyrka Rikets Ständer: att i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anmäla ofvanberörde omständigheter, och, jemte öfverlemnande till Kongl. Maj:ts eget Nådiga godtfinnande, att förständiga Kongl. Kammar-Collegium om dess pligt att framdeles med mera noggrannhet ställa sig Kongl. Maj:ts Nådiga befallning till efterrättelse, tillika underdånigst anhålla, det Kongl. Kammar-Collegium måtte meddelas förnyad Nådig föreskrift att upprätta en för ändamålet mera lämplig, fullständig och pålitlig Bok öfver alla Kronans hus och byggnader med tillhörande inventarier i samtlige Länen, hvilken, i

stället för att benämnas och vara Hufvudbok, egentligen endast behöfver svara emot en så kallad Liggare, eller Fastighets-Registratur, som Länsvis upptager så väl en kort beskrifning om hvarje hus, dess ålder, när det blifvit uppfördt eller inköpt, för hvad belopp, jemte en noggrann anteckning af dermed för hvarje år skeende förändringar samt använde underhålls- och reparationskostnader, äfvensom huruvida det är brandförsäkradt, hvar, för huru lång tid och till hvad belopp, samt slutligen huru, och under hvad vilkor, hvarje hus disponeras, samt alla dermed förefallande förändringar; hvarjemte borde åberopas och citeras, ifrån hvilken officiel Act eller Handling alla de införde förhållandena blifvit hemtade.

Enär Rikets Ständers ofvannämnde underdåniga anhållan, att den då begärda Hufvudbok skulle omfatta Kronans allmänna hus och byggnader, så väl i hufvudstaden som landsorten, icke af Kongl. Maj:t blifvit bifallen, utan Kongl. Maj:t ansett Dess Öfver-Intendents-Embete fortfarande endast böra hafva befattning med Kronans allmänna hus och byggnader i hufvudstaden. så hemställer Utskottet,

att Rikets Ständer jemväl i underdånighet begära, det Kongl. Öfver-Intendents-Embetet måtte i Nåder anbefallas, att, jemte dess förande Hufvudbok och Redovisning öfver anslagna medlen till desse husens byggande och underhållande, öfver desamma inrätta enahanda Liggare eller Fastighets-Registratur, som den här ofvan blifvit äskad af Kongl. Kammar-Collegium för Kronans hus i landsorterne; äfvensom, att Kongl. Maj:t täcktes låta meddela en lika befallning till Styrelserne för samtlige de allmänna Verk, hvilka ega egne hus och byggnader, så i hufvudstaden som landsorterne, och hvilka icke tillhöra hvarken Kongl. Öfver-Intendents-Embetet eller Kongl. Kammar-Collegii öfverinseende, utan directe och ensamt disponeras af Styrelsen för hvarje af de serskilde Verken, bland hvilka må nämnas Tull-Verket, Post-Verket, Seraphimer-Ordens Gillet, Militair-Staterne m. fl.

På det så väl enkelhet och enhet uti uppställningen af de hufvudsaklige anteckningar på en gång, med noggrannhet och ändamålsenlighet, må vinnas, hemställer Utskottet,

att Rikets Ständer, i sammanhang härmed, hos Kongl. Maj:t underdånigst anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes anbefalla Dess och Ri-

kets Stats-Contor att lemna ett Formulaire till hvarje af desse Styrelser, äfvensom till Kongl. Kammar-Collegium och Kongl. Öfver-Intendents-Embetet, för sådane Böckers eller Liggares upprättande och sedermera fortsättande från och med instundande år 1835; kunnande såsom hufvudsaklig ledning för desse Formulairens upprättande hänvisas till den Liggare, som vid Tull-Verket föres öfver dess byggnader, och anser Utskottet derjemte, att desse Liggare hädanefter alltid, i den mon sådant låter sig göra, böra vara att tillgå för Rikets Ständers Stats-Utskott eller Revisorer under deras granskning och förrättningar.

Stockholm den 10 December 1834.

N:o 373.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 10 Dec.

Utlåtande, i anledning af erhållen återremiss å Betänkandet N:o 314, i frågan om Pensions-understöd för Enkor och Barn efter Läkare, hvilka aflida i Cholera-farsoten. (U. A.)

Detta Betänkande, innefattande afstyrkande af den i ämnet utaf Friherre *Palmstjerna, C. O.*, väckta motion, har blifvit återremitteradt från *Ridderskapet och Adeln* samt *Preste-Ståndet* med föranledande af den vid Betänkandet fogade, af Domprosten Doctor *Heurlin* afgifne Reservation, innehållande det tillstyrkande, att af Cholera-Creditivet må kunna meddelas Gratificationer för en gång i sådane fall, då Läkare, som under Cholera-farsoten utmärkt sig för synnerligt nit och fallit offer för sjukdomen, i fattigdom efterlemnat Enka och Barn. Men enär Utskottet, vid frågans behandling förra gången, redan tagit under öfvervägande de skäl, som ligga till grund för berörde, från Utskottets beslut skiljaktiga mening, kan, då några nya sedermera icke tillkommit, Utskottet icke heller nu å samma mening göra något afseende, utan vidblifver sitt af Borgare- och Bonde-Ståndens bifallna utlåtande i ämnet.

Stockholm den 10 Dec. 1834.

N:o 374.

Ankom till Exp.-Utsk. den 10 Dec.

Utlåtande, öfver Riksdags-Fullmägtigen E. Perssons motion, om anslag för upprättande och tryckning på allmän bekostnad af Register till Riks-Ståndens Protocoll vid innevarande Riksdag. (Rgs. A.)

Bonde-Ståndet har till Utskottet remitterat en af Riksdags-Fullmägtigen från Gefleborgs Län *Eric Persson* ingifven motion, deri anföres, hurusom Rikets Ständer vid sistlidne Riksdag, genom bifall till dåvarande Stats-Utskotts Betänkande N:o 390, förordnat, att af Riksdagskostnads-medlen skulle utgå ett anslag af Tio R:dr B:co efter hvarje tryckt ark för upprättandet af Register öfver Riks-Ståndens Protocoll vid samma Riksdag och ombesörjande af samma Registers tryckning, såsom Bilaga till Protocollen, uppå Statens bekostnad. Och då Bonde-Ståndet icke lärer undfalla nödvändigheten af ett lika beslut, i afseende på Protocollen för denna Riksdag, hvilka förutan Register skulle blifva nästan obrukbara och onyttiga, så föreslår Motionairen, att ett sådant anslag, som förut är nämndt, måtte beviljas för upprättandet och ombesörjandet af tryckning på allmän bekostnad af, om icke alla Riks-Ståndens, åtminstone Bonde-Ståndets Protocoll vid innevarande Riksdag.

Utaf det uti motionen åberopade Stats-Utskottets vid sistlidne Riksdag afgifne Betänkande N:o 390, som af 3:ne Riks-Stånd blifvit godkändt, inhemtas, att för de Register öfver Protocollen vid samma Riksdag, hvilka Riks-Ståndenfinna för godt låta upprätta, skulle anslås serskild betalning af Tio Riksdaler för hvarje tryckt ark af sådane Register, och de upprättade Registren, såsom Bilagor till Protocollen, tryckas på allmän bekostnad, då betalningen för det ena och andra komme att utgå utaf de till bestridande af utgifter för sistlidne Riksdag anvisade medel.

Vid öfvervägande häraf, har Utskottet skolat

tillstyrka, att, för upprättande af Register öfver Riks-Ståndens Protocoll vid innevarande Riksdag må anslås Tio (10) Riksdaler Banco för hvarje tryckt ark; hvarvid det dock torde böra öfverlemnas åt Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, att, om något Riks-Stånds Protocoll skulle befinnas vara tryckt med finare stilar, då bevilja den förhöjning i den föreslagna vedergällningen, som, för Registrets upprättande öfver sådane Protocoll, må pröfvas skälig.

Kommandes så väl kostnaden för Registrens upprättande som deras tryckning att utgå utaf de till utgifter för innevarande Riksdag anslagne medel.

Stockholm den 10 Dec. 1834.

N:o 375.

Ankom till Exp.-Utsk. den 10 Dec.

Memorial, med Berättelse, i afseende på utbytet af den för f. d. General-Assistance-Contoret begagnade Egendom emot den Stockholms stad, tillhörige så kallade Hessensteinska Egendomen. (Rgs. A.)

Sedan, till fullgörande af Rikets Ständers, genom Stats-Utskottet, Fullmägtige i Riksgälds-Contoret meddelade föreskrift, att, med tillkännagifvande af Rikets Ständers, angående ofvanberörde husbyte fattade Beslut, inhemta Stockholms stads Drätsel-Commissions bestämda yttrande, huruvida bemälde Commission vill, utan anspråk på contanta mellangiften af 4000 R:dr Banco, samtycka till definitivt utbyte af förenämnde Egendomar, så hade Fullmägtige, uti till Stats-Utskottet aflåten skrifvelse af den 20 nästl. November inberättat, att Drätsel-Commissionen, uti afgifvet svar af den 5 i samma månad, förklarat sig vilja afstå från den contanta mellangiften af 4000 R:dr, och samtycka till definitift utbyte af den Riksgälds-Contoret tillhörige, för f. d. General-Assistance-Contoret begagnade, på Riddarholmen belägna Egendom, emot den Stockholms stad tillhörige, äfven på Riddarholmen belägna f. d. så kallade Hessensteinska Egendomen. Och har Utskottet, med anledning häraf, uppdragit åt Fullmägtige i Riksgälds-Contoret att gå i författning derom, att Bytes-Bref varder upprättadt och med detsamma lagfaret; äfvensom Utskottet lemnat Fullmägtige del af Rikets Ständers föreskrift, angående inbetalningen på en gång af den återstående 28 årens Brandförsäkrings-afgiften för f. d. så kallade Hessensteinska Egendomen.

Stockholm den 10 December 1834.

N:o 376.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 10 Dec.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Remiss å Directionens öfver Hjelmare Canal och Slussverk underdåniga ansökning i afseende på sättet för fullgörandet af det Beslut, Rikets Ständer vid sistförflutna Riksdag fattat, om afsättande af en reparationsfond, såsom vilkor för erhållande afskrifning af Canal-Bolagets skulder för lånebidrag från Banken och Riksgälds-Contoret. (Rgs. A.)

Uti en till Kongl. Maj:t ingifven och af Kongl. Maj:t den 25 sistl. October till Stats-Utskottet i Nåder öfverlemnad ansökning, har Directionen öfver Hjelmare Canal- och Slussverksbyggnad i underdånighet anfört, att, sedan Kongl. Maj:t, genom Nådig Skrifvelse af den 6 Mars 1829, till Rikets då församlade Ständers pröfning och bifall i Nåder öfverlemnat Hjelmare Slussverks Directions underdåniga anhållan om eftergift och afskrifning af de låne-bidrag, som, enligt Rikets Ständers Beslut vid 1818 och 1823 årens Riksdagar, med 730,000 R:dr B:co från Banken och Riksgälds-Contoret till Hjelmare Canal- och Slussverks-byggnad utgått, hafva Rikets Ständer, i skrifvelse af den 26 Febr. 1830, till svar härå i underdånighet anmält, det de, inseende nödvändigheten af att bilda en någorlunda tillräcklig reparationsfond för underhållandet af de på Statens bekostnad helt, eller till större delen utförda Canal-byggnader, eller andra arbeten af likartad beskaffenhet, funnit godt lemna Hjelmare Canal- och Slussverks-Bolag den försäkran, att eftergift och afskrifning af Bolagets ofvenberörde skuldbelopp till Banken och Riksgälds-Contoret, i och för Canalens byggande, skall Bolaget, uppå framdeles skeende anmälan, beviljas, i händelse Bolaget visar sig hafva inom en tid af högst sex år ifrån Canalens fullbordan samlat och afsatt en summa af åtminstone Femton Tusende R:dr Banco till fond för Canalens framtida underhållande, oberäknadt de reparations-cassor, hvilka uti Reglementet kunde varda Bolaget ålagde, eller hvarom Actieegare serskildt sig förenade, till bestridande af de årliga mindre betydliga underhållskostnaderna; om hvilket Rikets Ständers Beslut Kongl. Maj:t, genom Nådig Skrifvelse af den 13 Mars sistnämnde år, täckts Slussverks-Directionen till underdånig efterrättelse förständiga.

Ehuru Hjelmare-Canal redan i några års tid varit till segelfart öppnad, och, jemlikt hvad Kongl. Maj:t i högstberörde Nådiga Skrifvelse förordnat, bör anses vara med sistlidet års utgång färdigbyggd, återstå likväl ännu några i den fastställda planen föreslagna arbeten, som borde utföras, men hvilka likväl äro af den beskaffenhet, att de, utan ringaste äfventyr för Canalens bestånd och utan allt hinder för seglationens fortgång, kunna uppskjutas; och då den redan verkställde Canalbyggnaden icke allenast medtagit alla till Directionens disposition ställde tillgångar, utan en summa derutöfver af 14,000 R:dr, som Directionen varit föranlåten att upplåna; så har man ansett omständigheterne fordra, att af förenämnde arbeten dels helt och hållet inställa byggnaden af de tillämnade tvänne jernbroarne öfver Canalen vid 4:de och 7:de slussarne, hvartill kostnaden, R:dr 8,800, synes kunna och böra besparas, då de på dessa ställen nu inrättade, föga kostsamma flottbroar funnits fullkomligt svara emot behofvet, dels ock att låta anstå med byggnaden af hvälfd Stenbro i den Sluss, der landsvägen går öfver gamla Canalen, så länge nuvarande Vindbro med full säkerhet kan begagnas, äfvensom med Quaibyggnadens fullbordande vid Notholmen, tilldess erforderlige medel dertill hunnit anskaffas, på det Bolagets förrberörde skuld, så fort möjligen ske kunde, må varda inbetald.

Med antagande af Sluss-uppbörden till det medelbelopp, hvartill den de sista åren sig bestigit, eller . . . . . R:dr 7,500.
samt att Bolagets öfrige inkomster af dess Fastigheter, m. m. årligen uppgå till . . . . . 2,200.

eller tillsammans till R:dr 9,700.

Men att deremot till Tjenstemäns och Slussvaktares aflöning, mindre reparations- och underhålls-kostnader årligen erfordras R:dr 3,000
till oförutsedda utgifter . . . . . " 540
och till årlig ränte-utdelning åt Actie-egare med 5 procent å deras tecknade Capital . . . . . 3,710 7,250.

visar sig en större årlig inkomst än utgift, till ett belopp af R:dr 2,450, hvarföre Directionen, som med Cassa-behållningen vid årets slut, eller sist den 1 Juni nästa år, kan på skulden inbetala 4,000 R:dr, enligt nu uppgjord och af Bolaget godkänd calcul, blifver i författning att, om ej oförutsedda olyckshändelser inträffa, med nyssberörde öfverskott före år 1840 till fullo godtgöra den öfriga skuld, R:dr 10,000 B:co, hvarföre Bolaget

till

till f. d. Cancelli-Styrelsen häftar, då den till säkerhet för sistnämnde summa uti Bolagets Fastigheter Stora Wallby och Oppeby Hemman gifne inteckning således senast kunde blifva dödad.

Men vid denna tid bör ock Canal-Bolaget, enligt Rikets Ständers ofvannämnde Beslut, hafva samlat och afsatt en fond till Verkets framtida underhåll och nybyggnad af minst 15,000 R:dr Banco; och då Directionen nogsamt inser vigten och angelägenheten deraf, att detta Beslut behörigen efterlefves, ej mindre för att trygga Staten emot så kännbara uppoffringar till Verkets framtida nybyggnad, som den nu måst vidkännas, än för att försäkra Actie-egare om Verkets everldeliga bestånd genom i tid vidtagne åtgärder dertill, bör icke eller någon mera än Directionen, som har sig uppdraget att vårda Bolagets rätt och fördel, vara angelägen derom, att verkställigheten sker på det mest ändamålsenliga sätt.

Stora Wallby och Oppeby Hemman, som Bolaget, innan Canal-byggnaden företogs, för 25,000 R:dr Banco inköpte, hafva redan till denna byggnad lemnat så stora bidrag, att, genom besparade utgifter, köpeskillingen kan anses vara till fullo godtgjord; och deras nuvarande afkastning uti spanmål och skogsproducter öfverstiger redan den ränta, som, vid försäljning deraf under nu nedsatta fastighetspris, af köpeskillingen kunde påräknas. Värdet af den betydliga och sorgfälligt sparda skogen å dessa hemman, öfverstigande 1000 Tunnland, och belägen nära stad och segelled, ökar sig med hvarje år; och med de dragare, som vid dessa fastigheter underhållas, kunna alla vid Canalen förefallande körslor bestridas, samt åtskilliga andra arbeten för billig kostnad verkställas, hvilka, om främmande tillitades, skulle blifva vida dyrare och sällan i rätter tid kunna utföras.

Directionen har sålunda, efter en långvarig styrelse af Slussverkets angelägenheter, hos sig stadgat den öfvertygelse, att Stora Wallby och Oppeby Hemman äro för Slussverkets behöriga skötsel omistlige; att jordbruket vid dessa Hemman kan genom egornas vattning från Canalen betydligen förbättras, och Egendomarnes värde derigenom än vidare ökas, samt att Hemmanens skog lemnar tillgångar för det vid Slussverket anlaggda skeppsvarf, som icke utan största afsaknad skulle kunna afhändas.

På dessa med flere af Directionen framställda skäl, har Bolaget beslutat, att såsom en serskild tillhörighet till Hjelmare Slussverk, ehuru icke dermed genom Bolagets Privilegier af år 1816 införlifvad, bibehålla ifrågavarande fastigheter; och då Rikets Ständer väl beslutat, att Bolaget borde

insamla, och visa sig hafva inom sex år efter Canalens färdigbyggnad afsatt ett capital af 15,000 R:dr B:co, men hvarken föreskrifvit, hvarest depositionen skall ske, eller huru fonden borde förvaltas, så att den, efter hand ökad, kunde uppfylla det dermed åsyftade ändamål, har Directionen fått sig uppdraget, att till Kongl. Maj:t i underdånighet framföra Hjelmare Canal-Bolags erbjudande, att på det sätt fullgöra Rikets Ständers omförmälda Beslut, att, sedan genom Bolagets försorg Wallby och Oppeby Hemman 3 mantal blifvit från all annan gravation befriade, låta deruti till Statens säkerhet inteckna en på 15,000 R:dr ställd förbindelse att hålla nämnde Capital tillhanda, om och enär detsamma, vid Canalens ombyggnad förr eller senare i framtiden kunde erfordras, samt att emedlertid vid hvarje års slut till Rikets Ständers Riksgälds-Contor eller det Verk Rikets Ständer behaga anvisa, å det förskrifna capitalet erlägga fem procents ränta med 750 R:dr årligen, hvilken ränta oafkortad borde af Canal-inkomsterna utgå från och med slutet af år 1840 och allt framgent, innan någon ränte-utdelning till Actie-egare för deras tecknade Capital fick ega rum, samt utan hinder af de smärre underhålls- och reparations-kostnader, som årligen kunna förefalla; hvarefter Riksgälds-Contoret, som borde emottaga och förvara Bolagets intecknade Capital-förskrifning, naturligtvis skulle vara skyldigt, att räntemedlen, så snart de influtit, utlåna; så att, genom accumulering af ränta på ränta, beräknad till fem för hundrade, fonden år från år förökades, på hvilket sätt samma fond, om den lemnades oförryckt, skulle efter en tidrymd af 50 år hafva vuxit redan till 170,000 R:dr, men vid förloppet af 100 år utgöra det betydliga beloppet af Två millioner.

Det var ett sådant samlande af nybyggnadsfond, som Slussverks-Directionen åsyftade uti dess till Kongl. Maj:t aflåtna och till Rikets Ständer öfverlemnade underdåniga Berättelse och Förslag af den 27 Januarii 1829, och som sedermera jemväl synes hafva ingått i Rikets Ständers beräkning, fastän närmare föreskrift derom icke blifvit lemnad; och på det Slussverks-Directionen må vara förberedd, att i rätter tid och i behörig ordning efterkomma Rikets Ständers önskan och ej äfventyra att af missförstånd handla i stridighet emot deras afsigter, anhåller Directionen underdånigst, det Kongl. Maj:t Nådigst täcktes till Rikets ännu församlade Ständers pröfning och bifall öfverlemna Hjelmare Canal-Bolags hemställan, att på omförmälde sätt få fullgöra Rikets Ständers, angående vilkoren för afskrifningen af Canal-Bolagets skulder för erhållne byggnadsbiträden, den 26 Febr. 1830 fattade Beslut.

Om för Riksgälds-Contoret svårigheter skulle möta vid de inflytande räntemedlens årliga utlånande, lärer Slussverkets Styrelse icke böra eller

kunna undandraga sig det biträde dervid, som Rikets Ständer finna lämpligt, att genom Riksgälds-Contoret påfordra; hvaremot Directionen tillförser sig sådane stadganden ifrån Rikets Ständers sida, att ifrågavarande medel aldrig må kunna, åt hvem det vara må, till annat ändamål, än det hvarföre de blifva afsatte och efter haud förökade, disponeras, utan ovilkorligen, uti serskilde skuldförbindelser på enskilda händer omsatte, hållas Hjelmare Canal-Bolag tillhanda, enär i en framtid de till slussverkets ombyggnad, eller betydligare förbättringar derå, kunna erfordras, för hvilket ändamål det icke lärer vägras Directionen att tid efter annan inhemta upplysning om medlens förvaltning, deröfver emedlertid Rikets Ständers egna Revisorer, med hänsigt till Statens härunder beroende rätt icke lära underlåta, att i öfrigt hafva den uppmärksamma tillsyn, som dem tillkommer, utan nödige föreskrifter derom meddela.

Uti Remissen å denna underdåniga ansökning har Kongl. Maj:t i Nåder behagat yttra, det Kongl. Maj:t funnit det af Directionen uppgifna Förslag, till bildandet af en reparationsfond, kunna leda till det dervid åsyftade ändamål.

Stats-Utskottet har tagit i öfvervägande hvad sålunda blifvit framställdt. Och beträffande frågan om reparations-fonden, så, enär härvid i betraktande kommit, att Canalen och Slussarne äro så nyligen byggde, att några sådane större reparationer, för hvilkas verkställande fonden skulle behöfva anlitas, icke böra komma i fråga förr än i en aflägsen framtid, anser Utskottet det både för Staten och Actie-egarne blifva mera fördelaktigt, om, på sätt Directionen föreslagit, den föreskrifne reparations-fonden af 15,000 R:dr B:co, i stället för contant, aflemnas i Directionens, å Bolagets vägnar, utgifne, intecknade Förskrifning å 15,000 R:dr B:co med löpande 5 proc. årlig ränta, enär, genom den tillagde räntan, som Bolaget sjelft erlägger, och desse räntemedels utlåning, reparationsfonden kan vinna den tillvext, att kostnaderne för ombyggnader eller större reparationer, hvilka i en framtid blifva nödvändige, kunna, utan Statens eller Actie-egarnes betungande, härmed bestridas. Och på grund hvaraf Utskottet alltså

föreslår 1:o att den af Rikets Ständer vid sistlidne Riksdag föreskrifne reparationsfond af 15,000 R:dr B:co, må, i stället för contant, till Riksgälds-Contoret före år 1840 aflemnas uti Directionens för Hjelmare Canal- och Slussverksbyggnad, å Bolagets vägnar, utgifne och med första inteckningen uti Bolagets Fastigheter

Stora Wallby och Oppeby försedde skuldförbindelse å 15,000 R:dr Banco med löpande 5 procents årlig ränta;

2:o att nyssnämnde ränta hvarje år, genom Directionens försorg, till Riksgälds-Contoret med 750 R:dr varder inbetald, att derstädes innestå, utan att någon ränta derå af Contoret godtgöres.

Och hvad åter angår Directionens förslag, att Riksgälds-Contoret skulle ombesörja räntemedlens utlåning, så anser Utskottet sig ej kunna detta förslag understödja; hvaremot Utskottet skolat

3:o föreslå, att det årligen inflytande räntebeloppet af 750 R:dr må hållas Directionen tillhanda emot sådane säkerhetshandlingar, som blifva antaglige, enligt det reglemente för räntemedlens utlåning genom Directionens försorg, om hvars utfärdande Rikets Ständer torde finna nödigt att hos Kongl. Maj:t göra underdånig anhållan;

4:o att med den ränta, som inflyter å de uti nästföregående punkt omförmälde säkerhetshandlingar, kommer att förhållas på enahanda sätt, som är föreslaget, i afseende på räntan å Directionens intecknade skuldförbindelse; så att allt hvad som under benämning af ränta till Riksgälds-Contoret ingår, skall, i utbyte mot antaglige säkerhetshandlingar, Directionen tillhandahållas;

5:o att, om och när, i afseende på de i utbyte mot contante medel till Riksgälds-Contoret aflemnade säkerhetshandlingar, någon bevakning eller betalnings utsökande erfordras, Riksgälds-Contoret härmed icke kommer att taga någon befattning, utan bör sådant af Directionen ombesörjas. Och på det Directionen må blifva i tillfälle att, utan hinder från Riksgälds-Contorets sida, detta åliggande behörigen fullgöra, så skola de säkerhetshandlingar, hvilka, för bevakningars eller utsökningars anställande, för Directionen måste vara tillgänglige, uppå skeende anmälan, hållas Directionen tillhanda, emot dess afgifvande förbindelse, att desamma till Contoret återställa, så snart de för ändamålet blifvit begagnade.

Stockholm den 10 December 1834.

N:o 377.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 10 Dec.

Utlåtande, i anledning af Riksdagsfullmägtigen Anders Danielssons från Elfsborgs Län motion, att det i General-Cassan vid Riksgälds-Contoret varande förråd af Riksgäldssedlar måtte få utgifvas samt blanketter få stämplas och utskrifvas, och, i mon af behofvet, under nästkommande år, från Riksgälds-Contorets Cassor utlemnas.

Till Utskottet har blifvit från Bonde-Ståndet remitteradt ett af Riksdagsfullmägtigen från Elfsborgs Län *Anders Danielsson* ingifvet anförande, af innehåll, att, sedan det fall inträffat, att i Riksgälds-Contorets General-Cassa finnas omkring 263,333 R:dr 16 sk. Riksgäldssedlar i färdiga småsedlar, samt att, under Fullmägtiges egen vård, finnas ostämplade, färdigtryckta Blanketter af 10 R:dr, 1 R:dr och 16 sk:s valeurer, till ett belopp af 263,600 R:dr; och då onekligen rörelsen finner sig väl belåten med ett fortsatt utgifvande af Riksgälds-sedlarne, intilldess det mindre speciemyntet hunnit att allmännare spridas samt en onödig förlust vållas genom den tillämnade förstöringen, så föreslår Motionairen, att icke allenast de förstnämnde, färdiga sedlarne, som ungefärligen svara mot 2 månaders vexlingsbehof, må få af Riksgälds-Contoret, på sätt förut varit öfligt, utgifvas, utan äfven att Blanketterne må få stämplas och utskrifvas, samt, i mon af behofvet, under nästkommande år, från Riksgälds-Contorets Cassor utlemnas.

I anledning häraf får Utskottet upplysa, att Rikets Ständer, genom bifall till Utskottets Utlåtande N:o 158, i fullkomlig öfverensstämmelse med de vid sista Riksdag gifne föreskrifter, stadgat och förordnat: 1:o att med samma dag, som Banken komme att öppnas för utvexling af silfver mot Bancosedlar, tillverkning af Riksgäldssedlar skulle inställas, och 2:o att de vid berörde tid i förråd varande och utelöpande Riksgäldssedlar må uti Riksgälds-Contorets Cassor på vanligt sätt ut- och invexlas, så länge de icke äro förslitne.

Hvad nu angår förrådet af färdige sedlar i General-Cassan, så, enär utgifningen af dessa sedlar är genom det här ofvanåberopade stadgandet tillåten,

anser Utskottet Motionairens önskan i denna del redan uppfylld.

Beträffande åter förslaget. att de tryckta Blanketterneskulle få stämplas och utskrifvas samt dessa sålunda, efter den 1 October, eller den dag Banken öppnas för utvexling af silfver, tillverkade sedlar från Riksgälds-Contorets Cassor utlemnas; så, enär berörde förslag åsyftar ett upphäfvande af Rikets Ständers här ofvanåberopade beslut,

anser Utskottet detsamma icke kunna till pröfning upptagas.

Stockholm den 10 Dec. 1834.

STOCKHOLM, Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1834.

N;o 378.

Ankom till Exp.-Utsk. den 13 December.

Memorial, rörande verkställd omröstning i åtskilliga punkter, angående de Extra Statsanslagen.

Sedan, enligt ankomne Protocolls-Utdrag, samtlige Riks-Stånden under den 4 och 8 innevarande December gillat de uti Stats-Utskottets Memorial M:o 357, i anledning af erhållen återremiss å förslaget till sammanjemkning och Voterings-Propositioner i åtskilliga punkter rörande de extra anslagen, å nyo framställde Voterings-Propositioner; har Förstärkta Stats-Utskottet, nedannämnde dag, i den ordning 69 §. Regerings-Formen föreskrifver, anställt omröstning öfver följande så lydande Voterings-Propositioner:

Första Voteringen.

Den, som bifaller, att full tillgång för de extra anslag, Rikets Ständer nu kunna bevilja, må anvisas å Riksgälds-Contoret att med $\frac{1}{5}$-del årligen af Bevillnings-medlen utgå, voterar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, blifver beslutet:

1:o att hvad Rikets nu församlade Ständer bevilja såsom extra Stas-anslag skall med $\frac{1}{5}$:del årligen af Riksgälds-Contoret utbetalas;

2:o att Riksgälds-Contoret. derest tillgång dertill ej af disponible medel finnes, må i detta afseende upptaga lån till erforderligt belopp; samt

3:o att de sålunda upptagne lånen skola senast inom 15 år vara till fullo återbetalde.

Voteringen har utfallit med 78 *Ja* och 40 *Nej*, hvarförutan en lapp såsom varande dubbel, måst casseras, och som *Ja* sålunda vunnit, alltså kommer

för de extra anslag, Rikets Ständer nu kunna bevilja, full tillgång att anvisas å Riksgälds-Contoret, att med $\frac{1}{5}$:del årligen af Bevillnings-medlen utgå.

Andra Voteringen.

Den, som godkänner Stats-Utskottets förslag, hvarigenom allt anslag för anskaffning af så kallade Kustpiecer afstyrkes, voterar *Ja*,

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, kommer en summa af 25,000 R:dr att för nämnde ändamål anslås.

Som denna Votering utfallit med 74 *Ja* och 45 *Nej*, och *Ja* sålunda vunnit;

så kommer något anslag för Kustpiecer icke att beviljas

Tredje Voteringen

Den, som anser, att Contra-Propositionen i fråga om anslag för gevärstillverkningen bör blifva det af Ridderskapet och Adeln fattade beslut, eller att för anskaffning af Gevär anslås en summa af 300,000 R:dr, röstar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej,

Vinner *Nej;* blifver Contra-Propositionen, i enlighet med Borgare- och Bonde-Ståndens beslut, eller att icke något extra anslag för Gevär kommer att ega rum.

Och enär denna Votering utfallit med 44 Ja och 74 *Nej*, jemte 1 lapp, hvilken, såsom varande dubbel, måst casseras, samt *Nej* alltså vunnit, har Votering i sjelfva hufvudsaken blifvit anställd öfver följande Proposition:

Den, som bifaller, att, i och för anskaffning af Gevär, ett extra anslag må beviljas med tillsammans 180,000 R:dr, voterar *Ja*,

Den det ej vill,

Nej,

Vinner *Nej*, kommer för nämnde ändamål något anslag icke att ega rum.

Voteringen har utfallit med 60 *Ja* och 59 *Nej;* och enär *Ja*, vunnit, så kommer,

i och för anskaffning af Gevär, att beviljas ett extra anslag med tillsammans 180,000 R:dr

Fjerde Voteringen.

Den, som vill, att i fråga om anslag till Carlskronas befästning Contra-Propositionen skall, enligt Ridderskapets och Adelns beslut, upptaga hela det i Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition för sagde ändamål äskade anslag, 200,000 R:dr, voterar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej;* kommer Contra-Propositionen att innefatta afslag å det för ifrågavarande ändamål äskade anslag.

Och som Voteringen utfallit med 48 *Ja* och 70 *Nej*, jemte en dubbel lapp som blifvit casserad, samt *Nej* således vunnit; så har Votering i hufvudsaken anställts öfver följande, så lydande Proposition:

Den, som för befästnings-arbetenas fulländning vid Carlskrona åt sjösidan, beviljar ett extra anslag af 170,000 R:dr, voterar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, afslås allt anslag för befästnings-arbetena vid Carlskrona.

Denna Votering har utfallit med 56 *Ja* och 63 *Nej;* hvadan och som *Nej* vunnit, alltså kommer

att, för befästnings-arbetenas fulländning vid Carlskrona åt sjösidan, något extra anslag icke att beviljas.

Femte Voteringen.

Den, som vill, att Contra-Propositionen skall innehålla bifall till Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition i fråga om ett extra anslag till Kungsholms Fästnings bestyckning, eller samma anslags bestämmande till 100,000 R:dr, voterar *Ja*,

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, kommer Contra-Propositionen att innehålla afslag å allt anslag.

Efter denna Votering, som utfallit med 51 *Ja* och 68 *Nej*, och hvarvid *Nej* sålunda vunnit, har Votering blifvit anställd i hufvudfrågan öfver följande Proposition:

Den, som bifaller, att för Kungsholms Fästnings bestyckning må beviljas ett extra anslag af 50,000 R:dr, voterar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, afslås allt anslag för bestyckningen å nämnde Fästning.

Och som denna Votering utfallit med 58 *Ja* och 61 *Nej*, i följd hvaraf *Nej* vunnit; alltså kommer

för Kungsholms fästnings bestyckning intet extra anslag att beviljas.

Sjette Voteringen.

Den, som bifaller ett extra anslag af 50,000 R:dr, i ett för allt, att användas till fullbordande af försänkningsarbetet i Stockholms Skärgård samt till anskaffning af erforderlig bestyckning, voterar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, afslås allt anslag för berörde ändamål.

Voteringen har utfallit med 59 *Ja* och 60 *Nej;* och som *Nej* således vunnit, så kommer,

till fullbordande af försänknings-arbetet i Stockholms Skärgård, samt till anskaffning af erforderlig bestyckning något extra anslag icke att beviljas.

Sjunde Voteringen.

Den, som, med bifall till Stats-Utskottets förslag, afslår allt anslag till Carlstens Fästnings iståndsättande och bestyckning, voterar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, beviljas till omnämnde behof de af Kongl. Maj:t äskade anslag med tillsammans 70,000 R:dr.

Och alldenstund denna Votering utfallit med 60 *Ja* och 59 *Nej*, samt *Ja* följaktligen vunnit; så har

till Carlstens Fästnings iståndsättande och bestyckning allt anslag blifvit afslaget.

Åttonde Voteringen.

Den, som bifaller, att till Kongl. Maj:t må öfverlemnas att, genom Förvaltningen af Sjö-ärendena, för Fyr- och Båk-Inrättningens upphjelpande, på billigaste vilkor upptaga ett lån, utan annan föreskrift, än att

samma lån, med den tillgång för ränta och amortissementsfond, som med 9,333 R:dr 16 sk. årligen å 4:de Hufvud-Titeln finnes anvisad, senast inom 20 år efter lånets upptagande, blifver till fullo liqvideradt, voterar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, kommer bestyret med upptagandet af nämnde lån att, under enahanda vilkor, i afseende på tiden för dess liqviderande, anförtros åt Rikets Ständers Fullmägtige i Riksgälds-Contoret.

Och som voteringen utfallit med 26 *Ja* ocb 92 *Nej*, hvarjemte en lapp, såsom märkt, blifvit casserad, samt *Nej* sålunda vunnit, kommer

att till Rikets Ständers Fullmägtige i Riksgälds-Contoret uppdragas att, för Fyr- och Båk-Inrättningens upphjelpande, på billigaste vilkor upptaga ett lån, utan annan föreskrift, än att samma lån, med den tillgång för ränta och amortissementsfond, som med 9,333 R:dr 16 sk. årligen å 4:de Hufvud-Titeln finnes anvisad, senast inom 20 år efter lånets upptagande, blifver till fullo liqvideradt.

Nionde Voteringen.

Den, som anser det för allmänna undervisningen äskade extra anslag af 1,500 R:dr icke böra beviljas, voterar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, kommer berörde extra anslag att beviljas och att ställas under disposition af Vexelundervisnings-Sällskapets Direction, för att befrämja författandet och utgifvandet af Läro- och Läseböcker, tjenliga för folkundervisningen.

Voteringen har utfallit med 66 *Ja* och 53 *Nej;* och som Ja således vunnit, så kommer

det för allmänna undervisningen äskade extra anslag icke att beviljas.

Tionde Voteringen.

Den, som vill, att Contra-Propositionen i voteringen om anslagssumman för vatten-communicationer m. m. skall upptaga ett årligt anslag af 50,000 R:dr, voterar *Ja;*

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, anses Contra-Proposition böra, i enlighet med Ridderskapets och Adelns beslut, ställas på 100,000 R:dr årligen.

Sedan vid häröfver anställd votering, som utfallit med 75 *Ja* och 44 *Nej* och hvarvid *Ja* alltså vunnit, har i hufvudsaken omröstning skett efter följande Proposition:

Den, som bifaller, att till vatten-communicationer m. m. må göras ett årligt anslag af 70,000 R:dr voterar *Ja;*
Den det ej vill
Nej;

Vinner *Nej*, bestämmes den årliga anslagssumman till 50,000 R:dr.

Denna Votering har utfallit med 51 *Ja* och 68 *Nej*, hvadan och då *Nej* vunnit, kommer

att till vatten-communicationer m. m. beviljas ett årligt anslag af 50,000 R:dr.

Elfte Voteringen.

Den, som anser, att några andra vilkor, än de i Stats-Utskottets Betänkande N:o 291 omnämnde, icke böra fästas vid dispositionen af de medel, som anslås till vatten-communicationer m. m., voterar *Ja;*
Den det ej vill,
Nej;

Vinner *Nej*, komma, utom nämnde vilkor, följande förbehåll att fästas vid dispositionen af berörde medel nemligen:

1:o att understöd i främsta rummet bör lemnas de arbetsföretag, som, af Kongl. Maj:t gillade och anbefallde, redan äro påbörjade med löfte om bidrag af allmänna medel, men hvilka bidrag likväl icke erhållits;

2:o att understöd dernäst lemnas åt sådane företag, hvilka, af Kongl. Maj:t gillade och anbefallde, väl icke blifvit började, men för hvilkas fullbordande löfte om understöd blifvit gifvet; och

3:o att understöd derefter må lemnas åt öfrige arbeten i denna väg, hvilka af Stor-Amirals-Embetets 3:dje Afdelning äro upptagne bland dem, som synas förtjente af snar verkställighet.

Denna Votering har utfallit med 33 *Ja* och 86 *Nej;* och enär Nej sålunda vunnit, alltså komma,

utom de i Stats-Utskottets Betänkande N:o 291 omnämnde vilkor, följande förbehåll att fästas vid dispositionen af de medel, som anslås till vatten-communicationer m. m, nemligen:

1:o att understöd i främsta rummet bör lemnas de arbetsföretag, som, af Kongl. Maj:t gillade och anbefallde, redan äro påbörjade med löfte om bidrag af allmänna medel, men hvilka bidrag likväl icke erhållits;

2:o att understöd dernäst lemnas åt sådane företag, hvilka, af Kongl. Maj:t gillade och anbefallde, väl icke blifvit började, men för hvilkas fullbordande löfte om understöd blifvit gifvet; och

3:o att understöd derefter må lemnas åt öfrige arbeten i denna väg, hvilka af Stor-Amirals-Embetets 3:dje Afdelning äro upptagne bland dem, som synas förtjente af snar verkställighet.

Hvilket allt Förstärkta Stats-Utskottet skolat Rikets Ständer tillkännagifva.

Stockholm den 12 December 1834.

N:o 379.

Ankom till Exp.-Utsk. den 25 December.

Memorial, rörande verkställd omröstning, i fråga om bestämmande af arfvode för Stats-Commissarien Tauvon.

Till följd af Rikets Ständers, under den 4:de och 8:de innevarande månad, fattade beslut, i anledning af Stats-Utskottets Memorial N:o 358, i fråga om bestämmande af arfvode för Stats-Commissarien Tauvon, har Förstärkta Stats-Utskottet nedannämnde dag, i vederbörlig ordning, anställt omröstning öfver följande; uti berörde Memorial framställde och af Rikets Ständer godkände Voterings-Proposition:

Den som bifaller, att gratifications-beloppet för Stats-Commissarien Tauvon må bestämmas till 1,666 R:dr 32 sk., voterar *Ja;*

Den det ej vill

Nej;

Vinner *Nej,* anses nämnde gratification böra bestämmas till 1,200 R:dr.

Voteringen har utfallat med 29 *Ja* och 88 *Nej,* jemte en dubbel

och en märkt lapp, som blifvit casserade; och som *Nej* sålunda vunnit, alltså kommer

grafications beloppet för Stats-Commissarien Tauvon att bestämmas till 1,200 R:dr.

Hvilket Förstärkta Stats-Utskottet skolat Rikets Ständer tillkännagifva.

Stockholm den 12 December 1834.

STOCKHOLM, Ecksteinska Tryckeriet, 1834.

N:o 38o.

Ankom till Exped.-Utsk. den 20 Dec.

Utlåtande, öfver anmärkningar vid Utskottets Memorial N:o 310, angående utsättande af en præscriptionstid, inom hvilken de från Riksgälds-Contoret utgifna Credit-sedlar böra till inlösen företes.

(RGS. A.)

Ofvanberörde Memorial, godkändt af Preste-Ståndet den 17, och af Bonde-Ståndet den 19 sistl. November, har, i anledning af gjorda anmärkningar, blifvit från Ridderskapet och Adeln samt Borgare-Ståndet till Utskottets ytterligare handläggning åter återremitteradt.

Den af Utskottet föreslagne prescriptionstid, efter hvilken Riksgäldssedlarne icke skulle få emottagas i uppbörden af allmänna medel, har icke blifvit i något hänseende klandrad, utan tvärtom af flere Talare, hvilka för öfrigt framställt anmärkningar emot ifrågavarande Memorial, uttryckligen godkänd.

Anmärkningarne, hvilka föranledt återremissen, äro således uteslutande rigtade emot den föreslagne prescriptions-tiden, inom hvilken Riksgäldssedlarne skulle, vid äfventyr af all betalningsrätt, till inlösen uti Riksgälds-Contoret företes; och till stöd för dessa anmärkningar är anfördt, att Staten, i afseende på dess skuldförbindelser, icke bör begagna sig af någon præcriptions-tid — att den föreslagne præscriptionstiden vore alltför korrt — att, då Riksgäldssedlarne varit gångbara såsom Rikets mynt, Statens vägran, att, när som helst, dem godkänna, skulle vara ingripande i eganderätten, och ändtligen att när Riksgäldssedlarne, vid deras utfärdande, icke varit ställde under allmän Lag med præsciptionstid, utan derifrån befriade, det icke skulle vara rättvist att någon præscriptionstid bestämma.

Till besvarande af hvad sålunda är vordet anmärkt, får Utskottet yttra:

När Riksgäldssedlar icke få tillverkas och något ombyte af förslitne mot nya således icke kan ega rum, måste det ligga i sakens natur, att de

nu utelöpande sedlarne, i mon de blifva förnötte och i allmänna rörelsen obrukbare, skola af en tvingande nödvändighet, komma att återgå till Riksgälds-Contoret, för att derstädes med Bancomynt inlösas. Och då 3:ne år före den ultimata præscriptionstidens slut en serskild och kraftig väckelse om Riksgäldssedlarnes omsättande till Bancomynt dessutom kommer att gifvas derigenom, att Riksgäldssedlarne icke emottagas i uppbörden af allmänna medel, och såmedelst förlora deras allmänna gångbarhet, så skall af denna anledning äfven påskyndas sedlarnes företeende i Riksgälds-Contoret, om ock de eljest skulle vara brukbara; så att, efter all sannolik beräkning, de nu utelöpande Riksgäldssedlar, hvilka icke af eld eller vatten blifvit förstörde, skola under en så lång tidrymd, som 10 år, till Riksgälds-Contoret åter ingå. För öfrigt och i anledning af en Talares yttrande, får Utskottet förklara, att afsigten med den föreslagne præscriptionstiden så mycket mindre kunnat vara, att härigenom åt Staten bereda någon fördel på den enskilde sedel-innehafvarens bekostnad, som Rikets Ständer icke kunna vara förhindrade, att, derest serskilda bevekande omständigheter skulle sig förete, uppå skeende ansökningar, bevilja inlösen af Riksgäldssedlar efter præscriptionstidens utgång.

Utskottet, som icke funnit anledning att i något hänseende frångå sitt förut afgifna och af 2:ne Riks-Stånd godkände förslag, vidblifver alltså detsamma.

Stockholm den 10 Dec. 1834.

Reservation

af Herr *af Billbergh, J. P.*, som åberopat dess vid Memorialet N:o 310 afgifne reservation; uti hvilken Grefve *Posse, A.*, samt Herrar *Oxehufvud, G. A.*, *Santesson, B. H.* och *Ekerman, C. J.*, förklarat sig instämma.

N:o 381.

Utlåtande, öfver anmärkningar vid Betänkandet N:o 293, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer, angående tillökning af låne-bidraget till Manufactur-Disconten. (RGS. A.)

Ifrågavarande Betänkande som af Borgare-Ståndet är godkändt den 3 innevarande November, har från de öfrige 3:ne Riks-Ståndden blifvit, i anledning af gjorda anmärkningar, till Utskottet återremitteradt.

De framställde anmärkningarne, emot Utskottets uti Betänkandet yttrade åsigter af den Stats-oeconomiska frågan, innehålla egentligen icke

något annat, än som finnes anfördt uti reservationerne och under öfverläggningen hos Utskottet utgjort ämne för discussionerne. Och då Utskottet icke funnit skäl att i något hänseende frångå sin förut yttrade öfvertygelse, så har Utskottet ansett sig böra vidblifva sitt förra Betänkande.

Beträffande åter åtskillige Talares yrkande, att Herr *Lefflers* förslag, enligt hvilket Kongl. Commerce-Collegium skulle autoriseras att för Manufactur-Discontens räkning upptaga lån, måtte af Utskottet tagas i behörigt öfvervägande, så får Utskottet, i anledning häraf, förklara, det Utskottet finner i flera afseenden betänkligt tillstyrka Rikets Ständer, att autorisera Kongl. Commerce-Collegium att inlåta sig uti upplånings-operationer, enär Rikets Ständer härigenom skulle ikläda Staten ansvarighet för all den förlust, som på dessa låne-operationer skulle kunna uppkomma; hvarförutan det vill synas mindre lämpligt, att ett Embets-Verk, som egentligen och närmast är för sin förvaltning redovisande inför verkställande magten, skulle under Ständernes garantie bedrifva en sådan lånerörelse, som Herr *Leffler* föreslagit.

Hvadan Utskottet äfven afstyrker bifall till Herr *Lefflers* ifrågavarande förslag.

Stockholm den 10 Dec. 1834.

Reservation

af Herr *Santesson, B. H.:*

"Jemte åberopande af min reservation vid Utskottets förra Betänkande i detta ämne, N:o 293, får jag nu ytterligare reservera mig emot pluralitetens af Högl. Utskottet beslut, att, med ett så knapphändigt svar på 3:ne Riks-Stånds återremisser, afstyrka allt afseende på så väl Konungens Proposition, som anmärkningarne i Riks-Ståndenn.

Hvarjemte jag vid detta senare Betänkande nu får anmärka, att hvarken den af Herr *Leffler* inom Utskottet gjorda motion, eller de Utskotts-Ledamöters yrkande, som densamma biträdt, hafva afsett eller begärt någon garantie af Rikets Ständer för den ifrågasatte upp- och utlånings-rörelsen, enär de fastmera ådagalagt, att Commerce-Collegii egna Manufactur-Discontfond är mera än tillräcklig att garantera dess förvaltning och låne-operationernes lagliga och jemna gång; hvadan jag för min del fortfar att tillstyrka antagande i allo af det förslag, som, på grund af nämnde motion, Herr Capitaine *Oxehufvud* senaste gång uppgaf, och finnes intaget i slutet af dess reservation, pag. 9, af ofvannämnde Betänkande N:o 293.

Häruti hafva Herr *Oxehufvud, G. A.* och *af Billbergh, J. P.*, instämt.

STOCKHOLM, 1834, hos J. A. Wallden.

N:o 382.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 24 Dec.

Berättelse, om verkställd revision af Kongl. Mynt-Verkets Räkenskaper för år 1831. (I. A.)

Berörde, i Kongl. Kammar-Rätten med anmärkningar granskade, Räkenskaper upptaga

I Debet:	Guld Ducater	Silfver R:dr	sk.	rst.	Bancosedlar R:dr	sk.	rst.
Balance från år 1830:							
Behållningar och Fordringar	2,391:	62,661:	11.	3.	10,490:	28.	8.
Inkomst:							
Myntskatt å inlevereradt fint Silfver 64,488 skålp., 94 ort, 40 korn, $\frac{3}{4}$ procent	——	8,060:	15.	10.	——	——	
Myntningsvinst	13:	2,354:	26.	2.	——	——	
Anordnadt från Kongl. Stats-Contoret: Aflöning . . . . . 4,926: 28.— till Mynt-Verkets drift . 7,500: — —	——	——	—	—	12,426:	28.	—
Skednings-afgift, Präglare-lön för Medailler, försålde Stämplar m. m.	——	——	—	—	836:	47.	—
Balance till år 1832:							
Skulder till Rikets Ständers Bank . .	——	76,597:	43.	11.	45,822:	31.	5.
Summa	2,404:	149,674:	1.	2.	69,576:	39.	1.
I Credit:							
Balance från år 1830:							
Skulder	——	48,984:	25.	5.	21,971:	23.	8.
Utgift:							
Silfver till Medailler	——	2:	26.	9.	——	——	
Aflöning åt Tjenstemännen m. m. . .	——	——	—	—	4,908:	2.	4.
Myntningskostnader och Myntnings-machiner	——	——	—	—	34,782:	36.	5.

Balance till år 1832:

Behållning i Guld, Silfver och Bancosedlar	2,404.	91,436:	45.—	222:	23.	4.	
D:o i Deglar, Kol, Ved och Koppar med värde af	——	——	——	4,692:	1.	4.	
Fordran af Rikets Ständers Bank	——	9,250:	——	3,000:	——	2,404:	100,686: 45. — 7,914: 24. 8.
Summa						2,404:	149,674: 1. 2. 69,576. 39. 1.

Utskottet har vid desse Räkenskapers granskning icke funnit något att erinra.

Stockholm den 23 Dec. 1834.

N.o 383.

Ankom till Exp.-Utsk. den 24 Dec.

Memorial, i anledning af erhållen återremiss på Stats-Utskottets Utlåtande N:o 321. (I. A.)

Ifrån Borgare-Ståndet har Utskottet erhållit återremiss å dess under N:o 321 afgifne Berättelse, angående verkställd granskning af Kongl. Stats-Contorets med derunder lydande Afdelningars tillstånd, styrelse och förvaltning för år 1831; men som, enligt från Riks-Stånden ankomne Protocolls-Utdrag, berörde Berättelse blifvit bifallen af Preste-Ståndet den 17 och af Ridderskapet och Adeln den 24 nästlidne November, samt Bonde-Ståndet, under den 22 i samma månad, låtit bero vid Utskottets yttrande; så anser Utskottet, till följd af 75 §. Riksdags-Ordningen, denna fråga vara afgjord, och

kan således dermed icke taga någon vidare befattning.

Stockholm den 23 December 1834.

N:o 384.

Ankom till Exp.-Utsk. den 24 Dec.

Memorial, i anledning af erhållen återremiss på Stats-Utskottets Utlåtande N:o **325.** (I. A.)

Ifrån Borgare-Ståndet har Utskottet erhållit återremiss å dess Berättelse N:o 325, angående verkställd granskning af Kongl. Krigs-Collegii med derunder lydande Cassors afgifne Redogörelser för år 1831. Men som, enligt från Riks-Stånden ankomne Protocolls-Utdrag, berörde Berättelse blifvit bifallen af Ridderskapet och Adeln samt Preste-Ståndot den 4, och Bonde-Ståndet, under den 1 i denna månad, låtit bero vid Utskottets yttrande; så anser Utskottet, till följd af 75 §. i Riksdags-Ordningen, denna fråga vara afgjord, och

kan således dermed icke taga någon vidare bifattning.

Stockholm den 23 December 1834.

N:o 385.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 24 Dec.

Memorial, i anledning af erhållen återremiss på Stats-Utskottets Utlåtande N:o **338.** (I. A.)

Ifrån Borgare-Ståndet har Utskottet erhållit återremiss å dess Berättelse N:o 338, angående verkställd revision af Kongl. Öfver-Intendents-Embetets Räkenskaper för år 1831. Men som, enligt från Riks-Stånden ankomne Protocolls-Utdrag, berörde Berättelse blifvit bifallen af Ridderskapet och Adeln den 24 samt Preste-Ståndet den 26 nästlidne November, och Bonde-Ståndet, under förstnämnde dag, låtit bero vid Utskottets yttrande; så anser Utskottet, till följd af 75 §. Riksdags-Ordningen, denna fråga vara afgjord, och

kan således dermed icke taga någon vidare befattning.

Stockholm den 23 Dec. 1834.

N:o 386.

Ankom till Exp.-Utsk. den 24 Dec.

***Memorial, i anledning af erhållen återremiss på Stats-Utskottets Utlåtande N:o* 340.** (I. A.)

Ifrån Borgare-Ståndet har Utskottet erhållit återremiss å dess under N:o 340 afgifne Berättelse, angående verkställd revision af Stuteri-Öfver-Styrelsens Räkenskaper för år 1831. Men som, enligt från Riks-Stånden ankomne Protocolls-Utdrag, berörde Berättelse blifvit bifallen af Ridderskapet och Adeln den 24, samt af Preste-Ståndet den 26 nästlidne November, och Bonde-Ståndet, under förstnämnde dag, låtit bero vid Utskottets yttrande; så anser Utskottet, till följd af 75 §. Riksdags-Ordningen, denna fråga vara afgjord, och

kan således dermed icke taga någon vidare befattning.

Stockholm den 23 Dec. 1834.

N:o 387.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 24 Dec.

***Memorial, i anledning af erhållen återremiss på Stats-Utskottets Utlåtande N:o* 344.** (I. A.)

Ifrån Borgare-Ståndet har Utskottet erhållit återremiss å dess Berättelse N:o 344, angående verkställd granskning af Förvaltningens af Sjö-Ärendena, Kongl. Maj:ts Flottas med flere Departements Räkenskaper för år 1831. Men som, enligt till Utskottet ankomne Protocolls-Utdrag, berörde Berättelse blifvit bifallen af Bonde-Ståndet den 1, och af Ridderskapet och Adeln samt Preste-Ståndet den 4 i denna månad; så anser Utskottet, till följd af 75 §. Riksdags-Ordningen, denna fråga vara afgjord, och

kan således dermed icke taga någon vidare befattning.

Stockholm den 23 December 1834.

N:o 388.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 24 Dec.

Utlåtande, så väl i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer, rörande en uti staden Wenersborg inträffad eldsvåda, som Kongl. Maj:ts sedermera till Rikets Ständer aflåtne Nådiga Proposition, angående lån-anslag till återuppbyggande af nämnde stad. **(Rgs. A.)**

Uti förstberörde Nådiga Skrifvelse N:o 66, af den 8 sistl. October, som från samtlige Riks-Stånden blifvit till Utskottet remitterad, har Kongl. Maj:t i Nåder behagat Rikets Ständer meddela, att Kongl. Maj:t, vid emottagandet af Dess Befallningshafvandes underdåniga rapport om den staden Wenersborg natten emellan den 4 och 5 i nyssnämnde månad öfvergångne eldsvåda, varit betänkt att, till de första och mest trängande behofvens afhjelpande, förskjuta en summa af 50,000 R:dr Banco, att utgå intilldess Rikets Ständer hunnit stadga deras beslut om sättet och vilkoren för det biträde af allmänna medel, som lämpligt pröfvas; samt att, i afräkning på nämnde summa, skulle genast till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande öfversändas 20,000 R:dr Banco, att, emot säkerhet för återbetalningen, efter Kongl. Maj:ts Nådiga föreskrift användas, äfvensom i sammanhang härmed Kongl. Maj:t i Nåder behagat tillkännagifva, att, sedan Dess Befallningshafvande inkommit med de i Nåder infordrade utredningar och förslag, hvaraf förluster och behof kunna till belopp och omfattning beräknas, Kongl. Maj:t ofördröjligen derefter ville deraf lemna Rikets Ständer del, för att läggas till grund för deras beslut öfver detta ömande föremål.

I anledning af denna Nådiga Skrifvelse har inom Ridderskapet och Adeln Herr Friherre *Kantzow, Johan Albert*, väckt en serskild motion om undsättning till Wenersborgs stads invånare, med anhållan om remiss af samma motion till Stats-Utskottet till skyndsam handläggning; öfverlemnande åt Utskottets ompröfvande att, med fästadt afseende på olyckans vidd, bevilja den undsättning, som med Statens tillgångar må finnas förenlig.

Enligt ett Utskottet tillhandakommet utdrag af det uti Bonde-Ståndet hållne Protocoll den 18 sistl. October, hade, i anledning af Kongl. Maj:ts högstberörde Nådiga Skrifvelse, flere Talare instämt uti det förbehåll, att den undsättning, som utaf allmänna medel beviljas Wenersborgs stad, icke annorlunda än såsom lån skulle komma att utgå.

Sedermera har nu nyligen från samtlige Riks-Ståndden till Utskottet blifvit remitterad Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition (N:o 68) till Rikets Ständer, angående låneanslag till återuppbyggande af staden Wenersborg, deri Kongl. Maj:t i Nåder behagar föreslå, att Rikets Ständer må i den ordning och af de medel, som dertill finnas lämpliga, anvisa en summa af 150,000 R:dr, att, enligt Dess Befallningshafvandes förslag, fördelas sålunda, att för återuppbyggande af Rådhus, Skolhus, Boställen för Kyrkoherden och Skol-Lärarne anslås . . . . . R:dr 25,000
samt för enskilde Tomtegare, som förbinda sig, att, i öfverensstämmelse med den blifvande Byggnads-Ordningen, uppföra nya Hus och Byggnader 125,000
och att detta låne-understöd måtte utgå under följande hufvudsakliga vilkor, neml.:

1:o att för de lån, som utaf berörde anslag utlemnas, ränte- och capital-afbetalning under de fem första åren icke kommer att erläggas; grundande Kongl. Maj:t Dess Nådiga framställning i denna del å Wenersborgs invånares i allmänhet redan före eldsolyckan kända medellöshet, som genom Cholera-farsotens härjning ökats, samt deras närvarande fattigdom och betryck;

2:o att, sedan lånen i fem år utestått, låntagarne skola från och med sjette årets början och framgent, till dess skulden är gulden, erlägga fyra för hundradet om året i ränta, och två för hundradet af primitiva lånbeloppet, såsom capital-afbetalning hvarje år; samt

3:o att en hvar låntagare skall förbinda sig att, efter fastställd plan och ritning samt gällande Byggnadsordning och inom den tid, som af vederbörande bestämmes, låta af sten, kalkbruk eller annat tjenligt, icke eldfängdt ämne uppföra den eller de Byggnader, för hvilka lånet sökes; börande låntagaren för uppfyllandet af denna förbindelse, liksom för ränte- och capital-afbetalning jemte öfrige vilkor, ställa sådan säkerhet, som Rikets Ständer finna för godt bestämma i enlighet med hvad i dylika fall förut egt rum.

Utskottet har tagit i öfvervägande hvad Kongl. Maj:t i Nåder behagat framställa; och beträffande först det i Nåder föreslagne lån-biträdet, så och i ömt betraktande af den allmänna eldsvåda, som öfvergått staden Wenersborg, anser Utskottet att, vid ett så utomordentligt tillfälle, Staten icke bör undandraga sig att, till stadens återuppbyggande, genom låne-understöd

bidraga. Och hvad angår den föreslagne befrielsen från räntas erläggande under de första fem åren, så vill det synas icke vara principenligt, att låneunderstöd beviljas Communer eller enskilde personer emot sådane vilkor, att Staten får vidkännas någon uppoffring af capital eller ränta; men enär härvid förekommer, att ändamålet med lånet är att påskynda stadens återuppbyggande, och ett sådant ändamål möjligen kunde förfelas, om, under byggnadsåren, tomtegare skulle besväras med räntas erläggande för de låncapital, hvilka till byggnaders uppförande uteslutande skola användas, har Utskottet funnit billigt, att vederbörande komma i åtnjutande af den föreslagne räntebefrielsen; och på grund hvaraf Utskottet alltså tillstyrker, att till staden Wenersborgs återuppbyggande måtte anslås och på Riksgälds-Contoret anvisas ett lånebiträde af 150,000 R:dr Banco, mot följande vilkor, neml.:

1:o Utaf hela lånsumman Ett Hundrade Femtio Tusen (150,000) Riksdaler Banco, anslås Tjugofem Tusen (25,000) Riksdaler, till återuppförande af Stadens *Rådhus*, *Skolhus*, så väl för *Lärdomsskolan* som för *Folkundervisningen* samt *Boställshus för Kyrkoherden* och *Skol-Lärarne*.

2:o Denna sistnämnde lånsumma af 25,000 R:dr ställes under förvaltning af stadens äldste, på hvilkas reqvisitioner eller fullmagter, penningarne alltså komma att från Riksgälds-Contoret utgifvas. Reqvisitioner eller fullmagter böra vara underskrifne af minst en öfver halfva antalet af Stadens äldste, så framt desse reqvisitioner såsom gällande skola kunna antagas.

3:o Hvad som utaf lånebiträdet af 25,000 R:dr icke är lyftadt inom 1839 års utgång, får derefter icke från Riksgälds-Contoret utgifvas.

4:o Innan några penningar från Riksgälds-Contoret utbetalas, bör till Contoret vara aflemnad en af stadens Äldste undertecknad förskrifning å 25,000 R:dr, hvarigenom de i stadens namn och å dess vägnar förbinda sig, En för alla och alla för En, att ansvara för lånesummans återbetalning jemte ränta derå, på sätt och i den ordning uti nästpåföljande punkt finnes stadgadt.

5:o Under de första fem åren, räknadt ifrån 1835 års början, erlägges icke någon ränta eller capital-afbetalning, men ifrån och med år 1840 erlägges fem procent ränta, som inom hvarje års slut liqvideras. — Efter de första åtta årens förlopp, eller ifrån och med år 1843, inbetalas till Riksgälds-Contoret, inom hvarje års slut, åtta procent, hvilka alltid beräknas på primitiva lån-capitalet, hvaraf fem procent såsom ränta å det innestående capita-

let, och hvad, som derefter öfverblifver, afskrifves på capitalet, intilldess detsamma är till fullo återguldet.

6:o Allt hvad som betalas bör, må insändas omedelbarligen från stadens Äldste till Commissarierne i Riksgälds-Contoret.

De utaf hela den beviljade lånsumman återstående Etthundra Tjugefem Tusen (125,000) Riksdaler utlånas åt enskilde personer, emot vilkor:

1:o att under de första fem åren, räknadt ifrån 1835 års början, erlägges icke någon ränta eller capital-afbetalning, men ifrån och med år 1840 erlägges 5 procents ränta, som inom hvarje års slut liqvideras. — Efter de första åtta årens förlopp, eller ifrån och med år 1843, inbetalas till Riksgälds-Contoret, inom hvarje års slut, åtta procent, hvilka alltid beräknas på primitiva capitalet, hvaraf fem procent såsom ränta å det innestående capitalet, och hvad som derefter öfverblifver, afskrifves på capitalet, intilldess detsamma är till fullo återguldet.

Hvarförutan till behörig efterrättelse och iakttagande stadgas:

2:o Att alla, som vilja erhålla lån utaf ofvannämnde summa, 125,000 R:dr, skola ovilkorligt uppföra Byggnader i öfverensstämmelse med den blifvande Byggnads-Ordningen.

3:o Vid lånemedlens fördelning, böra de Tomtegare företrädesvis understödjas, som i synnerhet kunna vara i behof af låne-biträden utaf allmänna medel.

4:o I afseende på lånemedlens förvaltning m. m. utses en Comité, under Landshöfdingens Ordförande, på sätt stadens invånare finna lämpligast.

Comiterade pröfva och bestämma storleken af den lånsumma, en hvar lånsökande må tilldelas, samt beloppet, som, i afräkning derå, hvarje gång får lyftas.

På Comiterades reqvisitioner eller fullmagter, hvilka alltid måste vara underskrifne af pluraliteten ibland dem, utlemnas penningarne från Riksgälds-Contoret; och i följd hvaraf Comiterade komma att för alla sådane lyftade summor ansvara samt redovisa i den ordning, som här nedan finnes stadgad och föreskrifven.

5:o Då någon hos Comiterade anmäler sig till erhållande af lån, bör vid ansökningen fogas ritning och kostnadsförslag till den

Bygg-

Byggnad, som skall uppföras; och innan något får lyftas i afräkning å ett af Comiterade beviljadt lån, skall till dem aflemnas låntagarens till Riksgälds Contoret ställde skuldebref å hela lånsumman, innefattande förbindelse att de i 1:sta punkten stadgade vilkor, i afseende på ränte- och capital-afbetalningen, i föreskrifven ordning fullgöra; och till säkerhet hvarföre skall lemnas första Inteckningen uti Tomten och den Byggnad, som derå kommer att uppföras.

6:o De uti nästföregående punkt omförmälde skuldebref komma att förblifva under Comiterades vård och redovisning, intilldess ett beviljadt lån till fulla beloppet är utgifvet, men i den mon detta eger rum och Byggnader blifvit brandförsäkrade, inskickas skuldebrefven till Riksgälds-Contoret, uti hvars Räkenskaper hvarje låntagare då får sitt serskilda Conto.

7:o Skulle, af förekomne skäl och anledningar, Comiterade vid något tillfälle finna sig föranlåtne, att inskränka den först beviljade lånsumman, och det intecknade skuldebrefvet i följd häraf komme att innehålla ett större än det verkliga lånbeloppet, skall skillnaden afskrifvas på skuldebrefvet, innan detsamma till Riksgälds-Contoret inskickas.

8:o Senast efter fem års förlopp, räknadt från 1835 års början, skall den Byggnad, till hvars uppförande lån erhållits, vara uti så fullbordadt skick, att försäkring derå uti städernes allmänna Brandstods-Bolag, enligt de för denna Inrättning gällande Författningar, må kunna vinnas, vid äfventyr att lånet i annat fall varder genast efter nämnde tids utgång infordradt.

9:o Så fort försäkring å en Byggnad kan erhållas, bör den genom låntagarens försorg och på dess bekostnad anskaffas för minst tre år samt till Comiterade aflemnas, Brandförsäkrings-Brefvet jemte Ett af Brandstods-Bolagets Direction utfärdadt bevis derom, att låntagaren afsagt sig rättigheten att Brandstods-Bolaget frånträda, så länge någon del af lånet är obetaldt; hvilka handlingar derefter, jemte låntagarens skuldebref å lånsumman, till Riksgälds-Contoret insändas.

10:o Skulle en Tomt, innan den blifvit bebygd ombyta egare, må den nya egaren inträda i den förres rättigheter och skyldigheter.

11:o Hvad som utaf den anslagne summan Etthundra Tjugefem Tusen Riksdaler icke är inom 1839 års slut lyftadt, får derefter icke från Riksgälds-Contoret utbetalas.

12:o Senast inom 1840 års utgång, skola från Comiterade vara insände till Riksgälds-Contoret vederbörande låntagares skuldebref å hela den i Riksgälds-Contoret lyftade summa; men derest något eller några af desse skuldebref skulle efter denna bestämda yttersta terminen uteblifva, kommer att från Comiterade i laglig ordning infordras ersättning för det belopp, som icke genom insände skuldebref blifvit behörigen redovisadt, jemte fem procents ränta å samma belopp, beräknad ifrån den 1 Januarii 1840 och intilldess betalning följer.

13:o Sedan alla skuldebrefven inom den föreskrifne tiden blifvit till Riksgälds-Contoret aflemnade, upprättas af Comiterade en General-Liqvidation in dupplo, och derest en sådan liqvidation varder af Fullmägtige i Riksgälds-Contoret godkänd, tecknas å det ena exemplaret Fullmägtiges decharge för Comiterade, i afseende på deras med uppbörden hafde befattning.

14:o Med uppbörden af capital-afbetalningarne och räntorne å de till Riksgälds-Contoret aflemnade låntagares skuldebref förhålles sålunda:

att hvarje år, inom November månads utgång, öfversändes från Riksgälds-Contoret till Konungens Befallningshafvande, en fullständig förteckning på hvad som af hvarje låntagare skall erläggas, hvilken förteckning derefter från Konungens Befallningshafvande remitteras till Magistraten, som det åligger, att, under enahanda redovisnings-ansvar, som för Krono-uppbörden, medlen indrifva och till Riksgälds-Contoret kostnadsfritt leverera.

15:o Skulle antingen förste låntagaren, eller den, som genom köp, arf eller testamente, kommer att inträda uti hans rättigheter och skyldigheter, afstå sin egendom till borgenärers förnöjande, eller ock, i anledning af års-proclama, fatalier skola bevakas, innan ännu det för lånet utgifne skuldebref till Riksgälds-Contoret inkommit, böra Comiterade påminde, vid ansvar, till Fullmägtige uppgifva det uppå lånet uttagne belopp, som skall bevakas.

16:o Hvarje gång en för Riksgälds-Contorets räkning intecknad Tomt ombyter egare, åligger det Magistraten, att till Commissarierne i Riksgälds-Contoret uppgifva namnet på den nye egaren, på det anteckning härom må kunna göras uti Riksgälds-Contoret; äfvensom skeende ombyten bland Statens Äldste eller Comiterade likaledes Commissarierne tillkännagifvas.

På de här ofvan uppgifne vilkor, anser Utskottet sig böra tillstyrka bifall å Kongl. Maj:ts ifrågavarande Nådiga Proposition.

Och som Kongl. Maj:t i Nåder behagat tillkännagifva, att det förskott, stort 50,000 R:dr, som Kongl. Maj:t, enligt Dess Nådiga Skrifvelse af den 8 sistl. October, redan för ifrågavarande ändamål meddelat, skall i första rummet godtgöras utaf de lånemedel, hvilka blifva anvisade; så har Utskottet skolat hemställa, om icke lämpligast vara må, att Landshöfdingen öfver Elfsborgs Län, såsom utaf Utskottet föreslagen Ordförande i Byggnads-Comitéen, i Nåder får sig uppdraget att tillse, det nyssberörde förskott af 50,000 R:dr varder, i första rummet, utaf lånemedlen godtgjordt.

För öfrigt och hvad angår Kongl. Maj:ts Nådiga framställning, om icke Wenersborgs invånare må, i följd af den staden öfvergångne eldsvåda, intill nästa Riksdag förunnas lämplig lindring i allmänna Bevillningen, så har Utskottet till Bevillnings-Utskottet öfverlemnat Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition, för att åt denna fråga meddela handläggning.

Stockholm den 23 Dec. 1834.

Reservation

af Herr *Santesson, B. H.:* "Då man besinnar den tidsomgång, som erfordras för de många Tomtegarne i Wenersborg, hvilka varit olycklige att genom senaste eldsvåda förlora deras egendom, att dels anskaffa alla nödige handlingar för lånets emottagande, dels bereda sig till detsammas användande, så snart det erhållits, medelst materialiers uppköp o. s. v., så synes det nog olämpligt att bestämma en viss dag, hvarifrån för alla lånen den af Kongl. Maj:t Nådigst proponerade 5 års räntefrihet skall komma att beräknas, än mera blir detta för dem känbart, när, på sätt Utskottet tillstyrkt, denna termin tages så nära som från början af år 1835. Rikets Ständers

beslut hinner ej att dertill fattas, mindre af Kongl. Maj:t kungöras o. s. v., och alldeles otänkbart är, att alla kunna begynna att bygga år 1835, sådant skulle uppdrifva alldeles öfver höfvan kostnaden af så väl byggnadsmaterialier som arbetslönerne. På detta vis kommer emedlertid ingen att få tillgodonjuta 5 års eftergift, som dock varit Kongl. Maj:ts Nådiga syftemål, och mången får begagna endast 4, 3, 2, 1, ja intet års räntefrihet. Denna omständighet blir för Wenersborgs invånare desto mera menlig, som de visserligen ej väntat sig det svåra vilkoret för detta låns begagnande, att husen måste uppföras af sten eller annan obränbar material, men hvilket, i flere afseenden, dock är oundvikligt, om man skall få hoppas, att framdeles kunna undvika sådane allmänt förstörande eldsvådor. Det mindre vigtiga ändamål, nemligen lättnad i beräkning för Riksgälds-Contoret af alla lånens räntefrihetstid från en dag, anser jag ej uppväga på något sätt nämnde svårighet, och jag tillstyrker derföre såsom en billig medelväg, till vinnande enkelhet i ränteberäkningar, utan förnärmande af de brandskadade Wenersborgsboarne, att Rikets Ständer täcktes medgifva, att för de lån, som uttagas 1835, räntefrihetstiden begynner med den 1 Julii 1835, och sedan för hvarje års låntagare likaledes från den 1 Julii det år, uti hvilket lånet bekommes. Dervid vinnes äfven, att räntefrihetsåren ej för alla låntagare utlöpa på en gång, utan i flere år efter hvarandra: denna uppmuntran till stenhusbyggnad i Wenersborg anser jag högst nödvändig att medgifva, om ändamålet skall vinnas, att staden skall blifva uppbyggd med annat än trähus, (i fall Kongl. Maj:t tillåter detta i den blifvande Byggnadsordningen för staden) eller för en lång framtid obebyggd, till i sanning stor skada för hela orten.

Och anhåller jag, att denna min reservation må få åtfölja Utskottets Betänkande till Riks-Ståndens."

STOCKHOLM, Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1834.

N:o 389.

Ankom till Exp.-Utsk. den 31 Dec.

Utlåtande, i anledning af väckt fråga om förändring af den förut stadgade tid, inom hvilken den till Statsbehofvens fyllande utaf Allmänna Bevillningen anslagna summa skall, uti Riksgälds-Contoret, hvarje år förskottsvis hållas Stats-Contoret tillhanda. **(Rgs. A.)**

Uti Stats-Contorets, år 1833 afgifne och Kongl. Maj:ts till Rikets nu församlade Ständer aflåtne Nådiga Proposition, angående Stats-Verkets tillstånd och behof, bilagda underdåniga Berättelse (sid. 14.), har Stats-Contoret, på andragna skäl, anmält behofvet deraf, att få sig tillagd rättighet, att, då behofvet sådant påkallar, genast vid årets början lyfta medel uti Riksgälds-Contoret å den så kallade Stats-bristsumman; äfvensom att densammas slutliga belopp må kunna disponeras inom årets lopp; och med anledning hvaraf Kongl. Maj:t uti Dess högstberörde Nådiga Proposition (1:sta sidan) i Nåder framställt behofvet för Stats-Verket, att kunna under loppet af hvarje år successive disponera hela den till fyllnad i Stats-utgifterne af Allmänna Bevillningen för året anslagna summa.

---

2 Mom. af 18 §. uti 1830 års Reglemente för Riksgälds-Contoret innehåller: "Denna sistnämnde summa (Statsbrist-summan) skall årligen, ef-"ter Stats-Contorets reqvisitioner från Riksgälds-Contoret utbetalas; och må "förskott härpå meddelas, dock endast för det löpande året, hvilket räknas "från den 1 Mars det ena året och till den 1 Mars det nästpåföljande."

Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, i ämnet hörde, hafva, uti afgifvet Utlåtande anfört, hurusom ofvanberörde stadgande, hvilket varit infördt uti alla sedan 1809 — 1810 årens Riksdag för Riksgälds-Contoret utfärdade Reglementen, eger sin grund deri, att Riksgälds-Contoret icke skulle på en gång komma att besväras med större förskott, än som högst motsvarade ett års anslag till Statsbehofvens fyllande; och att, om derföre ifrågavarande stadgande skulle rubbas och förändras, på sätt Kongl. Stats-Contoret i underdånighet framställt, kunde sådant förorsaka Riksgälds-Contoret ganska betydlig olägenhet och äfven ränte-förlust.

Bevillningen för år 1834 t. ex. börjar egentligen icke att inflyta förr än år 1835, ty hvad som dessförinnan levereras, utgör vanligen ett högst ringa och obetydligt belopp. Om nu, sedan inom 1834 års slut, hela anslaget för samma år blifvit uttaget och hvaremot något hinder icke kan möta, Kongl. Stats-Contoret skulle vara berättigadt, att under Januarii och Februarii månader år 1835 reqvirera och erhålla förskott på samma års anslag, och dessa förskott kommo att vida öfverstiga hvad som på 1834 års Bevillning, under Januarii och Februarii månader, inflöte, så skulle öfverskjutande skillnaden komma att tagas af Contorets egne, för angelägna utgifter behöfliga tillgångar, eller ock de till Kongl. Stats-Contorets reqvisitioners fullgörande erforderlige medel genom skuldsättning anskaffas. Tilläggande Fullmägtige, att härvid skulle väl kunna framställas den invändning, att om Kongl. Stats-Contoret nödgas hålla tillbaka med sina reqvisitioner under Januarii och Februarii månader, skulle så mycket större summor komma att reqvireras, sedan den 1 Mars ingått; men förhållandet kan likväl icke blifva enahanda, som i fall förskott kommit att uttagas i Januarii och Februarii månader, enär en tillgång då redan är beredd genom den, under dessa 2:ne månader influtne Bevillning samt betydligare uppbörds-levereringar i Mars och nästpåföljande månader ofelbart kunna förväntas.

Vid öfvervägande häraf, och då Utskottet instämmer uti de af Fullmägtige yttrade åsigter, har Utskottet ansett sig böra

afstyrka bifall till Kongl. Stats-Contorets underdåniga framställning.

Stockholm den 30 December 1834.

N:o 390.

Ankom till Exp.-Utsk. den 31 Dec.

Utlåtande, i anledning af Factoren för tryckning af Riksgälds-Contorets Creditsedlar Samuel Rumstedts, genom Fullmägtige i nämnde Contor, anmälde ansökning att varda bibehållen vid innehafvande lönebelopp. **(Rgs. A.)**

Uti skrifvelse till Utskottet af den 13 sistl. November, hafva Fullmägtige i Riksgälds-Contoret anmält, hurusom Factoren för tryckning af

nämnde Contors Creditsedlar Samuel Rumstedt, uti en till bemälde Fullmägtige ingifven skrift, anhållit, att, sedan hans i förenämnde egenskap innehafvande befattning numera kommer att upphöra, han, som nu är 64 år gammal, och i 45 år, såsom Factor vid Riksgälds-Contorets Tryckeri, varit tjenstgörande, måtte varda bibehållen vid innehafvande lön. Och hafva Fullmägtige, i anledning häraf, yttrat, att, ehuru Rumstedt icke kan anses såsom Tjensteman vid Riksgälds-Contoret, likväl och i betraktande deraf, att han i mer än 40 års tid varit anställd i Contorets tjenst och derunder med skicklighet, drift och pålitlighet städse sina åligganden uppfyllt, Fullmägtige funnit billigt, att Rumstedt varder hugnad med pension, motsvarande den af honom hittills uppburna lön, utgörande 200 R:dr B:co, utom den vid sistl. Riksdag honom personelt derå tillagde tillökning af 20 procent; och hvadan Fullmägtige tillstyrkt, att Rumstedt måtte till åtnjutande af en årlig pension i dess öfriga lifstid af Två Hundrade Riksdaler B:co å Riksgälds-Contorets Pensions-Stat få uppföras.

Vid öfvervägande häraf, och med afseende å de af Fullmägtige andragna skäl, har Utskottet skolat

tillstyrka, att Factoren Rumstedt må uppföras å Riksgälds-Contorets Expectance-Stat, till åtnjutande af Två Hundrade (200) Rdr B:co årligen, men deremot vara pligtig, att, om någon lämplig befattning vid Riksgälds-Contoret skulle åt honom varda uppdragen, densamma bestrida.

Stockholm den 31 Dec. 1834.

N:o 391.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 31 Dec.

***Memorial, i anledning af erhållen återremiss på Stats-Utskottets Memorial N:o* 351.**

Ifrån Preste-Ståndet har Utskottet, i anledning af gjorde anmärkningar, erhållit återremiss å dess Memorial N:o 351, angående det så kallade stora Creditivet, som, enligt 63 §. Regerings-Formen, skall på Riksgälds-Contoret anvisas; men som, enligt från Riks-Stånden ankomne Protocollsutdrag, berörde Memorial blifvit bifallet af Ridd. och Adeln den 4 dennes samt af Borgare- och Bonde-Stånden den 24 nästl. November; så anser

Utskottet, till följd af 75 §. Riksdags-Ordningen, denna fråga vara afgjord och

kan således dermed icke taga någon vidare befattniug.

Stockholm den 30 December 1834.

N:o 392.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 31 Dec.

Memorial, i anledning af erhållen återremiss på Stats-Utskottets Memorial N:o 352.

Ifrån Preste-Ståndet har Utskottet, i anledning af gjorda anmärkningar, erhållit återremiss å dess Memorial N:o 352, angående det så kallade lilla Creditivet, som, enligt 63 §. i Regeringsformen, skall på Riksgälds-Contoret anvisas; men som, enligt från Riks-Stånden ankomne Protocollsutdrag, berörde Memorial blifvit bifallet af Ridd. och Adeln den 4 dennes samt af Borgare- och Bonde-Stånden den 24 nästl. November; så anser Utskottet, till följd af 75 §. Riksdags-Ordningen, denna fråga vara afgjord och

kan således dermed icke taga någon vidare befattning.

Stockholm den 30 Dec. 1834.

STOCKHOLM, Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1834.

N:o 393.

Ankom till Exped.-Utsk. den 5 Jan.

Utlåtande, i anledning af gjorda anmärkningar vid Utskottets Betänkande N:o 273, angående dels grunderne för markegångsprisens bestämmande, ränte-persedlarnes omsättning och förenkling, indelte räntors och tionde-anslags återingående till Kronan samt andre med grundskatternas utgörande gemenskap egande ämnen; och dels i anledning af flere i samma frågor väckte motioner.

(I. A)

Från samtlige Riks-Stånden har Utskottets förrberörde Betänkande blifvit återremitteradt med många och vidlyftiga, men till en del derjemte upplysande anmärkningar, på grund af hvilka Utskottet nu får afgifva ett i vissa delar förändradt förslag till beslut i dessa vigtiga ämnen, med iakttagande af enahanda ordning, hvari desamma i förra Utlåtandet upptagas.

1:o. *Förslaget, att Rikets Ständer skulle upprätta Markegångstaxa för kommande 5 år.*

Vid denna punkt hafva anmärkningar endast blifvit gjorde, inom Ridderskapet och Adeln, af Herr *Hjärne, Harald*, som ansett denna del af den Kongl. Propositionen för den vigtigaste och hvarförutan det vore omöjligt att komma till någon säkerhet i afseende på räntornes beräkning.

De skäl, som blifvit anförde uti förra Utlåtandet, synas Utskottet vara tillräcklige för det deri meddelade tillstyrkande; och då det icke lärer kunna vederläggas, att mera så väl belåtenhet hos Räntegifvare, som säkerhet och mindre skiljaktighet uti markegångsprisen, vinnas, om hvarje års pris blifva uti desamma successive gällande, än om markegångspriset skulle bestämmas för att oförändradt tillämpas i 5 år; samt dertill kommer, att, om Urtima Riksdag tilläfventyrs inträffade innan dessa 5 år förflutit, den olägenheten skulle deraf uppkomma, att, antingen samma markegångspris som förut blifvit tagne till grund för medelpriset, till en del å nyo begagnades för detta ändamål, eller ock, om ej nytt medelpris skulle bestämmas vid Riksdag, som inträffade förrän de 5 åren tilländagått, sådant pris blefve tillämpadt en längre tidrymd än 5 år; så och då, i Ut-

skottets tanka, den verkställda myntbestämningen ingalunda åstadkommit eller bör åstadkomma rubbning i creditförhållandena, utan snarare åt dem gifva stadga, får Utskottet förnya sitt tilstyrkande,

att Rikets Stånder icke taga omedelbar befattning med markegångs-sättningen.

2:o. *Frågan, huruvida årets markegång, eller ett medeltal af sistförflutne 10 eller 5 års markegångar, bör tagas till grund för utgörandet af så väl kronotionde och afradsspanmål, som äfven alla andra, hemman och lägenheter åsatta räntor.*

Då Rikets Stånder, genom fattadt beslut under sistförflutne Riksdag, uttryckt, hvad Kongl. Maj:t uti den Nådiga Propositionen jemväl förklarat, att det är olämpligt, att skattepersedlarne beräknas efter nu gällande *årliga markegångar*, och då det icke lärer kunna bestridas, att de ofullkomligheter, som kunna åtföljа en markegångssättning, mindre kännbart verka, då fördelningen sker på flere år, så anser Utskottet öfverflödigt att upptaga till närmare vederläggning de få häremot gjorda anmärkningar, samt förnyar sålunda sitt yttrande uti förra Utlåtandet,

att en till ett förbättradt förhållande härutinnan ledande förändring är erforderlig.

Hvaremot och då de fleste Talarne inom trenne Riks-Stånd, och Bonde-Ståndet enhälligt, föredragit ett medium af 10 år, i stället för 5 år, samt ostridigt är, att ytterligheterne af höga och låga pris härigenom än mera komma att inskränkas, hvilket är hufvudsyftemålet, icke allenast för befrämjande af Räntegifvares fördel, utan äfven för att vinna en sådan stadga uti prisen å ränte-persedlarne, att det må blifva möjligt i en framtid att alla räntor ingå till Stats-Verket, som då omedelbarligen skulle komma att aflöna nuvarande Indelningshafvare, får Utskottet, med denna ändring, och med borttagande af slutmeningen uti mom. Lit. *b*, i anseende till härefter föreslagen förändrad tid för markegångs-sättningen, å nyo tillstyrka följande beslut:

a) att, såsom grund för utgörandet af så väl kronotionde och afradsspanmål, som äfven andra af hemman och lägenheter utgående räntor, antages medium af senaste 10 årens markegångspris, sålunda uträknadt, att, sedan årets markegångspris blifvit fastställdt, hopsumeras detsamma med de nästföregående 9 årens markegångspris i samma Län eller District; blifvande tiondedelen af denna summa uti jemna skillingtal det för årets skatter gällande markegångspris;

b) att början härmed sker år 1835, då, efter upprättad markegångssättning för året, 1835 års markegång tillägges dem för åren 1834, 1833, 1832, 1831, 1830, 1829, 1828, 1827 och 1826, hvaraf medium eller en tiondedel blir, jemnad till skillingtal, gällande markegången för 1835 års skatter, hvilka uppbäras och ingå dels i slutet af samma år, dels under det påföljande.

2:o. *Om en förändrad method för markegångs-sättningen.*

Af de anmärkningar, hvilka blifvit gjorde vid denna och påföljande 5:te punkt, har Utskottet hemtat grund för den öfvertygelse, att den särskilda markegången, som är föreslagen i förra Betänkandets 5:te punkt, kan undvikas och en säkrare prisbestämningsgrund, än den närvarande, det oaktadt vinnas, om markegångs-sättningen endast framflyttas till den 4 December hvarje år, hvilket icke bör verka till något menligt uppehåll uti Uppbördsbokens författande, så vidt den föreslagna förenklingen i räntepersedlarnes antal kommer att för sig gå, och icke heller lägga hinder i vägen för spanmåls uppsägning till levercring in natura, enär markegångssättningen sålunda måste blifva känd, innan dagen för uppsägningen inträffar. — Med afseende å hvad för öfrigt anmärkt blifvit, får Utskottet förklara, att Utskottet icke ansett lämpligt nu föreslå någon förändring, hvarken i anseende till prisuppgifterne, eller om Deputerades väljande, enär dessa frågor icke stå i oskiljaktigt sammanhang med frågan om räntepersedlarnes lösande efter hvarje års markegångspris för sig; hvaremot Utskottet funnit sig böra fränträda dess förra förslag (mom. *e*), att den ändring uti priset å någon markegångspersedel, som, i följd af besvär, utaf Kongl. Kammar-Collegium meddelas, borde gälla generelt och således icke endast för den eller dem, som ändring sökt och vunnit.

Med tillämpning af dessa grundsatser, föreslår Utskottet följande derefter lämpade beslut:

a) att så beskaffade prisuppgifter, som de hittills aflemnade, innehållande de under loppet af hösten gångbara pris å markegångspersedlar, böra från hvarje Fögderi och Stad så tidigt insändas, att de kunna vara vederbörande Kongl. Maj:ts Befallningshafvande tillhandakomne inom November månads slut hvarje år;

b) att Riks-Ståndens Deputerade, hvilka derefter sammanträda innan den 4 nästpåföljande December, då hvarje års markegång hädanefter bör sättas, skola taga medium af nämnde uppgifter till *hufvudsaklig ledning* för markegångs-sättningen, med iakttagande att, markegångspris alltid, der sådant erfordras, jemnas till skillingtal,

äfvensom att, då någon afvikelse från medelpriset anses nödig, skälen dertill i Protocollet noga antecknas. Börande genast, efter sålunda verkställd prisbestämning, Markegångs-taxan till trycket befordras samt i vanlig ordning till kännedom och efterrättelse kungöras och utdelas; skolande, i afseende å tryckningen, iakttagas, att å Markegångs-taxan uti en column till *vänster* upptages *årets markegångspris*, och till *höger* det för skatternes debiterande fastställde, af 10 års medium uppkomne *gällande markegångspriset*;

c) Besvär öfver markegångs-sättningen skola inom 14 dagar efter den dag, då markegången af Deputerade blifvit satt, ingifvas till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som med näst derpå följande post insänder dem, jemte eget Utlåtande, till Kongl. Kammar-Collegii afgörande;

d) Sedan Kongl. Kammar-Collegium meddelat dess beslut i ämnet, hvilket bör ske utan uppskof och senast 8 dagar efter det besvären dit inkommit, bör Kongl. Majts vederbörande Befallningshafvande om samma beslut underrättas;

e) I afseende på den ändring uti priset å någon markegångs-persedel, som, i följd af besvär, kan utaf Kongl. Kammar-Collegium meddelas, gälle hvad Författningarne för närvarande derom stadga.

4:o *Förslaget om indragning till Kronan af de till Militaire- och Civil Staterne, jemte Skole-Staten och andra allmänna ändamål indelte räntor och kronotionde-anslag, emot anvisning af motsvarande summor på Stat.*

De skäl, som vid denna punkt blifvit anförde uti förra Utlåtandet, till ådagaläggande af vådan för Stats-Verket, att *nu* taga befattning med den omedelbara aflönings-skyldigheten till alla Indelningshafvare, emot öfvertagande af deras indelningar, äro, efter Utskottets tanka, så bevisande och bestämde, samt i ingen måtto på ett tillfyllestgörande sätt vederlagde af de få Talare, hvilka yttrat sig i motsats med hvad, så väl Kongl. Maj:t i detta afseende yttrat, som Utskottet föreslagit, att Utskottet saknar anledning frångå sitt förra tillstyrkande:

att, på de skäl i öfrigt, som Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition innehåller, frågan om berörde indelningars indragning till Kronan varder tills vidare hvilande.

5:o *Vilkoren, hvarunder den föreslagna markegångs-beräkningen i allmänhet bör tjena till grund för bestämmandet af lösnings- och leverings-förhållanden emellan Räntegifvare och Räntetagare.*

Hvad först angår den anmärkning, att det vore stridande emot Presterskapets privilegier att betaga Löntagare deras rätt att uppbära Kronotionden in natura, så enär alla hittills utkomne Författningar om förändrade vilkor för ränte-persedlarnes utgörande och om förhållandena emellan Räntegifvare och Räntetagare, blifvit vidtagne, dels af båda Stats-magterna, dels af Konungen ensam, utan att Preste-Ståndets privilegier dervid ansetts utgöra något hinder, förmodligen af det skäl, att samma privilegier icke omtala eller skäligen kunna omfatta sättet för Kronotiondens utgörande af Räntegifvaren, samt Preste-Ståndet icke lärer kunna tillerkännas större rätt, än öfrige Räntetagare, anser Utskottet, med hufvudsakligt afseende å hvad Kongl. Kammar-Collegium, uti dess med Kongl. Krigs-Collegium under den 11 Maji 1831, gemensamt afgifne och uti 4:de punkten af det återremitterade Utlåtandet intagne Betänkande, i detta ämne anfört,

att å denna anmärkning icke något afseende kan fästas.

De anmärkningar, hvilka blifvit gjorde vid Mom. *A*, som föreser behofvet af en serskild Markegångs-taxas upprättande i November månad, för att bestämma *årspriset* vid liqviden emellan Räntegifvare och Räntetagare, har Utskottet deremot funnit så öfvertygande, att Utskottet, för att undanröja behofvet af denna serskilda Markegångs-sättning, uti föregående 3:dje punkt förändrat sitt förslag uti förra Utlåtandets samma punkt och från Mars månad återflyttat den markegångs-sättning, som kommer att bestämma medium af 10 års markegångs-pris till den 4 December, eller före den nu vanliga uppsägningstiden; och då denna markegångs-sättning äfven kommer att innefatta årspriset, blifver således berörde Moment öfverflödigt.

Vid Mom. *C* och *D* hafva många olika åsigter gjort sig gällande. Under det att några Talare velat borttaga all uppsägnings-rätt, hafva andre yrkat den ömsesidig, såsom hittills; äfvensom en del ansett Räntetagare icke ega större rätt, än den Kronan förbehållne, enär det vore obilligt, att de Räntegifvare, hvilka utgöra sine præstationer directe till Kronan, skola hafva andre eller större fördelar, än de, hvilka utgöra enahanda præstationer till vederbörande Löningstagare.

Utskottet inser väl de flere fördelar, som skulle uppkomma deraf, att all uppsägnings-rätt upphörde, hvarigenom äfven likhet uti räntornes utgörande emellan alla Räntegifvare uppkomme; men då det i betydlig mon

skulle försvåra utgörandet af räntorne, i anseende till bristande tillfälle i vissa orter att hastigt och med fördel förbytta persedlarne, och då en *eftergift* å Statens sida, för hvad den omedelbarligen eger uppbära icke kan blifva en *rättsgrund* för enahanda *eftergift* å den enskilde Räntetagarens sida, så anser Utskottet olämpligt att *nu* föreslå något stadgande, som uppfyller dessa fordringar, hvilka förutsätta stadgadt myntväsende, ökadt rörelse-capital och lätt afsättning med landtmanna-producter; anseende Utskottet det vara allenast under sådane omständigheter, som alla indelta räntor kunna lösas med contant och ingå till Stats-Verket, hvilket derigenom kunde komma i tillfälle att directe liqvidera äfven de Embets- och Tjenstemän m. fl., som nu innehafva indelta löner.

Utskottet, som af sådane anledningar vidblifver sitt förra förslag, med den förändring, som är en följd af Utskottets tillstyrkan i 2:dra punkten, att såsom grund för utgörande af så väl Kronotionde och Afrads-spannmål, som äfven andra af hemman och lägenheter utgående räntor, antages medium af senaste 10 årens markegångspris, får nu i öfrige punkter förnya dess förslag i förra Betänkandet, nemligen:

a. *) att, vid de tillfällen då det bestämda *årspriset* inom Länet eller Districtet *uppgår till lika belopp eller öfverstiger* det uträknade medium af de senaste 10 årens markegångs-pris i samma Län eller District, uppsägning till leverering in natura af Räntegifvare får ega rum; men då sådan uppsägning ej sker, skola ränte-persedlarne lösas efter medium af sistförflutne 10 årens markegång;

b) att, då berörde årspris *understiger* medium af senaste 10 årens markegångs-pris inom samma Län eller District, är det väl Räntegifvare öppet att före Thomædag, på sätt hittills egt rum, tillsäga om han vill utgöra præstationen in natura; men i det fallet åligger det honom att, vid levereringen, contant till Räntetagaren betala skillnaden emellan löpande årets lägre pris och det stadgade 10 års markegångs-priset;

c) att, då leverering in natura icke sker, forsel-lön, på sätt hittills egt rum, af Räntegifvare erlägges, samt att, då Räntegifvare upp-

---

*) Som mom. a i Betänkandet N:o 273, enligt hvad här ofvan blifvit omnämndt, utgår; så motsvarar mom. *a* af denna punkt mom. *b* i förberörde Betänkande, mom. *b* det under *c* upptagne o. s. v.

sagt till leverance in natura, han jemväl för hvarje tunna Råg eller Korn betalar 16 sk., samt för hvarje tunna Hafre 12 sk., allt Banco, till Räntetagaren, såsom ersättning derför, att denna uppsägnings-rätt, i följd af föregående bestämmanden, hädanefter upphör.

För de räntor, som äro Kronan behållne, erlägges icke någon forsel-lön;

d) att, vid tillfälle af leverering in natura, gäller, i afseende på levererings-ställe och ort, hvad nuvarande Författningar derom bestämma, med det tillägg, att en Räntegifvare icke må anvisas att för samma år verkställa leverering till flere ställen;

e) Förenämnde stadganden böra likväl icke lägga hinder i vägen för träffandet af serskilda öfverenskommelser emellan Räntegifvare och Räntetagare, då de derom ömsesidigt åsämjas.

6:o *Om förändring och reduction af hemmans-räntorna.*

De vid Utskottets förslag i denna punkt gjorde anmärkningar äro hufvudsakligen af följande innehåll: att förändringen syntes förknippad med stora betänkligheter, serdeles i de orter, der en mängd, till prisen sällan föränderlige persedlar skulle i nya räntan försvinna och utbytas mot spanmål, som i pris mest fluctuerar, hvarigenom ock skulle uppkomma förhöjning i skatt på det ena och nedsättning på det andra hemmanet; att stora brytningar i spanmåls-prisen skulle verka förlust för Stats-Verket vid dessas fall samt förderf för de skattdragande vid deras stegring, om persedel-räntorne i de sädesrika Provincerne utbyttes mot spanmål; att ifrågavarande reglering, hvars verkställighet icke vore möjlig på den af Utskottet föreslagna tid, och som skulle sprida oro i landet, icke borde åstadkommas endast för de ganska underordnade fördelarne i räkenskapsväg; att, ehuru reductionen vore önskvärd, borde dock dröjas med dess verkställighet, tills man erhållit 5 eller 10 års erfarenhet om grunderne för markegångsprisens bestämmande; att förslaget icke borde antagas förr än realisationens inflytande på varuvärdena blifvit utrönt; att uttryckligen borde stadgas, det räntorne ej skola reduceras för enskilde, som till dem hafva egande-rätt, i hvilket hänseende blifvit föreslaget, att egare till frälse-räntor måtte höras, om de antingen godvilligt eller emot erhållande ersättning vilja ingå på förvandlingen, då, i senare fallet, Utskottet borde vara betänkt på nödig tillökning af extra utgifts-medlen; att besynnerligt vore, det en natura-præstation först bestämdes in natura och sedermera förklarades skola

utgå med penningar, hvarföre ock den förändring blifvit föreslagen, att Comitéer måtte nedsättas, för att förenkla räntepersedlarne, hvilka genast borde sättas i penningar; att, då man tydligen kunde inse, huru mödosamt och tidsödande arbete Comitéen skulle erhålla, det vore bättre uppdraga åt en eller högst 2:ne personer att socknevis höra menigheterne och med dem öfverenskomma om reductionen; att Utskottets förslag, det förhållandet emellan den gamla och den genom förenkling tillkomne nya spanmålen skulle bestämmas Länsvis eller åtminstone för hvarje Fögderi, syntes olämpligt och motarbeta det ändamål Utskottet velat understödja, helst det möjligen kunde leda till förlust för en och annan, utan borde i stället berörde förhållande uppgöras serskildt för hvarje individ; samt slutligen att Utskottet måtte bestämdt uttrycka, det de orter, hvarest grunskatterne nu utgå utan förvandling eller efter ständigt Kronovärdi, böra, utan förhöjning, vid samma förmon bibehållas.

Till bemötande af desse anmärkningar får Utskottet anföra: att Utskottet anser det böra bero af vederbörande Comité, efter Räntegifvarnes hörande, att bestämma persedlarne både till egenskap och belopp, hvarigenom nu utgående spanmåls-qvantum kan bibehållas, om så nödigt fordras; att brytningar i spanmålsprisen sålunda icke kunna medföra större förlust, än hit ills men väl mindre, då dessa brytningar till det möjligaste försvinna genom 10 års markegångs-sättningen; att lika litet någon förlust för Stats-Verket, som för den enskilde, bör kunna uppkomma, när förändringen hvilar på den grund, att en viss qvantitet af ena persedeln svarar emot en gifven qvantitet af en annan persedel; att förenklingen icke synes overkställbar innan år 1837, men hvaremedlertid denna tid äfven kan vilkorligen bestämmas; att någon oro i Landet, genom denna förändring, så mycket mindre är att med skäl förvänta, som den vid alla Riksdagar, sedan 1810, varit yrkad, såsom af behofvet påkallad; att hvarken den förändrade markegångs-sättningen eller den nu beslutade realisationen kan medföra någon menlig, men väl fördelaktig verkan, så vida båda åtgärderna bidraga att stadga varuprisen; att då förslaget antager, att hvarken Staten eller den enskilde skall vinna eller förlora, och då hvar och en har öppen rätt till besvärs anförande, om han genom ränte-persedlarnes förändring finner sig i sin rätt förnärmad, så erfordras i detta hänseende icke heller något undantag för Frälse-ränteinnehafvare; att det vore ett ingrepp uti egande-rätten, om man skulle reducera alla persedel-räntor till penningar, eller öka persedel-räntorne medelst penninge-räntornes förminskning; att arbetet visserligen blir mödosamt,

men

men lättas derigenom, att flere Comitéer kunna bildas inom hvarje Län, och att i öfrigt de som härvid biträda, för detta municipal-sysslande ega en tillfredsställande belöning i den allmänna och enskilda nytta, som denna förenkling medför; att det under Litt. *e* föreslagna stadgande, såsom endast afseende bibehållandet af närvarande rättighet till leverering af spanmål in natura till Staten, icke lämpligen kan eller ens behöfver utsträckas längre, än för hvarje Fögderi; och att förslaget innehåller det stadgande, *att det belopp af grundskatt, som hittills för hvarje hemman utgått, utan förvandling eller efter Krono-värdi, bör, till lika belopp förvandlas uti penningar.*

Då Utskottet sålunda icke funnit någon anmärkning gjord, som jäfvar senaste Rikets Ständers godkännande af de föreslagne grunderne för ränte-persedlarnes förenkling; och då Rikets Ständer redan år 1830 öfverlemnade till Kongl. Maj:t att befordra verkställigheten häraf, efter de skattdragandes hörande, så vida Kongl. Maj:t funne densamma för någon ort så nödvändig, att den icke borde uppskjutas, kan Utskottet destomindre nu frångå sitt förra förslag i denna punkt, som de der intagne vilkor och förbehåll fullkomligen trygga emot alla vådor. Och Utskottet får derföre ånyo framställa förslaget i hela dess vidd:

a) att ränte-persedlarne må sammanslås och, i afseende å sättet, förenklas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kongl. Kammar-Collegii, af Rikets Ständer vid sistförflutne Riksdag godkände förslag af den 8 December 1829;

b) att omsättningen af ränte-persedlarne verkställes på den allmänna grund, att ingen Räntegifvare derigenom erhåller högre eller mindre grundskatt än förut, och att den Räntegifvare, som kan komma att på ett eller annat sätt härutinnan anse sig förnärmad, må ega att i behörig ordning deri söka ändring, hvilken rättighet äfven förbehålles Kronans Ombud;

c) att åtgärderne för ränte-persedlarnes förvandling må, efter fastställde grunder, obehindradt vidtagas och handhafvas af serskilde Comiterade i hvarje Län, under ordförande af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, hvilka Comiterade ega att, efter Räntegifvarens hörande, genom Deputerade, valde socknevis, för hvarje hemman bestämma dess blifvande förenklade grundskatt uti sådane ränte-

persedlar, som Comiterade anse vara de lämpligaste, men hvilka dock för hvarje Härad eller Socken böra inskränkas inom ett antal af högst 5 olika slag. Comiterade iakttaga äfven härvid, att det belopp af grundskatt, som hittills för hvarje hemman utgått utan förvandling eller efter Krono-värdi, bör, till lika belopp, förvandlas uti penningar;

d) att alla erforderliga åtgärder för ränte-persedlarnes omsättning böra så skyndsamt vidtagas och fullbordas, att Krono-räntorne, så vidt görligt är, för år 1837 må öfver hela Riket kunna debiteras och utgå efter den nya methoden;

e) att rättigheten, att in natura leverera ränte-spanmål till Kronan, icke må sträcka sig till den genom ifrågavarande förenkling i utbyte mot andra persedlar *tillökade* spanmåls-skatt, utan att densamma, lika med öfrige hemmans-räntor, alltid bör lösas med contant efter gällande 10 års markegångspriset. Dock som det skulle blifva vidlyftigt och i en framtid medföra olägenheter att för hvarje hemman serskildt hafva bestämt skillnaden emellan den gamla och den nya spanmåls-skatten, ega Comiterade på det sätt bestämma, huru stor del af densamma, lika för hela Länet, eller till det minsta för hvarje Fögderi, bör, i förhållande till gamla spanmåls-skatten, ovilkorligen lösas med penningar, att den del, hvilken får in natura levereras, bör, för helt hemman räknad, jemnas till fulla kapptal och till det närmaste blifva motsvarande en tiondedel, en åttondedel, en sjettedel, en femtedel, en fjerdedel, en tredjedel, en half, två tredjedelar, tre fjerdedelar eller sju åttondedelar.

7:o *Om ett förändradt stadgande för framtiden, rörande dispositionen af Kronans behållne kappmål.*

Herr Prosten *Åstrand* och flere Ledamöter af Preste-Ståndet hafva, med betviflande af verkställbarheten af Utskottets förslag i denna punkt, då icke ständig penninge-lösen för Krono-tionden stadgas, yrkat det tillägg dervid, att "stadgandet endast må röra det kappmål, som hittills till Kronan utgått, och ej göra rubbning i hvad som hittills är häfdvunnet att utgå till indelningar", emedan eljest mången Räntetagare kunde, i brist af documenter, gå i mistning af en del utaf den spanmåls-lön han nu innehar.

Då hvad sålunda yrkadt blifvit är intaget i denna del af den Kongl. Propositionen och hvartill Utskottet tillstyrkt Rikets Ständers bifall; så an-

ser Utskottet någon annan ändring härutinnan icke erfordras, än att det uti Utskottets förslag utsatte markegångs-pris bestämmes ifrån 5 till 10 års; i följd hvaraf redactionen af Utskottets förslag blifver följande:

det Utskottet tillstyrker bifall till hvad Kongl. Maj:t, rörande dispositionen af ifrågavarande kappmål, i Nåder ansett och framställt, med den förändring, att lösen för den emot Kronans andel i kappmålet svarande en adertondedel af hemmans-tiondens belopp, erlägges efter medeltalet af 10 års markegångspris i öfverensstämmelse med Utskottets ofvan upptagne förslag i andra punkten.

Slutligen, och i anledning af Riksdags-Fullmägtigen *Samuel Jönssons* från Öland gjorde anmärkning, att dess motion, det all Krono-tionde, som från Ölands Norra mot utgår, måtte, i likhet med afrads-spanmålen, levereras å Borgholms Krono-Magasin, efter derstädes förut erhållna ordningar, icke blifvit besvarad, får Utskottet förklara,

att då detta är en fråga af administrativ beskaffenhet, hvarmed Rikets Ständer icke lära taga befattning; så har Utskottet ansett den icke fordra någon dess åtgärd.

Stockholm den 2 Jan. 1825.

Reservationer:

af Prosten *Åstrand:* "Utan att ens upptaga, än mindre vederlägga de grundade anmärkningar, som emot Utskottets förra Betänkande blifvit framställde, har Utskottet i de hufvudsakligaste punkterna vidblifvit sitt förra förslag, att, med upphäfvande af uppsägnings-rätten å Räntetagarens sida, bibehålla den å Räntegifvarens — ett förslag, som Kongl. Maj:t i sin Nådiga Proposition förklarat Sig icke kunna antaga. Hvad våda detta förslag kan medföra för Räntetagare, om Räntegifvare-interesset vid de vanliga priscouranternas uppgörande och markegångssättningarna får öfvervigten, lärer icke vara svårt att finna, då Räntetagaren måste åtnöja sig med hvad pris som helst Räntegifvarne behaga bestämma, hvilket torde kunna deprimeras så mycket lägre, som markegången skall sättas i början af December, då spanmålsprisen ännu äro obestämda och inga andra, än de, som för penningeförlägenhet skull måste à tout prix sälja, hafva afyttrat någon spanmål. Skulle vid markegångs-sättningen Räntetagare-interesset hafva öfvervigten, så underkastas Räntegifvaren den orättvisa, att han, de år, då medelmarkegången är högre än årsmarkegången, måste antingen betala hvad Rän-

tetagarne vid förra markegångs-sättningarna för högt stadgat, eller, om han afbördar sig levereringen in natura, derutöfver betala en alltför hög mellangift. Utskottet har ur sitt förra förslag borttagit det enda, som medförde en möjlighet att kunna erhålla en någorlunda rättvis markegång, nemligen markegångens sättande om våren, då spanmåls-prisen äro bestämda. De 16 sk per tunna, som Räntetagaren skall få i ersättning för sin förlorade uppsägningsrätt, godtgör alldeles icke den fördel han för närvarande har att kunna bibehålla en afnämare, som i ond och god tid köper hans spanmål. Äfven med antagande af den nästan omöjliga förutsättning, att markegångarne skulle blifva rättvisa, innebär förslaget den i all tid qvarstående obillighet, att Räntetagaren skall under det svåra året lemna Räntegifvaren en undsättning, ett räntefritt anstånd med en del af ränte-spanmålens lösen, hvilken Räntegifvaren sedermera årligen med en tiondedel får betala; det innebär den för alltid fortfarande orättvisa, att en efterträdare i syssla med indelt spanmålslön skall utan förskyllan få ersättning för den förlust företrädaren under svåra år lidit genom medelmarkegångsprisets sänkning under årsmarkegången; det innebär den i 10 år fortfarande orättvisa, att i de orter, der markegångs-prisen under åren efter 1825 varit till följd af missväxt mycket höga, skola Räntegifvarne än en gång få betala en del af det öfverskott, hvarmed samma års markegångar öfverstiga de hädanefter kommande årens. I anseende till dessa uppenbara, synnerligast för den mindre löntagaren menliga orättvisor och vådor, hvartill komma åtskilliga andra olägenheter, som förslaget medför, anser jag visserligen öfverflödigt att, till afstyrkande af detsamma i sin helhet, åberopa Presterskapets privilegier, men tror dock, att desamma kunna med full rätt här åberopas till skydd för Kyrkor, Undervisnings-verk och fromma Stiftelser, som genom förslagets antagande äfventyra, att endast få till namnet men icke i verkligheten behålla en del af den till dem anslagna ränte-spanmål.

I afseende på Utskottets tillstyrkanden, rörande räntepersedlarnes förenkling, vill jag anmärka, att om förslaget skall utsträckas äfven till enskildes egande frälse-räntor, hvilket jag dock icke tror kunna ske utan ingrepp i egande-rätten, så bör åtminstone den hemmans-innehafvare, hvars hemmansränta tillhör enskild man eller är indelt, icke erhålla för de nya räntepersedlarna större uppsägningsrätt, än den, hvars hemmans-ränta är Kronan behållen. Stadgandet i Momentet *e*) af 6:te punkten bör fördenskull blifva generelt och icke endast afse levereringen till Kronan.

I öf-

I öfrigt åberopar jag min och Prosten *Stenhammars* reservation vid Betänkandet N:o 273."

Häruti hafva Doctor *Ruus*, Prosten *Stenhammar* samt Domprosten *Heurlin* instämt;

af Herr *Peyron, Gustaf*,: "I afseende å en omständighet, uti Höglofl. Stats-Utskottets vidtagne, och nu till Ständernes bifall inlemnade project till förändrad method vid Markegångs-Taxornes upprättande, (punkten *C*) får jag reservera mig.

Mig synes, att ordet *Taxa* innebär ett allmänt stadgande, och således kan jag icke inse, huru afvikelser derifrån kunna upprättas för enskilde personer. — Af denna anledning skulle jag tro, att det rättast vore, att om Kongl Kammar-Collegium, vare sig i följd af dess Advocat-Fiscals gjorde anmälan, eller i anledning af enskildes besvär, i någon mon ändrar den i något Län af Riks-Ståndens deputerade, på sätt föreskrifvet är, upprättade Markegångs-Taxa, bör ock det förändrade förhållandet, hvilket alltid genast kungöres, blifva, liksom den öfriga delen af Taxan, ett allmänt stadgande och gällande för alla Räntegifvare och Räntetagare. Allt annat leder till trassel, är en orimlighet, och synes mig en utväxt å en för Länet utfärdad Taxa";

af Riksdags-Fullmägtigen *Hans Hansson* från Götheborgs och Bohus Län, som åberopat dess till Betänkandet N:o 273 afgifne Reservation, i hvad densamma innefattar frågan om forsel-löns erläggande, då *leverering in natura* sker;

samt af Riksdags-Fullmägtigen *Johan Christophersson* från Kronobergs Län, under åberopande af dess vid förra Betänkandet i denna fråga afgifne reservation.

N:o 394.

Ank. till Exp.-Utsk. den 5 Jan.

Memorial, rörande ett tillägg i frågan om det af Kongl. Maj:t för Carlstens Fästnings iståndsättande äskade extra anslag.

(U. A.)

Uti Betänkandet N:o 291, innefattande svar i anledning af erhållen återremiss å Utskottets i Extra Stats-Reglerings-frågan först afgifne Utlåtan-

de, hade Utskottet väl förblifvit vid sitt afstyrkande af något serskildt extra anslag för Carlstens Fästnings iståndsättande, men derjemte hemställt, att, derest Kongl. Maj:t skulle finna nämnde Fästnings försättande i fullständigt skick icke kunna fördröjas, Kongl. Maj:t då må ega att af anslaget för Carlsborgs eller af det för Kungsholms Fästnings-byggnad använda hvad som till behofvets afhjelpande kan erfordras.

I anledning af denna hemställan, som blifvit bifallen af Ridderskapet och Adeln, på sätt det Utskottet tillhandakomne Protocolls-Utdrag af den 26 Nov. sistl. är vid handen gifver, men afslagen af Bonde-Ståndet, har Preste-Ståndet afgifvit det förklarande, att, då frågan om beviljandet af Extra anslag för Carlstens Fästning vore föremål för omröstning i Förstärkta Stats-Utskottet, Ståndet ville, sedan denna för sig gått, fatta beslut rörande nämnde tillägg; och har Borgare-Ståndet, att döma af det Utskottet tillhandakomne Protocolls-Utdrag, derom icke fattat beslut.

Sedan nu omröstningen i Förstärkta Stats-Utskottet utfallit för afslag å det för Carlstens Fästnings iståndsättande äskade Extra Stats-anslag, får Stats-Utskottet hemställa, det Preste- och Borgare-Stånden ville fatta beslut om det af Utskottet, rörande denna punkt i Betänkandet N:o 291 gjorda, här ofvan införda tillägg, på det att frågan derom må i behörig ordning varda afgjord; och hvarvid Utskottet upplysningsvis får meddela, att, vid omröstningen i Förstärkta Stats-Utskottet, det af Stats-Utskottet tillstyrkta extra anslag för Fästnings-arbetenas fulländning vid Carlskrona åt sjösidan äfven blifvit afslaget; hvaremot för Carlsborgs Fästnings-byggnad är beviljadt ett anslag af tillsammans 250,000 R:dr.

Stockholm den 2 Jan. 1835.

STOCKHOLM, 1835; hos J. A. Wallén.

N:o 395.

Ankom till Exp.-Utsk. den 6 Januarii 1835.

Utlåtande, dels i anledning af verkställd granskning af Kgl. Convoy-Commissariatets Förvaltning och Räkenskaper för åren 1831 och 1832, samt dels på grund af väckt motion om förändring i Convoy-afgiftens utgörande och disposition m. m.

(I. A.)

Under förrättad revision af Kongl. Convoy-Commissariatets Hufvudbok och öfrige Räkenskaper för år 1831, hvilka blifvit granskade af Kongl. Kammar-Rätten med några mindre betydliga anmärkningar, som i vanlig väg behandlas, har Utskottet ansett sig böra ingå uti en närmare undersökning, i hvad mon de förändrade förhållanden, hvilka sedan senaste Riksdag inträdt uti Sveriges ställning med Barbaresk-Staterne, i det att alla ordinarie Fredssumme-liqvider med Algier, Tunis och Tripolis upphört, och sådan för närvarande endast eger rum med Marocco, inverkat till besparing för Svenska Stats-Verket; och har Utskottet funnit lämpligt, att, i sammanhang dermed, upptaga och besvara en från Borgare-Ståndet remitterad, af Herr *Halling* den 24 Februarii sistl. år väckt motion, (införd under N:o 103 i Bilagorne till Borgare-Ståndets Protocoll) och hvilken innefattar förslag till upplösande af Kongl. Convoy-Commissariatet, om förändring uti den hittills gällande Convoy-Afgifts-Taxan m. m.

Utskottet, som, till vinnande af fullständiga upplysningar i dessa ämnen, tillika granskat Hufvudboken för år 1832 med dess verificationer, samt, efter genom Herr Hof-Cancelleren erhållen Kongl. Maj:ts Nådiga befallning till Kongl. Convoy-Commissariatet, äfven underrättat sig om hvad vid detta Verks förvaltning förefallit under år 1833, för hvilket år ännu ej Hufvudbok och redovisning äro upprättade, får nu, i anledning af allt hvad i dessa hänseenden förekommit, afgifva yttrande.

Vid genomgåendet af de för åren 1831 och 1832 afslutade Räkenskaper, har Utskottet funnit den använda bokföringsmethoden, eller tillämpningen af densamma ingalunda innefatta den fullständighet, redighet och lättuppfattlighet, som utgöra de erforderliga och förnämligaste egen-

skaperne af all bokföring. I stället för ordentlig Hufvudbok och löpande Journal, hvilka här varit mest ändamålsenlige och lätt använde, begagnas en såkallad resonerad redogörelsemethod, men hvilken är alltför mycket summarisk, för att motsvara fordringarne af en Hufvudbok, enär t. ex., i stället för att de på- och afförde posterne borde finnas motiverade och utredde på de reele utgifts- och inkomstconto, sådant helt och hållet der saknas, men deremot, dock endast till någon del, igenfinnes antingen i Cassa-Räkningen eller å de personelle Conto, — ett förhållande, som är tvärt emot hvad det borde vara. Vidare förekommer: att balancerne äro ospecificerade, hvarigenom i Hufvudboken, för det år som granskas, all upplysning saknas, i hvad skick äldre fordringar befinnas, om de äro säkra eller osäkra, stridige eller ostridige; att, vid på- och afföring, månad och datum för de fleste poster icke blifvit utsatte; och att i Räkningarne i utländskt mynt med Consulerne och flere personer å utrikes orter, saknas till och med column för- och all uppsummering i Debet och Credit af- det utländska myntet, hvilket dock i sådane fall destohellre bör noga iakttagas, som det utländska myntets reduction till Svenskt Banco endast utgör dess calculerade belopp, och är beroende af coursen. Såsom ett bevis, huru missledande detta sätt att redovisa varit, må här nämnas, att å General-Consul Tulins i Tunis Conto, har allt ifrån år 1827 varit balancerad, i flere år å rad, ett saldo i debet, ej större än 254 R:dr 32 sk. 3 r:st. Banco, ehuru General Consulns verkliga skuld varit Turkiska Piaster $2904\frac{7}{16}$, hvilka motsvara ett belopp af minst 2,250 R:dr Banco, eller nära tiodubbelt emot det uppförde. Detta missförhållande har tillkommit deraf, att å Tulins Conto alla på- och afförde summor efter de under dessa åren högst varierande courser blifvit utförde endast i Svenskt Banco och ej i Piaster. Vid vexlars på- och afförande saknas oftast all anteckning af vexelns datum, uso, trassent och acceptant, och knappt å något ställe finner man alla dessa, dock så vigtiga uppgifter, iakttagne. I Hufvudboken saknas vidare all balance, år från år, öfver Verkets behållningar af effecter och varor, så väl här på stället, som å utrikes orter. Sålunda förekommer ganska oväntadt i Hufvudboken för år 1831 ett försäljningsbelopp af ej mindre än R:dr 30,385: 11. 9., för en i Marseille försåld sorterad laddning, utan att Hufvudboken lemnar den minsta upplysning, hvarifrån denna laddning kommit eller hvad den kostat. Förhållandet är likväl, att denna laddning år 1827 här inköptes och expedierades med Skeppet Orphé, för att användas såsom present åt Algier, men i anseende till

den emedlertid af Frankrike verkställda occupation af denna Stat, stannade lasten i Fransk hamn, och blef, såsom ej mera behöflig eller användbar för sitt ändamål, sedermera, enligt Convoij-Commissariatets uppdrag åt Handelshuset Magnan de Kothen i Marseille, realiserad. Efter hvad Utskottet, genom undersökning uti de förra årens böcker, ända till och med för år 1827, erfarit, har denna laddnings totala inköpskostnad, B:o R:dr 54,735: 18 3., genast i 1827 års Hufvudbok blifvit directe påförd den under benämning: Freds-Verkets underhållande med Algier, upptagne Conto, men i följande årens Böcker finnes icke något annat spår dertill, att Kongl. Convoy-Commissariatet uti denna laddning egde en odisponerad egendom, än att i 1829 års Bok är upptaget ett belopp af R:dr 3,916: 41. 11. såsom influtet genom försäljning i Toulon af en del utaf Orphés laddning, och i 1830 års, — likaledes en summa af R:dr 1,448: 43. 8., utan att det synes, att Revisorerne haft tillfälle eller funnit anledning närmare undersöka, hvarifrån dessa inkomster sig härledt. Denna samma conto för Algierska Freds-Verket har ytterligare år 1831 fått sig godtgjorde influtne försäljningsmedel af ett partie bjelkar, hvilka äfvenledes varit för oftanämnde expedition till Algier år 1827 upphandlade, men icke blifvit afsände, utan här qvarlegat och flere år derefter öfverlåtits på Förvaltningen af Sjö-Ärendena, emot R:dr 1,613: 39. 9. Ehuru dessa effecters inköpskostnad var inberäknad uti förenämnde år 1827 på Algierska Freds-Verkets Kostnads-Conto uppförde summa för expeditionen med Skeppet Orphé, har dock inköpskostnaden sedan aldrig blifvit derifrån åter afförd, ej heller äro dessa effecter på något sätt synlige i någon Bok. Ett aldeles lika förhållande inträffar med ett mindre partie Jern, som år 1827 varit uppköpt för expeditionen till Algier, men aldrig blifvit afskickadt, utan enligt derom, vid nu gjord efterfrågan, erhållen upplysning, varit qvarliggande här på vågen, och långt omsider blifvit till en del åter försåldt genom tredje man, men till en del ännu är alldeles odisponeradt, utan att i Räkenskaperne för dessa senare åren hvarken denna försäljning finnes redovisad, eller behållningen balancerad. Om dessa förhållanden har Utskottet endast på det sätt fått kännedom, att man jemfört alla de 1827 års expedition påförde inköp emot de öfver försäljningarne af laddningen under senare åren inkomne Räkningar, enär någon serskild Conto för upphandlade effecter och deras disposition till afsändning eller qvarliggande här icke blifvit förd, mindre någon serskild Bok för effecter, eller ens till copierande af Facturor och inköpsräkningar.

Uti 1831 års Hufvudbok förekommer äfven godtgörelse för en annan summa, ej tillhörande detta år, nemligen R:dr 4,800, influtne räntor från Riksgälds-Contoret å Convoy-Cassans egande, Götheborgs f. d. Disconts Fordringsbevis för ränta på dess 3-pr:ts Obligationer, utan att uti någon af de föregående årens Hufvudböcker, så långt tillbaka, som Utskottet å dem haft tillgång, hvarken dessa räntefordringsbevis finnas balancerade, vare sig uti eller inom linien, ej heller uppgift meddelad, till bestyrkande af hvad belopp Capitalet varit. Uti de utgående balancerne i hvarje års Hufvudbok hafva, vidare, ej blifvit observerade de, från det ena året till det andra oliqviderade skulder för obetalde fredssummor, eller innestående arfvoden till Consuler, med flere, och derigenom har händt t. ex., att på en gång blifvit 1832 års Räkning till last påförde framl. Consuln i Tunis, Tulins arfvoden och extra utgifter för Freds-Verkets räkning för en tid af ej mindre än 5 år, hvarigenom icke blott en femdubbelt större summa uti nämnde års Hufvudbok kommit att belasta Verket, än som dithört, utan ock under de näst förut passerade åren denna verkligen ej obetydliga skuld icke alls blifvit synlig eller anmärkt. Nödig control och visshet om tillvaro, eller icke, af slika stora efterräkningar har vid en sådan bokföring och dess revideranden alltså endast kunnat vinnas derigenom, att, på sätt Utskottet nu funnit sig föranlåtet göra, genomgå alla årens Böcker för den tid, som förflutit alltsedan sista liqviden med hvarje person.

Dessa, med flere mindre anmärkningsvärda vid Räkenskaperne förekomne omständigheter, hafva föranlåtit Utskottet att upprätta nytt omslut (Litt. *C.*) af Balancen vid 1832 års utgång, sådan den, efter en fullständig granskning af skulder och tillgångar befinnes rätteligen hafva bort vara, äfvensom att låta de Generalsammandrag för åren 1831 och 1832, som Kamereraren vid Kongl. Convoy-Commissariatet afgifvit, omarbetas på sätt de härefter under Litt. *A.* och *B.* bifogade nu visa sig; hvarmedelst blifvit utredt, ej allenast, att Verkets ställning vid slutet af år 1832, som samma års Hufvudbok utvisar vara den, att Verket egde tillgångar, öfverskjutande skulderne med ett belopp, R:dr 84,836: 31. 3., i sjelfva verket är tvärtom sådan, att skulderne med R:dr 40,139: 9. 5. öfverstiga tillgångarne, utan har det ock genom denna omarbetning blifvit närmare och säkrare synbart, hvad inkomst- och utgiftsbelopp tillhör hvarje år för sig och hvarförutan ett bedömande af Verkets förhållanden alltid måtte blifva opålitligt.

Utskottet finner sig emedlertid af allt detta föranlåtet afgifva det yttrande, att ett så ofullständigt och opålitligt redovisningssätt minst bort förmodas kunna få oförändradt fortfara en så lång tid, som här varit fallet, vid ett Verk, uti hvars administration allt från början personer deltagit, å hvilkas insigt, om hvad till en fullständig bokföring hörer, man eger rättmätigt anspråk, och der icke allenast en Kamererare och en Kammarskrifvare aflönas för bokföringen och redogörelsen, utan ock en öfver höfvan utsträckt tid till räkenskapernes afslutande blifvit medgifven, eller att hvarje års bokslut ej behöft vara färdigt förrän vid nästpåföljande års utgång. Deremot anser Utskottet, att Kongl. Convoy-Commissariatet bort redan för flere år tillbaka hafva funnit sig föranlåtet hos Kongl. Maj:t i underdånighet föreslå icke allenast till besparing i kostnaden för detta redovisnings-arbete, utan ock till en högst erforderlig förbättring deraf, att, i stället för de nu bestämde lönvilkoren till Kamererare och Kammarskrifvare med 11 à 1200 R:dr, förutan ljuspenningar och skrifmaterialier samt hushyra till Kamereraren, — bok- och räkenskaps-föringen fått uppdragas någon annan med slika göromål mera hemmastadd person, emot ett årligt arfvode af högst 250 à 300 R:dr i ett för allt, och med skyldighet att föra löpande Bok, hvilken vid hvarje Commissariatets sammanträde hade kunnat vara att tillgå för ständig kännedom af Verkets ställning och som för hvarje år kunnat vara afslutad, senast i Februarii eller Mars månad det påföljande året. Huru illa den årslånga redovisningstid, som här varit medgifven, blifvit använd, har Utskottet trott sig kunna sluta af den omständighet, att ännu i sistlidne October månad, efter all anledning, knappt någon början var gjord med uppställningen och utarbetandet af 1833 års Hufvudbok, hvilket förhållande, i andra hänseenden olämpligt, äfven utgjort ett obehagligt hinder för Utskottet i dess bemödande att, efter så långt fördröjande, med berättelsen om detta Verks revision för åren 1831 och 1832, kunna göra närmare reda för det senast förflutna året 1833, hvadan Utskottet endast af de upplysningar, hvilka kunnat vinnas af årets Cassa-Räkning, äfvensom af de speciela uppgifter, dem Kamereraren vid Verket lemnat, varit i tillfälle uppgöra den approximativa calcul öfver Verkets financiela förhållande under år 1833, äfvensom dess tillgångar och skulder vid samma års slut, som här under *Litt. D.* bifogas och den Utskottet dock tror komma ganska nära det verkliga förhållandet.

På grund af hvad nu anfördt blifvit, tillstyrker Utskottet:

att Rikets Ständer, med anmälande af dessa uppgifne förhållanden, må hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla om Nådigt förständigande till Convoy-Commissariatet, att uti 1834 års Hufvudbok, enär den för år 1833 numera bör vara under afslutning eller färdig, iakttaga till rättelse de här gjorda anmärkningar.

Af denna senare calcul inhemtas, att Convoy-Cassan vid 1834 års början egde ett Capital af . . . . . B:o R:dr 42,057: 20. 3.
oberäknadt innestående afsatt fond för Sjö-Expeditioner . . . . . — — 99,718: 13. 4.

och då under sistberörde år intraderne från Svenska Tullen och Norrska Stats-Verket kunna antagas, som vanligt, till 270,000 R:dr, samt utgifterne, bland hvilka inga extra-ordinaira äro kände, till 197,000 R:dr, inberäknade vanlig afsättning 45,000 R:dr till Sjö-Expeditioner; så torde ingen felräkning vara att befara, om man antar Verket i denna stund ega ett capital af circa . . . . . R:dr 115,000.
oberäknadt innestående fond för Sjö-Expeditioner . . . — 145,000.

med hvilken dess hela Capital alltså utgör . . . . . R:dr 260,000.

Utskottet har ej kunnat undgå fästa uppmärksamhet å den förlust fonden fått vidkännas genom fallissementer af flere hus, till hvilka Commissariatet adresserat sig i vexelaffairer. Sålunda förekommer uti 1830 års Hufvudbok afskrifning af 541 P. St. 1 sk. 10 pence hos Handelshuset Tottie & Compton i London; utgörande nämnde belopp återstoden af Kongl. Convoy-Commissariatets hos nämnde hus egande och, vid fallissementet år 1819, till 795 P. St. 4 sk. 2 pence uppgående fordran. Uti Nådig Skrifvelse den 13 Mars samma år hade Kongl. Maj:t lemnat Convoy-Commissariatet tillåtelse, att, i likhet med Handelshusets öfrige creditorer, ingå i accord, och från massan hade efter hand utbekommits 254 P. St. 2 sk. 4 p., så att ofvannämnde summa, 541 P. St. 1 sk. 10 p., utgjorde återstående fordringsbeloppet, hvilket blifvit balanceradt i Böckerne de senare åren med 5,307 R:dr 8 sk. 1 r:st. Svenskt Banco, dem Kongl. Convoy-Commissariatet, enligt protocoll af den 31 Januarii 1831, beslutat, att uti Hufvudboken för år 1830 afskrifva, enär, enligt Herrar Elmslie & Stooks i London uppgift, någon mera utdelning ur massan ej var att erhålla. Skiljaktig mening från beslutet om denna

afskrifning hade likväl en Ledamot, Commendeur-Capitainen Kreuger, i så måtto yttrat, som Commendeur-Capitainen ansett sådane afskrifningar först böra hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmälas. Då de långsamt incasserade afbetalningarne åren 1820, 1822 och 1824 af tillsammans 250 P. St. 18 sk. samt slutligen 1829 af endast 3 P. St. 4 sk. 4 p., äfvensom den beständigt fortsatta balancering af hela fordran i Böckerne nogsamt ådagalägger, att det af Kongl. Maj:t medgifne accords afslutande ej kommit till stånd, utan att i stället dessa afbetalningar erhållits genom boets realisation för concurs-massans räkning, anser Utskottet Kongl. Convoy-Commissariatet hafva bort om detta, ej förr än sistnämnde år utvecklade slutliga resultat i underdånighet meddela Kongl. Maj:t kännedom. Härtill kommer ytterligare, att Kongl. Convoy-Commissariatet icke ställt sig i denna afskrifningsfråga till efterrättelse Kongl. Förordningen af den 11 December 1830, huru med afskrifningsmål bör förhållas, hvilken Förordning dock ej gerna kunde vara okänd den 31 Januarii 1831.

En annan dylik fråga förekommer år 1832 med en fordran hos Handelshuset Sillem & Comp. i Hamburg, som tillkommit på så sätt, att sedan Herr P. Godefroy derstädes dragit sig från affairerne och insändt sin Courant-räkning till Kongl, Convoy-Commissariatet , utvisande ett saldo af 2,905 mark Hamb. Banco, dem Kongl. Convoy-Commissariatet var skyldigt, remitterade Kongl. Convoy-Commissariatet, uti Bref den 16 Mars, till Herr Godefroy en vexel, stor 4,500 mark Hamb. Banco, på Herr J. C. Donner, (Trassenten finnes ej uppgifven i Hufvudboken, icke eller Correspondencen) och anmodade Herr Godefroy lemna de 1,595 mark, som öfversköto dess fordran, för Kongl. Convoy-Commissariatets räkning till Handelshuset Sillem & Comp., som äfven uti Bref af den 27 Mars erkände emottagandet af desse 1,595 mark, men, efter hvad det vill synas, genast derpå inställde sina betalningar, enär redan i Bref af den 24 April Handelshuset Parish & Comp. tillkännagifvit, att Handelshuset Sillem & Comp. var satt under administration och utredning. Af den i denna affaire sedermera förefallne skriftvexling kan endast inhemtas, att Parish & Comp. i bref af den 12 October averterat Kongl. Convoy-Commissariatet, om ett för Sillemska huset slutadt accord med dess samtliga creditorer till 40 procent, och att Kongl. Convoy-Commissariatet genast uti protocollet af den 30 October beslutat antaga det: och enligt insändt qvitto i Bref af den 2 November dermed afsagt sig allt vidare fordrings-anspråk å Sillemska huset; hvaraf Kamereraren ock fun-

nit sig befogad att, utan vidare omgång, i Hufvudboken och utan att något Kongl. Convoy-Commissariatets beslut härom blifvit åberopadt, de öfrige 60 proc., med 954 mark Hamb. Banco, eller 951 R:dr 44 sk. 8 r:st. Banco, afskrifva. Utskottet måste anmärka denna Kongl. Convoy-Commissariatets åtgärd, såsom, i Utskottets tanka, högst oformlig och oförenlig så väl med ofvan högstberörde Kongl. Förordning af den 11 December 1830, som med Commissariatets skyldighet, att åtminstone söka och afvakta Kongl. Maj:ts Nådiga beslut i denna fråga; och lärer man i öfrigt ej kunna undgå fästa en serskild uppmärksamhet dervid, att de ofvannämnde 1,595 mark Hamb. Banco blifvit insatte hos Huset Sillem & Comp., dels innan detsamma ännu för någon accept eller utbetalning egde den ringaste fordran hos Kongl. Convoy-Commissariatet, och dels, snart sagdt, i samma stund som Handelshuset var färdigt att göra concurs.

En tredje fråga angår Kongl. Convoy-Commissariatets fordran hos Handelshuset C. W. Rösner & Comp. i Christiania, som uppkommit derigenom, att detta sistnämnde hus för Kongl. Convoy-Commissariatets räkning remitterat en Rösners egen vexel af den 24 Februarii 1832, 2 Månaders dato, på Sillem & Comp. i Hamburg å 4,500 Hamb. Banco, hvilken ock af sistnämnde Hus blef antagen, men, för dess mellankomne fallissement, ej inlöst, utan har äfven för denna, genom i föregående punkt omnämnde accord, erhållit endast 40 procent med 1,515 mark Hamb. Banco; och gäller äfven om detta accords antagande den af Utskottet nyss framställde anmärkning. Hvad uti Handelshuset Rösners & Comp. massa kan blifva att få är ganska ovisst; emedlertid balanceras dess skuld i Hufvudboken med Norrska Species 2,876: 8., eller Svenskt B:co R:dr 6,358: 42. 3., och är omsorgen om denna fordrans bevakning och indrifvande af Kongl. Convoy-Commissariatet öfverlemnad åt dess Ledamot, Herr Stats-Secreteraren Due.

Den förlust, som uppkommit å båda dessa sista skuldfordringssummor hos Sillem & Comp. och Rösner & Comp., kan sägas egentligen härleda sig från det förhållande, hvilket, så lång tid tillbaka Utskottet nu haft tillgång på Kongl. Convoy-Commissariatets böcker och redogörelse, finnes hafva egt rum, att nemligen Norrska Stats-Verkets bidrag till Kongl. Convoy-Commissariatet månadtligen blifvit hit öfversändt från Norrska Finance-Depertementet, icke uti vexlar på Hamburg eller London, som kunna här begagnas, utan i Departementets anvisningar på

Kongl.

Kongl. Zahl-Cassan i Christiania, för incassering af hvilka anvisningar Kongl. Convoy-Commissariatet ansett sig föranlåtet utt hålla Commissionair i Christiania, som, efter gjord lyftning i Zahl-Cassan, för beloppet köpt vexlar och remitterat dem till Kongl. Convoy-Commissariatet. Af dessa slags vexlar hafva varit så väl denna Rösners å 4,500 mark Hamb. B:co på Sillem & Comp.. som den vexel af lika belopp, hvilken, på sätt här nyss förut omnämndes, remitterats till Godefroy och öfverskottet blifvit insatt hos Sillem & Comp. Utskottet har svårt att inse, huru Kongl. Convoy-Commissariatet kunnat under så lång tid använda en så besynnerlig omväg för uppbärande af Norrska Stats-Verkets bidrag, enär antingen samma Stats-Verk måst ega ovilkorlig skyldighet att till Kongl. Convoy-Commissariatet leverera detta bidrag uti mynt, som här kan realiseras, eller, om fråga derom kunnat uppstå, det icke bort vara omöjligt för Kongl. Convoy-Commissariatet, att med Norrska Regeringen här eller i Christiania bereda en sådan uppgöring och öfverenskommelse, att Kongl. Convoy-Commissariatet härstädes kunde få lyfta beloppet i Svenskt mynt eller goda vexlar, för hvilka Norrska Stats-Verket då ansvarade, i stället för att ej mindre föra en månadtlig omständlig correspondence om dessa incasseringar och remitteringar, än äfven betala provision och courtage både i Norrige, Hamburg och här, samt slutligen råka ut för concurser och förluster på dessa transactioner, och hvilka lätt kunnat komma att uppgå till ännu betydligare summor än hvad nu blifvit fråga om. Om Kongl. Convoy-Commissariatet ej hade kunnat sjelf få dessa angelägenheter på nyssnämnde sätt ordnade, är Utskottet fullt öfvertygadt, att en underdånig anmälan derom hos Kongl. Maj:t skulle hafva verkat en fullkomlig rättelse härutinnan, och Utskottet måste derföre föra Kongl. Convoy-Commissariatet till last, att, med underlåtande deraf, hafva ej allenast ådragit Convoy-Cassan en årlig kostnad af omkring 4 à 500 R:dr uti provisioner och courtage, utan ock genom dessa transactioner gifvit anledning, dels till vida större difference i curs årligen, dels ock till dylika förluster, som nu inträffat på Sillem & Comp., och som sannolikt äfven utvecklar sig hos Rösner & Comp.

I följd af hvad sålunda blifvit utredt och anmärkt, föranlåtes Utskottet, då tiden icke nu medgifver att häröfver inbekomma vederbörandes förklaringar, hvarförinnan åter något definitivt beslut i dessa de-

lar af Kongl. Convoy-Commissariatets förvaltning icke lärer kunna meddelas, till Rikets Ständer hemställa:

det Rikets Ständer må hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes vidtaga tjenliga åtgärder, hvarigenom, sedan vederbörande hörde blifvit, tillförlitligen må utredas och bestämmas, huruvida ifrågavarande anmärkningar kunna föranleda till någon ersättnings- eller ansvars påföljd.

Och hvad serskildt angår sättet att inbekomma Norrska Stats-Verkets bidrag, så får Utskottet tillstyrka, att Rikets Ständer uti samma skrifvelse i underdånighet anhålla:

det Kongl. Maj:t täcktes meddela ett sådant förordnande om sättet att leverera dessa medel till Svenska Stats-Verket, att dermed icke vidare blir förenadt sådane kostnader och omgång, samt sådant äfventyr, som hittills egt rum.

I afseende på Convoy-Cassans förhållanden med Norrska Stats-Verket, förekomma vidare följande omständigheter.

Enligt Kongl. Maj:ts Nådiga Bref till Kongl. Convoy-Commissariatet den 30 Junii 1832, hade Kongl. Maj:t redan uti Norrskt Stats-Råd den 9 April 1825 förklarat, att i de fall, då Norrska Örlogsfartyg deltaga med Svenska i Sjö-expeditioner till handelns skyddande, och kostnaderne för de Svenska skeppen af Convoy-Cassan bestridas, samma Cassa äfven bör godtgöra kostnaden för de Norrska Örlogs-fartygen, i förhållande till hvad Norrige betalar för fredsverket med Barbaresk-Staterne. Det oaktadt tillerkändes Norrska Stats-Verket, genom förstberörde Kongl. Bref, godtgörelse af Kongl. Convoy-Commissariatet med ej mindre än Specie 31,046: 87½ sk., reducerade till Svenskt B:co R:dr 68,816: 19. 4., för Norrska Stats-Verkets bekostande af deltagandet med Fregatterne Laaland och Fredriksværn uti expeditionen år 1828; hvarvid likväl Kongl. Maj:t förklarade, dels att dermed alla anspråk från Norrska sidan för den förflutna tiden skulle anses till fullo godtgjorde, och dels att sådan godtgörelse framdeles i lika beskaffade fall endast skulle tillkomma Norrska Stats-Verket med $\frac{2}{11}$:delar af den kostnad, som för hvarje sådan expedition af Convoy-Cassan bestrides för de Svenska Örlogs-fartygen.

Den kostnad, som Kongl. Convoy-Commissariatet har bestridt för Svenska skeppens expedition år 1828, uppgår uti Hufvudboken för år 1830 till . . . . . R:dr 186,174: 36. 7.

hvarjemte, uti 1831 års Bok finnes påförd gratification till befäl och besättning på Norrska fartygen — 2,666: 24. —
som tillagdt ofvanstående . . . . . — 68,816: 19. 4.
utgör en ersättning för Norriges deltagande i rustningen för denna expedition af ej mindre än . . — 71,482: 43. 4.
eller nära $\frac{2}{5}$:delar emot kostnaden för Svenska Örlogs-fartygen. När dervid betraktas, att Norrska Stats-Verkets bidrag till Convoy-Cassan under de år, hvilkas räkenskaper Utskottet nu varit i tillfälle se, eller från och med år 1827 till och med år 1832, uppgått i medeltal till 60,000 R:dr, hvaremot Sveriges bidragsbelopp i medeltal utgjort 297,000 R:dr, och alltså det förstnämnde, svarande endast till omkring $\frac{1}{5}$:del af det sistnämnde, har Utskottet ej kunnat undgå anmärka och till Rikets Ständer anmäla nämnde ur allt förhållande dermed stående återbäring till Norrska Stats-Verket för dess deltagande i expeditionen år 1828, som för Convoy-Commissariats-fonden varit omkring 36,000 R:dr drygare, än den borde hafva varit, efter det förhållande, som en gång varit stadgadt genom åberopade Kongl. Beslutet af år 1825; och Utskottet kan ej underlåta, att, i anledning af denna år 1832 gjorde utbetalning, tillstyrka Rikets Ständer:

att hos Kongl. Maj:t, jemte anmälan, att berörde förhållande fästat Rikets Ständers uppmärksamhet, framställa den anhållan, att i dylike frågor hädanefter Kongl. Maj:t täcktes icke medgifva Norrska Stats-Verket sådane fördelar på Sveriges bekostnad.

Lika anmärkningsvärdt har det förekommit Utskottet, att det årliga bidrag, som Norrska Stats-Verket lemnat Convoy-Cassan, och hvilket, enligt hvad ofvannämnde årens räkenskaper utvisa, utgått för år 1827 och halfva år 1828 till 25,000 Sp. Norrskt mynt för år, men från den 1 Julii sistnämnde år till samma tid år 1830, efter 30,000 Sp., då blifvit, som det heter, efter Norrska Stor-Tingets beslut, nedsatt till endast 25,000 Sp. för år, hvilket fortfarit till den 30 Junii 1833, och att från denna tidpunkt, enligt hvad Utskottet försport, Norrska Stor-Tinget skall åter hafva godtyckligt nedsatt detta bidrag till endast 15,000 Sp. för år, hvarigenom, sedan lästeafgiften under senare åren varit eftergifven lika för den Norrska som för den Svenska Handels-flottan, Norrska Stats-Verkets bidrag till Convoy-Commissariatet icke skulle göra mera, än omkring en åttondel emot bidraget från Svenska handeln, — ett förhållande, som synes vara högst orättvist, vid jemförelse med det, som finnes emellan Norrska och Svenska sjöfarten och skeppslästetalet, hvilket kan med all säkerhet anta-

gas vara, att det för medelhafsfarten begagnade Norrska skeppslästetatet utgör fullt $\frac{5}{13}$:delar emot det för samma fart begagnade Svenska skeppslästetalet. Det har synts Utskottet, som Norrska Stor-Tinget destomindre haft anledning, eller att åt detsamma borde medgifvas rättighet till ofvannämnde godtyckliga nedsättning af dess deltagande uti Convoy-Cassans kostnader för så väl Norrska som Svenska handelns skyddande, som från Convoy-Cassan, jemte kostnaderne till fredsverkets underhållande med Barbaresk-Staterne och Consulernes aflönande å desse ställen, utgå aflöningar och arfvoden till Consulerne i flere utländske aflägsna handelsplatser, på sätt som följer,nemligen:

	i Barbaresk-Staterne. Hamb. B:co	å öfrige ställen. Hamb. B:co
General-Consul Ehrenhoff i Marocco	3,870.	
F. d. Lieutenantan Fr. Crusenstolpe, såsom biträde åt General-Consuln	300.	
General-Consuln Lagerheim har äfven 3,870 R:dr Hamb. B:co, men njuter för närvarande under sin vistelse i Sverige endast Expectance-lön	1,000.	
Tillförordnade vice Consuln i Algier, f. d. Consulat-Secreteraren J. F. Schulze		
Arfvode i förstnämnde egenskap	2,000.	
Lön i sistnämnde dito	600.	
Vice Consuln Adolf Tulin i Tunis	1,500.	
Consuln Adolf Hahr i Tripolis	3,000.	
F. d. Consuln i Tripolis, J. Gråberg	500.	
F. d. Consulat-Secreteraren i Tunis C. af Wetterstedt	300.	
General-Consul Lorich i Philadelphia	———	2,500.
— Westin i Rio Janeiro	———	400.
— v. Hejdenstam i Grekland, nyligen förhöjd från 2,400 till	———	3,000.
— Anastasy i Alexandria	———	2,400.
Consuln J. Wilkens i Odessa	———	1,000.
General-Consul John Tarras i Buenos-Ayres, förordnad den 14 Junii nästlidet år	———	2,500,
Härförutan hafva för så lång tid tillbaka, som Utskottet haft del af räkenskaperne årligen blifvit utbetaldt		
Transport	13,070.	11,800.

Transport	13,070.	11,800.
till Kongl. Stats-Contoret, under namn af Kongl. Convoy-Commissariatets andel uti aflöning till Ottomaniska beskickningen, ett belopp af	———	5,720.
Men härförutan har Herr Hof-Cancelleren, på Kongl. Maj:ts Nådiga befallning, gifvit Utskottet tillkänna, att Kongl. Maj:t, vid den under den 14 sistl. Junii fastställde reglering af Rikets Diplomatiska och Commerciela förhållanden till Staterne i Norra och Södra America, bestämt, att af Convoy-Cassan skola utgå följande Löneanslag eller Tractamenten, i den mon behofvet påkallar och på sätt Kongl. Maj:t vill serskildt i Nåder förordna, neml.		
För en General-Consul i Norra Americas förenta Stater	———	2,500.
Utom en lika summa af Diplomatiska Cassan för Chargé d'Affaires befattningen, hvilken med General-Consulstjensten kommer att förenas, så snart personliga förhållanden hinna regleras.		
För en General-Consul i Brasilien	———	3,500.
hvars tillsättande jemväl kommer att bero af den personela regleringen.		
För en General-Consul i Buenos Ayres, hvilken befattning redan blifvit i Nåder tillsatt, och såsom här förut upptagen nu ej i columnen utföres.		
För en General-Consul i Staterne Columbia, Nya Granada och Venezuela	———	3,500.
samt för en General-Consul i Mexico	———	2,500.
Kommande sistnämnde 2:ne befattningar att tills vidare blifva obesatte.		
Tillsammans Hamburger Banco	13,070.	24,520.

eller tillsammans 37,590 R:dr Hamburger Banco, hvilka, à 132 sk., göra omkring . . . . . Svenskt Banco R:dr 103,375.

När härtill lägges Fredsumman till Marocco, 20,000 Piaster, circa 55,000.

Extra utgifter å Barbaresk-platserne, som kunna antagas till . . 3,600.

Ett årligt anslag till Svenska Kyrkan i London 100 P. St. . . 1,250.

Transport 163,225.

Transport		163,225.
Årlig anbefalld afsättning till kostnader för Sjö-Expeditioner		45,000.
Quarantaines-omkostnader vid Känsö, circa		3,000.
Hittills varande aflöning till Kongl. Convoy-Commissariatets Ledamöter och Tjenstemän	4,910.	
Skrifmaterialier och ljuspenningar	440.	
Hushyror och ved	1,000.	
Postporto, Tidningar, Bokbindare-Räkningar	500.	
Pensioner	1,775.	
Vexelcourtage och diverse, circa	750.	9,375.
så uppgår hela årliga behofssumman till R:dr		220,000.

som dock för närvarande är 33,000 R:dr mindre, i anseende till de 5 ännu ej tillsatte Consulsbeställningar, och kan vidare minskas med omkostnaders indragning för Commissariatets aflöning och extra utgifter; men deremot är här ej upptaget, till bestridande af serskilde tillfällige kostnader vid Handels-Tractaters afslutande, som flere gånger uppgått till betydliga belopp och torde böra beräknas till minst 5 à 6,000 R:dr årligen.

Man kan alltså beräkna årsbehofvet i medeltal till

R:dr Banco 200,000 à minst 180,000.

Om Norrige härtill bidroge i förhållande emot sitt Skeppslästetal, som väl tyckes vara högst billigt, så skulle, efter nuvarande proportion i nämnde lästetal, utgörande för Norrige $\frac{5}{13}$:delar, Norrska Stats-Verkets bidrag göra för år 77,000 eller minst 70,000.

och Svenska Handelns och Sjöfartens bidrag 123,000 eller minst 110,000.

Hvadan det vill synas klart, att allt hvad Norrige bidrager med mindre än 30,000 Norrska Species, som är hvad Norrska Stats-Verket förut högst utgjort och som motsvarar omkring 65,000 R:dr, skulle blifva allt för litet, aldrahelst Norrska Sjöfarten under senare åren synes hafva alltjemt tilltagit, hvilket icke varit förhållandet med den Svenska. Under de senaste 6 à 7 åren har det Svenska bidraget i Convoy- och Läst-afgifter uppgått årligen i medeltal till 270 à 290,000 R:dr och det Norrska till 60,000 R:dr; men, sedan lästafgifterne upphört, kan summan ej för någotdera antagas så högt. Skulle åter Norrska Stats-Verket få undandraga sig, att utgöra dess andel i rättvist förhållande, och slippa med, att endast lemna 15,000 D:r Species årligen, som Norrska Stor-Tinget lärer erbjudit, så inses lätteligen, att detta ej skulle motsvara mer än omkring halfva belop-

pet af hvad som borde utgöras. Och Utskottet får på sådane grunder hemställa till Rikets Ständer:

att hos Kongl. Maj:t genom underd. skrifvelse framställa desse förhållanden, med begäran, att å desamma det Nådiga afseende må fästas, att med Norrska Staten tillvägabringas en sådan reglering om dess andel uti de samfällde kostnaderne för Svenska och Norrska handelns skyddande, som med rättvisa och billighet öfverensstämmer.

Hvad nu beträffar Svenska handelns afgifter till Convoy-Cassan, så vore det visserligen af vigt för handeln, om en nedsättning uti dem i allmänhet kunde ega rum och föreslås; men, så länge man ej torde få antaga, att de nuvarande förhållandena med Barbaresk-Staterne äfven allt framgent blifva säkert beståndande, eller att de nu hvilande fredsköpsanspråken från Algier, Tunis och Tripolis ej åter väckas, torde det icke heller vara rådligt, att med någon större nedsättning af nämnde afgifter nu genast reducera årsinkomsten för Convoy-Cassan derhän, att den endast motsvarar de närvarande, här ofvan uppgifne behofven.

Deremot tror Utskottet, då, efter hvad ofvan visadt är, utgifterne från denna Cassa mera hänföra sig till sådane föremål, som angå handeln och sjöfarten i allmänhet, än till förhållandena med Barbaresk-Staterne enskildt, att den hittills begagnade titeln af Convoymedel är mindre lämplig, och då deras hufvudsakliga föremål är handelns och sjöfartens skyddande och befrämjande, anser Utskottet afgifterne härföre lämpligast kunna utgå under titel: Afgift till *Handels- och Sjöfarts-Fonden.*

Med förmodan af Rikets Ständers bifall härtill, och då exporthandeln i synnerhet bör lättas och uppmuntras, får Utskottet vidare tillstyrka Rikets Ständer, medelst underd. skrifvelse, hos Kongl. Maj:t anhålla:

att, till lättnad för Svenska handeln och i synnerhet uppmuntran för exporten af Svenska producter, Convoyafgiften för alla utgående artiklar, så snart Kongl. Maj:ts kungörande af Dess Nådiga bifall härtill hinner allmängöras, må helt och hållet upphöra. Äfvensom att, i stället för den hittills erlagde Convoyafgift å inkommande varor, som utgått olika för olika varor, eller med dels 5, dels 10 och dels 15 procent å Tullen, denna afgift hädanefter, under ofvannämnde benämning, må till enhets och enkelhets vinnande, blifva beräknad med 10 procent å alla importartiklar.

Enär härigenom, efter den Tulltariff, som Bevillnings-Utskottet före-

slagit, och som till hufvudsaklig del torde få anses vinna Rikets Ständers bifall, i allt fall lärer kunna påräknas en årlig brutto-intrad af minst . . . . . R:dr 250,000.
så skulle deraf följa, att, så länge förhållandena med Barbaresk-Staterne äro desamma, som för närvarande, och enär till den här ofvan calculerade behofssumman af nu utgående kostnader, samt under förutsättning, att från Norrige fortfarande lemnas minst 30,000 Species, icke erfordras, att Sverige bidrager årligen med mera än 140,000 . . . à — 120,000.

ett årligt öfverskott kan uppkomma af omkring R:dr 100,000 à 120,000.

I anledning hvaraf Utskottet tillstyrker Rikets Ständer att besluta och hos Kongl. Maj:t i underd. anmäla:

att det uppkommande öfverskottet af bidraget från Sverige må afsättas och, efter Kongl. Commerce-Collegii samt Handels-Societeternes i Rikets större sjö- och handelsstäder hörande, användas för Svenska handelns och sjöfartens utvidgande och befrämjande, så väl utom som inom Riket, och sålunda äfven kunna disponeras för det i Stats-Utskottets Betänkande N:o 203 uppgifne ändamål, eller Fyr- och Båkväsendets upphjelpande, så vida något ytterligare bidrag utöfver hvad deri redan är tillstyrkt finnes erforderligt.

Af här ofvan utredde förhållanden och numera inträffade förändrade omständigheter, anser Utskottet förvaltningen af denna hittills under namn af *Convoyafgift* samlade fond icke vidare påkalla tillvaron af ett serskildt Embets-Verk, utan synes förvaltningen fasthellre och serdeles med hänsigt till den nu föreslagna utsträckning i dispositionen af de inflytande medlen, lämpligast kunna anförtros åt Kongl. Commerce-Collegium, enär detta Embets-Verk i allt fall har sig ålagdt, att följa och bevaka Sveriges och Norriges handelsförhållanden, så utom som inom Riket, samt i öfrigt eger öfverinseendet öfver och således står i ständig beröring med alla Svenska och Norrska Consuler.

Ur dessa skäl tillstyrker Utskottet, att Rikets Ständer hos Kongl. Maj:t i underd. anhålla:

att det hittills varande Kongl. Convoy-Comissariatet må, så fort sig göra låter, blifva indraget, och dess hafda befattning, till besparing i de hittills dryga förvaltningsutgifterne, i allo

öfver-

öfverflyttas på Kongl. Commerce-Collegium, helst, om nödigt anses, att Norrska Regeringen, genom Ombud, hädanefter deltager i förvaltningen af dessa medel, Kongl. Maj:t är oförhindrad sådant förordna äfven sedan den nu föreslagna förändringen blifvit verkställd;

att Kongl. Maj:t derjemte täcktes anbefalla nämnde Collegium, att öfver förvaltningen af denna, hädanefter såsom hittills, under Kongl. Maj:ts Nådiga disposition stående fond, låta föra serskild löpande Hufvud-Bok, samt att, efter dess årliga afslutande, till Kongl. Maj:t afgifva underd. berättelse om Fondens ställning; äfvensom, att denna berättelse må genom tryck befordras till allmän kännedom samt i öfrigt Räkenskaperne för Fonden, likasom fallet nu är med Convoy-Cassans, tillhandahållas Rikets Ständers Revisorer och Stats-Utskott.

Stockholm den 2 Januarii 1835.

Bil.

General-Sammandrag af Convoy-Commis

Debet.					
Ingående Ballance: Convoy-Commissariatets Tillgångar den 1 Januarii 1831.					
Contant behållning i Rikets Ständers Bank .		R:dr 95,677: 25. 7.			
Fordringar af dels diverse Verk		— 35,620: 34. 10.			
dels personer		— 22,577: 33. 9.			
På afskrifning beroende medel		— 512: 23. 11.			
Ballancerade Inventarier		— 340: — —	154,728	29	1
Inkomsten för året:					
Convoy-Afgift med observations-medel	285,015: 25. 7.				
hvarå afkortats	9,522: 43. 5.	— 275,492: 30. 2.			
Bidrag från Norrige, 25,000 Norrska Sp:r à 2: 6. 11.		— 53,605: 8. 10.			
Läst-Afgift, tillika med Pass-Afgift från Norrige .		— 9,345: 37. —	338,443	28	—
Ej till året hörande:					
Influtne räntor å aldrig i Hufvud-Böckerne ballancerade Götheborgs Disconts 3 års Obligationer från år 1817 . .		R:dr 4,800: — —			
För värdet af år 1827 uppköpte varor, för Algier, hvilka aldrig ditkommit, utan stadnat i Franska hamnar, och sedermera ej varit ballancerade i Böckerne, men dels, hvad krutet beträffar, blifvit försålde i Marseille för . . .	18,897: 12. 5.				
och dels afsände till Tunis, att försäljas, och nu ballancerats å ny Conto med	11,487: 47. 4.	— 30,385: 11. 9.	35,185	11	9
		Transporteras	528,357	13	10

Litt. A.

sariatets Hufvud-Bok för år 1831.

Credit.						
Ingående Ballance, Convoy-Commissariatets Skulder den 1 Januarii 1831.						
Upptagne Lån, Inrikes . . . . . R:dr		61,600: - —				
Utrikes 36,000 R:dr Hamb. B:co à 128 sk. . . . . —		96,000: — —	157,600	—	—	
Fordringar i räkning med diverse Verk . . . —		5,710: 27. 8.				
med enskilde personer . . . . . —		9,530: 14. 4.	15,240	42	—	
Reserverade medel af 1830 års Inkomster till Sjö-Expeditioner . .			45,000	—	—	
			217,840	42	—	
Alltså visande ett deficit af ej mindre än . . . R:dr		63,112: 19. 11.				
oansedt ej blifvit ballancerad skulden till Marocco för 1830 med P:ster 20,000 à 2: 36. värde	55,000:					
och Consul Tulins i Tunis fordran för utgifter alltsedan den 9 Oct. 1827, hvilken calculationsvis upptages till omkring	15,000:					
Äfvensom för Tractamente denna tid à 3,000 Hamb. B:co, per år, Hamb. B:co 9,683: 1 sk.	27,000:	— 97,000: — —				
Hvarjemte ock varit försummadt att ballancera fordringar för räntor å Götheborgs f. d. Disconts 3 procent Obligationer	4,800: — —					
och för varor år 1827 uppköpte för Algier, och dels afsände, men ej till destination framkomne utan annorlunda disponerade, och dels här qvarliggande, tillsammans för	11,487: 47. 4.	— 16,287: 47. 4.				
		R:dr 80,712: — 8.				
Hvadan rätteligen det existerande deficit utgjorde . . . . . R:dr		143,824: 20. 7.				
			Transporteras	217,840	42	—

Transporteras	528,357	13	10
Transporteras	528,357	13	10

				Transporteras	217,840	42	—

Utgifter för året:

Underhåll för presentdjuren från Marocco . . .				R:dr 346: 16. —			
Ett års (1830) fredssumma till Marocco . P:ster 20,000: present-utgifter — 533:	P:ster 20,533:	— kostade	—	57,912: 12. 11.			
Diverse extra utgifter i Algier —	476: 57.	dito	—	1,461: 16. 8.			
dito — dito — i Tripolis —	828: 44.	dito	—	2,310: 24. 11.			
				R:dr 62,030: 22. 6.			
(oberäknadt Consuln Tulins utgifter för detta år ej bokförde, men calculerade till R:dr 5,000.)							
Tractamenten till Consuler och Consulat-Secreterare i Barbaresk-Staterna, nemligen:							
Consul Ehrenhoff i Marocco H. B.	3,870.	kost.	11,593: 46. —				
— Lagerheim i Algier —	3,870.	d:o	11,236: 42. 8.				
— Hahr i Tripolis . . —	2,750.	d:o	8,179: 10. 2.				
Consulat-Secret. Schulze i Algier . . . . . —	600.						
och som vice Consul . . —	1,500.	d:o	6,088: 26. —	37,098: 28. 10.			
(Till Consul Tulin i Tunis 3,000 äro ej bokförde som annars skulle tillkommit med C:a				9,000.)			
Tractamenten till Consuler utom Barbaresk-Staterne.							
General-Cons. i Philadelphia. Lorich . . .	H. B. 2,500.	kost.	7,178: 39. 4.				
— i Rio de Janeiro Westin —	500.	d:o	1,438: 9. 4.				
— Heidenstam i Grekland —	2,400.	d:o	6,983: 16. —				
— Anastasy i Alexandria —	2,400.	d:o	7,095: 25. 3.	22,695: 41. 11.			
(Men oberäknadt tractamente till Consul Wilckens i Odessa Hamb. B:co 1,000, i Svenskt B:co calculerade till				3,000.			
äfvensom till Missionen vid Ottomanniska Porten, som först år 1832 utgått med Hamb. B:o 5,720 eller omkring				17,000.)			
Aflöning till Directionens Ledamöter och Tjenstemän samt hushyra				5,426: 32. —			
Skrifmaterialier, Ljuspengar, Ved och Post-porto m. m.				1,823: 46. 9.			
Quarantains-Inrättningens i Känsö kostnad			45,844: 15. 8.				
hvaremot der influtit			39,606: 34. 4.	6,237: 29. 4.			
100 P. St. till Svenska Kyrkan i London				1,295: 40. —			
			Transporteras	136,609: 1. 4.	217,840	42	—

Transporteras		528,357	13	10
Utgående Balance till år 1832, skulder för:				
Inrikes Lån	8,000: — —			
Utrikes Hamb. B:co 72,000 à 128 sk.	64,000: — —			
I 2:ne år afsatte medel för Sjö-Expeditioner	90,000: — —			
Skulder å räkning till diverse Verk	2,235: 33. 8.			
— — enskilde	21,336: 41. 5.	185,572	27	1
Oberäknadt ej bokförde skulden till Marocco för 1 års fredssumma (1831) P:ster 20,000 . . . C:a	55,000: — —			
och Consul Tulins fordran i räkning . C:a 20,000. och tractamente . . . . — 36,000.	56,000: — —			
Samt vanliga utbetalningen till Ottomanniska beskickningen, C:a 17,000 R:dr och årstractamente till Consul Wilckins i Odessa R:dr 1,000 H. B., C:a 3,000 B.	20,000: — —			
	131,000: — —			
Sammanlagdt hvarmed skulden uppgått till	316,572: 27. 1.			
Och visat en brist af	71,606: — 10.			
I stället att Bokslutet nu visar ett Öfverskotts-Saldo eller Capital-Conto	59,393: 47. 2.			
Summa		713,929	40	11

Transporteras		136,609: 1. 4.	217,840	42	—
Tillfälliga utgifter kallade:					
Expectance-löner	4,468: 23. 2.				
Pensioner	3,620: 15. —				
Gratificationer till Cancellist och Copist	200: — —	8,288: 38. 2.			
Räntor		4,068: 23. 1.			
Diverse omkostningar		3,135: 19. 8.			
Cours-Difference		2,611: 15. 3.			
Extra till General-Consul Lagerheim Hamb. B:o 500		1,458: 18. 6.			
samt hemliga utgifter för afslutade Handels-Tractater		5,000: — —			
Afsatte medel för Sjö-Expeditioner		45,000: — —	206,171	20	—
Som alltså med ofvananmärkte uteslutne 4 summor 5,000, 9,000, 3,000 och 17,000 skulle hafva gjort		240,171: 20. —			
Ej egentligen till året hörande utgifter:					
General-Consuln Ehrenhoff efterskänkte reparations-kostnader å Consulad-huset i Marocco	P:ster 15,000.	42,284: 24. 8.			
Gratificationer till Norrrska befälet vid 1828 års expedition		2,666: 24. —	44,951	—	8
Utgående Balance till 1832:					
Behållning i Rikets Ständers Bank		114,372: 33. 3.			
Fordringar af dels Diverse Verk		38,251: — 3.			
Dels enskilde personer		69,450: 14. 1.			
Effecter under försäljning i Tunis		22,040: 2. 9.			
På afskrifning beroende medel		512: 23. 11.			
Inventarier		340: — —	244,966	26	3
Summa			713,929	40	11

Bil.

Sammandrag af Bok

Debitorer.				
Ingående Ballance-Conto (specificerad under ultimo December 1831) .		244,966	26	3
Inkomster för året:				
Convoy-afgift med Observationsmedel	R:dr 281,492: 47. —			
hvarå afkortats	— 3,886: 21. 11.			
Alltså behållne	R:dr 277,606: 25. 1.			
Norrska Stats-Verket lemnat 25,000 R:dr Specie	— 55,415: 35. 9.			
dito resterande Lästpenningar	— 242: — —			
Quarantaines-Inrättningens i Känsö, uppbörd	59,579: 44. —			
hvaremot den kostat	55,510: 31. 3.			
Alltså lemnat öfverskott	4,069: 12. 9.			
		337,333	25	7
Transporteras		582,300	3	10

Litt. B.

slutet för år 1832.

Creditorer.						
Ingående Ballance-Conto specificerad under Ultimo December 1831 . .				185,572	27	1
oberäknadt der äfven uppräknade obalancerade skulder			131,000: — —			
Utgifter för året:						
Extra Utgifter i Marocco P:ster 1,244: 2.			3,619: 20. 6.			
Consul Tulins räkning för dito till Freds-Verket i Tunis från 1 Nov. 1827 till 30 April 1832 i Tunesiska Piastrar 26,024 $\frac{8}{16}$		21,763: 21. 7.				
Hvaraf uti föregående årets räkning anmärkts såsom tillhörande en förfluten tid		20,000: — —	1,763: 21. 7.			
Consul Hahrs räkning för d:o i Tripolis P:ster 757: 33 $\frac{1}{100}$			2,289: 6. 4.			
			7,672: — 5.			
(Oberäknadt ej bokförd skuld för årets accord-summa till Marocco P:ster 20,000 motsvarande B:o R:dr 55,000.)						
Tractamente till Consulerne i Barbaresk-Staterne nemligen:						
Consul-arfvode till Ehrenhoff i Marocco	H:r B:o 3,870.	11,553: 34. 2.				
D:o till Lagerheim i Algier	— — 3,870.	11,765: 22. 4.				
D:o till Hahr i Tripolis . .	— — 3,000.	9,662: 46. —				
		32,982: 6. 6.				
D:o till Tulin i Tunis från 9 Nov. 1827 till 7 Jnnii 1832 à 3,000.	13,591: 32. —					
	40,034: 27. 3.					
hvaraf uti föregående årets räkning anmärkt såsom tillhörande en pass:d tid . .	36,000: — —	4,034: 27. 3.				
Consul-Secret:s-arfvode till Schulze i Algier	2,600.	7,935: 20. —				
till Crusenstolpe i	150.	428: 46. 7.	45,381: 4. 4.			
		Transporteras	53,053: 4. 9.	185,572	27	1

Transporteras	582,300	3	10
Transporteras	582,300	3	10

Transporteras			53,053: 4. 9.	185,572	27	1
Tractamente till Consuler utom Barbaresk-Staterne.						
General-Consuln i Philadelphia, Lorich	H:r B:o	2,500.	7,630: 10. —			
D:o i Rio de Janeiro, Westin	— —	400.	1,220: 40. —			
D:o i Grekland, Heidenstam	— —	2,400.	7,325: — —			
D:o i Alexandria, Anastasy	— —	2,400.	7,416: 5. 3.			
D:o i Odessa, J. Wilckens för 1831 & 2 à 1,000. 6,033: 41. hvaraf för året	— —	1,000.	3,033: 41. —			
	H:r B:o	8,700.	Sv. B:o 26,626: — 3.			
Andel i kostnad för Ottomaniska beskickningen för båda åren 1831 & 1832 H:r B:o R:dr 11,440. Sv. B:o 34,215: 35. hvaraf, enligt anmärkning i förlidna årets bokslut tillhör detsamma 5,720, där calculerad till . .			17,000.			
Således detta år H:r B:o			5,720. 17,215: 35. —			
Aflöning till Direction och Tjenstemän samt hushyra .			5,626: 32. —			
Skrifmaterialier och ljuspengar till d:o, ved och postpengar &c.			1,520: 16. 11.			
100 P. St. till Svenska Kyrkan i London			1,395: 40. —			
Tillfällige utgifter: Expectancelöner . .		2,820: 19. 10.				
Pensioner.		5,558: 41. —				
			8,379: 12. 10.			
Räntor			285: 10. 4.			
Diverse omkostningar			2,068: 45. 11.			
Afskrifven förlust på fordran hos Handelshuset Sillem & Comp. i Hamburg B:o m:k 951			951: 44. 8.			
Afsatte medel för Sjö-Expeditioner			45,000: — —			
Men hvilka, med tillägg af ofvan anmärkte P:ster 20,000 till Marocco, calculerade till belopp B:o R:dr 55,000 skulle hafva varit			217,123: 2. 8.	162,123	2	8
Ej detta år tillhörande utgifter:						
Af de till Consul Tulin utbetalte R:dr 21,763: 21. 7. tillhöra förra åren alltifrån 9 October 1827			R:dr 20,000: — —			
likasom af dess liqviderade tractamentsfordran 40,634: 27. 3., tillhöra samma äldre tid . . .			— 36,000: — —			
Af de till Consul Wilckens i Odessa betalte H:r B:o R:dr 2,000, med R:dr 6,033: 41; likasom för år 1831			— 3,000: — —			
Äfvensom till Stats-Contoret, för andel i Ottomaniska beskickningens kostnad, H:r B:o R:dr 11,440 eller Sv. B:o 34,215: 35. tillhöra år 1831 med			— 17,000: — —			
Transporteras			— 76,000: — —	347,695	29	9

		Transporteras	582,300	3	10
Ballance till år 1833.					
Skuld till diverse Verk . . . . . , .		19,570: 23. —			
Dito till diverse personer		50,400: 33. 6.			
Återstod af lånet i Hamburg B:o m:k 36,000		32,000: — —			
Innestående afsatt fond för Sjöexpeditioner .		54,718: 13. 4.			
Norrska Stats-Verkets fordran		45,728: 13. 4.			
visande följaktligen en Capitaltillgång af . .		84,836: 31. 3.	202,417	35	2
Men, 1:o om den här ofvan anmärkta skulden till Marocco för både 1831 och 1832 ej blifvit utesluten att balanceras med	R:dr 110,000: — —				
2:o om på varorna i Tunis afskrifvits hvad aldrig för dem erhållits	— 3,237: 21. 2.				
3:o äfvensom en af Kongl. Maj:t före detta underkänd fordran hos Comm.-Capit. Fischerström . .	— 656: 27. 11.				
4:o likasom Convoy-Commissariatets fordran hos Rösner i Christiania, hvilken troligen aldrig utfaller .	— 6,258: 42. 3.				
5:o för högt uppförde värden å inventarier	— 284: 21. 4.				
6:o den å skulden i Hamburg uti Ballancen för lågt upptagne coursskilnad till ett belopp af . . .	— 5,250: — —				
så skulle, med Hufvudboks ballancens rättande till detta belopp	R:dr 125,687: 16. 8.				
hvaremot dock äfven såsom tillgång bort observeras behållning af Jern på vågen från 1827 för	— 717: 24. —	124,969: 40. 8.			
I stället för ofvanstående Capitaltillgång . . .	R:dr	84,836: 31. 3.			
en verklig brist visa sig af	—	40,133: 9. 5.			
		Summa	784,717	39	—

Transporteras	— 76,000: — —	347,695	29	9
Hit föres äfven Coursförlust först detta år uppförd å skulden i H:r B:o R:dr 36,000	— 4,484: 18. —			
men hvilken härör derifrån, att denna skuld i förra årens böcker varit balancerad endast till 128 sk. då den dock varit vida högre.				
Vidare: Afskrifning å värdet af Inventarier, som under en längd af år varit ballancerade utöfver deras värde	— 467: 1. 6.			
Enligt Kongl. Maj:ts befallning, har äfven Norrska Stats-Verket under detta år blifvit godtgjordt ersättning för dess kostnader med Briggarne Fredricksvärn och Laaland till 1828 års expedition åt Medelhafvet Norrska Sp. R:dr 31,046: 9½ med	— 68,816: 19. 4.			
Detta Bokslut har följaktligen fått sig till last påförde utgifter, fremmande för detsamma, till ett belopp af ej mindre än		149,767	38	10
Ballance till år 1833.				
Contant bebållning i Banken	R:dr 149,702: 12. 5.			
Oförsålde varor i Tunis	— 9,487: 21. 2.			
Fordringar af diverse Verk	— 37,090: 12. 5.			
Dito — af diverse personer . . .	— 90,589: 47. 1.			
Inventarier	— 384: 21. 4.	287,254	18	5
Summa		784,717	39	—

Bil.

Försök att uppställa en annan med förhållanderne

Debitorer.				
Vexel-Banken:				
innestående Saldo där		149,702	12	5
Kongl. General-Tull-Styrelsen:				
dess skuld . . . . . R:dr 514: 35. 1.				
inbetalt belopp början af år 1833 . . . . . — 27,051: 21. 7.				
— 27,566: 8. 8.				
afgår öfverleverering på 1832 . . . . . — 57: 23. 9.		27,508	32	11
Quarantaines-Inrättningen i Känsö				
dess Cassabehållning		9,199	39	9
Varor till försäljning i Tunis under Tulin				
kostnader af dels år 1830 i Marseille inköpte till present åt Algier ämnade, men ej fortkomne diverse effecter, dels jemte den år 1831 från Toulon afsände, af den år 1827 härifrån utskickade laddning, enligt Hufvudböckerna för åren 1830 och 1831 . — 22,040: 2. 9.				
deraf har någon ersättning influtit under året .. — 12,552: 29. 7.				
återstoden står således till boks — 9,487: 21. 2.				
men utföres blott med		6,250	—	—
James Elmslie & Th:s Stooks i London				
Saldo af räkning . . . . . P. St. 4,290: 15. 5.				
à R:dr 13: 38. $4\frac{1}{6}$.		59,207	46	10
Parish & Comp. i Hamburg				
Saldo af räkning . . . . . B:co m:k 683: 4. —				
à 145 sk. $11\frac{1}{2}$ r:st.		692	21	3
J. B. Magnan de Kothen i Marseille				
Saldo af räkning . . . . . Fr:s 6,348: 48 cent.				
à 27. $7\frac{1}{9}$ r:st.		3,649	19	6
General-Consuln Ehrenhoff i Marocco				
dess återstående skuld på olofligt använde medel till Consulathuset . . . . . P:ster 3,000: — —				
Saldo af löpande räkning . . . . . 1,358: 7. 2.				
3,000 / 1,358 à 2: 41. $3\frac{1}{4}$		12,340	24	11
Transporteras		268,551	5	7

Litt. C.

mera enlig Balanceräkning Ultimo December 1832.

Creditorer.				
Afssatte medel för Sjö-Expeditioner				
åren 1830, 1831 och 1832 à 4,500 . . . . R:dr 135,000: — —				
deraf åtgått till 1831 års expedition med Fregatten af Chapman . . . . . — 80,281: 34. 8.		54,718	13	4
Upptagne lån i Hamburg				
af detta lån, år 1828 erhållit genom P. Godefroy derstädes, återstår obetalt . . . . . B:o m:k 36,000: — —				
à 149		37,250	—	—
Quarantaines-Commission i Stockholm				
lån af densamma under året		5,000	—	—
Norrska Stats-Verket				
för af Kongl. Maj:t den 30 Juni d. å. beviljad ersättning för Örlogsbriggarne Fredriksvärns och Laalands deltagande i 1828 års expedition . . . . . Sp. 31,046: 9. 10.				
beräknad à 2: 10 4¾ till . . . . . — 68,816: 19. 4.				
hvarå i år blifvit i qvittning afbetalt R:dr 23,088: 6.				
Stats-Verkets skuld för föregående årens Convoyafgifter . . . . . — 324: 12	23,412: 18. —	45,404	1	4
Kongl. Flottan i Carlscrona				
dess fordran å ingifven räkning för expeditionen med Fregatten af Chapman år 1831 till Medelhafvet . . . . . 12,911: 39. 9.				
efter afdrag för inbetaldta medel enligt Befälhafvande Amiralens bref d. 7 Julii 1832 af Commendeur-Capitain Fischerström . . . . . 38: 47. 4.				
af Commendeur-Capitain Runqvist . . . 607: 34. —	646: 33. 4.	12,265	6	5
Wadstena Krigsmanshus				
för innehållne Centonalmedel . . . . . 1,375: 31. 3.				
dita avancementspenningar, afgifter å pensioner &c. . 65: 40. —		1,441	23	3
Kongl. Stats-Contoret				
för innehållne Chartæ Sigillatæ-afgift		159	32	3
	Transporteras	156,238	28	7

Transporteras		268,551	5	7
C. W. Rösners i Christiania				
skuld Norrska Species . . . . . Norrska Sp.	2,876: 81. —			
à 2: 10. 1¼.	6,350: 42. 3.			
under Concours utföres för . . . , ...		100	—	—
Kongl. Secreteraren Schulze i Algier				
skuld sedan år 1831 . . . . . P:ster 265: 25 mason		813	8	10
F. d. Consuln J. Gråberg i Tripolis				
skuld från 1831 . . . . . Hamb. B:co R:dr 11: 35. 6.		33	40	8
General-Consuln Lagerheim				
dess saldo . . . . . P:ster 566⅔ —				
eller H. B:o 539: 5. 9.				
à 149 . . .		1,673	24	10
Consuln Ad. Hahr i Tripolis				
Saldo . . . . . P:ster 1,121 47/100				
beräknade till		3,386	26	8
General-Consuln Anastasy i Alexandria				
Saldo från 1831 för Charta Sigillata och Krigsmanshus-afgift samt Centonal . . . . . , ... R:dr H:r B:o 496: 32. 10.		496	32	10
Commendeur-Capten Melander				
anmärkt och ådömd skuld på dess räkning för år 1830, men beroende af utslag å dess underdåniga besvär		424	33	—
Inventariers Conto				
meubler till Directionens samlingsrum bestående af en soffa och 14 stolar inköpte 1828 för . . . . . R:dr 340: — —				
1 pendyl . . . . . — 44: 21. 4.				
kosta — 384: 21. 4.				
men balanceras för		100	—	—
Effecter å Stockholms Våg				
der qvarstående jern, nemligen:				
4:ts Skepp:d 8. 19. 10.				
3:ts — 8. 14. — } tillsammans Sk:d 35: 3. —				
2:ts — 8. 16. —				
1:ts — 8. 13. 10.				
köpt år 1827 af Frestadius enligt räkning för . . R:dr 993: 18. —				
balanceras som följer				
Skepp:d 23. 11. såsom, enligt uppgift, försålde för . — 467: 24. —				
— 11. 12. qvarliggande anses värde . . . — 250: — —		717	24	—
		276,297	4	5
Brist att fyllas af påföljande års inkomster		40,133	9	5
Summa		316,430	13	10

Transporteras		156,238	28	7
Consuln J. Wilckens i Odessa				
inkomst saldo af dess arfvode	H:r R:dr 425: — —	1,295	46	9
General-Consuln C. Tulins Sterbhus i Tunis				
fordran å räkning af Tunesiska Piastrar	37,777½			
ballancerade för		31,225	17	5
Robert Andersson & Comp. i Gibraltar				
saldo af deras räkning P:ster 6,244½				
beräknade till	1,280: 11. 3.			
á 13: 38. 4½		17,670	17	1
FredsVerket med Marocco				
för åren 1831 och 1832 obetald fredssumma af årligen P:ster 20,000: — —				
— 40,000: — —				
Calculeras à 2: 36. till		110,000	—	—
enligt sedermera erhållen del af A. W. Frestadii räkning den 26 Junii 1834 uppgick försäljningen intill nämnde dag till Skepp:d 25. 6. hvarföre beloppet gjorde 504: 38 4.				
och behållning i 2. — 3:ts				
och 7. 17. 4:ts				
Skepp:d 35. 3.				
Summa		316,430	13	10

Hufvud-Boken visar deremot ett öfverskott af ej mindre än differencen

Skillnaden härrör af följande

Inventariers Conto meubler för högt värderade, som derföre afskrifves	284	21	4
Varor till försäljning under Tulin i Tunis derå att afskrifva	3,237	21	2
Commendeur-Capten Fischerstöm afskrifning å dess skuld enligt Konungens dom	656	27	11
Rösner & Comp. i Christiania afskrifning såsom osäkert	6,258	42	3
Summa minskade tillgångar	10,437	16	8
Vidare *ökade skulder*, nemligen: ej uppfört för åren 1830, 1831 fredssumma till Marocco 20,000: — — gör P:ster 40,000 à 2: 36.	110,000	—	—
Cours-difference å resterande skulden å lånet i Hamburg 36,000 mark ballancerad till blott 128 i stället 149	5,250	—	—
Summa	125,687	16	8

emellan tillgångar	287,254: 18. 5.			
och skulder	202,417: 35. 2.	84,836	31	3
oriktighet i Bokföringen:				
Ökade tillgångar				
igenom det i Hufvudböckerna för åren 1828 och 1831 aldrig ballancerade värde af 35 Skepp:d 3 Lisp:d Jern å vågen som calculeras .		717	24	—
		85,554	7	3
Då Saldo blir lika med ofvanstående brist		40,133	9	5
i stället för Capital	84,836: 31. 3.			
eller en skilnad af	124,967: 20. 8.			
Summa		125,687	16	8

Bil.

Aproximativ beräkning för år 1833, hvarför icke

Ingående Ballance efter här förut stående rättade specification för den 31 Dec. 1832 .			276,297	4	5
Årets inkomster					
Convoyafgiften		245,492: 5. 11.			
Bidrag från Norrige för $\frac{1}{2}$ års . . Sp. 12,500: — —					
för $\frac{1}{2}$ — . . — 7,500: — —					
R:dr 20,000: — —		44,310: 17. 8.			
Af Quarantaines-Inrättningen i Känsö		5,302: 40. 2.			
			295,105	15	9
Ej till året hörande inkomster					
Bötesmedel från förra åren		250: — —			
Assurance-ersättning för Averie å Orphei laddning .		4,000: — —			
			4,250	—	—
Utgående Ballance till 1834 följande skulder:					
Fredssumman till Marocco för året	R:dr	56,666: 32. —			
Norrska Stats-Verket	—	1,417: 43. 8.			
Diverse Consuler m. fl.	—	7,894: 17. 4.			
Tulins sterbhus i Tunis	—	31,225: 17. 5.			
Diverse Verks fordringar	—	1,036: 34. 9.			
Orätt insatte medel	—	20: — —			
Afsatte medel för Sjö-Expeditioner	—	99,718: 13. 4.			
			197,979	14	6
Visande alltså ett Capital-öfverskott	R:dr	42,057: 20. 3.			
		Summa	773,631	34	8

Litt. D.

någon Hufvud-Bok ännu funnits vara afslutad.

Ingående Ballance				
efter den rättade specification för den 31 December 1832 . . .		316,430	13	10
Årets Utgifter				
Fredsverket med Marocco 20,000 P:ster	56,666: 32. —			
Tractamenterne till Consulerne m. fl. i Barbaresk-Staterne	48,477: 3. 11.			
Dito till Consuler utom Barbaresk-Staterne . . .	25,613: 28. 1.			
Andel i Ottomanniska Portens beskickning	16,947: 26. 10.			
Engelska Kyrkan i London 100 P. St. à 13 . . .	1,300: — —	149,004	42	10
Tillfälliga Utgifter				
Aflöningar och hushyra	5,577: 27. 4.			
Pensioner	1,843: 30. 11.			
Expectance-löner	3,808: 31. 10.			
Diverse utgifter, hvaribland Vexel-omkostningar, Coursförlust	4,801: 44. 7.			
Afsättning till Sjö-Expeditionerne	45,000: — —			
Centonal för året	877: 2. 6.			
Räntor	521: 28. 5.	62,430	21	7
Ej till året hörande utgifter				
Gåfva till Hospitals-Inrättningen Dreadsvougt i London P. St. 100	1,416: 32. —			
ytterligare afförning å det under de förra åren ballancerade värdet af tillgångarne	4,312: 33. 8.	5,729	17	8
Utgående Ballance till 1834 följande tillgångar:				
Behållning i Banken	124,484: 41. 8.			
Utlånte Capitaler	41,392: 4. —			
General-Tull-Styrelsens sknld	25,949: 17. 3.			
Quarantaines-Inrättningen i Känsö	9,502: 31. 11.			
Effecter å Stockholms Våg . . . . . 654: 38. 4.				
Dito — oförsålde i Tunis . . . . . 779: 24. 3.				
Inventarier . . . . . 100: — —				
	1,534: 14. 7.			
fordringar af Kongl. Flottan	646: 33. 4.			
dito — af diverse personer	36,426: 36. —			
dito — af Rösner R:dr 6,258: 42. 3.				
utföres blott	100: — —	240,036	34	9
Summa		773,631	34	8

STOCKHOLM, Ecksteinska Tryckeriet, 1835.

N:o 396.

Ankom till Exp.-Utsk. den 9 Jan.

Memorial, i frågan om en miltaire post till bevakning af Låne-Contorets hus i Malmö.

(U. A)

Med anmälan, att Låne-Contorets i Malmö säkerhet, isynnerhet under den mörka årstiden, lätteligen genom inbrott kan äfventyras, hade Rikets Ständer, under förmenande att tillgång på militaire-bevakning kunde beredas från den Garnison af 300 man, som i Malmö är förlagd och inqvarterad, uti Skrifvelse den 17 September sistl. år hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, det en militaire-post måtte medgifvas till bevakning nattetid utanför Rikets Ständers Låne-Contors hus i förenämnde stad, utan annan kostnad för Låne-Contoret, än anskaffandet af vakthus, och, om så erfordrades, af vaktpels, på sätt förhållandet nu är med de tvänne militaire-poster, hvilka utgöra bevakningen af Rikets Ständers Banks här varande hus.

Af de i detta ämne infordrade, vederbörande General-Befälhafvares yttrande jemte öfrige nödige upplysningar har blifvit ådagalagdt, att den serskilda militaire-vakt, som nu blifvit ifrågaställd, icke kan af de till Garnison i Malmö förlagde sqvadroner af Kron-Prinsens Husar-Regemente bestridas, utan inkallandet af permitteradt manskap och utan, att medföra en i Stat opåräknad utgift af omkring 1000 R:dr B:co om året; i anseende hvartill och ehuru Kongl. Maj:t, så väl i detta som i andra lika beskaffade, i Stat icke beräknade fall, ville, om medel dertill blefvo anvisade, gå Rikets Ständers önskan till mötes, Kongl. Maj:t, enär sådant nu icke skett, funnit Sig icke heller under närvararde förhållande kunna till Rikets Ständers ofvanberörde anhållan samtycka. Och som Kongl. Maj:t täckts afgifva Dess Nådiga svar härom, genom en till Stats-Utskottet under den 6 sistl. December aflåten Nådig Skrifvelse, har Utskottet trott sig böra om innehållet af densamma härigenom lemna Rikets Ständer underrättelse.

Stockholm den 9 Januarii 1835.

N:o 397.

Ankom till Exp.-Utsk. den 9 Jan.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Remiss å Svea Hof-Rätts underdåniga hemställan, om arfvodes-anslag för den person, hvilken, såsom adjungerad Ledamot, biträder Hof-Rätten i Justitiæ-Ombudsmannen C. L. Landins ställe.

(U. A.)

Uti en till Kongl. Maj:t ställd underdånig skrifvelse, har Kongl. Maj:t och Rikets Svea Hof-Rätt andragit och hemställt, att, sedan Rikets Ständer den 17 nästlidne September förordnat Hof-Rätts-Rådet uti bemälde Hof-Rätt, Riddaren af Kongl. Nordstjerne-Orden Carl Ludvig Landin att vara deras Justitiæ-Ombudsman, samt han, jemlikt Instructionen för Justitiæ-Ombudsmannen, ej må sitt innehafvande Embete såsom Ledamot i Hof-Rätten utöfva, Ordinarie Notarien uti omförmälde Hof-Rätt, Häradshöfdingen Fredrik Widegren måtte Nådigst constitueras att, i Justitiæ-Ombudsmannen Landins ställe, Hof-Rätten såsom adjungerad Ledamot tills vidare biträda. Enär derjemte behofvet af en adjungerad Ledamot hos Svea Hof-Rätt, i stället för Justitiæ-Ombudsmannen Landin, kunde förutses komma att i flere år fortfara, men den person, hvilken af Kongl. Maj:t i Nåder förordnades till omförmälde Ledamots-befattning, icke kunde längre tid bestrida den dermed förenade trägna tjenstgöring, utan att derföre komma i åtnjutande af serskildt arfvode, samt utaf de för Hof-Rätten anslagne så kallade adjunctions-medel, 600 R:dr Banco, större delen, jemlikt flere tid efter annan meddelade Nådiga föreskrifter, blifvit, till beredande af Cancelliegöromålens obehindrade gång, använde, så att deraf icke återstod högre belopp än 200 R:dr nämnde mynt, att emellan fyra af de vid Hof-Rätten nu anställde adjungerade Ledamöter fördelas, hade Hof-Rätten i underdånighet anhållit, att ett serskildt arfvode, svarande emot hälften eller åtminstone en tredjedel af en Assessors lön i Hof-Rätten, kunde i Nåder varda anslaget, att uppbäras af den, som blefve till bestridande af förenämnde Ledamots befattning förordnad.

Vid föredragningen af detta mål, har Kongl. Maj:t i Nåder förklarat, att, enär hvarken uti Grundlagarne, eller genom någon annan Författning stadgadt finnes, huruvida den Embets- eller Tjensteman, som till Rikets

Ständers Justitiæ-Ombudsman blifvit förordnad, är skyldig eller icke, att till den, som under tiden bestrider dess förut innehafvande tjenst, afstå någon eller några af de till denna senare tjenst hörande löneförmoner; och Kongl. Maj:t ansett af vigt, att icke allenast för det närvarande, utan jemväl för framtiden, det blifver bestämdt, huru i detta afseende förhållas bör; så hafva, af sådan anledning, handlingarne i frågan blifvit till Rikets Ständers Stats-Utskott öfverlemnade.

Enligt Utskottets tanka, skulle meddelandet af en bestämd och för alla fall gällande föreskrift i berörde hänseende leda till alltför stor ojemnhet i Justitiæ-Ombudsmannens aflöning, såsom en följd af de olika lönings-vilkor denne Embetsman förut i Statens tjenst kan hafva uppburit; och då någon synnerlig olägenhet icke är att befara, om regleringen härmed verkställes endast från Riksdag till Riksdag, anser äfven Utskottet lämpligast, att frågan, huruvida en Rikets Ständers Justitiæ-Ombudsman skall afstå någon eller några förut innehafvande lönings-förmoner, i hvarje serskildt fall af Rikets Ständer pröfvas och afgöres. — Och hvad den nu väckta frågan angår, så, enär Justitiæ-Ombudsmans-lönen, med tillägg af en Hof-Rätts-Råds lön, föga öfverstiger hvad som Justitiæ-Cancelleren å Stat bestås, tillstyrker Utskottet:

att Justitiæ-Ombudsmannen Landin må fortfarande tillgodonjuta sin förut innehafvande Hof-Rätts-Råds lön, och att såsom arfvode åt den, som efter honom adjungeras till Ledamot, må anvisas 400 R:dr att utgå från Riksgälds-Contoret, så länge Hof-Rätts-Rådet Landin fortfar att vara Rikets Ständers Justitiæ-Ombudsman.

Stockholm den 9 Jan. 1835.

Reservation

af Riksdags-Fullmägtigen *Nils Strindlund* från Vester Norrlands Län:

"Emot Utskottets nu fattade beslut får jag reservera mig, och såsom skäl derföre åberopa: att då Grundlagen ansett Justitiæ-Cancelleren och Justitiæ-Ombudsmannen lika i rang och värdighet, desamma äfven böra, enligt mitt förmenande, njuta lika löner, och icke att sistnämnde Embetsman, må erhålla större löneförmon än bemälde hans vederlike. Jag finner väl, att Justitiæ-Ombudsmannen bör få bibehålla sin på Hof-Rättens Stat innehafvande lön, men att honom af Riksgälds-Contoret icke må tilldelas mera än skillnaden emellan Justitiæ-Cancellerens lön och den, som nuvarande Justitiæ-Ombudsmannen, i egenskap af Embetsman i Hof-Rätten, på Stat redan eger."

Häruti har Riksdags-Fullmägtigen *Per Henriksson* från Norrbottens Län instämt.

N:o 398.

Ank. till Exp.-Utsk. den 9 Jan.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, att en del af de till Arméens materiel utaf Rikets Ständer nu å Stat anvisade 70,000 R:dr må användas till förstärkande af Gevärs-Förråden.

(U. A.)

I detta ämne har Stats-Utskottet från Ridderskapet och Adeln erhållit remiss å ett af Herr *Dalman, W. F.*, afgifvet anförande, deruti han, sedan 3:ne Riks-Stånd beslutat, att det vid sista Riksdag af enskild Motionair föreslagne, provisoriskt intill denne Riksdag beviljade anslag till Arméens materiel, stort 70,000 R:dr, hädanefter skall uppföras på ordinarie Stat, och då "Stats-Utskottet skall funnit Statens tillgångar och Folkets ställning icke medgifva beviljandet af det anslag å extra Budgeten, som Kongl. Maj:t ansett Sig böra af Rikets Ständer fordra för anskaffningen af gevär, ett behof, hvilket likväl lärer böra anses såsom ett af de angelägnaste för Rikets försvar," yttrat sig ega de mest grundade skäl att framställa den motion, det ifrågavarande 70,000 R:dr, eller åtminstone så stor del deraf, som på 5 år sammanräknadt motsvarar hvad Kongl. Maj:t i Dess Nådiga Proposition för detta angelägna ändamål fordrat eller 300,000 R:dr, må, utöfver hvad till anskaffning och underhåll af Gevär hitintills sedan sista Riksdag varit uppfördt i Kongl. Krigs-Collegii årliga Stats-Reqvisitions-Förslag, afsättas och disponeras, till Förrådens completterande med det erforderliga antalet gevär.

Enligt hvad i Memorial N:o 378 blifvit tillkännagifvet, har, vid anställd omröstning i Förstärkta Stats-Utskottet, ett extra anslag af 180,000 R:dr beviljats till Gevärs-Förrådens förstärkande; och då det hufvudsakliga skälet för motionen derigenom är undanröjdt samt, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers derom fattade beslut, anslaget för Kongl. Krigs-Collegii Departement är uti den nu afslutade nya Riks-Staten utfördt med en summa af 696,000 R:dr, utan något dervid fästadt förbehåll i afseende på medlens fördelning,

tillstyrker Utskottet, att Herr *Dalmans* ofvanberörde motion må förfalla.

Stockholm den 9 Jan. 1835.

STOCKHOLM, 1835; hos J. A. Wallden.

N:o 399.

Ankom till Exp.-Utsk. den 17 Jan.

Memorial, i anledning af erhållen återremiss å Stats-Utskottets Betänkande N:o 368.

Ifrån Bonde-Ståndet har Utskottet erhållit återremiss å dess, under N:o 368, afgifna Betänkande, i anledning af väckt motion om uppgifts meddelande öfver hvad som utgått till Bevärings-Manskapets beklädnad alltsedan år 1814. Men som, enligt till Utskottet ankomne Protocolls-Utdrag, berörde Utlåtande blifvit bifallet af Borgare-Ståndet den 20 och Preste-Ståndet samt Ridderskapet och Adeln den 22 sistl. December, anser Utskottet, till följd af 75 §. Riksdags-Ordningen, denna fråga vara afgjord, och kan således dermed icke taga någon vidare befattning.

Stockholm den 2 Jan. 1835.

N:o 400.

Ankom. till Exp.-Utsk. den 17 Jan.

Utlåtande, i anledning af en inom Preste-Ståndet väckt fråga om tillåtelse för Ståndets Archivarie, att emellan Riksdagarne få bebo de rum i Riksgälds-Contorets förra hus, hvilka af Preste Ståndet under Riksdagarne begagnas.

(RGS. A.)

Sedan Preste-Ståndet ansett nödigt:

1:o att för sitt Archiv hafva en passande local, hvartill ingen annan finnes ej heller någon lämpligare kunde finnas, än Ståndets nuvarande Cancellie-rum, och

2:o icke funnit någon betänklighet dervid, att Archivarien emellan Riksdagarne begagnade de rum, som af Ståndet och dess Cancellie under Riksdagarne nyttjas, på det vilkor: att Archivarien eller Ståndets Archiv-Cassa må bekosta sådana reparationer, som till följd af rummens begagnande emellan Riksdagarne kunde komma att behöfvas och ingalunda Statens medel dertill tagas i anspråk; så hade Ståndet, som ansett dessa frågor böra underställas samtlige Riks-Ståndens pröfning, genom Protocolls-Utdrag af den 8 sistl. December, de samma till Stats-Utskottet remitterat.

Vid öfvervägande häraf, och då offentliga handlingar af större vigt och angelägenhet kunna med trygghet vårdas utan någon ständig och serskild bevakning i de rum, der de förvaras, så har Utskottet ansett sig böra

afstyrka bifall till Preste-Ståndets ifrågavarande framställning.

Stockholm den 17 Jan. 1835.

N:o 401.

Ankom till Exp.-Utsk. den 17 Jan.

Memorial, angående Gratification åt den eller de Tjenstemän inom Riksgälds-Contoret, som fått sig uppdragen befattning med utdelningen till prenumeranter å Riks-Ståndens tryckta Protocoll vid innevarande Riksdag, samt emottagningen och redovisningen för öfverblifvande exemplar af Bihanget till samma Protocoll.

(RGS. A.)

Enär åt Riksgälds-Contoret blifvit uppdragen enahanda befattning med utdelning till prenumeranter å Riks-Ståndens Protocoll vid innevarande Riksdag, samt emottagningen och redovisningen för öfverblifvande exemplar af Bihanget till samma Protocoll, som, i afseende på dylika tryckta handlingar, varit vid sistlidne Riksdag åt nämnde Contor uppdragen; så har Utskottet begärt Fullmägtiges derstädes utlåtande, om icke befattningen med ifrågavarande tryckta handlingar skulle kunna förenas med göromål, hvilka tillhöra någon ordinarie beställning inom Riksgälds-Conto-

ret och någon serskild kostnad sålunda icke ifrågakomma, men derest någon vedergällning skulle finnas oundgängligen nödvändig, då föreslå beloppet. — I anledning hvaraf Fullmägtige, uti afgifvet Utlåtande, andragit, hurusom befattningen med berörde handlingar erfordrar en icke ringa tid, och måste förutsätta mycken påpasslighet hos den eller dem, som densamma bestrida samt för öfrigt är, serdeles om vintern, nog besvärlig derigenom, att handlingarne måste förvaras i uthus, hvarest vederbörande ofta måste vistas för deras ordnande o. s. v.; och hvadan Fullmägtige ansett sig ej kunna tillstyrka: att ifrågavarande befattning må förenas med göromål, hvilka tillhöra någon ordinarie beställning inom Riksgälds-Contoret, samt att, vid sådant förhållande, någon vedergällning för bestridandet af ifrågavarande göromål blifver nödvändig. Och beträffande beloppet, så hafva Fullmägtige upplyst, att, vid sista Riksdag, anslogs en summa af 600 R:dr Banco, hvilken, i jemförelse till befattningens besvärlighet, i Fullmägtiges tanke, knappt bör kunna anses tillräcklig; dock hafva Fullmägtige inskränkt sig, att nu blott föreslå en lika summa, som vid sista Riksdag, eller 600 R:dr Banco.

Utaf Stats-Utskottets Betänkande N:o 424 vid sistlidne Riksdag, hvilket af Rikets Ständer blifvit bifallet, inhemtas, att, på sätt Fullmägtige upplyst, en summa af 600 R:dr Banco blifvit till Fullmägtiges disposition anslagen, att såsom vedergällning vederbörande tilldelas. Och får Utskottet alltså, med afseende på de af Fullmägtige andragne skäl,

tillstyrka, att en summa af 600 R:dr Banco må anslås såsom vedergällning till vederbörande, hvilka fått sig uppdragen befattning med de nu ifrågavarande tryckta Riksdags-handlingar, under de, i afseende på utbetalningen, vid sistlidne Riksdag, stadgade vilkor.

Stockholm den 17 Jan. 1835.

STOCKHOLM, 1835, hos J. A. Wallden.

N:o 402.

Ankom till Exp.-Utsk. den 20 Jan. 1835.

Memorial, med förslag till indragning af åtskillige tjenstebefattningar vid Riksgälds-Contorel. (Rgs. A.)

Sedan Utskottet, dels genom infordrade Utlåtanden från Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, och dels genom egne derjemte anställde forskningar, inhemtat kännedom om beskaffenheten af nämnde Contors blifvande göromål och den personal, som till deras behöriga skötande synes kunna erfordras; så har Utskottet skolat föreslå till indragning på nuvarande så väl ordinarie Stat, som på Credit-Sedel Verkets Stat, nedannämnde på desse Stater upptagne tjenste-befattningar, neml.:

På Ordinarie Staten:

Vid Fullmägtiges Expedition.

Då den derstädes anställde Cancellistens göromål hufvudsakligen bestå uti renskrifning af Protocoll och Expeditioner, så har Utskottet skolat föreslå, att Cancellist-tjensten, vid nuvarande innehafvares afgång, indrages, och renskrifnings-bestyret framdeles förenas med Registrators- och Archivariebeställningen. Men då ett sådant bestyr icke skulle med billighet kunna åläggas nuvarande Registratorn och Archivarien, så

tillstyrkes att, derest Cancellist-tjensten först blir ledig, då måtte af Fullmägtige få bestämmas ett lämpligt arfvode för renskrifningens besörjande; men hvilket arfvode kommer att indragas och upphöra, när nuvarande Registratoren och Archivarien afgått, hvarefter renskrifnings-bestyret skall åläggas den, som till Registrators- och Archivarie-tjensten blifver utnämnd och förordnad.

Revisions-Contoret.

I anseende till förminskade göromål derstädes, sedan f. d. General-Assistance-Contoret är vordet indraget och Credit-sedel-tillverkningen upphört, har Utskottet skolat

föreslå, att Revisors-tjensten varder indragen och att biträdet af en Contors-Skrifvare, som uti Revisions-Contoret nu är till tjenstgöring anställd, äfven kommer att upphöra.

Credit-Sedel-Verket.

Härvid anser Utskottet till en början sig böra upplysningsvis anmärka, att vid Credit-Sedel-Verket hafva sysslorne blifvit förrättade endast efter provisionela förordnanden, men ock att, ibland de vid nämnde Verk nu anstälde personer, äfven finnas sådane, som innehafva tjenster på ordinarie Staten, fastän i lägre lönings-grader, så att t. ex. en Bokhållare på ordinarie Stat kan vara förordnad att tills vidare förrätta en Kamererare-syssla vid Credit-Sedel-Verket, och likaledes en Kammarskrifvare att bestrida en Casseurs-tjenst vid nämnde Verk. Och då göromålen vid Credit-Sedel-Verket redan förminskats, och dag från dag komma att ytterligare förminskas, så har Utskottet skolat

föreslå, att, utaf de på Credit-Sedel-Verkets Stat uppförde tjenstebefattningar, följande ovilkorligen varda, senast iuom 1835 års utgång, indragne, neml.:

En Vexlings-Casseur,
En Bokhållare,
Två Contors-Skrifvare,
En Cassa-Skrifvare och
Fyra Kammardrängar.

Vid regleringen af de återstående befattningarne vid Credit-Sedel-Verket och Expectance-lönerne, kommer att tjena till efterrättelse, så väl hvad i dessa hänseenden finnes stadgadt uti 1810 års Reglemente för Riksgälds-Contoret, som ock Rikets Ständers vid innevarande Riksdag, med bifall till Stats-Utskottets Betänkande N:o 311, gifne resolution på fyra äldre Tjenstemäns vid Credit-Sedel-Verket ansökning, att varda bibehållne vid nu innehafvande löner m. m.

Under förutsättning, att Rikets Ständer bifalla de nu af Utskottet föreslagne förändringar, har Utskottet låtit upprätta bifogade 2:ne Förslag, det ena till ordinarie Aflönings-Stat *Litt. A.*, och det andra till Interims-Stat *Litt. B.*, å hvilken sistnämnde Stat äro upptagne, ej mindre de till indragning föreslagne tjenste-befattningar på nuvarande ordinarie Stat, än äfven samtlige befattningarne vid Credit-Sedel-Verket, med serskild anmärkning, hvilka bland desse sistnämnde befattningar skola, inom 1835 års slut, ovilkorligen indragas.

Slutligen får Utskottet

tillstyrka, att den vid sista Riksdag tills vidare beviljade provisionela tillökning af 20 procent å lönerne vid Riksgälds-Contoret må intill nästa Riksdag få fortfarande utgå; dock under förbehåll,

att denna lönförhöjning af 20 proc. endast i egenskap af serskilda arfvoden kommer att uppbäras af *Tjenstgörande*, och således icke af Expectanter eller af dem, hvilka, med bibehållande af löner, på Pensions-Stat varda förflyttade.

I sammanhang härmed har Utskottet skolat anmäla, att tjenstförrättande Controleuren vid Chartæ Sigillatæ Hvitstämplings-Contoret, Assessoren J. H. Bagge, uti en till Utskottet ingifven skrift, anfört, huruledes, sedan Rikets Ständer vid 1810 års Riksdag förordnat, att, till vinnande af mera ordning och säkerhet för Kronan, öfverinseendet vid hvitstämplingen å Chartor skulle åt Riksgälds-Contoret uppdragas, och den speciela uppsigten, i följd deraf, blifvit öfverlemnad åt en person, som, med benämning af Rikets Ständers Riksgälds-Contors Controleur för Chartors hvitstämpling, fick sig tillagd tour och befordringsrätt, lika med Bokhållaren i Boksluts-Contoret, med hvilken han jemväl komme att uppbära lika lön, så hade bemälde Controleur alltid varit ansedd och behandlad, såsom en Riksgälds-Contorets underlydande Tjensteman, ehuru han icke blifvit å dess egen Stat uppförd, af den anledning, att hvitstämplings-kostnaden af Statsmedlen serskildt ersättes. Detta oaktadt och ehuru Riksgälds-Contorets hela personal och vaktbetjening, de på Indragnings-Stat uppförde personer äfven inberäknade, vid senaste Riksdag erhållit en lönförhöjning af 20 procent, hade någon sådan för hans tjenstebefattning likväl icke blifvit uttryckligen bestämd och således för närvarande ej heller kunnat honom tilläggas.

Med anledning häraf och då Controleurs-befattningen i alla afseenden kan anses lika trägen och magtpåliggande, som de tjenster, för hvilka lönen tillförene varit lika med Controleurens, samt Bokhållaren i Boksluts-Contoret, med hvilken Controleuren, i afseende på touren, närmast är jemförlig, kan, utöfver innehafvande lön, påräkna en betydlig inkomst för sedelskrifning, som Controleuren saknar, anhåller Sökanden att, enär med rättvisa och ordning tyckes öfverensstämma, att Tjenstemän inom samma grad och med befattningar af lika vigt, njuta enahanda lön, den lönförhöjning af 20 proc., som från 1830 års början Riksgälds-Contorets Tjenstemän tillades, jemväl måtte ifrån samma tid honom tillerkännas, eller en löne-inkomst, till beloppet motsvarande Bokhållarens i Boksluts-Contoret; åberopande Sökanden, såsom ytterligare skäl härföre, att då, vid 1815 års Riksdag, Riksgälds-Contorets Tjenstemän erhöllo löneförhöjning, Con-

troleuren för Chartæ Sigillatæ hvitstämplingen äfven kom af en sådan förmon i åtnjutande.

Öfver denna ansökning har Utskottet infordrat Utlåtande från Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, hvilka, med afseende å sjelfva ansökningen, andragit: att enär Controleuren vid Chartæ Sigillatæ hvitstämplingen, enligt det under den 26 Julii 1811 (af Fullmägtige) för Riksgälds-Contoret fastställde Tour-Reglemente, åtnjuter lika befordringstour med Bokhållaren i Boksluts-Contoret, och den lönförhöjning, som, vid 1815 års Riksdag, för Riksgälds-Contorets Tjenstemän i allmänhet beviljades, jemväl kom Controleuren till godo, i följe hvaraf och enär han äfven då ansågs vara i samma cathegorie som de öfrige Tjenstemännen vid Riksgälds-Contoret, det, med afseende jemväl å vigten och trägenheten af de med Controleurs-befattningen förenade göromål, vore med billighet öfverensstämmande, att ifrågavarande vid sistförflutne Riksdag beviljade provisoriska löntillökning äfven får af Controleuren tillgodonjutas.

Vidare hafva Fullmägtige, med föranledande af Utskottets derom äskade upplysningar, uti ofvanberörde Utlåtande förklarat:

att förenämnde Controleurs-tjenst nu är lika sysselsättande, som vid dess första tillkomst;

att densamma derjemte i trägenhet och ansvar är med Bokhållaretjensten i Boksluts-Contoret fullt jemförlig; samt

att, så länge de Controleurs-tjensten för närvarande tillhörige åligganden och ansvar fortfara att dermed vara förenade, kunde samma tjenst icke med annan beställning inom Riksgälds-Contoret sammanslås.

Vid öfvervägande af hvad sålunda blifvit anfördt, har Utskottet funnit skäligt

tillstyrka, att Controleuren vid Chartæ Sigillatæ Hvitstämplings-Contoret får uppbära enahanda lön, som för Bokhållaren i Boksluts-Contoret å Bil. Litt. B. är uppförd, och att, derest den af Utskottet föreslagne provisoriska tillökningen i lönerne vid Riksgälds-Contoret skulle af Rikets Ständer beviljas, denna provisoriska tillökning äfven må Controleuren vid Chartæ Sigillatæ Hvitstämplings-Contoret ifrån och med år 1835 tillgodokomma.

Men hvad angår Bagges anhållan att få nämnde provisoriska tillökning af 20 procent retroactivt sig till godo beräkna, så

afstyrker Utskottet bifall å ansökningen i denna del.

Stockholm den 20 Januarii 1835.

(Litt. A.)

Förslag till ordinarie Aflönings-Stat för Rikets Ständers Riksgälds-Contor.

		Banco. R:dr sk. rst.
12 Rikets Ständers Fullmägtige njuta hvardera årligen, såsom honorarium, 666⅔ R:dr		8,000: — —
Fullmägtiges Expedition.		
1 Secreterare	1,500.	
1 Registrator och Archivarie	900.	
	2,400	
Ombudsmans-Contoret.		
1 Ombudsman	450.	
Commissariatet.		
3 Commissarier, hvardera 1,500	4,500.	
Commissariatets Expedition.		
1 Referendarie	900:	
1 Cancellist	375:	
	1,275:	
Boksluts-Contoret.		
1 Kamererare	1,125.	
1 Bokhållare	675:	
1 Kammarskrifvare	375:	
	2,175:	
Cassa-Contoret för inkomst och utgift.		
1 Casseur	1,125:	
1 Contors-Skrifvare	375:	
	1,500:	
Revisions-Contoret.		
1 Kamererare	900:	
1 Contors-Skrifvare, som placeras till tjenstgöring, der hans biträde erfordras	300:	
Transport		8,000: — —

Transport		8,000: — —
Vakt-Betjente.		
1 Vaktmästare	300:	
4 Kammardrängar à 225 R:dr	900:	
2 Husdrängar à 150 R:dr	300:	
	1,500:	
		15,000: — —

hvilka 2:ne Husdrängar skola emellan Riksdagarne besörja förefallande arbeten, så väl vid Riksgälds-Contorets förra hus, hvilket nu af Rikets Ständer begagnas, som vid Contorets nu egande, så kallade Hessensteinska Egendomen

Summa af denna ordinarie Aflönings-Stat Banco R:dr 23,000: — —

(Litt. B.)

Förslag till Interims Aflönings-Stat vid Rikets Ständers Riksgälds-Contor, å hvilken äro uppförde sådane tjenstebefattningar, som äro ställde på indragning.

Från förra *Ordinarie-Staten* hitföres:

1 Revisor	600:	
1 Contors-Skrifvare	300:	
Cancellisten vid Herrar Fullmägtiges Expedition . .	375:	
		1,275: — —

Anmärkning. Rikets Ständer hafva beslutat, att derest Cancellist-tjensten blifver ledig förr än Registrators och Archivarie-tjensten, då af Fullmägtige får bestämmas ett lämpligt arfvode för renskrifningens besörjande; men hvilket arfvode kommer att indragas och upphöra när nuvarande Registratorn och Archivarien afgått, hvarefter renskrifnings-bestyret skall åligga den, som till Registrators- och Archivarie-tjensten blifver utnämnd och förordnad.

Credit-Sedel-Verkets nuvarande Stat.

1 Kamererare	900:	
2 Vexlings-Casseurer à 900 R:dr	1,800:	
2 Bokhållare à 525 R:dr	1,050:	
Transport	3,750:	1,275: — —

Transport	3,750:	1,275: — —
2 Contors-Skrifvare à 300 R:dr	600:	
2 Cassa-Skrifvare à 300 R:dr	600:	
4 Kammardrängar à 225 R:dr	900:	
		5,850: — —

Anmärkning. Rikets Ständer hafva beslutat, att, utaf de på Credit-Sedel-Verkets Stat uppförde tjenstebefattningar, följande ovilkorligen skola, senast inom 1835 års utgång, indragas, nemligen:

1 Vexlings-Casseur	900:
1 Bokhållare	525:
2 Contors-Skrifvare à 300 R:dr	600:
1 Cassa-Skrifvare	300:
4 Kammardrängar à 225 R:dr	900:
R:dr	3,225.

Kommandes i öfrigt, i afseende på de återstående befattningarne vid Credit-Sedel-Verket samt Expectance-lönerne, att tjena till efterrättelse hvad i dessa hänseenden finnes stadgadt uti 1810 års Reglemente för Riksgälds-Contoret samt Rikets Ständers vid innevarande Riksdag gifne serskilda Resolution på fyra äldre Tjenstemäns vid Credit-Sedel-Verket ansökning, att varda bibehållne vid nu innehafvande löner m.m.

Summa af denna Interims Aflönings-Stat R:dr 7,125: — —

Den vid sistlidne Riksdag beviljade provisionela tillökning af 20 procent å lönerne vid Riksgälds-Contoret kommer att intill nästa Riksdag fortfarande utgå, dock under förbehåll, att denna lönförhöjning af 20 procent endast i egenskap af serskilde arfvoden får uppbäras af tjenstgörande och således icke Expectanter eller af dem, hvilka med bibehållande af löner på Pensions-Stat varda förflyttade.

N.o 403.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 20 Jan. 1835.

Utlåtande, i frågan om afskrifning af ett Professor Ågren beviljadt lån. (U. A.)

Genom Nådig remiss den 13 December sistl. år, har Kongl. Maj:t, till det afseende saken kunde finnas förtjena, till Stats-Utskottet öfverlemnat en af Lectorn vid Kongl. Krigs-Academien, Professor Sv. Ågren gjord underdånig ansökning, att det lån, stort 3000 R:dr, som Ågren, för utgifvandet af en efter constructiv method författad Lärobok i Geographien, erhållit af den till läroböckers anskaffande anslagne fond, måtte varda afskrifvet jemte derå upplupen ränta.

Af så väl sjelfva ansökningsskriften som de dervid bilagde handlingar inhemtas: att omnämnde låneunderstöd blifvit Professor Ågren beviljadt för utgifvandet af dess Prof-Lärobok i Physiska Geographien, och att detta arbete, bestående af en kostsam Constructions-material med en år 1829 senast omarbetad Constructions-beskrifning, redan längre tid varit af trycket utgifvet; att lärosättets pedagogiska vigt och fördelaktiga användbarhet vid allmänna undervisningen blifvit på det tillförlitligaste utrönt och vitsordad; att deremot försökets pecuniaira resultat visat sig mindre tillfredsställande, enär, enligt bifogadt verificeradt utdrag af utgiftsräkningarne, Proflärobokens förlagskostnad uppgått till 5,673 R:dr, men försäljningsconto till endast 2441; att försäljningspriset derjemte vore för högt, och bör, såvida Läroboken skall vid Läroverken i allmänhet kunna antagas, nedsättas till hälften; att detta blifvit fästadt såsom första vilkoret för den af åtskillige Ephorer antecknade subscription, men med förbehåll derjemte, att nya upplagan af Läroboken skall, i likhet med den Tyska, innehålla, utom Proflärobokens större lärocurs, tillika en mindre och mera afpassad efter den knappa tid, som vid allmänna Skolorna ännu befinnes anslagen för Geographisk undervisning. Då likväl häraf följde, dels att, för ett allmännare begagnande af ifrågavarande Constructions-sätt, så väl scalan å den redan utgifna Constructions-materialien måste förändras och förminskas, som sjelfva Läroboken omarbetas och å nyo utgifvas, dels att den directa förlusten å det förlagda profarbetet utgjort en summa af 3232 R:dr, och förlagskostnaden för 1000 ex. af den nya upplagan uppgår till 3717 R:dr, hvilken summa Professor Ågrens löftesmän för hans skuld till Läroboksfonden förklarat sig, till det vigtiga ändamålets befrämjande, benägne att anskaffa,

men

men endast med det vilkor, att samma skuld afskrifves, och hvarförutan de för ingen del vilja ingå på förskjutande af ett nytt förlags-capital, har Professor Ågren i underdånighet anhållit om beviljandet af denna afskrifning, utgörande, om redan inbetalde räntor 670 R:dr från capitalet afräknas, på det hela icke mera än 2330 R:dr, emot förbindelse å Agrens sida, att på egen bekostnad och utan att ens i låneväg ytterligare begära något allmänt understöd, utgifva en efter constructivt lärosätt författad Lärobok i Physiska och Politiska Geographien, med tillbehör af 4 Glob-chartor, en Specialcharta öfver Europa, en Constructionstafla af så kalladt stenplån samt en portfölj för Chartornes och Constructions-taflans inrymmande; åtagande sig Professor Ågren derjemte, att för allmänna Skolornes räkning hålla arbetet till salu mot 5 R:dr B:co, — så vidt reqvisitionen sker directe hos Författaren eller dess rätts innehafvare, samt i Boklådorne endast med tillägg af försäljningsarfvode och transportkostnad.

Jemte öfverlemnande af denna underd. ansökning har Hans Kongl. Höghet Kron-Prinsen, i egenskap af Ordförande i Comitéen till Läroverkens reglering, på anförde skäl tillstyrkt, att ifrågavarande afskrifning må på det sätt beviljas, att, sedan Professor Ågren uppfyllt de förbindelser, i afseende å Lärobokens utgifvande, som han sig åtagit, den af honom utgifne skuldsedeln må, utan annan liqvid af capital och ränta, få till honom återställas.

Utskottet anser det icke tillhöra sig att ingå i något yttrande om den utaf Professor Ågren uppfunna läromethod, helst dess förtjenst och användbarhet vid allmänna undervisningen blifvit på det fullständigaste vitsordad så inom som utom Riket. Hvad afskrifningsfrågan åter angår, har Utskottet, rörande tillkomsten och beskaffenheten af den fond, hvarifrån förskottet meddelts, inhemtat, att den år 1816 t. f. Uppfostrings-Comitéen hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, att, såsom förskott till en tryckningsfond för nödige böcker vid Undervisningsverken i Riket, af Statsverket erhålla 5000 R:dr B:co, hvilken summa, genom bemälde Comités försorg, skulle återbetalas i den mon Skolböckerne kunde blifva försålde; att Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med de i ämnet hörde vederbörandes tillstyrkande, under den 17 Julii nämnde år anbefallt Kongl. Stats-Contoret, att af under händer varande medel till förrbemälde Comité förskjuta, såsom fond till Läroböckers anskaffande, tryckning och försäljning, 5000 R:dr B:co, till liqvidation sedermera för Stats-Verket, i mon som

medel dertill kunde inflyta; att förhållandet med detta förskott derefter anmäldes hos Rikets Ständer, och att Rikets Ständer, jemlikt und. skrifvelse den 20 Nov. 1823, beviljade afskrifning af de utaf 1815 års öfverskott bestridde samt uti 1817 års Riks-Stat specificerade utbetalningar med tillsammans 293,354 R:dr 38 sk. 5 r., under hvilken summa ifrågavarande 5000 R:dr äfven voro inbegripne.

Utom att Rikets Ständer sålunda redan yttrat sig rörande förskottets afskrifvande i sin helhet, så förekommer, i afseende på ifrågavarande serskilda disposition derå: att den fond, af hvilken låne-understödet till Professor Ågren utgått, varit afsedd att användas till tryckning på Statens bekostnad af godkände Läroböcker; att Comiterade till öfverseende af allmänna Undervisningsverken enhälligt tillstyrkt, att Professor Ågren, för utgifvandet af sin constructiva Lärobok i Geographien, borde erhålla sådant understöd, och att, detta oaktadt, Professor Ågren ej allenast i flere år erlagt ränta å lånet, utan äfven, i och för Lärobokens utarbetande, tidtals nödgats anlita vicarier, och derigenom fått vidkännas minskning i dess knappa lönevilkor såsom Lector vid Kongl. Krigs-Academien.

På grund häraf och då i betraktande tillika torde böra tagas, att, utan denna eftergift, Svenska ungdomen längre tid torde komma att sakna frukterne af den förtjente Författarens mångåriga bemödanden och uppoffringar för denna Läroboks fullkomnande, tillstyrker Utskottet,

att, till svar å den Nådiga remissen, Rikets Ständer må i underdånighet yttra, det Rikets Ständer, vid det sålunda utredda förhållandet, anse å deras sida något hinder icke möta för den sökta afskrifningens beviljande.

Stockholm den 20 Januarii 1835.

N:o 404.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 20 Jan. 1835.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, att Stats-Verket måtte lemna bidrag dertill, att Trollhätte Canal och Slussverk kunde bringas till lika dimensioner, som Götha Canal eger. (U. A.)

Sedan Grefve *Cronhjelm, O. A.*, inom Ridderskapet och Adeln väckt motion om bidrag från Stats-Verket, till vinnande af det ändamål, att Troll-

hätte Canal och Slussverk måtte bringas till lika dimensioner med Götha Canals, och bemälde Grefve, hvilken förbehållit sig att för ämnets utveckling meddela nödvändiga upplysningar, sedermera, innan sådant hunnit fullgöras, under Riksmötets lopp aflidit; så har inom Borgare-Ståndet Herr *Santesson, B. H.*, med åberopande af 56 §. Riksdags-Ordningen, samt då ifrågavarande motion vore af allmän vigt för fäderneslandet, ansett sig böra förnya densamma samt derjemte meddela de upplysningar i ämnet, till hvilka Herr *Santesson* egde tillgång.

Uti denna motion, hvilken Borgare-Ståndet till Stats-Utskottets behandling remitterat, har blifvit anfördt, att uppförandet af Trollhätte Canal, sedan den en längre tidföljd utgjort föremål för Kongl. Maj:ts och Rikets Ständers omtanka och uppoffringar, omsider år 1793 genom Nådigt privilegium uppläts åt ett enskildt Bolag, emot vissa förmoner och skyldigheter, bland hvilka voro, att slussportarne skulle vara 22 fot breda samt vattnet på port-trösklarne minst $6\frac{1}{2}$ fot djupt, med förbindelse för Bolaget derjemte, att allt framgent vid dessa dimensioner underhålla Slussverket i brukbart skick. Till deltagande i detta Bolag hade subscribenter från flere orter af Riket sig anmält, så att det tecknade actiecapitalet uppgått till 762,500 R:dr Rgs, hvarefter arbetet oafbrutet bedrefs, samt fullbordades den 14 Augusti 1800. Af det tecknade actiecapitalet hade ej erfordrats mer än hälften till så väl sjelfva byggnadskostnaderna som till actieegarnes godtgörande af årlig 5 proc. ränta under byggnadsåren, och då Canal-inkomsten de 2:ne första åren icke medgaf någon ränta eller utdelning, hade actieegarne godtgjort sig sjelfve på det sätt, att utdelningens belopp påtecknades actien såsom ett ytterligare tillskott af 5 proc. å hvarje acties capitalbelopp, hvarigenom å alla actier verkligen blifvit inbetalde 55 procent. Actieegarne hafva härå njutit årlig utdelning, i mon af tillgång genom Canal-inkomsten, sedan afsättning skett till samlande af reparations- och underhållsfond, ej allenast af så stort belopp, som privilegierne föreskrifvit, utan vida derutöfver. Sålunda var redan år 1821, i stället för de stadgade 10,000 R:dr, samlad en reparationsfond af 20,489 R:dr, hvilka sedermera, genom förräntning och serskild afsättning af 2000 R:dr årligen, uppgått till ett belopp, som vid 1833 års bokslut utgjorde icke mindre än 66,550 R:dr. Bolaget, som förutsåg, att ombyggnader och reparationer icke skulle med denna reparationsfond kunna på långt när fullgöras, hade likväl, oaktadt större tillgång af Canal-inkomsten, aldrig njutit större utdelning än $4\frac{1}{2}$ R:dr Rgs för actie af 55 R:dr samma sedlar, som motsvarade $8\frac{2}{11}$ proc. å det insatta capitalet efter numerairen, men icke fullt 3 proc. efter det värde de

insatta penningarne, såsom nära jemförelige med Silfverspecie, den tiden egde, utan afsatt allt det öfriga till användande för ombyggnad af en eller annan del af Slussverket; och hade Bolaget på sådant sätt, utan att begagna sig af det vid 2:ne Riksdagar erbjudna lånebidrag, kunnat bestrida ombyggnaden af Slussen vid Lilla Edet, som dock kostat omkring 200,000 R:dr B:co, eller nära lika mycket som egentliga Trollhätte-Canalens hela nybyggnad till år 1800. Emedlertid hade för nämnde företag åtgått ej allenast Bolagets båda reparationsfonder, utan ock den serkildt samlade byggnadsfonden, så att Bolaget vid 1833 års slut i stället stod i skuld för 12,000 R:dr, och hade, genom denna ombyggnad af Slussen vid Lilla Edet till Canal och 2:ne Slussar vid Ström, hvilka äro utförde efter lika stora dimensioner som Götha Canals Slussar, eller af 24 fots bredd i portarne och 10 fots vattenhöjd på trösklarne, äfvensom, medelst ombyggnad af 2:ne broar, Bolaget redan lemnat det allmänna en gärd utöfver Bolagets skyldighet, hvarjemte Directionen förklarats berättigad att efter hand, vid alla förekommande ombyggnader af någon mindre del, tillvägagå med hugkomst af den allmänna väntan och beräkning, att Trollhätte Canal och Slussverk en gång skulle ega lika dimensioner med Götha Canals. Härtill erfordrades dock, efter af sakkunnige personer uppgjord grundlig undersökning och beräkning, ett belopp af 1,372,000 R:dr B:co, vida öfverstigande Bolagets krafter att kunna åstadkomma. Med anledning af Götha Canals fullbordan, och då de dryga kostnader, Nationen derpå nedlagt, syntes fordra, att icke denna lilla del af farleden genom landet lemnades i ett så ofullkomligt skick, att dermed hindrades utvecklingen af de med Götha Canals anläggning afsedde fördelar, hade emedlertid Kongl. Maj:t, genom Nådig Skrifvelse af den 25 Junii 1833, anbefallt Trollhätte Canal-Direction att höra Bolaget, om och på hvad vilkor det ville åtaga sig utförande af de i förrberörde ändamål erforderliga arbeten, hvarefter Bolaget i underdånighet förklarat sig icke kunna af egne medel åstadkomma någon sådan ombyggnad eller våga för egen räkning deruti ingå, men väl vilja åt Staten öfverlemna, att genom Bolagets Direction utföra detsamma med Statens medel, under löfte och förbehåll, att Bolaget under tiden skulle åtnöjas med — men äfven förvissas om att njuta lika afkomst för sitt en gång nedlagde capital, som det för närvarande åtnjöt; i följd hvaraf endast hvad derutöfver kunde samlas återbetaldes till Staten, hvilken dock efter all anledning skulle återfå sitt förskjutne capital; börande derefter Verkets afkastning åter helt och hållet tillfalla Bolaget. I sådant skick befinner sig denna

sak

sak för närvarande, och Trollhätte Bolag synes anse det för Bolaget vara af mindre vigt, om Canalen och Slussverket aldrig erhåller andra dimensioner än dem Verket nu eger och vid hvilka Bolaget åtagit sig att detsamma bibehålla. Den stora allmänna fördel i handelsväg, som Götha Canals utförande afsett och till en del redan visat sig kunna åstadkomma, vore dock i Herr *Santessons* tanka omöjlig att vinna, så länge Trollhätte Canals trånga dimensioner, på en längd af endast ½ sjömil, hindra att på den öfriga omkring 50 mil långa passagen använda så stora fartyg, som å den senare framgå, samt utestänger möjligheten af täflan med Danmark om delande af Sundska tullinkomsten.

Enligt uppgjord calcul, skulle det ifrågavarande arbetet, hvarigenom Trollhätte Canal och Slussverk bringades till lika dimensioner som Götha Canal eger, kunna, med samverkan af Trollhätte Canal- eller ett i dess ställe inträdande nytt Bolag, äfvensom med bidrag från Götha Canal-Bolag, utföras, så vida ett räntefritt lån af En million R:dr B:co anskaffades, att succesivt upptagas under de 5 à 6 år, som till byggnaden åtgå och hvilka medel återbetaldes genom amorterande å Capitalet af 20,000 R:dr årligen efter det byggnaden blifvit fullbordad. Då likväl under närvarande förhållanden man icke kunde hoppas Rikets Ständers bifall härtill, önskade dock Herr *Santesson*, det Rikets Ständer för detta ändamål måtte anslå 5 procents årlig ränta å ett slikt lån, genom hvilket bidrag Trollhätte Canal-Bolag skulle finna sig uppmanadt att tillskjuta de felande 45 procent på deras actier, eller i motsatt fall taga billig lösen för dess actier, i hvilken händelse ett nytt Bolag kunde bildas, som öfvertoge det hela samt utförde det efter den uppgjorde planen; och egde man derjemte anledning förmoda, det Götha Canal-Bolag skulle, sedan Trollhätte Canalen blifvit färdig, såsom bidrag till det goda ändamålet, afstå till och med år 1890 hvad Götha Canal, enligt afhandling år 1810, åtnjuter från inkomsten vid Trollhätte Canal. Med dessa förutsättningar och om Rikets Ständers beslut om ett sådant bidrag öfverlemnades till Kongl. Maj:t, för verkställighet af denna nationalsak på lämpligaste bästa sätt, skulle det med nära fullkomlig visshet kunna antagas, att Trollhätte Canal inom 6 à 7 år härefter vore fullbordad till lika dimensioner med Götha Canal, och hela genomfarten emellan båda Hafven således användbar för fartyg om 100 lästers drägtighet.

Då Rikets nu församlade Ständer fästat hufvudsaklig vigt dervid, att, genom ordnande på lämpligt sätt af Riksgälds-Contorets angelägenheter, stadga Statens Credit och ur detta skäl funnit sig nödsakade afslå utgifter af angelägen art, då tillgång dertill icke annorlunda än i låneväg kunnat bere-

das, så kan Utskottet icke heller nu tillstyrka det af Motionairen framställde första alternativet, eller att, för Trollhätte Canals och Slussverks bringande till lika dimensioner med Götha Canal, ett räntefritt lån af En million R:dr må Bolaget förunnas. Men då ingen lärer kunna neka, att företaget är af stort nationelt interesse i afseende på befrämjandet af Sveriges handel och sjöfart, tror Utskottet sig äfven böra uppgifva det sätt, som, i Utskottets tanka, är det lämpligaste för Statens mellankomst i detta fall.

Uti Betänkandet N:o 395 har Utskottet i afseende på dispositionen af den, efter uppgjorda calculer, behofven öfverskjutande årliga behållningen af de hittills under benämningen af Convoymedel utaf Svenska handeln utgående afgifter, hemställt, att detta öfverskott må, efter Kongl. Commerce-Collegii samt Handels-Societeternas i Rikets större Sjö- och Handelsstäder hörande, användas för Svenska handelns och sjöfartens utvidgande och befrämjande så väl utom som inom Riket.

Under förutsättande af bifall härtill och då det torde kunna tagas för gifvet, att ifrågasatte ombyggnad af Trollhättan är ett företrädesvis vigtigt företag i afseende på handelns och sjöfartens befrämjande genom åtgärders vidtagande *inom* Riket, tror Utskottet sig böra tillstyrka:

att Rikets Ständer, utom den Kongl. Maj:t i allmänhet medgifna dispositionsrätt af öfverskotten å afgiften till Handels- och Sjöfartsfonden, serskildt till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemna att å dessa öfverskott anvisa medel för befrämjandet af Trollhätte Canals och Slussverks bringande till lika dimensioner med Götha Canal, så vida Kongl. Maj:t, efter ofvannämnde vederbörandes hörande och efter verkställd pröfning och godkännande af plan och kostnadsförslag för arbetets utförande, finner ett sådant bidrag från Statens sida erforderligt och kunna meddelas, utan att lägga hinder i vägen för andra för Handelns och Sjöfartens betryggande oundgängligen nödige åtgärder.

Stockholm den 20 Januarii 1835.

STOCKHOLM, Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1835.

N:o 405.

Ankom till Exp.-Utsk. den 21 Januarii 1835.

Utlåtande öfver anmärkningar vid Betänkandena, N:ris 366 och 367, öfver Kongl. Maj:ts Proposition om låns upptagande till Hypotheksinrättningars befrämjande, samt Riksdagsmannen Anders Danielssons i anledning deraf gjorda serskilda förslag.

(R:gs A.)

Sedan Utskottet afgifvit Betänkandet N:o 366, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer, angående upptagande af ett lån till befrämjande af Hypotheksföreningar samt serskildt Betänkande, N:o 367, öfver Riksdags-Fullmägtigen från Elfsborgs Län *Anders Danielssons*, vid remmitteringen af högstberörde Nådiga Skrifvelse, afgifne Upp- och Utlånings-Förslag, till förmon för skuldsatte jordegare; så hafva båda dessa Betänkanden, den 22 sistl. December, blifvit bifallne af Borgare-Ståndet, men, i anledning af gjorda anmärkningar, från de 3:ne öfrige Riks-Stånden återremitterade. Och har Preste-Ståndet, hos hvilket i sjelfva hufvudsaken någon anmärkning icke är vorden framställd, beslutat återremissen endast på den grund, att, enär *Anders Danielssons* förslag icke vore att anse såsom en motion, yttrande deröfver bort afgifvas uti Betänkandet, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse; äfvensom Bonde-Ståndet anmodat Utskottet, att på en gång och i förening med Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse taga under öfverläggning och pröfning de, i anledning af samma Skrifvelse, af *Anders Danielsson* och *Johannes Svensson* afgifne anföranden.

Inom *Ridderskapet och Adeln* hafva flere Ledamöter instämt uti Hr *Oxehufvuds* vid Betänkandet N:o 366 fogade reservation. Tvänne Ledamöter hafva ogillat lånefrågans klyfning i 2:ne Betänkanden; och en Ledamot har ansett, det någon skillnad icke bör göras emellan In- och Utländskt lån.

En Ledamot har yttrat, att, om det åsyftade 2 millioner R:drs lånet, i händelse Bankens Silfverfond skulle nedgå till minimi-beloppet, icke kan erhållas, realisationens bestånd i sådan händelse möjligen kan compromettera. Detta förhållande vore man i tillfälle att afhjelpa genom

det föreslagna lånet, ty då 2 millioner R:dr i silfver nedsättas i Banken, skulle Bankens Silfverfond ökas från 7 till 9 millioner. Visserligen skulle ett motsvarande belopp Banco-Sedlar utgå till Hypothek-Inrättningar, men proportionen emellan Silfverfonden och Sedelstocken blefve i alla fall förbättrad, enär den blefve såsom 9 till 35 millioner, som är mer än $\frac{1}{4}$ i Silfver, då den nu deremot är endast såsom 7 till 30 millioner, hvilket är mindre än $\frac{1}{4}$:del i silfver. — Vidare, att Hypothek-Inrättningarne äro nödvändiga, och att ett sätt och kanske det enda att något consolidera Adelns förmögenhet vore, om ett lån kunde erhållas till 90 och 4 procents ränta, som svara jemt mot $4\frac{1}{2}$ procent för pari Capital och tillsammans med omkostnader, beräknade till $\frac{1}{2}$ proc. utgjorde 5 proc. ränta. — För jordegaren skulle det således vara en förmon att kunna erhålla lån mot 5 proc., under säkerhet att icke blifva uppsagde, samt med den 6:te proc. småningom kunna afbörda sin skuld, hvarförutan ett annat förhållande torde böra ihågkommas, det nemligen, att Banken inställt alla lån på fastigheter.

Några Ledamöter hafva ansett ett Hypotheks-system i framtiden vara nödvändigt för realisationens bestånd; äfvensom 2:ne Ledamöter yrkat, att det ifrågavarande lånet är af productiv natur, emedan det är egnadt till jordbrukets lättnad och understöd samt, genom räntenedsättningen, jordbrukaren, i samma mon han genom den besparade ränte-procenten kan amortera sin skuld, blifver i tillfälle att öka sin production, hvilken kommer allmänheten till godo.

Inom *Bonde-Ståndet* har en Ledamot, med hvilken flere sig förenat, klandrat, såsom grundlagsvidrig, Utskottets åtgärd att öfver *Anders Danielssons* och *Johannes Svenssons* anföranden serskildt Betänkande afgifva, äfvensom samme Ledamot yrkat, att Statens mellankomst, till jordegares undsättning med lån emot billig ränta, nu vore lika nödvändig som år 1830, då Silfver-lånet beslutades, enär jordegarens skuldsättning ökats men icke förminskats, samt ränte-foten under de senare åren varit lika hög som tillförene. — Att den Kongl. Propositionen icke bör ogillas utan deremot godkännas till sjelfva hufvudgrunden med de modificationer i öfrigt, som innefattas i *Anders Danielssons* förslag. — Att de medel icke äro improductivt använde, som tjena att befordra, upphjelpa och från undergång rädda landets hufvudnäring. — Att om lånet kan anskaffas, eller icke, på bestämda vilkor, det får verkställigheten visa; ett försök vore likväl alldeles oskadligt. — Att utländskt lån

icke bör komma i fråga i annan händelse än att inländska capital icke blifva att tillgå.

En Ledamot har tillstyrkt, att Riksgälds-Contoret skulle få upptaga ett lindrigt, stående lån, *helst inrikes*, på de skäl *Anders Danielsson* och *Johannes Svensson* föreslagit, men med vilkor att endast få begagnas af Hypotheks-föreningarne i hvarje landsort.

En annan Ledamot har ansett, att lånet bör sökas inrikes, hvari flere instämt.

En Ledamot vill hafva nedsättning af räntefoten och successiv amortering af skulderna, — anser några Hypotheks-föreningar icke kunna bildas, så länge de tysta förmonsrätterne fortfara att vara gällande; men, utom det att dessa hinder snart kunna upphöra, tror han, att äfven med deras bestånd, något för de friare Credit-förhållandena, som åsyftas af dem, icke vore att befara, men att utan Statens biträde och förlag desse väntade inrättningar icke kunna åstadkommas; tilläggande, att om Staten med 50,000 R:drs uppoffring bereder folket 10,000,000 R:drs vinst, så måtte väl en synnerlig Stats-œconomisk förkofran derigenom vara vunnen.

Utskottet går nu att, efter ämnets förnyade noggranna skärskådande och efter öfvervägande af hvad inom Riks-Ståndden vid återremissen blifvit yttradt, utveckla sina åsigter derutaf.

Beträffande först den omständigheten, att Utskottet ej uti ett och samma Betänkande besvarat, så väl den Kongl. Propositionen, som *Anders Danielssons* och *Johannes Svenssons* i anledning derutaf framställde förslag, så har det ej kunnat undgå väcka Utskottets förundran, att denna omständighet inom flere Riks-Stånd ådragit sig synnerlig uppmärksamhet, enär det hittills ansetts bero af Utskottens bedömande att stundom uti ett gemensamt Betänkande besvara flere med hvarannan gemenskap egande motioner, och en annan gång uti serskilde Betänkanden fördela till och med delar af samma förslag, ehuru detsamma blifvit framställdt uti allenast en motion eller Nådig Proposition, i hvilket sistnämnde afseende Utskottet endast vill åberopa Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition om Stats-Verkets tillstånd och behof, hvars besvarande Utskottet fördelat uti ganska många serskilda Betänkanden, utan att detta behandlingssätt föranledt någon anmärkning. — Att, såsom inom Bonde-Ståndet blifvit påstådt, Grundlagen skulle i någon mon vara öfverträdd genom det serskilda besvarandet af de inom detta Stånd väckte, från Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition i vissa afseenden skiljaktiga

förslag, kan Utskottet ej inse, och ej heller att detta skulle bevisa mindre fästadt afseende på dessa motioner, än på t. ex. Herr *Rosenblads*, som blifvit besvarad i samma Betänkande, som den Kongl. Propositionen; utan tvärtom förmodar Utskottet, att det utvisar större uppmärksamhet för en motion, då åt densamma egnas ett serskildt Betänkande. Då Borgare-Ståndet bifallit båda Betänkandena N:ris 366 och 367, samt Ridderskapet och Adeln ej ålagt Utskottet att uti ett och samma Betänkande behandla hvad som varit upptaget uti de tvänne, ehuru sådant af enskilde Ledamöter inom Ståndet blifvit yrkadt, så synes uti denna form-fråga tvänne Riks-Stånd vid Utskottets behandlingssätt hafva låtit bero, då tvänne andra detsamma ogillat. Ehuru Utskottet således icke af Riks-Ståndens pluralitet erhållit något föreläggande i denna del, har det likväl velat gå tvänne Riks-Stånds uttalade åstundan derutinnan till mötes och uti ett enda Betänkande besvara de erhållne återremisserne af Utskottets Betänkanden N:ris 366 och 367.

Angående hvad af åtskillige Talare blifvit anfördt, så väl om den öfverensstämmelse, som de skiljaktigheter, hvilka förefinnas emellan Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition och de af densamma föranledda förslag, å ena sidan, samt åtskilliga under loppet af denna Riksdag afgjorde förslag, å den andra, medgifver Utskottet, att detaljerna visserligen i flera afseenden äro skiljaktiga, men kan dock i de nu förevarande projecten ej finna någonting hufvudsakligt, som ej redan vid innevarande Riksdag blifvit pröfvadt och afgjordt.

I afseende å sjelfva saken har man yrkat, att det föreslagna Statslånet vore nyttigt, dels derföre att befästa realisationen, och dels för att förbättra den skuldsatte jordbrukarens belägenhet och upphjelpa jordbruksnäringen. Utskottet går att betrakta frågan serskildt i hvardera afseendet.

Det kan ej nekas, att realisationen ytterligare betryggas i samma mon mera silfver insättes i Banken, såvida sedelstocken icke derjemte ökas, men något sådant synes icke med det föreslagna lånet kunna vinnas eller ens åsyftas. I händelse två millioner R:dr Silfver Specie komma genom lån att införskaffas och uti Rikets Ständers Bank insättas, kommer denna att utgifva ett deremot svarande belopp nya sedlar, utgörande $5\frac{1}{3}$ mill. R:dr B:co. Den effectivt utelöpande sedelstocken, hvilken, Riksgälds-sedlarne inberäknade, nu utgör omkring 30 millioner R:dr B:co, komme således att ökas med mer än $\frac{1}{6}$. Om, såsom sannolikt är, derigenom inträffade, att det såsom mynt gängse bytesmedlet, i förhållande till rörelsens behof, blef ymnigare än inom angränsande länder, skulle deraf nödvändigt följa,

att myntet inom landet fölle i värde, d. v. s. köpte mindre varor än utom detsamma, och deraf följde åter att silfver blefve en vara, som med synnerlig fördel komme att exporteras ända till dess myntstocken inom landet hunnit så förminskas, att samma penning köper samma qvantum varor inom landet, som utom detsamma. Det större förhållande, som Bankens silfverfond komme att ega till sedelstocken genast efter det genom lån införskaffade silfrets invexling emot Bancosedlar, blefve således af kort varaktighet, deremot komme den årliga räntan och amortissementsprocenten å det upptagna lånet, att under en lång tid af år bidraga till vexelcursens stegrande och derigenom verka ofördelaktigt för Banken. Den betydliga silfver-export, som komme att ega rum de första åren efter lånets upptagande, skulle dessutom mer än något annat pröfva allmänna opinionens förtroende för Bankens soliditet, ty mången, som förnumme att betydliga silfver-qvantiteter tid efter annan ginge ur Banken och ur landet, torde ej göra sig rigtig reda för anledningen dertill, utan föreställa sig, att följden möjligtvis torde blifva hela silfverfondens uttömmande och derföre skynda sig att utbyta sina innehafvande sedlar emot silfver. Om, genom stigande industri och liflighet i våra näringar, rörelse-capitalet blefve för litet, komme sådant att visa sig derigenom, att penningen inom landet gällde mer än utom detsamma, men sådant synes nu ej vara fallet, då cursen, oaktadt intet behof af någon ovanlig import under den senare tiden egt rum, likväl håller sig öfver pari och nära det maximum, hvartill den med obehindrad vexling och export-rättighet för silfver kan stiga. Vore det likväl händelsen, att cursens nuvarande höjd härledde sig från någon annan anledning än rörelse-capitalets storlek, och att detta kunde tåla att ytterligare ökas, fordrade likväl Bankens säkerhet, att sådant skedde med försigtighet och småningom, så att man kunde erfara, om förökningen verkade silfver-export, och i sådan händelse upphöra dermed. Det vill således synas, som upptagandet af ett utländskt lån, långt ifrån att för realisationen vara betryggande, tvärtom fordrar mycken varsamhet i verkställigheten, för att ej för densamma blifva menlig.

I afseende åter på de fördelar, som genom låneoperationen skulle beredas den skuldsatte jordbrukaren, så medgifver Utskottet visserligen, att det för en hvar gäldskyldig är fördelaktigt att till så låg ränta som möjligt kunna upplåna de penningar, hvaraf han är i behof, äfvensom att räntefoten i Sverige är högre än inom många andra länder; men Utskottet får erinra derom, att förhållandet icke kunnat vara annorlunda, så länge intet fast myntvärde funnits, då långifvaren uti den höga räntan behöft

ega en ersättning för vådan att återfå ett capital af mindre värde än det han utlånat. Sedan vårt myntvärde genom realisationens fullbordan vunnit en säker stadga, måste ofelbart räntefoten inom vårt land komma att jemna sig med hvad den är i andra, och ingen person med sakkännedom lärer kunna neka, att vi under sistförflutna quinquennium betydligt närmat oss detta mål. Inom de publika Cassor, som utlåna emot 6 procent, funnos förut ofta låne-ansökningar beviljade månader och år innan lånet kunde utbetalas; nu åter hafva dessa Cassor betydande behållningar, som ligga ofruktbare i brist af lånsökande. Fastighets-lån emot endast 5 procts ränta förekomma redan, och det synes Utskottet otvifvelaktigt, att denna räntefot, utan Statsmagternas mellankomst, inom några få år skall blifva allmän för lån på fullkomligt säkra hypothek. Den fördel, som genom det föreslagna statslånet skulle beredas, vore således ingen annan, än att ett eller annat år påskynda en öfvergång, som i allt fall måste komma att ega rum.

Flere Talare inom de respective Riks-Stånden hafva åberopat lånets productiva ändamål, då det åsyftade modernäringens upphjelpande; härvid torde böra erinras om den väsendtliga skillnaden emellan användandet af capital till inköp af jordegendom eller till densammas odlande och skötande. Det förra framkallar ingen ökad production, utan tjenar blott att förflytta en egendom från en hand till annan; det senare åter är visserligen i alla afseenden productivt. — Om den föreslagna lånesumman komme att på detta sätt användas, blefve följden en hastigt ökad quantitet af landtmannaproducter och dessas fallande försäljningspris, hvilket säkert vållade ökad förlägenhet hos den skuldsatte jordegaren. Utskottet anser likväl att lånet skulle komma att utöfva ett ganska ringa inflytande på sjelfva näringens bedrifvande, men måhända för åtskillige af nuvarande jordegare medföra den fördel, att antingen kunna bibehålla den egendom som annars måst afyttras, eller ock försälja densamma till högre pris. Fåfängt väntar man dock, att hvad räntenedsättning och hvad lånetillgångar som helst skola åstadkomma betydlig minskning af de jordegandes sammanräknade skulder, om man ej vill förbjuda den, som eger ograverad jordegendom, att försälja den, för att i ro lefva af sina penningar, och om man ej äfven vill förbjuda den, som med ringa capital-tillgång förenar credit och duglighet, att köpa samma egendom.

Den sistnämnde, ehuru synlig jordegare, är i sjelfva verket endast den förstnämndes arrendator, men detta är likgiltigt för Staten, hvars medlemmar de båda äro. I samma mon räntefoten nedsättes, skall natur-

ligtvis speculationen hos köpare uppjaga egendomsprisen, ty den, som anser en egendom kunna gifva 6 procent å 50,000 R:dr, anser den väl ock å 100,000 R:dr kunna gifva 3 procent. Om det derföre vore möjligt att nedtvinga räntefoten ända till detta belopp, är det troligt, att man derefter skulle få höra alldeles samma nödrop som nu, att jordbruks-näringen ej gifver 3 procent, att jordbrukaren aldrig kan afbetala sin skuld, så länge den höga räntan fortfar, o. s. v.

I afseende på *Anders Danielssons* förslag anser Utskottet sig för detsammas afstyrkande ej behöfva anföra andra skäl, än att det påtagligen är overkställbart. Om de värde Stånds-Ledamöter, som yrkat detta förslags antagande, behaga taga kännedom om huruvida Riksgälds-Contoret nu har lätt att emot 5 procents ränta erhålla sina egna lånebehof fyllde, torde de inse omöjligheten af att Contoret till $4\frac{1}{2}$ procent skulle kunna upplåna några betydliga summor till försträckande, vare sig åt jordegare directe eller åt Hypotheks-föreningar. — Att ingen skada vore skedd, om intet lån erhölles, kan väl vara sannt, men Utskottet skulle tro sig handla orätt, om det tillstyrkte Rikets Ständer en åtgärd, som, efter Utskottets förmenande, ej kan lyckas.

Att, såsom några Ledamöter af Bonde-Ståndet yrkat, upptaga lånet inrikes, skulle, efter Utskottets öfvertygelse, motverka den åsyftade räntenedsättningen, ty en inrättning, som både upp- och utlånade inom landet, skulle i samma mon öka efterfrågan och utbjudandet af capital, och priset kan ej sänkas, om ej det senare ökas i förhållande till det förra.

Om, på sätt en Ledamot af Ridderskapet och Adeln yttrat, för hvarje million i Silfver, som genom lånet införskaffades, kunde utgifvas $2\frac{1}{2}$ million i sedlar, blefve vinsten af den öfverskjutande $1\frac{1}{2}$ millionen, icke Riksgälds-Contorets utan Bankens. Utskottet tror sig likväl i det föregående hafva visat, att Banken genom Statslånets upptagande skulle komma i den belägenhet, att försigtigheten fordrade snarare minskning än ökning af den sedelstock, som öfverskjuter metalliska Cassan.

I öfverensstämmelse med hvad åtskillige Talare yttrat, anser Utskottet alldeles otroligt, att det lån, som upptages, kan erhållas på sådana vilkor, att utlåningen utan förlust kan ske mot lägre ränta än 5 proc., och då den nuvarande lagliga räntan, efter verkställdt bevillningsafdrag, utgör $5\frac{7}{10}$ proc., inskränker sig den räntenedsättning, som står att åstadkomma, till $\frac{7}{10}$:dels proc.

Utskottet har förut uttalat sin öfvertygelse, att denna räntenedsättning i alla fall, ehuru något långsammare, kommer att försiggå. Huruvi-

da nu densammas påskyndande kan anses vara en fördel af sådan vigt, att den öfverväger de betänkligheter, som uppkomma vid öfverträdande af de grundsatser, att Staten ej bör blanda sig i enskildes affairer, att Rikets Ständer ej böra frångå redan fattade beslut, och att Riket ej utan tvingande nödvändighet bör indragas i utländsk skuldsättning, öfverlemnar Utskottet till Rikets Ständers bedömande. För sin egen del anser Utskottet fördelarne ej uppväga olägenheterna och vågar derföre

ej tillstyrka bifall, hvarken till den Kongl. Propositionen, eller till något bland de af densamma föranledda förslagen.

Stockholm den 21 Januarii 1835.

Reservation

1:o af Herr *af Billbergh, J. P.* "Med åberopande af Herr Capitaine *Oxehufvuds* reservation vid Betänkandet N:o 366, uti hvilken jag äfven instämde, i afseende på hvad Utskottet då anfört för afstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition, finner jag mig desto mer föranlåten att reservera mig emot det *nu* fattade beslutet, som de skäl, på hvilka Utskottet sökt vederlägga de inom Stånden gjorda anmärkningar emot förra Betänkandet, efter min tanka, icke äro antaglige. Utan att vilja komma till det resultat, att nu yrka eller tillstyrka ett Statslån för Hypotheksföreningarne, anser jag mig dock böra anföra de grunder, på hvilka jag icke gillar Utskottets vederläggningsskäl. I anseende till dessa senares mångfalldighet och för att vinna klarhet i uppfattningen, nödgas jag framställa Utskottets satser, å ena sidan, och mina bevis af deras origtighet, å andra sidan.

Utskottet anför:	*Härå svaras:*
Om, *såsom sannolikt är*, derigenom inträffade, att det såsom mynt gängse bytesmedlet, i förhållande till rörelsens behof, blef ymnigare, *än inom angränsande länder*, skulle deraf nödvändigt följa, att myntet i landet fölle i värde.	Satsen styrkes icke af erfarenheten i andra länder, mindre hos oss, då factiskt är, att vårt rörelse-capital fordom varit större, än nu, i förhållande till rörelsens behof, hvarunder myntet likväl icke föll i värde.

Att Vexel-

Att utgående procent och amortissement bidrager till vexel-cursens stegrande.

Att cursen *nu* håller sig öfver pari, bevisar, att rörelse-capitalet icke är för ringa i förhållande till stigande industri och liflighet.

Att upptagandet af ett utländskt lån, långt ifrån att för realisationen vara betryggande, tvärtom fordrar mycken varsamhet i verkställigheten, för att ej för den samma blifva menlig.

Sedan vårt myntvärde, genom realisationens fullbordan, vunnit en säker stadga, måste ofelbart räntefoten inom vårt land komma att jemna sig hvad den är i andra, och ingen person med sakkännedom lärer kunna neka, att vi under sistförflutne quinquennium betydligen närmat oss detta mål. Såsom exempel härpå, anföres, att Lånecassorna hafva betydliga behållningar,

Vexel-cursen beror hufvudsakligen af handelsförhållandet. Den tid då vi hade en betydlig utrikes skuld, som fordrade öfver 500,000 R:dr Hamb:r B:co i årliga räntor, och då vi införskrefvo flere 100,000 Tun:r spanmål, var cursen ofta under pari.

Så länge cursen, denna årstid, då transportkostnaden och assurancen är större, än om sommaren, icke öfverstiger 133 sk., kan man icke med skäl säga, att den är öfver pari, och om den ännu stiger derutöfver, torde det snarast härleda sig från misstroende till realisationens bestånd; helst i öfrigt alla förhållanden vitsorda otillräckligheten af vårt rörelse-capital.

Då närvarande silfverfond *understiger* proportionen såsom 1 : $2\frac{2}{3}$, så måste deraf följa, att en ökad silfverfond, för hvilken sedlar efter denna proportion utgifvas, skall stärka realisations-fonden.

Mer än ett sekels erfarenhet bevisar, att icke realisation bidrager till räntefotens nedsättande. Så länge Lagen stadgar 6 procents ränta och rörelse-capitalet är inskränkt, skall räntefoten aldrig nedgå, utom på fastighetslån, och så vida Hypotheks-föreningar bilda sig. Den sakkännedom jag inhemtat har lärt mig, att inga publika Cassor utlåna under 6 procent, och om någon

som ligga ofruktbara, samt att fastighetslån emot 5 procent redan förekomma.

Ökar lånet productionen, så verkar det landtmannavarornes fallande försäljningspris.

Fåfängt väntar man dock, att hvad räntenedsättning och hvad lånetillgångar som helst skola åstadkomma betydlig minskning af de jordegandes sammanräknade skulder.

Om räntan nedtvingades till 3 procent, så skulle man troligen få höra samma nödrop, som nu.

Upptagandet af *inrikes lån* skulle motverka den åsyftade ränte-nedsättningen, ty en inrättning, som både upp- och utlånade inom landet, skulle i samma mon öka efterfrågan och utbjudandet af capital.

Den vunna räntenedsättningen skulle endast blifva $\frac{7}{10}$:dels procent.

eller några Cassor hafva behållningar, så härrör det af stegrade fordringar på säkerhet och den ökade svårigheten att erbjuda ograverad pant. Lånsökande hafva under ingen period saknats.

Om varupriset icke faller i den mon som productionen ökar sig, så måste det vara fördelaktigt både för producenten och consumenten. Detta måtte äfven blifva det sannolika förhållandet, eljest skulle man antaga motsatsen, att minskad production (missväxt) är nyttig för landtmannen, emedan den bidrager till prisens stigande.

Denna sats vederlägger sig sjelf, ty kan jag med samma ränta, som nu, göra större eller mindre afbetalning på capitalet, så måste deraf följa skuldens minskning.

Antager man, att en så låg ränta icke kan uppkomma, utan att ett, större rörelse-capital finnes, än behofvet fordrar, så lärer man icke kunna få höra samma nödrop, som nu, nemligen brist på penningar med hög ränta.

Enär upplåningen sker emot obligationer, som gå i allmänna rörelsen, hvaraf följden blir ett ökat rörelse-capital, hvilket icke är fallet med Cassans inteckningshandlingar, så måste det medverka till och icke motverka räntenedsättningen.

Äfven denna vinst vore icke att försmå, men den kan gerna fördub-

las med tillägg af alla omkostnader, som nu åtfölja fastighetslån.

Att Staten ej bör blanda sig i enskildas affairer.

Det samma åsyftas genom Hypotheks-föreningar.

Att Rikets Ständer ej böra frångå redan fattade beslut.

Detta har redan skett, då Ständerna återkallat sitt beslut om 2 millioner R:drs lån. Nu är egentligen endast fråga om garantie, hvarom Ständerna ännu icke fattat något beslut.

Att Riket ej utan tvingande nödvändighet bör indragas i utländsk skuldsättning.

Afdelningens förslag har ej åsyftat någon *Rikets* skuldsättning.

Sedan jag sålunda anfört mina skäl, hvarföre jag icke kunnat instämma med Utskottets pluralitet, anser jag mig böra låta komma till respective Riks-Ståndens kännedom, att Afdelningen — med ett skyldigt afseende derpå, att inom de 2:ne Riks-Stånd, hvilka hufvudsakligen representera jordbruks-interesset, opinioner blifvit nästan enhälligt uttalade om jordegares behof af lånebiträden på lindrigare vilkor, än hittills kunnat erhållas, — hade uti sitt Betänkande upgifvit ett, efter min åsigt, högst förtjenstfullt förslag till beslut i denna fråga, emedan det uppfyllde hufvudändamålet med Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition, utan att hvarken compromettera Utskottet i afseende på hvad af detsamma i förra Betänkandet blifvit yttradt, eller Riks-Ståndens förut fattade beslut i frågan om lån, nemligen det, att Riksgälds-Contoret skulle berättigas att å Rikets Ständers vägnar meddela Hypotheks-inrättningarne garantie för de lån, till visst belopp bestämda, som de sjelfva funne med sin fördel öfverensstämmande att upptaga; men då Utskottets plenum, med 3 rösters pluralitet, äfven afslog denna billiga gärd af beredvillighet att understödja de för jordbruket i så hög grad välgörande Hypotheks-inrättningarne, så är det egentligen emot detta afslag, som jag gör min reservationsrätt gällande. Under förmodan, att det icke nu är behöfligt, att ånyo ådagalägga den stora nyttan, för jordbrukaren i synnerhet, af införandet af Hypothets-föreningar inom vårt land och huruledes verkan af en nedsatt fastighets-låneränta otvifvelaktigt måste komma äfven den minsta fastighetsegare tillgodo: och då flere Talare, under första Betänkandets förevarande inom Riks-Stånden, yttrat den

önskan, att få formligt förslag till beslut framställdt, i motsatt syftning med hvad Utskottet då tillstyrkte och nu vidblifvit, anser jag mig böra gå denna önskan till mötes, men får förut andraga de motiv, på hvilka jag trott mig böra föredraga ofvanomförmälde Afdelningens förslag framför det af Herr *Oxehufvud* vid förra Betänkandet meddelade. — Jag föreställer mig, att om våra inteckningslagar hade, på föreslaget sätt, blifvit fullkomnade, Hypotheks-inrättningar skulle kunnat uppstå, som, åtminstone efter någon tids förlopp, åtnjutit både inom och utom landet, lika god credit, som Staten sjelf. Ehuru det ej bör vara aldeles omöjligt, att äfven under nuvarande förhållanden bilda en fullkomligt säker Hypotheks-förening, skulle likväl de försigtighetsmått, som måste, till fyllande af lagstiftningens brister, vidtagas, blifva af så invecklad och vidlyftig beskaffenhet, att långifvare ej torde kunna hysa fullt förtroende för en sådan inrättning. För att i möjligaste måtto befrämja det åsyftade ändamålet, att erhålla lån för nedsatt ränta, synes det vara oundgängligt, att bereda den största säkerhet i förening med täflan emellan Capitalister: och då en Hypotheks-förening alltid skall finna för sig förmonligast, att sjelf besörja upplåningen, vore det onekligen för densamma fördelaktigast, att för sina obligationer undfå Statens garantie, hvarigenom dessa obligationer i så måtto blifva bättre, än Statens egna, som de tillika innebära Hypotheks-föreningens betalnings-skyldighet. Att Riksgälds-Contoret skulle directe besörja upptagandet af lånen, anser jag deremot mindre välgörande för dessa föreningar. Vid verkställigheten deraf, serdeles om summan, i jemförelse med hvad vid Stats-lån är vanligt, blifver mindre betydlig, är det visserligen ej nog att utfärda en officiel kungörelse, med för lånet i förväg bestämda vilkor, utan dertill erfordras ock, om saken skall kunna med framgång bedrifvas, flere serskilde underhandlingar och aftal med långifvarne, hvilka åtgärder lättare kunna vidtagas af en enskild inrättnings ombud, än af en publik auctoritet, handlande efter bestämda instructioner. Deremot kunna Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, då en Hypotheks-förening anmält, att den betingat ett lån på vissa vilkor, meddela deras garantie för dessa vilkors uppfyllande, utan äfventyr å Statens sida, enär det faller af sig sjelf, att Hypotheks-föreningen, för att kunna erhålla en sådan garantei, bör vara så solid, att våda ej kan uppstå för dess förmåga att sjelf fullgöra sina förbindelser.

På dessa grunder och under förutsättning, att Riks-Stånden icke

vilja

vilja neka den förlägna jordbrukaren det ringa biträdet, till förbättrande af dess ställning, att lemna Statens garantie för hvad, som aldrig kan komma att medföra något äfventyr, hemställer jag vördsammast, om icke Riks-Ståndden, med ogillande af detta Stats-Utskottets Betänkande, skulle täckas fatta följande beslut:

1:o att åt Fullmägtige i Riksgälds-Contoret uppdrages, att i Rikets Ständers namn och å deras vägnar garantera fullgörandet af skuldförbindelser, som utgifvas af Hypotheks-föreningar, hvilka äro organiserade enligt stadgade hufvudgrunder;

2:o att, innan denna garantie meddelas, Hypotheks-föreningens Styrelse bör till Riksgälds-Contoret aflemna en dess förbindelse, hvaruti samma Styrelse å egne och samtlige Delegares uti föreningen vägnar, förklarar sig skyldig, att gemensamt ansvara Riksgälds-Contoret för all den förlust, som möjligen kan uppkomma genom uraktlåtenhet att fullgöra den garanterade skuldförbindelsens innehåll;

3:o att Riksgälds-Contorets garantie ej får till någon Hypotheks-förening beviljas å större summa, än 500,000 R:dr Silfver Specie eller 1,333,333⅓ R:dr Banco, och till alla Hypotheks-föreningar, som kunna uppkomma, ej till större sammanräknadt belopp, än 2,000,000 R:dr Silfver Specie eller 5,333,333⅓ R:dr Banco;

4:o att de Hypotheks-föreningar, hvilka, jemte företeende af med långifvaren upprättadt Contract, till Fullmägtige först inkomma med begäran om garantie, ega företrädesrätt att densamma erhålla.

Då det likväl är Hypotheks-föreningarnes solidariska inrättning, som egentligen skall befästa deras allmänna credit samt trygga både långifvare och låntagare, anser jag det vara af betydenhet, att hufvudgrunderna för dessa inrättningar blifva bindande, så att det icke må bero af hvar och en sådan inrättning, så vida den vill begagna sig af Statens erbjudna garantie, att efter eget godtycke handhafva förvaltningen. Jag hyser det fullkomliga förtroendet till vår Regerings vishet samt ömma vårdnad om hvad som angår allmänt och enskildt väl, att jag icke tvekar tillstyrka respective Ståndden, att hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla om dess Nådiga Stadgande i afseende på dessa hufvudgrunder; men för den händelsen, att Riks-Ståndden skulle sjelfva vil-

ja pröfva hufvudgrundarna, sedan de fattat deras beslut i afseende på garantien för lånen, så torde icke annat medel återstå för ändamålets vinnande, än att Stånden förelägga Stats-Utskottet, att uti serskildt Betänkande inkomma med förslag till hufvudgrunder för de Hypotheksföreningar, hvilka vilja begagna sig af Statens garantie för de lån, som af dem upptagas."

Uti denna reservation hafva instämt:

Grefve *Posse, A.*, Friherre *Stjerneld, A.*, Grefve *Gyldenstolpe, A.*, Herr *Peyron, Gust.*, Herr af *Ström, J.*, Biskop *Thyselius*, Doctor *Bexell*, Doctor *Heurlin*, Herr *B. H. Santesson*, samt Riksdagsfullmägtige: *Nils Strindlund* från Wester-Norrland, *Johan Christopherson* från Kronobergs Län, *Hans Hansson* från Götheborgs- och Bohus Län, *Daniel Danielsson* från Nerike, *Pehr Henriksson* från Norrbotten och *J. O. Dahlberg* från Westernorrland;

2:o af Herr *Oxehufvud, G. A.* "Det Höglofl. Stats-Utskottet har ånyo ådagalagt dess obenägenhet emot jordbruket, eller ihärdigt qvarblifvit vid ett förut fattadt beslut, änskönt detsamma blifvit af tvänne Riks-Stånd ogilladt och på denna grund återremitteradt. Emot detta förfarande, så ock emot hela det nu afgifna Betänkandet, får jag på det högsta reservera mig, och, med åberopande af min förut i ämnet afgifna Reservation till Betänkandet N:o 366, i alla delar vidblifva mitt i samma Reservation Rikets Ständers pröfning vördsammast underställda förslag, såsom det enda i min tanka verkställbara.

STOCKHOLM, Ecksteinska Tryckeriet, 1835.

N:o 406.

Ankom till Exp.-Utsk. den 5 Febr.

Utlåtande öfver anmärkningar vid Betänkandet, N:o 355, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition, angående medel för undsättningar i svårare missväxt-år.

(RGS. A.)

Detta Betänkande har, i anledning af dervid gjorda anmärkningar, blifvit från samtlige Riks-Stånden till Utskottets ytterligare handläggning återremitteradt.

Inom Preste-, Borgare- och Bonde-Stånden är anmärkt, att Betänkandet stödjer sig på hypothetiska grunder: att nemligen 1:o Bevillnings-Utskottets förslag om en oföränderlig tull å inkommande utländsk Spanmål skall af Ständerna godkännas; 2:o att det föreslagna tull-beloppet skall af Ständerna antagas och 3:o att Kongl. Maj:t skall gifva Sitt Nådiga samtycke till fastställande af en oföränderlig spanmåls-tull.

Inom Borgare- och Bonde-Stånden är jemväl anmärkt, att Bevillnings-Utskottet, i sammanhang med dess afgifna förslag om en oföränderlig spanmåls-tull, väl tillstyrkt, att till Kongl. Maj:ts disposition skulle öfverlemnas för undsättningar i missväxt-år hvad denna tull kunde inbringa; men att meningen icke varit att häraf skulle tillskapas en creditiv-fond för undsättningar, utan hade tvärtom meningen varit, att lemna Kongl. Maj:t tillfälle, att använda denna tillfälliga inkomst såsom gåfvor till de orter af landet, som hårdast tryckts af missväxt och i öfrigt befunno sig i högsta behof af undsättning, och derigenom bereda dem någon godtgörelse för det högre spanmålspris, under missväxt-år, som en oföränderligt bestående import-tull på spanmål skulle förorsaka.

Utskottet har tagit i öfvervägande dessa vid Betänkandet framställda hufvudsakliga anmärkningar, men ej funnit skäl att medgifva annan förändring uti sitt förra förslag, än att Utskottet nu bestämt Creditivets belopp i penningar.

Utskottet får derföre, på grund häraf samt af hvad i Betänkandet N:o 355 finnes anfördt,

tillstyrka: 1:o att på Riksgälds-Contoret må anvisas ett Creditiv af Fyrahundrade Tusende (400,000) Riksdaler Banco till Kongl. Maj:ts disposition i missväxt-år, under vilkor, att hvad som deraf lyftes skall af undsättnings-tagarne till fullo återbetalas; 2:o att, i händelse Kongl. Maj:t i Nåder fastställer en oföränderlig tull å inkommande spanmål, åtminstone för en tid af fem år, all sådan inflytande tull må, emot vanlig redovisning, öfverlemnas till Kongl. Maj:ts Nådiga disposition för meddelande af undsättningar i missväxt-år; och 3:o att till Kongl. Maj:t i underdånighet öfverlemnas, att, i fråga om sätten för undsättningars meddelande, vidtaga de åtgärder, som för hvarje tillfälle pröfvas tjenligast och till ändamålet ledande; dock att, i fall undsättnings-tagare erhålla, af inflytande tull-medel, understöd, utan återbetalnings-skyldighet, sådana understöd må, om möjligt, af dem med allmänt nyttigt arbete återgäldas.

Stockholm den 4 Febr. 1835.

N:o 407.

Ankom till Exp.-Utsk. den 5 Febr.

Utlåtande öfver anmärkningar vid Betänkandet, N:o 388, i anledning så väl af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse till Rikets Ständer, rörande en uti staden Venersborg inträffad eldsvåda, som Kongl. Maj:ts sedermera till Rikets Ständer aflåtna Nådiga Proposition, angående låne-anslag till återuppbyggande af nämnde stad.

(RGS. A.)

Detta Betänkande, som är vordet godkändt af Preste-Ståndet den 8 Januarii, och af Bonde-Ståndet den 5 i samma månad, har, i anledning af

gjorda anmärkningar, blifvit till Utskottets ytterligare handläggning återremitteradt från Ridderskapet och Adeln samt Borgare-Ståndet.

Af några Ledamöter är yrkadt, att de, som vilja uppföra byggnader af träd, äfven skulle kunna vara berättigade till lån. Vidare är anmärkt, att Utskottet tillstyrkt högre ränta samt capital-afbetalning, än uti den Kongl. Propositionen är föreslaget, äfvensom, i afseende på tiden, under hvilken ränte-friheten skulle få tillgodonjutas, är vordet yrkadt, dels att densamma, i stället för att, enligt Utskottets förslag, beräknas ifrån den 1 Januarii 1835, borde beräknas från den 1 Januarii 1836, och dels att samma ränte-frihet skulle af hvarje serskild Låntagare tillgodonjutas ifrån den dag han lånesumman utbekommit.

Efter öfvervägande af dessa hufvudsakliga anmärkningar, har Utskottet, hvad beträffar de tvänne första anmärknings-punkterna, rörande rättigheten till lån för byggnader af träd samt ränte-foten och beloppet af capital-afbetalningarne, icke funnit skäl att frånträda hvad i dessa delar är tillstyrkt; men hvad angår tiden, ifrån hvilken ränte-friheten skulle komma att beräknas, så har Utskottet, i betraktande deraf, att flere månader härefter torde komma att förflyta, innan någon utdelning af lån kan ega rum, ansett sig böra medgifva den förändring, att ränte-friheten, i stället för den 1 Januarii 1835, beräknas från och med den 1 Julii samma år.

Och som flere ställen uti förra Betänkandet, hvilka med den nu medgifna förändringen stå i sammanhang, måste härefter rättas, så har Utskottet, till vinnande af mera redighet, skolat i sin helhet framlägga följande förslag:

1:o. Utaf hela lån-summan, Etthundrade Femtio Tusende (150,000) R:dr Banco, anslås Tjugufem Tusende (25,000) R:dr till återuppbyggande af Stadens Rådhus, Skolhus, så väl för Lärdoms-Skolan som för Folk-undervisningen, samt Boställshus för Kyrkoherden och Skollärarne.

2:o. Denna sistnämnda lån-summa af 25,000 R:dr ställes under förvaltning af stadens Äldste, på hvilkas reqvisitioner eller fullmagter penningarne komma att från Riksgälds-Contoret utgifvas.

Reqvisitioner eller fullmagter böra vara underskrifne af minst en utöfver halfva antalet af Stadens Äldste, så framt desse reqvisitioner såsom gällande skola kunna antagas.

3:o. Hvad som utaf lån-biträdet af 25,000 R:dr icke är lyftadt inom den 1 Julii 1840, får derefter icke från Riksgälds-Contoret utgifvas.

4:o. Innan några penningar från Riksgälds-Contoret utbetalas, bör till Contoret vara aflemnad en af Stadens Äldste undertecknad förskrifning å 25,000 R:dr, hvarigenom de i stadens namn och å dess vägnar förbinda sig, en för alla och alla för en, att ansvara för lån-summans återbetalning, jemte ränta derå, på sätt och i den ordning uti nästpåföljande punkt finnes stadgadt.

5:o. Under de första fem åren, räknadt från och med den 1 Julii 1835, erlägges icke någon ränta eller capital-afbetalning, men från och med den 1 Julii 1840 beräknas 5 procent årlig ränta, hvilken inom den 31 Dec. hvarje år till Riksgälds-Contoret liqvideras. — Ifrån och med den 1 Julii 1843 åter, inbetalas till Riksgälds-Contoret, inom hvarje års slut, 8 procent, hvilka alltid beräknas på primitiva lån-capitalet, hvaraf 5 procent såsom ränta å det innestående capitalet, och hvad som derefter öfverblifver, afskrifves på capitalet, intilldess detsamma är till fullo återguldet.

6:o. Att hvad som betalas bör, må insändas omedelbarligen från Stadens Äldste till Commissarierne i Riksgälds-Contoret.

De utaf hela den beviljade lån-summan återstående Etthundrade Tjugufem Tusende (125,000) Riksdaler utlånas åt enskilde personer emot vilkor:

1:o. Att under de första fem åren, räknadt ifrån och med den 1:sta Julii 1835, erlägges icke någon ränta eller capital-afbetalning, men ifrån och med den 1 Julii 1840 beräknas fem procent årlig ränta, hvilken inom den 31 December hvarje år till Riksgälds-Contoret liqvideras. — Ifrån och med den 1 Julii 1843 åter, inbetalas till Riksgälds-Contoret, inom hvarje års slut, åtta procent, hvilka alltid beräknas på primitiva capitalet, hvaraf fem procent såsom ränta å det innestående capitalet, och hvad som derefter öfverblifver, afskrifves på capitalet, intilldess detsamma är till fullo återguldet.

2:o. Att alla, som vilja erhålla lån utaf ofvannämnde summa 125,000 R:dr, skola ovilkorligt, enligt Kongl. Maj:ts Nådiga framställning, uppföra byggnader af sten, kalkbruk, eller annat tjenligt, icke eldfängdt ämne.

3:o. Vid låne-medlens fördelning, böra de tomt-egare företrädesvis understödjas, som isynnerhet kunna vara i behof af låne-biträden utaf allmänna medel.

4:o. I afseende på låne-medlens förvaltning m. m., utses en Comité, under Landshöfdingens ordförande, på sätt stadens invånare finna lämpligast.

Comiterade pröfva och bestämma storleken af den lån-summa, en hvar Lånsökande må tilldelas, samt beloppet, som, i afräkning derå, hvarje gång får lyftas.

På Comiterades reqvisitioner eller fullmagter, hvilka alltid måste vara underskrifne af minst en utöfver halfva antalet af Comitéens samtlige Ledamöter, utlemnas penningarne från Riksgälds-Contoret; och i följd hvaraf Comiterade komma, att för alla sådane lyftade summor ansvara, samt redovisa i den ordning, som här redan finnes stadgad och föreskrifven.

5:o. Då någon hos Comiterade anmäler sig till erhållande af lån, bör vid ansökningen fogas ritning och kostnads-förslag till den byggnad, som skall uppföras, och innan något får lyftas i afräkning å ett af Comiterade beviljadt lån, skall till dem aflemnas låntagarens till Riksgälds-Contoret ställda Skuldebref å hela lånsumman, innefattande förbindelse, att de i 1:sta punkten stadgade vilkor, i afseende på ränte- och capital-afbetalningen, i föreskrifven ordning fullgöra; och till säkerhet hvarföre skall lemnas första inteckningen uti tomten och den byggnad, som derå kommer att uppföras.

6:o. De uti nästföregående punkt omförmälde Skuldebref komma att förblifva under Comiterades vård och redovisning, intilldess ett beviljadt lån till fulla beloppet är utgifvet, men i den mon detta eger rum, och byggnader blifvit brandförsäkrade, inskickas Skuldebrefven till Riksgälds-Contoret, uti hvars Räkenskaper hvarje låntagare då får sitt serskilda Conto.

7:o. Skulle, af förekomne skäl och anledningar, Comiterade vid något tillfälle finna sig föranlåtne att inskränka den först beviljade lån-summan, och det intecknade Skuldebrefvet i följd häraf komme att innehålla ett större än det verkliga låne-beloppet, skall skillnaden afskrifvas på Skuldebrefvet, innan detsamma till Riksgälds-Contoret inskickas.

8:o. Senast efter fem års förlopp, räknadt från den 1 Julii 1835, skall den byggnad, till hvars uppförande lån erhållits, vara uti så fullbordadt skick, att försäkring derå uti Städernes Allmänna Brandstods-Bolag, enligt de för denna Inrättning gällande Författningar, må kunna vinnas, vid äfventyr att lånet i annat fall varder genast efter nämnde tids utgång infordradt.

9:o. Så fort försäkring å en byggnad kan erhållas, bör den genom Låntagarens försorg och på dess bekostnad anskaffas för minst tre år samt till Comiterade aflemnas Brandförsäkrings-brefvet, jemte ett af Brandstods-Bolagets Direction utfärdadt bevis derom, att Låntagaren afsagt sig rättigheten att Brandstods-Bolaget frånträda, så länge någon del af lånet är obetaldt, hvilka handlingar derefter, jemte Låntagarens Skuldebref å lånsumman, till Riksgälds-Contoret insändas.

10:o. Skulle en tomt innan den blifvit bebyggd, ombyta egare, må den nya egaren inträda i den förres rättigheter och skyldigheter.

11:o. Hvad som utaf den anslagna summan af Etthundrade Tjugefem Tusende Riksdaler icke är inom den 1 Julii 1840 lyftadt, får derefter icke från Riksgälds-Contoret utbetalas.

12:o. Senast den 1 Julii 1841 skola från Comiterade vara insände till Riksgälds-Contoret vederbörande Låntagares Skuldebref å hela den i Riksgälds-Contoret lyftade summa; men derest något eller några af desse Skuldebref skulle efter denna bestämda yttersta terminen uteblifva, kommer att från Comiterade i laglig ordning infordras ersättning för det belopp, som icke genom insände Skuldebref blifvit behörigen redovisadt, jemte fem procents ränta å samma belopp, beräknad ifrån och med den 1 Julii 1840, och intilldes betalning följer.

13:o. Sedan alla Skuldebrefven inom den föreskrifna tiden blifvit till Riksgälds-Contoret aflemnade, upprättas af Comiterade en Generalliqvidation in duplo, och, derest en sådan liqvidation varder af Fullmägtige i Riksgälds-Contoret godkänd, tecknas å det ena exemplaret Fullmägtiges decharge för Comiterade, i afseende på deras med uppbörden hafda befattning.

14:o. Med uppbörden af capital-afbetalningarne och räntorne å de till Riksgälds-Contoret aflemnade Låntagares Skuldebref förhålles sålunda:

att hvarje år, inom November månads utgång, öfversändes från

Riksgälds-Contoret till Konungens Befallningshafvande en fullständig förteckning på hvad som af hvarje Låntagare skall erläggas, hvilken förteckning derefter från Konungens Befallningshafvande remitteras till Magistraten, som det åligger att, under enahanda redovisnings-ansvar, som för Krono-uppbörden, medlen indrifva och till Riksgälds-Contoret kostnadsfritt leverera.

15:o. Skulle antingen förste Låntagaren, eller den, som genom köp, arf eller testamente, kommer att inträda uti hans rättigheter och skyldigheter, afstå sin egendom till Borgenärers förnöjande, eller ock, i anledning af års-proclama, fatalier skola bevakas, innan ännu det för lånet utgifne Skuldebref till Riksgälds-Contoret inkommit, böra Comiterade opåminte, vid ansvar, till Fullmägtige uppgifva det uppå lånet uttagne belopp, som skall bevakas.

16:o. Hvarje gång en för Riksgälds-Contorets räkning intecknad tomt ombyter egare, åligger det Magistraten, att till Commissarierne i Riksgälds-Contoret uppgifva namnet på den nye egaren, på det anteckning härom må kunna göras uti Riksgälds-Contoret; äfvensom skeende ombyten bland Stadens Äldste eller Comiterade likaledes Commissarierne tillkännagifvas.

Slutligen och som Kongl. Maj:t i Nåder behagat tillkännagifva, att det förskott, stort 50,000 R:dr, som Kongl. Maj:t, enligt Dess förut åberopade Nådiga Skrifvelse, redan för ifrågavarande ändamål meddelat, skall i första rummet godtgöras utaf de lånemedel, hvilka blifva anvisade; så har Utskottet skolat

hemställa, om icke lämpligast vara må, att Landshöfdingen öfver Elfsborgs Län, såsom utaf Utskottet föreslagen Ordförande i Byggnads-Comitén, i Nåder får sig uppdraget att tillse, det nyssberörde förskott af 50,000 R:dr varder i första rummet utaf lånemedlen godtgjordt.

Stockholm den 4 Februarii 1835.

N:o 408.

Ankom. till Exp.-Utsk. den 5 Febr.

Utlåtande, i anledning af Fullmägtiges i Riksgälds-Contoret Skrifvelse, med hemställan om dispositionen, så väl af Lappmarks Ecclesiastik-Fondens till bemälde Contor levererade capital-tillgångar, som af 3:ne andre Cassors intecknade fordringar.

(RGS. A.)

Uti skrifvelse till Stats-Utskottet af den 15 innevarande månad, hafva Fullmägtige i Riksgälds-Contoret inberättat, huruledes Kongl. Directionen öfver Lappmarks Ecclesiastik-Verk låtit till nämnde Contor aflemna Lappmarks Ecclesiastik-Fondens capital-tillgångar, bestående af 5 intecknade Skuldsedlar med 6 procents ränta, tillhopa i capital R:dr 13,300: — —

2:ne ointecknade Skuldsedlar, utgifne af Borgmästaren Bagge, å Uddewalla Stads och Bäfve Landt-församlings vägnar, tillhopa	5,000: — —
3:ne Låne-Bankens Obligationer med 4 1/2 och 4 procents ränta	8,884: 37. 2.
Riksgälds-Contorets Obligationer med 5 procents ränta .	40,000: — —
Summa Capital B:co R:dr	67,184: 37. 2.

Och som någon föreskrift, i afseende på förvaltningen af desse capital-tillgångar, icke blifvit meddelad, så hemställa Herrar Fullmägtige, om icke ifrågavarande capital-tillgångar, emot det att, jemlikt Rikets Ständers beslut, 5 procents ränta derå till Stats-Contoret årligen inbetalas, måtte få af Fullmägtige disponeras sålunda: att de intecknade Skuldebrefven till ett capital-belopp af 13,300 R:dr realiseras på sätt Fullmägtige pröfva sådant för Contoret förmonligt; att, i afseende på de ointecknade Skuldsedlarne, för hvilka Uddewalla Stads och Bäfve Landt-församling skall ansvara, det må öfverlemnas åt Fullmägtige, att, utan lagsöknings anställande, tillåta församlingen, att genom afbetalningar lånen återgälda; att Låne-Bankens Obligationer med 4 1/2 och 4 procents ränta desto hellre genast realiseras, som Contoret skall godtgöra 5 procents ränta å det capital, som desse Obligationer utgöra; och ändtligen att Riksgälds-Contorets Obligationer, i den mon de till betalning förfalla, få afskrifvas i räkenskaperne öfver 5 procents lånet, då ett motsvarande belopp debiteras såsom capital-skuld, å hvilken

den

den årliga räntan, som Riksgälds-Contoret skall Stats-Contoret godtgöra, beräknas.

I sammanhang härmed hafva Fullmägtige tillika hemställt, om icke på enahanda sätt, som, i afseende på realiseringen af Lappmarks Ecclesiastik-fondens hos enskilde personer egande, intecknade fordringar, är föreslaget, må förfaras med nedannämnde för längre tid tillbaka, i följd af Rikets Ständers beslut vid 1809—1810 samt 1817—1818 årens Riksdagar, till Riksgälds-Contoret öfverlemnade Cassors intecknade fordringar med 6 procents ränta, nemligen:

tillhörande f. d. Allmänna Hingst-Medels-Cassan . .	R:dr	16,000: — —
f. d. Skånska Hingst-Premie-Cassan		14,000: — —
Kongl. Bergs-Collegii f. d. Cassa		5,200: — —
Tillsammans Banco	R:dr	35,200 — —

Vid öfvervägande häraf har Stats-Utskottet, lika med Fullmägtige, ansett skillnaden emellan 5 procents ränta, som Contoret erlägger för de medel, hvilka af Contoret upplånas, och den uti Skuldebrefven förskrifne 6 procents ränta, hvilken skillnad, efter Bevillnings-afdrag, utgör blott 7/10 procent, vara af så ringa betydenhet, att något hinder af denna anledning icke bör möta deremot, att ifrågavarande fordringar med förskrifven 6 procents ränta må, på sätt Fullmägtige föreslagit, till betalande af Riksgälds-Contorets skulder disponeras; och hvadan Utskottet

tillstyrker, att Fullmägtiges i ena och andra hänseendet gjorda hemställan måtte af Rikets Ständer bifallas; dock med iakttagande, att incasseringen af fordringarne hos enskilde personer verkställes på sådant sätt, att någon serdeles olägenhet för gäldenärerne derigenom icke må uppkomma.

Stockholm den 4 Februarii 1835.

STOCKHOLM, 1835; hos J. A. Wallden.

N:o 409.

Ankom till Exp.-Utsk. den 12 Februarii 1835.

Memorial, angående verkställd omröstning öfver åtskillige frågor, rörande Stora Sjötulls-Bevillningen.

Sedan, enligt från samtl. Riks-Stånden ankomna Protocolls-Utdrag af den 19, 22, 24 och 31 nästlidne Januarii samt 2 innevarande månad, Rikets Ständer godkänt de uti Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 49, i anledning af Riks-Ståndens olika beslut angående Stora Sjötulls-Bevillningen, och Utlåtande N:o 52 öfver gjorde anmärkningar i vissa delar af berörde Memorial, framställde förslag till Voterings-propositioner, och hvilka här nedan, i den ordning desamma uti ofvannämnde Memorial N:o 49 finnas upptagne, anmälas; så har Förstärkta Stats-Utskottet, under den 10 och 11 innevarande Februarii, på sätt 69 §. Regerings-Formen föreskrifver, anställt omröstning öfver omförmälde giliade och så lydande Voterings-propositioner:

Första Voterings-proposition.

Den, som bifaller, att 12:te hufvudgrunden i Utskottets förslag skall innehålla: att då Rikets Ständer uti den Tull-Taxa, som nu kommer att utfärdas, icke kunnat bestämma annan tull å varor, än den, som, efter närvarande omständigheter, bäst försäkrar Statens inkomst och med Statens interesse öfverensstämmer; men det på Kongl. Maj:t endast ankommer, att, i afseende på utländska Magter, bereda en för Svenska handeln förmonlig reciprocité, Rikets Ständer skulle i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t i Nåder må vidtaga alla de mått och steg, som, i afseende härpå, med landets bästa äro förenliga, samt, för befrämjande häraf, minska eller nedsätta den i Tull-Bevillnings-Taxan utsatta tull, voterar *Ja*; den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinner *Nej*, kommer 12:te hufvudgrunden att erhålla följande lydelse: att då Rikets Ständer uti den Tull-Taxa, som nu kommer att utfärdas, icke kunnat bestämma annan tull å varor, än den, som, efter närvarande omständigheter, bäst försäkrar Statens inkomst och med Statens interesse öfverensstämmer; men det på Kongl. Maj:t endast ankommer, att, i afseende på utländska Magter, bereda en för Svenska handeln förmonlig re-

ciprocité, Rikets Ständer skulle i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t i Nåder må vidtaga alla de mått och steg, som, i afseende härpå, med landets bästa äro förenliga, samt, för befrämjande häraf, begagna rättigheten att minska eller nedsätta den i Tull-Bevillnings-Taxan utsatta tull; äfvensom att Rikets Ständer för sådant ändamål jemväl beslutat, det Kgl. Maj:t må äfven kunna höja tullen på inkommande varor intill nästa Riksdag.

Denna votering har utfallit med 63 *Ja* och 56 *Nej*; och som *Ja* sålunda vunnit, alltså kommer 12:te hufvudgrunden i Bevillnings-Utskottets förslag att erhålla följande lydelse:

att då Rikets Ständer uti den Tull-Taxa, som nu kommer att utfärdas, icke kunnat bestämma annan tull å varor, än den, som, efter närvarande omständigheter, bäst försäkrar Statens inkomst och med Statens interesse öfvererensstämmer; men det på Kongl. Maj:t endast ankommer, att, i afseende på utländska Magter, bereda en för Svenska handeln förmonlig reciprocité, Rikets Ständer skulle i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t i Nåder må vidtaga alla de mått och steg, som, i afseende härpå, med landets bästa äro förenliga, samt, för befrämjande häraf, minska eller nedsätta den i Tullbevillnings-Taxan utsatta tull.

Andra Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å nedannämnde sädesslag, omalen spanmål, må bestämmas för

Bohvete till	R:dr	1:	24.	pr tunna
Hafre „	—	1:	—	—
Hvete „	—	3:	—	—
Korn „	—	1:	24.	—
Råg „	—	2:	—	—
Vicker „	—	1:	36.	—
Ärter „	—	2:	—	—

voterar *Ja*; den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinner *Nej*, kommer införsel-tullen å nedannämnde sädesslag, omalen spanmål, att utsättas, nemligen:

för Bohvete till	R:dr	1:	—	pr tunna
„ Hafre „	—	—	32.	—
„ Hvete „	—	2:	—	—
„ Korn „	—	1:	—	—

för Råg till . . . . . R:dr 1: 16. pr tunna
„ Vicker „ . . . . . — 1: 8. —
„ Ärter „ . . . . . — 1: 16. —

Voteringen har utfallit med 77 *Ja* och 41 *Nej*, hvarjemte 1 dubbel lapp måst casseras; och som *Ja* alltså vunnit, kommer införsel-tullen å nedannämnde sädesslag, omalen spanmål, att bestämmas sålunda:

för Bohvete till . . . . R:dr 1: 24. pr tunna
„ Hafre „ . . . . . — 1: — —
„ Hvete „ . . . . . — 3: — —
„ Korn „ . . . . . — 1: 24. —
„ Råg „ . . . . . — 2: — —
„ Vicker „ . . . . . — 1: 36. —
„ Ärter „ . . . . . — 2: — —

Tredje Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att utförsel-tullen å Alun, andra slag, skall bestämmas till 20 sk. pr 17 Lisp:d, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, kommer utförsel-tullen å Alun, andra slag, att utsättas till 8 sk. pr 17 Lisp:d.

Som denna votering utfallit med 76 *Ja* och 43 *Nej*, samt *Ja* således vunnit; så kommer utförsel-tullen å Alun, andra slag, att bestämmas till 20 sk. pr 17 Lisp:d.

Fjerde Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att utförsel-tullen å Aska, rå, af träd eller andra vegetabilier, må bestämmas till 6 sk. 8 rst. pr Lisp:d, voterar *Ja;* den det vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, kommer denna tull å nämnde vara att utsättas till 3 sk. Lisp:d.

Sedan voteringen utfallit med 69 *Ja* och 49 *Nej*, hvarförutan 1 dubbel lapp blifvit casserad, samt *Ja*, i följd häraf, vunnit; så har utförsel-tullen å Aska, rå, af träd och andra vegetabilier, blifvit bestämd till 6 sk. 8 rst. pr Lisp:d.

Femte Voterings-proposition.

Den, som vill, att, jemlikt Utskottets förslag, utförsel-tullen å en tunna Ekbark, med ett tullvärde af 2 R:dr, skall bestämmas till 24 sk., voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, kommer utförsel-tullen å en tunna Ekbark, med ett tullvärde af 1 R:dr, att utsättas till 12 sk.

Voteringen har utfallit med 87 *Ja* och 32 *Nej;* och som *Ja* sålunda vunnit; så har utförsel-tullen å en tunna Ekbark,

med ett tullvärde af 2 R:dr, blifvit bestämd till 24 sk.

Sjette Voterings-propositionen, angående utförsel-tullen å Beck i tunnor, och *Sjunde D:o*, angående utförsel-tullen å Beck i barkar, komma att förfalla, sedan Bonde-Ståndet, med frångående af dess först fattade beslut, biträdt det, hvaruti de öfrige 3:ne Riks-Stånden stannat.

Åttonde Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att utförsel-tullen för ett Lisp:d oarbetade Ben bestämmes till 4 sk., voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinner *Nej*, skall utförsel-tullen å 1 Lisp:d oarbetade Ben utsättas till 2 sk.

Som denna votering utfallit med 73 *Ja* och 46 *Nej*, samt *Ja* således vunnit; alltså kommer utförsel-tullen för ett Lisp:d oarbetade Ben att utsättas till

4 sk.

Nionde Voterings-proposition öfver contra-proposition vid omröstningen, angående tullbestämmelsen å Bränvin, samt 1:sta alternativet uti 10:de Voterings-proposition hafva förfallit, sedan Ridderskapet och Adeln antagit Utskottets i detta hänseende gjorde inbjudning; och kommer, med anledning häraf, sistnämnde Voterings-proposition att lyda sålunda:

Tionde Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att Bränvin och Sprit, alla slag, af till och med 12 graders styrka, må beläggas med en införsel-tull af 1 R:dr kannan, och det af högre gradtal med 1 R:dr 24 sk., samt att den för Sprit till luktvattens beredning hittills medgifne serskilda förtullning må upphöra, och denna sprit, i förhållande till dess styrka, draga enahanda tull, som annat Bränvin, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinner *Nej*, komma alla slags Bränvin och Sprit att beläggas med 40 sk. kannan vid införsel, då styrkan utgör till och med 12 grader, och med 1 R:dr 12 sk. kannan, då styrkan öfverstiger detta gradtal.

Som denna votering utfallit med 72 *Ja* och 47 *Nej*, samt *Ja* alltså vunnit, komma Bränvin och Sprit, alla slag, af till och med 12 graders styrka, att beläggas med en införsel-tull af

1 R:dr kannan, och det af högre gradtal med 1 R:dr 24 sk., hvarjemte den för Sprit till luktvattens beredning hittills medgifna serskilda förtullning kommer att upphöra, och denna Sprit, i förhållande till dess styrka, att draga enahanda tull som annat bränvin.

Elfte Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att införsel-tullen å Caffé bestämmes till 6 sk. per Skålp:d, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* blifver införsel-tullen å Caffé 4 sk. per Skålp:d.

Voteringen har utfallit med 49 *Ja* och 70 *Nej,* hvadan och som *Nej* sålunda vunnit, kommer införsel-tullen å Caffé att bestämmas till 4 sk. per Skålp:d.

Tolfte Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å Coëffurer bestämmes till 50 R:dr för 100 R:drs värde, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* kommer införsel-tullen å Coëffurer att blifva 25 procent af värdet.

Och som denna votering utfallit med 98 *Ja* och 21 *Nej,* samt *Ja* således vunnit, har införsel-tullen å Coëffurer blifvit bestämd till 50 R:dr för 100 R:drs värde.

Trettonde Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att Decorationer beläggas med en införsel-tull af 50 R:dr för 100 R:drs värde, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* skall införsel-tullen å Decorationer utsättas till 33⅓ procent af värdet.

Voteringen har utfallit med 87 *Ja* och 32 *Nej;* och som *Ja* således vunnit, utsättes införsel-tullen å Decorationer till 50 R:dr för 100 R:drs värde.

Fjortonde Voterings-proposition, angående tullbestämmelsen å Dref, samt *Femtonde Voterings-proposition,* rörande tullbestämmelsen å Drefmat, förfalla, sedan Bonde-Ståndet frångått dess förra beslut.

Sextonde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att för färsk fisk, då den ifrån utrikes ort af utrikes man införes till större qvantitet än en tunna eller 13 Lispund, bör i tull erläggas hälften af hvad för samma sorts fisk, saltad, blifver bestämdt, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* må färsk fisk införas tullfritt.

Voteringen har utfallit med 87 *Ja* och 32 *Nej;* hvadan och som *Ja* sålunda vunnit,

kommer att, för färsk fisk, då den ifrån utrikes ort af utrikes man införes till större qvantitet än en tunna eller 13 Lispund, i tull erläggas hälften af hvad för samma sorts fisk, saltad, blifver bestämdt.

Sjuttonde Voterings-proposition, angående införsel-tullen för $\frac{1}{16}$ tunna Sill.

Sedan Bonde-Ståndet instämt uti det af de öfrige RiksStånden fattade beslut, kommer denna Voterings-proposition att förfalla.

Adertonde Voterings-proposition,

Den, som vill, att Contra-propositionen i hufvudfrågan skall blifva det af Ridderskapet och Adeln samt Borgare-Ståndet fattade beslut, eller att införsel-tullen å Sill, all annan, må bestämmas till 40 sk. tunnan, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* blifver Contra-propositionen i enlighet med Bonde-Ståndets beslut, eller att införsel-tullen å Sill, all annan, skall utsättas till 24 sk. tunnan.

Som denna votering utfallit med 67 *Ja* och 52 *Nej,* samt *Ja* följaktligen vunnit, har omröstning i sjelfva hufvudfrågan blifvit anställd öfver följande så lydande

Nittonde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att för Sill, all annan, införsel-tullen skall bestämmas till 32 sk. tunnan, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* blifver beslutet:

att införsel-tullen å Sill, all annan, skall utgöra 40 sk. tunnan.

Denna Voterings-proposition har blifvit besvarad med 72 *Ja* och 47 *Nej;* och enär *Ja* således vunnit, kommer införsel-tullen för Sill, all annan, att bestämmas till

32 sk. tunnan.

Tjugonde Voterings-proposition, angående utförsel-tullen å Hamp-Lin- och Rof-frö, förfaller på grund af Bonde-Ståndets senast fattade beslut.

Tjugförsta Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att införsel-tullen för Indigo skulle bestämmas till 4 sk. Skålp., voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, kommer införsel-tullen å Indigo att utsättas till 8 sk. Skålpundet.

Sedan voteringen utfallit med 65 *Ja* och 54 *Nej;* i följd hvaraf *Ja* vunnit, så kommer införsel-tullen för Indigo att bestämmas till

4 sk. Skålpundet.

Tjugandra Voterings-proposition.

Den, som vill, att Rödfärg må vid införseln beläggas med den tull, som Utskottet föreslagit samt Ridderskapet och Adeln, Preste- och Borgare-Stånden antagit, eller 1 R:dr 16 sk. tunnan, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, kommer införsel-tullen å Rödfärg, att, i enlighet med Bonde-Ståndets beslut, bestämmas till 1 R:dr tunnan.

Voteringen utföll med 80 *Ja* och 39 *Nej;* och som *Ja* således vunnit, så kommer införsel-tullen å Rödfärg att bestämmas till

1 R:dr 16 sk. tunnan.

Tjugutredje Voterings-proposition.

Den, som vill, att Contra-propositionen skall upptaga Bonde-Ståndets beslut, eller att utförsel-tullen å Rödfärg må bestämmas till 2 sk. tunnan, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, kommer Contra-propositionen att innefatta Borgare-Ståndets beslut, eller att Rödfärg må tullfritt utföras.

Som denna votering utfallit med 76 *Ja* och 43 *Nej*, samt *Ja* vunnit; så har votering i hufvudsaken anställts efter följande

Tjugufjerde Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att för Rödfärg utförsel-tullen bestämmes till 2 sk. 6 r:st tunnan, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, kommer utförsel-tullen å Rödfärg att blifva 2 sk. tunnan.

Och enär denna votering utfallit med 46 *Ja* och 73 *Nej*, samt *Nej* sålunda vunnit, har utförsel-tullen å Rödfärg blifvit bestämd till

2 sk. tunnan.

Tjugufemte Voterings-propositionen, angående tullen å Hampa, utgår, sedan Ridderskapet och Adeln instämt uti de öfrige Riks-Ståndens beslut.

Tjugusjette Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att införsel-tullen å Humla skall bestämmas till 1 R:dr L:pd, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, kommer införsel-tullen för Humla att utsättas till 1 R:dr 24 sk. Lisp:d.

Voteringen har utfallit med 41 *Ja* och 78 *Nej;* och som *Nej* vunnit, så kommer införsel-tullen å Humla att bestämmas till

1 R:dr 24 sk. L:pd.

Tjugusjunde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att Fältskärs-Instrumenter beläggas med införsel-tull till 15 procent af värdet, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, anses införsel-tullen för Fältskärs-Instrumenter vara bestämd till 5 procent af värdet.

Som denna votering utfallit med 50 *Ja* och 69 *Nej*, samt *Nej* följaktligen vunnit; så kommer Fältskärs-Instrumenter att beläggas med en införsel-tull beräknad till

5 procent af värdet.

Tjugudttonde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att utförsel-tullen å Ankare och Ankarflyn skall bestämmas till 32 sk. per Skepp:d, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, komma Ankare och Ankarflyn att få utföras tullfritt.

Denna

Denna votering utföll med 98 *Ja* och 21 *Nej;* hvadan och som *Ja* vunnit,

kommer utförsel-tullen å Ankare och Ankarflyn, att bestämmas till 32 sk, per Skepp:d

Tjugonionde Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att utförsel-tullen å Draggar, Ambultar, Hammare, Roderjern, Skeppsknän och Smedjestäd, större eller mindre, skall bestämmas till 32 sk. per Skeppund voterar *Ja;*

Den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* anses Draggar, Ambultar, Hammare, Roderjern, Skeppsknän och Smedjestäd, större eller mindre, böra få utföras tullfritt.

Voteringen har utfallit med 101 *Ja* och 18 *Nej;* och som *Ja* vunnit, så kommer Draggar, Ambultar, Hammare, Roderjern, Skeppsknän och Smedjestäd, större eller mindre,

att beläggas med en utförsel-tull af 32 sk. per Skeppund.

Trettionde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att utförsel-tullen å *Jern,* Stång-, Platt, $\frac{3}{8}$ tum tjockt och deröfver, under 12 tums bredd, af större eller mindre längd, fyrkant öfver $\frac{5}{8}$ tum, längre eller kortare, skall bestämmas till 32 sk. per Skeppund voterar *Ja;*

Den ej vill, voterar *Nej;*

Vinner *Nej,* anses utförsel-tullen å Jern af förenämnde slag vara bestämd till 16 sk. per Skeppund.

Denna omröstning har utfallit med 101 *Ja* och 18 *Nej;* hvadan och som *Ja* vunnit, kommer utförsel-tullen å *Jern*: Stång-, Platt- $\frac{3}{8}$ tum tjockt och deröfver, under 12 tums bredd, af större eller mindre längd, Fyrkant öfver $\frac{5}{8}$ tum, längre eller kortare, att bestämmas till

32 sk. per Skeppund.

Trettiondeförsta Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att utförsel-tullen å *Jern:* Band- och Platt- under $\frac{3}{8}$ tum tjockt, Bult- och Galler, samt Sänksmide, rundt eller kantigt, knipp- och fyrkant af $\frac{5}{8}$ tum och derunder, Skär- och Klippjern, Saltpanneplåtar, $\frac{3}{8}$ tum tjocka och deröfver, samt af 12

tums bredd och deröfver, skall bestämmas till 10 sk. 8 rst. per Skepp. voterar *Ja;*

Den det ej vill, voterar *Nej;*

Vinner *Nej,* anses utförsel-tullen å Jern af omnämnde slag vara bestämd till 5 sk. per Skeppund.

Voteringen har utfallit med 103 *Ja* och 16 *Nej;* och som *Ja* således vunnit, kommer utförs-tullen å *Jern:* Band- och Platt-, under $\frac{3}{8}$ tum tjockt, Bult- och Galler, samt Sänksmide, rundt eller kantigt, knipp- och fyrkant af $\frac{5}{8}$ tum och derunder, Skär- och Klippjern, Saltpanneplåtar, $\frac{3}{8}$ tum tjocka och deröfver, samt af 12 tums bredd och deröfver, att bestämmas till

10 sk. 8 rst. per Skeppund.

Trettiondeandra Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att utförsel-tullen å *Jernplåtar,* oförtente, under $\frac{3}{8}$ tum tjocka, af till och med 6 Lispunds vigt per stycke, skall bestämmas till 14 sk. 3 rst. per Skeppund, voterar *Ja;*

Den det ej vill, voterar *Nej;*

Vinner *Nej,* anses sådane Jernplåtar böra få utföras tullfritt.

Som voteringen utföll med 100 *Ja* och 19 *Nej,* samt *Ja* följaktligen vunnit; har utförsel-tullen å Jernplåtar, oförtente, under $\frac{3}{8}$ tum tjocka, till och med 6 Lispunds vigt stycket, blifvit bestämd till

14 sk. 3 rst. per Skeppund.

Trettiondetredje Voterings proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att utförsel-tullen å Jernplåtar öfver 6 Lisp. vigt per styck. skall bestämmas till 16 sk. per Skepp., voterar *Ja;*

Den det ej vill, voterar *Nej;*

Vinner *Nej,* skola nämnde slags Jernplåtar från utförsel-tull befrias.

Denna votering har utfallit med 101 *Ja* och 18 *Nej;* och som *Ja* sålunda vunnit,

kommer utförsel-tullen å *Jern:* Plåtar öfver 6 Lisp. vigt styck. att bestämmas till 16 sk. per Skeppund.

Trettiondefjerde Voterings-proposition.

Den, som vill, att Contra-propositionen i hufvud-voteringen skall

innehålla Ridderskapets och Adelns beslut, eller att införsel-tullen å Jernkettingar af öfver ½ tums diameter bestämmes till 5 R:dr per Skepp., voterar *Ja;*

Den det ej vill, voterar *Nej;*

Vinner *Nej,* anses Contra-propositionen böra blifva i enlighet med Preste-Ståndets beslut, eller att Jernkettingar af öfver ½ tums diameter beläggas med en införsel-tull af 12 R:dr 24 sk. per Skeppund.

Som denna votering utfallit med 28 *Ja* och 91 *Nej;* så har i hufvudsaken omröstats öfver följande, så lydande:

Trettiondefemte Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å Jernkettingar af över ½ tums diameter skall bestämmas till 25 R:dr per Skepp., voterar *Ja;*

Den det ej vill, voterar *Nej;*

Vinner *Nej,* kommer

införsel-tullen å Jernkettingar af öfver ½ tums diameter att utsättas till 12 R:dr 24 sk. per Skeppund.

Sedan denna votering utfallit med 53 *Ja* och 66 *Nej,* samt *Nej* följaktligen vunnit; så har införsel-tullen å Jernkettingar af öfver ½ tums diameter blifvit bestämd till

12 R:dr 24 sk. per Skeppund.

Trettiondesjette Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att utförsel-tullen å Plogbillsämnen samt Spik och Nubb skall bestämmas till 14 sk. 3 rst. per Skepp. voterar *Ja;*

Den det ej vill voterar *Nej;*

Vinner *Nej,* skola Plogbillsämnen samt Spik och Nubb från utförsel-tull befrias.

Voteringen har utfallit med 87 *Ja* och 30 *Nej,* hvarjemte 1 dubbel samt en märkt lapp blifvit casserade; och som *Ja* vunnit,

kommer utförsel-tullen å Plogbillsämnen samt Spik och Nubb att utsättas till 14 sk. 3 rst. per Skeppund.

Trettiondesjunde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att utförsel-tullen å allt manu-

factur- och handtverkssmide skall bestämmas till 14 sk. 3 rst. per Skepp., voterar *Ja;*

Den det ej vill, voterar *Nej;*

Vinner *Nej*, anses allt manufactur- och handtverks-smide från utförsel-tull befriadt.

Voteringen har utfallit med 83 *Ja* och 35 *Nej*, hvarförutan en dubbel lapp måst casseras; och som *Ja* således vunnit,

har utförsel-tullen å allt manufactur- och handtverkssmide blifvit bestämd till 14 sk. 3 rst. per Skepp.

Trettiondeåttonde Voterings-proposition, angående tullen för Kalk; *Trettionionde* dito, angående införsel-tullen å Kalksten; *Fyrationde* dito, angående utförsel-tullen å dito; samt *Fyrationdeförsta* dito, rörande utförsel-tullen å Trädkol:

Sedan Bonde-Ståndet instämt uti de öfrige Riks-Ståndens beslut i dessa ämnen, hafva förenämnde Propositioner kommit att förfalla.

Fyrationdeandra Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets af Preste- och Bonde-Stånden antagne förslag, att utförsel-tullen å Gårad Koppar må bestämmas till 5 R:dr per Skepp., voterar *Ja;*

Den det ej vill, voterar *Nej;*

Vinner *Nej*, anses utförsel-tullen å denna artikel vara bestämd, enligt Ridderskapets och Adelns samt Borgare-Ståndets beslut, till 3 R:dr 16 sk. per Skepp.

Som denna Voterings-proposition blifvit besvarad med 92 *Ja* och 27 *Nej*, samt *Ja* alltså vunnit;

kommer utförsel-tullen å Gårad Koppar att bestämmas till 5 R:dr per Skepp.

Fyrationdetredje Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets af Preste- och Bonde-Stånden antagne förslag, att utförsel-tullen å Kopparplåtar, myntade och så kallade Ungerska, samt Gjutkakor, bestämmes till 5 R:dr per Skepp., voterar *Ja;*

Den det ej vill, voterar *Nej;*

Vinner *Nej*, anses utförsel-tullen å berörde plåtar, i enlighet med Ridderskapets och Adelns samt Borgare-Ståndets beslut, vara bestämd till 3 R:dr 16 sk. per Skepp.

Som voteringen utfallit med 89 *Ja* och 30 *Nej*, samt *Ja* alltså vunnit; kommer utförsel-tullen å Kopparplåtar, myntade och så kallade Ungerska, samt Gjutkakor, att bestämmas till

5 R:dr per Skepp:d.

Fyrationdefjerde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att utförsel-tullen å en tunna saltadt kött skall bestämmas till 10 sk., voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinnner *Nej*, anses utförsel-tullen å saltadt kött vara bestämd till 4 sk per tunna.

Voteringen har utfallit med 57 *Ja* och 62 *Nej;* och som *Nej* således vunnit; alltså har utförsel-tullen å en tunna saltadt kött blifvit bestämd till

4 sk.

Fyrationdefemte Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å lackerade arbeten, andra slag, skall bestämmas till 25 procent af tullvärdet, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinner *Nej*, anses införsel-tullen vara bestämd till 33⅓ procent af tullvärdet.

Voteringen har utfallit med 34 *Ja* och 85 *Nej;* och som *Nej* vunnit, alltså är införsel-tullen å lackerade arbeten, andra slag, bestämd till

33⅓ procent af tullvärdet.

Fyrationdesjette Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å lin, ohäckladt, bestämmes till 1 R:dr Lisp:det, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinner *Nej*, skall införsel-tullen å lin, ohäckladt, anses vara bestämd till 1 R:dr 8 sk. Lisp:det.

Vid voterings-sedlarnes öppnande hafva befunnits 38 *Ja* och 81 *Nej;* och som *Nej* sålunda vunnit, är införsel-tullen å lin, ohäckladt, bestämd till

1 R:dr 8 sk. Lisp:det.

Fyrationdesjunde Voterings-proposition.

Den, som vill, att, på sätt Preste-, Borgare- och Bonde-Stånden beslutat, utförsel-tullen å *Malm*, rå och osmält, *Jern-*, må bestämmas till 50 procent af värdet, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej*

Vinner *Nej*, kommer denna tull att, i enlighet med Ridderskapets och Adelns beslut, fastställas till 4 R:dr per Skepp:d.

Voteringen har utfallit med 74 *Ja* och 45 *Nej;* och som *Ja* vunnit, kommer utförsel-tullen å *Malm,* rå och osmält, *Jern-,* att bestämmas till 50 procent af värdet.

Fyrationdeåttonde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å Chilisk Salpeter skall bestämmas till 2 R:dr Lisp:det, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* anses införsel-tullen å Chilisk Salpeter vara bestämd till 10 sk. per Lisp:d.

Voteringen har utfallit med 90 *Ja* och 29 *Nej;* och då *Ja* sålunda vunnit, är införsel-tullen å Chilisk Salpeter bestämd till 2 R:dr Lisp:det.

Fyrationdenionde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å Koksalt skall bestämmas till 36 sk. per tunna, voterar *Ja;* den det ej vill voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* anses införsel-tullen å Koksalt bestämd till 12 sk. tunnan.

Vid voterings-sedlarnes öppnande hafva befunnit 93 *Ja* och 26 *Nej;* och som *Ja* sålunda vunnit, är införsel-tullen å Koksalt bestämd till 36 sk. per tunna.

Femtionde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tull å Bergsalt skall bestämmas till 12 sk. per tunna, röstar *Ja;* den det ej vill, röstar *Nej.*

Vinner *Nej,* anses införsel-tullen å Bergsalt bestämd till 6 sk. tunnan.

Voteringen har utfallit med 86 *Ja* och 33 *Nej;* och som *Ja* vunnit, kommer införsel-tullen å Bergsalt att bestämmas till 12 sk. per tunna.

Femtiondeförsta Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att Segel af utländsk tillverkning, hvarmed Svenska fartyg varit nödsakade att, i bevisligen förlorades ställe, sig förse, då de vid hemkomsten befinnas obrukade, skola beläggas med en införsel-tull af 10 proc. af värdet, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* anses införsel-tullen å Segel af utländsk tillverkning, då de vid hemkomsten befinnas obrukade, vara bestämd till 25 proc. af värdet, samt då sådane segel vid hemkomsten befinnas till och med en fjerdedel slitne endast till 10 proc. af värdet.

Omröstningen har utfallit med 50 *Ja* och 69 *Nej;* och som *Nej* vunnit; alltså är införsel-tullen å segel af utländsk tillverkning, då de vid hemkomsten befinnas obrukade, bestämd till 25 proc. af värdet, samt då sådane segel vid hemkomsten befinnas till och med en fjerdedel slitne, endast till 10 proc. af värdet.

Femtiondeandra Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att införsel-tullen å rått silke skall bestämmas till 6 sk. per Skålp:d, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* anses införsel-tullen å rått silke vara bestämd till 2 sk. per Skålp:d.

Voteringen har utfallit med 92 *Ja* och 27 *Nej,* hvadan och som *Ja* vunnit, införsel-tullen å rått silke är bestämd till

6 sk. per Skålp:d.

Femtiondetredje Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen för Sirop, socker-, brun eller hvit, skall bestämmas till 4 sk. per Skålp:d, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* anses införel-tullen å Sirop af nämnde slag vara bestämd till 2 sk. 8 rst per Skålp:d.

Voteringen har utfallit med 108 *Ja* och 11 *Nej,* och som *Ja* vunnit, alltså är införsel-tullen å Sirop, socker-, brun eller hvit, bestämd till

4 sk. per Skålp:d.

Femtiondefjerde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å smör bestämmes till 1 R:dr 24 sk. per Lisp:d, voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej,* anses införsel-tullen å smör vara bestämd till 2 R:dr 24 sk. Lisp:det.

Voteringen har utfallit med 49 *Ja* och 79 *Nej,* i följd hvaraf och då *Nej* vunnit, införsel-tullen å smör är bestämd till

2 R:dr 24 sk. per Lisp:d.

Femtiondefemte Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å Socker, Mascovad, brunt Cassonad, Terres och Tetes samt hvitt Pudersocker skall bestämmas till 3 sk, per Skålp., voterar *Ja;* den det ej vill, voterar *Nej.*

Vinner *Nej*, anses införsel-tullen å socker af nämnde slag vara bestämd till 2 sk. per Skålp:d

Voteringen har utfallit med 94 *Ja* och 24 *Nej*, hvarjemte en dubbel lapp blifvit casserad; hvadan och som *Ja* vunnit, införsel-tullen å Socker, Mascovad, brunt Cassonad, Terres och Tetes samt hvitt pudersocker är bestämd till

3 sk. per Skålp:d

Femtiondesjette Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å Socker, krossadt, Lump- och Havanah-Terres, skall bestämmas till 6 sk. per Skålp:d, voterar *Ja* den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinner *Nej*, anses införsel-tullen å Socker af nämnde slag vara bestämd till 4 sk. per Skålp:d

Vid voterings-sedlarnes öppnande hafva befunnits 95 *Ja* och 24 *Nej*; och som *Ja* sålunda vunnit, är införsel-tullen å Socker, krossadt, Lump- och Havanah-Terres bestämd till

6 sk. per Skålp:d

Femtiondesjunde Voterings-proposition.

Den, som gillar Utskottets förslag, att införsel-tullen å Socker, Topp- Confect- Candi- och Kak- skall bestämmas till 18 sk. per Skålp:d med ett tullvärde af 20 sk. voterar *Ja*; den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinner *Nej*, kommer införsel-tullen å Socker, Topp- Confect- Candi- och Kak-, att utsättas till 12 sk. per Skålp:d med ett tullvärde af 16 sk.

Voteringen har utfallit med 89 *Ja* och 30 *Nej*; och som *Ja* vunnit; alltså är införsel-tullen å Socker, Topp- Confect- Candi- och Kak- bestämd till 18 sk. per Skålp:d med ett tullvärde af 20 sk.

Femtiondeåttonde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å Stenkolsstybb skall bestämmas till 8 sk. tunnan, voterar *Ja*; den det ej vill, voterar *Nej*.

Vinner *Nej*, anses införsel-tullen å Stenkols-stybb vara bestämd till 16 sk. tunnan.

Voteringen har utfallit med 26 *Ja* och 93 *Nej*; och då *Nej* sålunda vunnit är införsel-tullen å Stenkols-stybb bestämd till

16 sk. tunnan.

Fem-

Femtiondenionde Voterings-proposition.

Den, som vill, att Contrapropositionen i hufvud-voteringen skall innefatta Ridderskapets och Adelns beslut, eller att införsel-tullen å Talg bestämmes till 32 sk. per L:pd, voterar *Ja*, den det ej vill, *Nej*.

Vinner *Nej*, skall Contra-propositionen blifva, enligt Borgare-Ståndets beslut, eller att införsel-tullen å Talg utsättes till 24 sk. L:pdet.

Voteringen har utfallit med 98 *Ja* och 21, *Nej*; och som *Ja* sålunda vunnit, skall Contrapropositionen vid nästföljande hufvud votering innefatta Ridderskapets och Adelns beslut, eller att införsel-tullen å Talg bestämmes till

32 sk. per L:pd.

Sextionde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å Talg skall bestämmas till 1 R:dr L:pd, voterar *Ja*; den det ej vill, *Nej*;

Vinner *Nej*, kommer införsel-tullen å Talg att utgöra 32 sk. per L:pd.

Vid voterings-sedlarnes öppnande hafva befunnits 88 *Ja* och 31 *Nej*; hvadan och som *Ja* vunnit, införsel-tullen å Talg är bestämd till

1 R:dr L:pd.

Sextiondeförsta Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att för Ved skall bestämmas följande belopp, nemligen:

Al	Inf.-Tull	16 sk.	famnen	Utf.-Tull	1 R:dr	—	—	famnen
Björk . . .	Dito	24 sk.	Dito	Dito	2 —	16 sk.		Dito
Bok och Ek	Dito	36 sk.	Dito	Dito	3 —	16 sk.		Dito
Gran . . .	Dito	14 sk.	Dito	Dito	— —	32 sk.		Dito
Tall . . .	Dito	16 sk.	Dito	Dito	1 —	—	—	Dito
Andra slag .	Dito	24 sk.	Dito	Dito	2 —	16 sk.		Dito

voterar *Ja*; den det ej vill, *Nej*.

Vinner *Nej*, kommer så väl in- som utförsel-tullen å Ved, att utsättas sålunda, nemligen för Al 36 sk., Björk 1 R:dr, Bok och Ek 1 R:dr 24 sk., Gran 32 sk., Tall 36 sk., samt andra slag 36 sk. per famn.

Voteringen har utfallit med 60 *Ja* och 59 *Nej;* och som *Ja* sålunda vunnit, skall för Ved bestämmas följande belopp:

Al	Inf.-Tull	16 sk.	famnen	Utf.-Tull	1 R:dr	—		famnen.
Björk . .	Dito	24 sk.	Dito	Dito	2 —	16 sk.		Dito
Bok och Ek	Dito	36 sk.	Dito	Dito	3 —	16 sk.		Dito
Gran . .	Dito	14 sk.	Dito	Dito	— —	32 sk.		Dito
Tall . .	Dito	16 sk.	Dito	Dito	1 —	—	—	Dito
Audra slag	Dito	24 sk.	Dito	Dito	2 —	16 sk.		Dito

Sextiondeandra Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att sådant Tågvirke, hvarmed Svenska fartyg varit nödsakade, att, i stället för bevisligen förloradt, sig å utrikes ort förse, då samma Tågvirke vid hemkomsten finnes obrukadt, belägges med en införsel-tull af 24 sk. per Lispund, voterar *Ja;*

Den det ej vill, *Nej;*

Vinner *Nej,* kommer införsel-tullen å nämnde Tågvirke att utsättas till 2 R:dr per Lispund.

Voteringen har utfallit med 58 *Ja* och 61 *Nej;* och som *Nej* sålunda vunnit, skall sådant Tågvirke, hvarmed Svenska fartyg varit nödsakade att, i stället för bevisligen förloradt, sig å utrikes ort förse, då samma Tågvirke vid hemkomsten finnes obrukadt, beläggas med en införsel-tull af 2 R:dr per Lispund.

Sextiondetredje Voterings-proposition:

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen å Vin på fastager skall bestämmas till 36 sk. kannan, voterar *Ja;*

Den det ej vill, *Nej;*

Vinner *Nej,* anses införsel-tullen å Vin på fastager vara bestämd till 24 sk. kannan.

Voteringen har utfallit med 64 *Ja* och 55 *Nej;* hvadan och då *Ja* vunnit, införsel-tullen å Vin på fastager är bestämd till 36 sk. kannan.

Sextiondefjerde Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att införsel-tullen för Vin på bouteiller skall bestämmas till 1 R:dr 24 sk. kannan, voterar *Ja;*

Den det ej vill, *Nej;*

Vinner *Nej,* anses införsel-tullen för Vin på bouteiller vara bestämd till 1 R:dr kannan.

Vid voterings-sedlarnes öppnande hafva befunnits 63 *Ja* och 56 *Nej*; och som *Ja* sålunda vunnit, är införsel-tullen för Vin på bouteiller bestämd till 1 R:dr 24 sk. kannan.

Sextiondefemte Voterings-proposition.

Den, som bifaller de af Utskottet föreslagne tull-bestämmelser å följande Varu-artiklar:

Helsiden:

Shawlar, Shawletter och andra dukar: af
så kalladt Bourre de Soie . . 6 R:dr 32 sk. inf.-tull per Skålp.

Halfsiden: eller af silke med blandning af
bomull, lin eller ull:
Alngods alla slag . . . . . 3 R:dr 16 sk. inf.-tull per Skålp.
Shawlar, Shawletter och andra dukar: af
10 R:drs värde och deröfver stycket
100 R:dr värde . . . . . 20 R:dr inf.-tull.

Bomulls:

Alngods:
Tryckta eller prässade . . . . . 8 sk. inf.-tull per aln
Bomulls med blandning af lin:
Dräll och Damast . . . . . 24 sk. inf.-tull för 1 qv. aln, samt 1 R:dr tull-värde.

Ylle:

Alngods:
af Kardull eller okammad ull allena:
Fris, Frisad, Doffel och Kalmuck . 1 R:dr inf.-tull per aln.

Half-Ylle:

Dukar:
Shawlar och Shawletter samt halsdukar af
ull eller ull och bomull tillsamman 100 R:dr värde, 20 R:dr inf.-tull.

Linne och Hamp:

Dräll och Damast . . . . . 1 R:dr inf.-tull för 1 qv. aln samt 2 R:dr tullvärde.
Kammarduk och Batist . . . . . 36 sk. inf.-tull per aln

Voterar *Ja*;
Den det ej vill, *Nej*;
Vinner *Nej*, komma tullbestämmelserne å följande Varu-artiklar att blifva:

Helsiden:
Shawlar, Shawletter och andra dukar:
af så kalladt Bourre de Soie . . . . 4 R:dr inf.tull per Skålp.

Halfsiden: eller af silke med blandning af bomull, lin eller ull:
Alngods, alla slag . . . . . 2 R:dr inf.-tull per Skålp.
Shawlar och Shawletter och andra dukar:
af 10 R:dr värde och deröfver stycket, 100 R:dr värde . . . . . 15 R:dr inf.-tull.

Bomulls:
Alngods:
Tryckta eller prässade:
Corderoy, Cordet, Dimity, Felb, Gaze, Halflinon, Musslin eller Nettelduk och Moll, Percal, Battist, Sammet, Manchester, Satin, Jean, Sticktyg eller Piqué, Tricot och Tyll . . . . . Tullvärde och införsel-tull härå 10 proc. högre än för hvita af samma slag.
Alla tyger i finhet öfver 80 trådar på tummen i ränningen . . . . . 8 sk. inf.-tull per aln.
Bomulls med blandning af lin:
Dräll och Damast . . . . . 8 sk. inf.-tull per aln med 32 sk. tullvärde.

Ylle:
Alngods:
af Kardull eller okammad ull allena:
Fris, Frisad, Doffel och Kalmuck . . 36 sk. inf.-tull per aln.

Halfylle:
Dukar:
Shawlar, Shawletter samt Halsdukar af

ull

ull eller ull och bomull tillsamman: af
6 R:dr 32 sk. värde och derutöfver stycket, ... 100 R:dr värde 15 R:dr inf.-tull.

Linne och Hamp:
Dräll och Damast . . . . . 12 sk. inf.-tull per aln samt 1 R:dr tullvärde.
Kammarduk och Batist . . . . . 16 sk. inf.-tull per aln.

Voteringen har utfallit med 75 *Ja* och 44 *Nej;* och då *Ja* vunnit, hafva tullbestämmelserne å följande Varu-artiklar blifvit utsatte sålunda:

Helsiden:
Shawlar, Shawletter och andra dukar af så kalladt Bourre de Soie . 6 R:dr 32 sk. inf.-tull per Skålp.

Halfsiden: eller af Silke med blandning af bomull, lin eller ull:
Alngods alla slag . . . . . 3 R:dr 16 sk. inf.-tull per Skålp.
Shawlar, Shawletter och andra dukar: af 10 R:dr värde och deröfver stycket, 100 R:dr värde, ... 20 R:dr inf.-tull.

Bomull:
Alngods:
Tryckta eller prässade . . . . . 8 sk. inf.-tull per aln.
Bomulls med blandning af lin:
Dräll och Damast . . . . . 24 sk. inf.-tull för 1 qv. aln samt 1 R:dr tullvärde.

Ylle:
Alngods:
af Kardull eller okammad ull allena:
Fris, Frisad, Doffel och Kalmuck . . 1 R:dr inf.-tull per aln.

Halfylle:
Dukar:
Shawlar och Shawletter samt Halsdukar:
af ull eller ull och bomull tillsammans 100 R:dr värde, ... 20 R:dr inf.-tull.

Linne och Hamp:

Dräll och Damast . . . . . 1 R:dr inf.-tull för 1 qv. aln samt 2 R:dr tullvärde.

Kammarduk och Batist . . . . . 36 sk. inf.-tull per aln.

Sextiondesjette Voterings-proposition.

Den, som bifaller Utskottets af Ridderskapet och Adeln samt Preste- och Bonde-Ståndens antagne förslag, att införsel-tullen å Jern: Canoner, Stycken, Nickhakar och Mörsare, ostämplade och oborrade, samt Hallar öfver 1½ tums tjocklek må bestämmas till 2 R:dr 24 sk. per Skepp., med 10 R:dr tullvärde, voterar *Ja;*

Den det ej vill, *Nej;*

Vinner *Nej,* anses införsel-tullen å berörde artiklar vara bestämd till 4 R:dr per Skepp. med ett tullvärde af 8 R:dr.

Voteringen har utfallit med 46 *Ja* och 73 *Nej;* i följd hvaraf, då *Nej,* således vunnit, införseltullen å Jern: Canoner, Stycken, Nickhakar och Mörsare, ostämplade och oborrade, samt Hallar öfver 1½ tums tjocklek, är bestämd till 4 R:dr per Skepp. med ett tullvärde af 8 R:dr.

Hvilket allt Förstärkta Stats-Utskottet skolat Rikets-Ständer tillkännagifva.

Stockholm den 11 Februarii 1835.

STOCKHOLM, Ecksteinska Tryckeriet, 1835.

N:o 410.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 26 Febr.

Memorial, i anledning af erhållen återremiss å Stats-Utskottets Betänkande N:o 397.

Ifrån Bonde-Ståndet har Utskottet erhållit återremiss å dess, under N:o 397, afgifne Betänkande, i anledning af Kongl. Maj:ts Nåd. Remiss å Svea Hof-Rätts underdåniga hemställan om arfvodes-anslag till den person, hvilken, såsom adjungerad Ledamot, biträder Hof-Rätten i Justitiæ-Ombudsmannen C. L. Landins ställe; men som, enligt till Utskottet ankomne Protocolls-Utdrag, berörde Utlåtande blifvit bifallet af Borgare-Ståndet den 19, af Preste-Ståndet den 20, samt af Ridderskapet och Adeln den 29 nästlidne Januarii, anser Utskottet, till följd af 75 §. Riksdags-Ordningen, denna fråga vara afgjord, och

kan således dermed icke taga någon vidare befattning.

Stockholm den 18 Februarii 1835.

N:o 411.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 26 Febr.

Utlåtande, i anledning af Riksdagsfullmägtigen för staden Wadstena Herr Bååths motion, om eftergift och afskrifning af 1000 R:dr Banco, som nämnde stad uti Östgötha Läns Landt-Ränteri lyftat i och för Cholera-farsoten.

Under åberopande af serskildt erhållet uppdrag af Magistraten och Borgerskapets Äldste i Wadstena, att till Rikets Ständers behjertande framställa det lidande och de bekymmer, som för närvarande trycka nämnde stad, såsom följder af den i staden sistlidne sommar härjande Cholera-farsoten, har Motionairen bifogat uppgift öfver de betydliga kostnader, staden, i jemförelse mot dess förmåga, fått vidkännas, samt med Pastors-Embetets bilagde betyg styrkt, att, inom den fattigare classen, efterlemnats 56 minderåriga barn i värnlöst tillstånd och i största behof af allmänt understöd.

På grund hvaraf Motionairen, med stöd af Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständer af den 2 September nästlidet år och Stats-Utskottets under N:o 266 häröfver afgifne Betänkande, å sina Committenters vägnar, anhåller, att staden måtte beviljas eftergift och afskrifning af de från Östgötha Läns Landt-Ränteri, i och för Cholera-farsoten, lyftade 1000 R:dr Banco af det capital, hvilket till förenämnde ändamål blifvit ställdt till Kongl. Maj:ts Nådiga disposition.

Vid öfvervägande häraf, och som, enligt Rikets Ständers, genom underd. skrifvelse N:o 194, hos Kongl. Maj:t anmälda beslut, återbetalningen af de utaf ifrågavarande creditiv till menigheter förskjutna medel bör ske senast inom slutet af år 1838 samt fråga om afskrifning af de medel, hvilka, till följd af hos vederbörande uppkommen oförmåga, icke kunna återbetalas, bör till pröfning företagas vid den Riksdag, som näst efter berörde tidpunkt inträffar, så anser Utskottet sig böra

afstyrka Rikets Ständer att med Herr *Bååths* ifrågavarande motion taga någon befattning.

Stockholm den 18 Febr. 1835.

N:o 412.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 26 Febr.

Utlåtande öfver gjorde anmärkningar vid Stats-Utskottets Betänkande N:o 172, i frågan om vissa grunders bestämmande för Hof-Stats-personalens pensionering.

(U. A.)

Detta Betänkande, hvaruti Utskottet föreslagit till Rikets Ständers antagande åtskilliga grunder för hädanefter skeende regleringar af pensioner för Hof-Stats-personalen, har af Ridderskapet och Adeln blifvit lagdt till handlingarne, af Bonde-Ståndet afslaget samt återremitteradt från de öfrige 2:ne Riks-Stånden, med anmärkningar, hufvudsakligen innehållande:

de inom *Preste-Ståndet*, af Prosten *Hallström*, att ett förtydligande af det uti ofvanberörde Betänkande framställda förslagets syftning måtte ega rum, och att således bestämdt måtte uttryckas:

1:o att pension icke kan eller bör i annat fall komma i fråga, än då den sorgliga händelse inträffat, att en Konglig eller Furstlig person med

döden afgått, och dess Hof-Stat följaktligen skall å Indragningsstat uppföras; och

2:o att den Betänkandet vidfogade löneförteckning endast i allmänhet kan tjena till ledning och efterrättelse, men att pensionerne skola, hvar för sig, bestämmas efter de å Hof-Staten verkligen åtnjutne löner, så att ingen till pension anses berättigad, som ej å Hof-Staten varit uppförd till åtnjutande af verklig lön, ej heller afseende må fästas å tillfälliga gratificationer samt derigenom tillkomne löneförhöjningar;

och inom *Borgare-Ståndet*, af Herrar *Hessle*, *Holm*, *Frodell*, *Bååth*, *Helsingius* m. fl., hvilka, med åberopande af reservationernes innehåll, ansett mindre lämpligt uppgöra grunder för Hof-Stats-personalens pensionering, innan Kongl. Maj:t i Nåder bestämt så väl antalet af graderne inom denna personal, som äfven dennes löner, förutom hvilken uppgift någon bestämd norm ej funnes för Stats-utgiftens beräkning i detta fall; och jemte det ofvannämnde Ledamöter af sådan anledning för närvarande yrkat afslag å Betänkandet, hafva de tillika trott, att, om några grunder på förhand skulle, i likhet med hvad Utskottet föreslagit, bestämmas, Utskottet jemväl borde uttrycka, dels huruvida, om ett Hof upphör innan de detsamma tillhörande Tjenstemän tjenat den uti Betänkandet föreslagne tid af 20 eller 15 år, dessa skola till pension anses berättigade, dels ock om pension kan ifrågakomma, då antingen en Kongl. Person afskedar de till dess Hof hörande Embets- och Tjenstemän, eller dessa under den Kongl. Personens lifstid begära och erhålla afsked.

Då, enligt hvad ofvan är nämndt, Utskottets i Betänkandet N:o 172 afgifne förslag till grunder för Hof-Stats-personalens pensionering är af ett Riks-Stånd lagdt till handlingarne och af ett annat afslaget, samt inom Borgare-Ståndet, hvarifrån detsamma blifvit återremitteradt, de fleste, som i frågan yttrat sig, talat för uppskof tills vidare med densammas afgörande, så hemtar Utskottet häraf anledning hemställa,

om icke Rikets Ständer må, jemte underdånig anmälan, att de af Rikets Ständer, vid sista Riksdag, begärde upplysningar kommit Rikets nu församlade Ständer tillhanda, tillika förklara, det Rikets Ständer icke finna anledning för handen, att för närvarande bestämma några grunder för Hof-Stats-personalens pensionerande.

Stockholm den 25 Febr. 1835.

N:o 413.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 26 Febr.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Remiss uppå Preste-Ståndets underdåniga hemställan om en närmare förklaring af Författningarne, rörande löningS-afgifterna till Comministrar. (U. A.)

Hos Kongl. Maj:t har Preste-Ståndet, uti underdånig skrifvelse den 5 Junii nästlidet år, anfört, hurusom Kongl. Maj:ts, i Dess Nådiga Circulaire-bref den 3 Julii 1829, antydda afsigt, att, förmedelst tillvägabringande af frivilliga conventioner om Capellanernes aflöning, afhjelpa dessas lidande, genom den i senare tider tillkomna, ehuru, i Preste-Ståndets tanka, icke med rättvisa och billighet förenliga tolkning af 5 §. i Kongl. Förordningen den 8 Februarii 1681, på de flesta ställen saknat önskad framgång; utan hade, under strängt åberopande af Kongl. Brefvet den 11 November 1766 samt Kongl. Kammar-Collegii, i enlighet dermed, den 5 påföljde December utfärdade Circulaire, åboerne å de uti hela eller halfva mantal inberäknade hemmansdelar icke kunnat förmås frånträda sin förmenta rättighet till sammanskjutande af Capellans-skappan, hvarigenom Capellanen alltså måst åtnöjas med en vida mindre årlig aflöning från en sådan hemmansdel, än han bort tillgodonjuta, om densamma, med icke större förmoner eller innevånare-personal, utgjort en serskild lägenhet. Då, genom växande folkmängd, tilltagande hemmansklyfning, jemte stigande spanmåls-production och fallande spanmåls-värden, Capellanernes löneförmoner ständigt minskades, samt å flere ställen knappast vore tillräckliga till de nödvändigaste behofven, under det deras embetsmöda årligen blefve tyngre, fordrade billigheten, att dessa olägenheter och klagomål, för afhjelpande på lämpligt sätt, framställdes. Genom tillägg af orden: "ehvad det innehafves af en eller flere åboer," hvilka ord i 1681 års Kongl. Förordning icke funnos, hade stadgandet, om halft och helt hemmans skyldighet att utgöra Comministerslön, uti de senare Författningarne erhållit en alldeles ny och främmande tydning, helst något grundadt skäl icke förefunnes, hvarföre det afskiljda läget, eller inberäknandet i ett emellan flere personer deladt hemman, skulle medföra en ganska betydlig skilnad i utskylder. Obilligheten, att innehafvare af ett för sig sjelft skattlagdt sextondedels hemman erlade lika med hvartdera af 2:ne sammanslagne halfva mantal, behöfde icke någon bevisning; och med ordning och rättvisa vore icke heller förenligt, att företrädet i lönevilkor skulle, i vissa fall, vara gifvet åt en kyr-

kans tjenare, framför en h:s förman och församlingens ordinarie Lärare. Men då ofvanåberopade Kongl. Förordning stadgar, att Klockare skola aflönas med en kappe råg, en kappe korn samt en kappe hafra, och Kyrkovaktare med en kanna säd af matlaget, skulle således, vid tillämpningen af samma Kongl. Förordning, Comministern, på grund af senare Författningar, i många fall få åtnöjas med mindre än hvad Klockaren, och någon gång hvad Kyrkoväktaren kunde lagligen fordra. Preste-Ståndet, som häraf hemtat den öfvertygelse, att, enligt rätta meningen af 1681 års Förordning, ⅛:dels tunna spanmål vore det minsta Capellans-målet, ville likväl, med afseende på en häfdvunnen sed, icke föreslå ett sådant återförande till den gamla ordningen, men trodde sig, utan någons förnärmande, kunna och böra i underdånighet anhålla om en sådan förklaring af meranämnde Kongl. Förordning, med alla de i anledning deraf utkomne senare Författningar, att, då stadgandet om Capellaners rättighet af hela, halfva, fjerdedels och mindre skattlagde hemman i det hela förblefve oförändradt, det likväl måtte i Nåder förordnas, att, af ingen hemmansegare eller åbo med matlag, Comminister, under något vilkor, må aflönas med mindre belopp, än det, som uti 1681 års Kongl. Förordning för Klockares aflöning finnes stadgadt; hvarigenom, efter Preste-Ståndets förmodan, det obilliga motståndet, vid uppgörandet af conventioner om Capellans-rättigheterne, skulle, till ömsesidig belåtenhet, undanröjas.

Uti häröfver infordradt och afgifvet underdånigt Utlåtande af den 12 sistlidne September, har Kongl. Kammar-Collegium yttrat: att Collegium väl, lika med Preste-Ståndet, delade den mening, att Capellanernes aflöning i flere orter vore ganska knapp, och ofta otillräcklig för deras bekymmerfria bergning, äfvensom Collegium hyste den öfvertygelse, att de löneförmoner, hvartill Capellanerne enligt Författningarne vore berättigade, i allmänhet icke stode i billigt förhållande till deras mödosamma tjensteåligganden, eller till de inkomster, som Kyrkoherdarne åtnjöto; men Kongl. Collegium kunde dock icke medgifva, att detta missförhållande vore en följd af någon på senare tiders Författningar grundad origtig tillämpning af 1681 års Förordning, angående Presterskapets uppbörd af sine åhörare, på hvilken Capellanernes rättigheter jemväl hvilade. Denna Författning stadgade i 5:te punkten, beträffande de sistnämndes underhåll, "att såsom de ega *med lön blifva försörjde* af Pastoribus, med hvilka de arbeta, så borde Biskoparne med Consistoriis deröfver jemka dem emellan, och göra en vis förordning, sådan som de å bägge sidor någorlunda kunde vara be-

hållne med; och ville Kongl. Maj:t för öfrigt, att härutinnan förblefve efter 1675 års Kongl. Resolution, så att, der inga Capellaner för detta hade varit, eller eljest behöfdes, och derom inga Kongl. Förordningar funnos, dersammastädes skulle ingen Capellan församlingen påträngas, mindre borde några hjelpprester tillåtas, församlingarne till besvär, eftersom i de socknar, som af fordna tider hafva varit och allmogen af ålder påtagit sig dem att löna, antingen de äro en eller flere, af allmogen intet mera till dem skulle gifvas, än till det högsta en half spann säd af hvar hel eller half gård, men af fjerdedels, eller mindre torpare (hvarmed då förstods mindre skattlagde hemmansdelar), allenast en åttondedels tunna om året." Af detta stadgande syntes alltså följa, att, om Capellanens löneförmoner, sådane de i slutet af åberopade punkt blifvit bestämde att, till högsta belopp, af församlingarne utgå, på ena eller andra stället icke skulle finnas tillräcklige för hans nödtorftiga bergning, det då åläge Kyrkoherden i Pastoratet att med sina inkomster fylla hvad som felades i Capellanens underhåll, så att denne af sine löneförmoner blefve försörjd, samt Biskop och Consistorium att fastställa hvad i sådant afseende Kyrkoherden borde bestå Capellanen, för det biträde i Embetet han af Capellanen åtnjöt; hvarföre ock desse Tjenstemän, i Collegii tanka, borde, så vidt detta stadgande rätteligen handhafdes, kunna påräkna nödtorftig utkomst, samt det öfverklagade lidandet, om det funnes grundadt, hufvudsakligen tillskrifvas det ringa understöd Kyrkoherdarne i allmänhet lemna, äfven i de pastorat, der Kyrkoherden, utan afsaknad, kunde bestå ett mångfaldigt större anslag. Kongl. Collegium ansåg fördenskull första steget till förbättring af Capellanernes ställning, att genom Biskopar och Consistorier tillhålla Kyrkoherdarne att förse deras Capellaner med den löne-tillökning, hvaraf desse senare skäligen funnes i behof; i följd hvaraf jemväl, vid hvarje convention om pastoralierne, borde, efter Consistorii förslag, regleras, i hvad mon Pastor, med sine i conventionen stadgade inkomster, skulle bidraga till Capellanens aflöning, utöfver hvad denne tillgodonjöt af församlingen; men som någon gång kunde inträffa, att Kyrkoherdens egna inkomster af pastoratet voro så knappa, att han, utöfver det bidrag som han nu till Capellanen erlägger, icke förmådde utan kännbar afsaknad tillskjuta hvad till Capellanens belåtenhet erfordrades, ansåg Collegium lämpligast vara, att antingen ett sådant mindre sacellanie indroges, och de dermed åtföljande inkomster upplätos till Kyrkoherden, att dermed aflöna Adjunct, i händelse pastoratsboerne vägrade att förhjelpa Capellanen till den nödiga förbättringen i dess inkomster, eller ock att det ifrågavarande pastoratet med något

annat förenades. Beträffande åter den sökta förklaringen af 1681 års Kongl. Författning, rörande Capellanernes löningsrättigheter, så hade Collegium yttrat, att vid flere föregående tillfällen försök blifvit gjorde att erhålla föreskrift för domstolar och autoriteter, att på annat sätt tillämpa samma Förordning, än som med dess rätta innehåll ansetts öfverensstämmande. Sedan Kongl. Maj:t, dels genom Nådigt Bref den 4 Mars 1756, förklarat, att med de uti Kongl. Förordningen den 8 Febr. 1681 nämnde Torpare, hvilka skola till Capellanen erlägga $\frac{1}{8}$:dels tunna säd årligen, icke borde begripas andre, än de som bebodde någon till visst hemmantal ansedd och skattlagd lägenhet, dels ock, genom Nådig Skrifvelse till Kammar-Collegium den 1 Mars 1759, yttrat, att 5 §. uti berörde Förordning rätteligen borde så förstås, att hvar och en åbo skulle, i proportion af den hemmansdel han besute, utgöra i spanmål årligen så mycket, som derföre kunde bestiga, hvaraf den slutsats blifvit dragen, att hemmantalet borde vara grunden till Capellanernes rättighet; så hade, i anledning af Presterskapets vid Riksdagen derefter häremot gjorda framställning, Rikets Ständer, genom underdånig skrifvelse den 21 Junii 1762, som Kongl. Maj:t, medelst Nådigt Bref till Kammar-Collegium af den 23 Augusti samma år, gillat, sig utlåtit: att alldenstund 1681 års Förordning i 5 §. stadgade, det allmogen borde till Capellanen gifva en halfspann säd af hvarje half eller hel gård, men af fjerdedels, eller mindre Torpare, allenast $\frac{1}{8}$:dels tunna om året; fördenskull ansåge Rikets Ständer meranämnde Förordning, vid utsättande af Capellanernes rättighet, i synnerhet hafva "haft afseende på matlagen, och ej endast på mantalen, i anseende till den storlek, som för matlaget, i anledning deraf, borde utgifvas"; och som dessutom genom hemmansklyfning folkhopen blefve förökad, och i samma mon äfven besvär och omvårdnad för Capellanerne tilltoge, samt med rättvisa och billighet enligt vore, att en tilltagande möda åtnjöte motsvarande frukt och rättighet; alltså, och i anledning så väl deraf, som af den mening, hvilken rätteligen borde ledas af 1681 års Förordning, funno Rikets Ständer, att det vid ofvannämnde Kongl. Förklaring borde förblifva, så att, när hemman delades i mindre delar, hvarje åbo vore pligtig, efter sin erhållne och åboende andel, till Capellanen utgifva hvad derför, i anledning af 1681 års Förordning, belöpte; men hvad Torparne anginge, ansågo Rikets Ständer, att dermed endast borde förstås skattlagde Torpare, till följd hvaraf i underdånighet tillstyrktes fastställelse af hvad Kongl. Maj:t, uti ofvan åberopade Nådiga Skrifvelse den 24 Maji 1756, angående Capellaners rättighet af Torpare, i Nåder förordnat. Det dröjde likväl icke längre än till nästderpåföljde Riks-

dag, då Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse af den 15 Oct 1766 till Kongl. Maj:t inberättade, huruledes från åtskillige orter inkommit klagomål deröfver, att Capellanerne i gemen af Kongl. Brefvet den 3 Aug. 1762 tagit sig anledning påstå och uppbära en betydande förhöjning uti sina rättigheter; hvarföre Rikets Ständer funnit, det berörde Kongl. Bref, å ena sidan, desto mindre bort lämpas till Capellanerne öfver hela Riket, som ingressen utvisade, att detsamma endast till rättelse för Capellanerne i Södermanland blifvit utfärdadt, då åter Brefvet, å andra sidan, vore att anse för ett verkligt afsteg från 1681 års Kongl. Förordning, emedan mantalen, utan afseende på flere eller färre åboer, voro uti denna Förordning fastställde till grund för Capellanernes rättigheter, då deremot uti det förstnämnde Brefvet, som till förklaring öfver 1681 års Förordning utkommit, matlagen derför blifvit nämnde; och emedan icke allenast 5 §. i nyssberörde Förordning förklarade Pastorerne skyldige att löna sina Capellaner, så vida icke sockneboarne frivilligt derom öfverenskommit, hvilket Rikets Ständer äfven ansett böra på alla dertill lämpliga ställen öfverenskommas, utan oftanämnde Kongl. Förordning tillika tydligen fårmådde, att hvarje hel eller half gård borde till Capellanen erlägga ½ spann säd, men deremot ¼:dels hemman eller mindre skattlagdt torp ⅛:dels tunna hvardera, och sådant allt utan afseende på flere eller färre åboer eller matlag, som kunde sådana hemmansdelar bebo, hvilket jemväl blifvit genom flere åberopade Kongl. Bref fastställdt; ty hade Rikets Ständer funnit rättvist, att, med upphäfvande af hvad 1762 års Kongl. Bref om matlagen förmälde, samma 1681 års Kongl. Förordning, hvad Capellanernes löner auginge, till förenämnde dess tydliga innehåll borde oförryckt handhafvas och efterlefvas på alla orter, der icke vederbörande, medelst ingångne contract, annorlunda öfverenskommit, hvilka föreningar borde allt framgent orubbade förblifva; hvilket Rikets Ständers, af Kongl. Maj:t i Nåder gillade beslut, jemlikt Kongl. Brefvet den 11 Nov. 1766, är vordet genom Kammar-Collegii den 5 December samma år utfärdade Bref till allmän efterrättelse kungjordt. Något senare allmänt stadgande, som upphäfde innehållet af detta sistnämnde Bref, vore icke utkommet, utan hade enskilda tvister rörande Capellanernes lönings-rättigheter alltid i öfverensstämmelse dermed blifvit afgjorde, i följd hvaraf, enär för hel eller half gård skall erläggas lika afgift till Capellanen, utan afseende på matlagen eller de åboers antal, som i mindre delar tillsammans ega eller bruka ett sådant af serskildt nummer bestående gårdatal, alla åboerne inom hemmansnumret ansetts berättigade att sammanskjuta den för hel eller half

gård

gård fastställda afgiften af åtta kappar; samt, på samma sätt, då $\frac{1}{4}$:dels eller mindre skattlagdt hemman, med serskildt nummer för sig, och således icke utgörande fraction af hel eller half gård, varit klufvet i flere mindre delar, med serskild åbo på hvardera, alla desse åboer fått tillskjuta den belöpande afgiften af fyra kappar spanmål; och hade denna tillämpning egt rum, icke allenast sedan 1766 års Bref utfärdades, utan äfven under tidsrymden från 1681 till 1762, så att matlagens antagande till grund för Capellanernes aflöning var en nyhet, införd genom Kongl. Brefvet den 3 Augusti sistnämnde år, i strid med förut skedda tillämpning af 1681 års Förordning, men af icke längre varaktighet än till 1766 års slut, eller en tid af knappt $4\frac{1}{2}$ år. Sistnämnde Förordning hade således icke, på sätt Preste-Ståndet förmält, genom senare Författningar erhållit någon ny och främmande tolkning, ledande till Capellanernes lidande, utan skulle tvärtom ett återupplifvande af den i 1762 års Bref antagne, men sedermera förkastade grund, i Kammar-Collegii tanka, leda till en för de flesta betungande utgift, som, icke afsedd vid regleringen af Capellanernes löneförmoner, saknade allt stöd af 1681 års Författning, och således endast kunde försvaras genom frivilliga öfverenskommelser, der sådane antingen redan blifvit eller framdeles blifva upprättade; vid hvilket förhållande det syntes Collegium tvifvelaktigt, huruvida med Kongl. Maj:ts constitutionela myndighet vore förenligt, att annorledes än efter öfverläggning med Rikets Ständer låta utfärda den, till förökad beskattning för mindre hemmansåboer ledande, nu ifrågaställde förklaring. I afseende derå, huruvida samma föreslagne förklaring stode tillsammans med rättvisans och billighetens fordringar, hade Collegium ansett, att, ehvad än 4 kapparantoges för den rättsenliga minsta afgiften af hvarje hemmansåbo, efter som Preste-Ståndet uppfattat förståndet af 5 §. i 1681 års Förordning, eller denna minimi-afgift nedsattes till 3 kappar spanmål, svarande emot Klockarens lagliga löneinkomst af hvarje matlag, skulle dock Capellanerne i bägge fallen oftast komma i åtnjutande af alldeles öfverdrifna löneförmoner. Det vore nemligen bekant, att i Dahlsland, Wermland, Dalarne samt annorstädes i norra orterna, äfvensom någon gång i södra och medlersta trakterna af riket, hemmansklyfningen redan blifvit så långt utsträckt, att $\frac{1}{64}$:dels mantal utgjorde en vanlig besutenhet, samt att $\frac{1}{128}$:dels och ännu mindre hemmansdelar icke sällan besuttes af serskilde åboer; och skulle således redan för

$\frac{1}{24}$:dels hemman Capellanens inkomst af helt mantal kunna uppgå till 2 tunnor Råg, 2 tunnor Korn och 2 tunnor Hafra; men till dubbla beloppet, då hemmansklyfningen sjunkit till $\frac{1}{128}$:dels mantal och så vidare, fastän Kyrkoherdens lagliga inkomst, begränsad efter jordens afkastning, och i samma mon förenlig med hemmansåboens förmåga, stannade vid ett vida mindre belopp. Om alltså, genom rättigheten för samtlige åboer inom hemmansnumret att sammanskjuta Capellans-skäppan, en mängd åboers i de smärre hemmansdelarne bidrag till Capellanen, å ena sidan, med fog kunde anses nog ringa, skulle dock, å andra sidan, aflöningen efter den längesedan upphäfda matlagsberäkningen, vid hemmansklyfningens successiva fortskridande, blifva allt för hög och obillig, i synnerhet som jordens afkastning icke ovilkorligen ökades genom dess styckning och i mon af matlagens tillväxt. Det kunde icke heller, efter Collegii tanka, anses hafva varit Konung Carl XI:s afsigt, vid bestämmandet af Capellanernes löneförmoner, att deras inkomster af församlingarne skulle uppgå åtminstone till samma belopp som Klockarnes, emedan, såsom ofvan nämndt är, skyldigheten att underhålla Capellanerne hufvudsakligen lades på Kyrkoherdarne; och ännu mindre kunde man antaga, att den högst olämpliga matlags-beräkningen borde upplifvas för Capellanerne, derföre att den i allmänhet ännu gällde till rättelse vid Klockarnes aflöning, hvilken, enär desse Kyrkobetjente icke äro inbegripne under Presterskapets Stånds-privilegier, måtte, vid sådane betjentes tillsättande, kunna af församlingarne ändras och jemkas, efter förändrade tidsförhållanden, och således i dess nuvarande skick för ingen del borde tjena till föresyn. Slutligen ansåg Collegium äfven böra tagas i öfvervägande, att Presterliga göromålen, i och för Gudstjenstens uppehållande, icke ökades för Capellanerne, i mon af folkmängdens tillväxt, emedan cura ecclesiæ tillhörde Kyrkoherden, och det alltså egentligen vore hans bestyr, som i bredd med hemmansklyfningen och folkmängden tilltoge; äfvensom att Capellanerne, om de i följd af desse orsaker finge vidkännas mera arbete, genom deltagande i åtskilliga Presterliga förrättningar, såsom socknebud, husförhör, vigsel m. m. dylikt, likväl vanligen ihågkommas med serskild vedergällning, eller ock fingo åtnjuta, åtminstone till någon del, de afgifter, som under namn af jura stolæ till Kyrkoherdarne erläggas. Dessa slags löneinkomster syntes, liksom sportler i allmänhet, egentligen vara anslagne till ersättning för den möda och kostnad, som Presten finge vidkännas af förrättningen, och borde således, enär Kyrkoherdarne icke sjelfve utförde sådana åligganden, komma den tjenstförrättande till godo, hvarigenom all

anledning till klagan öfver tillväxten af lönlösa göromål för Capellanerne skulle förfalla.

På grund af allt hvad Collegium sålunda anfört, och hvilket Collegium anser böra tagas i noga öfvervägande vid verkställigheten af den Biskoparne och Consistorierne uppdragne befattning med regleringen af Pastorernes lönebidrag till Capellanerne, har Kongl. Kammar-Collegium afstyrkt nådigt bifall till Preste-Ståndets ifrågavarande underdåniga förslag.

Efter inhemtande af detta underdåniga utlåtande, har Kongl. Maj:t, medelst Nådig Remiss den 7 innevarande månad, till Stats-Utskottet öfverlemnat detta ärende, för att deröfver inhemta Rikets Ständers mening.

Utskottet, som, på grund häraf, af denna fråga tagit kännedom, anser densamma, i det skick den nu blifvit meddelad, icke utgöra föremål för Stats-Utskottets behandling; och då, så vida Kongl. Maj:t skulle finna förhållandena påkalla en förklaring af 1681 års Författning, Kongl. Maj:t icke lärer underlåta, att, uti grunglagsenlig ordning, derom till Rikets Ständer aflåta Nådig Proposition, tillstyrker Utskottet Rikets Ständer,

att, i öfverensstämmelse härmed, till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse, såsom svar å den Nådiga Remissen.

Stockholm den 25 Februarii 1835.

N:o 414.

Ankom till Exp.-Utsk. den 26 Febr.

Utlåtande, i fråga om upphörande af arrendet för ödelagde Kronofisket Sollefteå Kronoforss i Wester-Norrlands Län. (I. A.)

Kongl. Maj:t har, genom Nådig Remiss af den 24 nästlidne Januarii, till Stats-Utskottet öfverlemnat en af Riksdagsfullmägtigen *Nils Strindlund* från Wester-Norrlands Län gjord underdånig ansökning, att egarne till de ofvanföre den så kallade Sollefteå forss i Sollefteå Socken af nämnde Län belägne Sågqvarnar måtte befrias från vidare erläggande af den, enligt Jordebok, med 3½ Lispund salt Lax årligen utgående räntan för ett långt före detta ödelagdt Kronofiske i Ångerman-Elfven, kalladt Sollefteå Krono-

forss; öfver hvilken underdåniga ansökning Kongl. Kammar-Collegium samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i meranämnde Län afgifvit underdåniga utlåtanden.

Utskottet, som tillika från Bonde-Ståndet erhållit remiss af bemälde Riksdagsfullmägtigs i samma ämne afgifne motion, har af handlingarne i detta mål inhemtat, att ifrågavarande forssfiske, ehuru detsamma, såsom menligt för brädflottningen, från och med år 1773, enligt åberopad Resolution, varit ödelemnadt, likväl haft en stående Jordeboksränta af 3½ Lispund Lax; att denna ränta blifvit erlagd af egarne till de ofvan denna forss belägne skattlagde Sågqvarnar, hvilka, i och för utflottningen af bräderne, hafva nödigt att begagna forssen; och att alltså någon fiskebyggnad icke kunnat vidare ega rum.

Då likväl outredt finnes, huruvida ifrågavarande fiske blifvit utdömdt eller utelemnadt med det vilkor, att den derå bestämde ränta borde, det oaktadt, till Kongl. Maj:t och Kronan utgöras; så har Utskottet funnit denna fråga vara af sådan beskaffenhet, att densamma bör i rättsväg behandlas; hvadan Utskottet ock anser,

att Rikets Ständer med detta ämne icke böra taga någon befattning.

Underdånig Skrifvelse, i öfverensstämmelse härmed, torde, i händelse Rikets Ständer godkänna Utskottets yttrande, komma att till Kongl. Maj:t expedieras.

Stockholm den 25 Febr. 1835.

Reservation

af Riksdagsfullmägtigen *Nils Strindlund* från Wester-Norrlands Län: "Jag reserverar mig emot det beslut, Höglofl. Stats-Utskottet nu med 5 rösters pluralitet fattat; ty ehuruväl jag blifvit öfvervoterad, är jag dock icke öfverbevist, och kan ej heller blifva det; helst den sats torde få gälla: att den, som erlägger skatt, nödvändigt måste innehafva någon förmon, hvarföre skattas bör.

Såg-

Sågqvarnsegare ofvanföre Sollefteå Kronoforss i Ångermanland inom Wester-Norrlands Län blefvo på 1770-talet af dåvarande Regering ålagde, att till Kongl. Maj:t och Kronan betala arrende för ett ödelagdt Fiske i samma forss, på den grund, att dessa Qvarnegare flottade sina bräder genom Ångerman-elfven och berörde forss, samt härigenom hindrade det uti forssen varande Laxfiske. Men enär den rättighet, hvaraf bemälde qvarnegare sig begagnade, tillhör hvarje Svensk man inom Fäderneslandet, och, enligt Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes och Kongl. Kammar-Collegii undersökningar, samt deras derpå grundade vitsordande, det ödelagda Fiskets å nyo upptagande komme att hindra brädflottning på ofvan angifne ställe; så hade jag med visshet trott, att Utskottet skulle fästat afseende på hvad dessa autoriteter intygat, och att Staten ej längre skulle vilja uppbära en afgift af några medborgare, såsom gratification för en rätt, hvilken samma medborgare, enligt Lag, ovilkorligen ega."

STOCKHOLM, Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1835.

N:o 415.

Ankom till Exp.-Utsk. den 26 Febr.

Utlåtande, i anledning af verkställd revision af de vid sista Riksdagen beviljade Extra Stats-anslag för Försvars-Verket till Sjös samt Kungsholms och Drottningskärs befästande.

I. A.

Uti Betänkande N:o 251 har Utskottet af hela det Extra Stats-anslag, Rikets senast församlade Ständer beviljat dels till Försvars-Verkets iståndsättande, med . . . . . R:dr 2,820,000: — —
samt dels för Garnisons-Sjukhusets och Andra Lifgardets Caserns fullbordande . . . . . 152,000: — —

eller tillhopa R:dr 2,972,000: — —

meddelat speciela utredningar i afseende å hvad som häraf blifvit disponeradt:

till Kongl. Krigs-Collegii Utrednings-Afdelning	880,000: — —	
Artillerie d:o	887,000: — —	
Fortifications d:o	500,000: — —	
Garnisons-Sjukhus-Byggnaden . . .	97,000: — —	
Andra Gardets Casern-Byggnad . .	55,000: — —	
		2,419,000 — —

Hvarjemte Utskottet, af skäl, som pag. 11 i samma Betänkande anföras, förklarade sig vilja, i sammanhang med granskningen af Förvaltningens af Sjö-Ärendena samt Flottornes Stationers Redogörelser för år 1831, afgifva berättelse om de utaf ofvannämnde 2,820,000 R:dr för Försvars-Verket till Sjös anordnade . . . . . 378,000: — —
hvartill ock höra de för Kungsholms och Drottningskärs befästning anvisade . . 175,000: — —

Och är det alltså angående användandet af desse 553,000 R:dr, som Utskottet, efter anställd granskning af detail-redovisningen, nu får meddela dess yttrande.

Förenämnde 378,000 R:dr, hvaraf Förvaltningen af Sjö-Ärendena uppburit år 1830 R:dr 40,000, år 1831 R:dr 75,000, år 1832 R:dr 213,000 och år 1833 R:dr 50,000, hafva, genom Kongl. Maj:ts Nådiga Bref af den 19 Februarii 1831 och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de beräkningar för det reqvirerade anslagets nedsättning, som Rikets senast församlade Ständer antogo, blifvit sålunda fördelade:

Till Nybyggnad af 2:ne Ång-Fartyg . . .	R:dr	150,000: — —
— D:o af en Fregatt om 40 Canoner med namnet Josephine . . . . . , .		190,000: — —
— Uppköp af 17 st. 72:pundige Bomb-Canoner .		11,000: — —
— D:o af 36 st. 24:pundige Canoner till Canon-Jollar		15,000: — —
— D:o af 12 st. 12:pundige Landstignings-Canoner .		5,000: — —
— D:o af 940 st Granater till 18 st. 72:pundige Bomb-Canoner samt 940 brandrör af metall . . .		7,000: — —
Summa	R:dr	378,000: — —

Utskottet, som vid granskningen häraf haft del så af Förvaltningens af Sjö-Ärendena afslutade Räkenskaper för åren 1830, 1831 och 1832, som äfven af bemälde Förvaltnings Kammar-Contors meddelade Tableau öfver anslagens användande intill sistlidet års slut, har deraf inhemtat, att för berörde ändamål dittils blifvit utbetaldt:

	Enl. Förvaltningens Räkenskaper åren 1830 1831 och 1832.	Enl. Kammar-Contorets uppgift åren 1833 och 1834.
Till Nybyggnad af Fregatten Josephine	148,382: 37. 4.	45,737: 32. 10.
— Uppköp af 36 st. 24:pundige Canoner	107: 15. 6.	19,039: — —
— D:o af 12 st. 12:pundige Landstignings-Canoner	730: 9. 5.	65: 6. —
— D:o af 540 Granater och 940 Brandrör	35: 11. 9.	6,496: 30. 1.
— D:o af 17 st. 72:pundige Bomb-Canoner	. . .	13,724: 30. 4.
samt till Nybyggnad af 2:ne Ångfartyg, Gylfe och Oden	. . .	32,497: 45. 11.
Summa R:dr	149,255: 26. —	117,561: 1. 2.

eller tillsammans	266,816: 27. 2.
hvadan såsom behållning skulle återstå . . .	111,183: 20. 10.
Summa	378,000: — —

Berörde behållning har likväl till största delen blifvit utgifven såsom förskott å betalningen, dels för de vid Motala förfärdigade och levererade Machiner till det ena Ång-Fartyget, hvilkas kostnad 64,000 R:dr detta år lärer vara anordnad, samt dels för Machinerne till det andra Ång-Fartyget, hvilka af Bruks-Patronen Owen blifvit betingade. Och har, i sammanhang härmed, Utskottet inhemtat, att de anbefallde arbetena äro fullbordade, utom Ång-Fartyget Oden, som dock tillika med machineriet derå skall vars nära fullfärdigt, Fregatten Josephine, som jemväl i det närmaste lärer vara färdig samt Landstignings-Canonerne, hvilka innan korrt skola komma att levereras.

Af förenämnde utredning finnes väl, att utgifterne på en del Specialtitlar uppgått till mera än anslaget varit, hvartill anledningarne förefunnits vara, dels att fördelningen af anslaget för hvarje special-föremål, endast förslagsvis blifvit uppgjord, samt dels att stegring i prisen å åtskillige materialier sedermera inträffat; men då detta förhållande, enligt hvad tillika uppgifvet blifvit, icke inverkar på Anslagets Total-Summa, hvilken icke blifvit öfverskriden, och dertill kommer, att de fleste af Anslagen varit för sina bestämmelser otillräcklige, så att tillika förordnadt blifvit, att ordinarie Anslags-medlen skulle ersätta dagsverkskostnaden samt alla erforderliga materialier, som i Flottans ordinarie förråd funnos, utan godtgörelse af extra Anslagsmedlen, skulle användas;

så har Utskottet vid de verkställde dispositionerne icke funnit något att erinra.

Af förenämnde Anslag till Kungsholms och Drottningskärs befästande	R:dr 175,000: — —
jemte	11,999: 25. 5.
af räntevinst-medlen.	
hvartill komma, jemlikt Kongl Maj:ts Nådiga Bref af den 25 Januarii 1833 med dervid fogade Byggnads-Stat och arbetsplan, att af blifvande serskild fond i sinom tid utgå	4,000: — —
eller tillhopa	R:dr 190,999: 25. 5.

hafva blifvit anordnade:

	Enl. Räkenskapen för åren 1830, 1831 och 1832.	Enl. Kammar-Cont:s uppgift åren 1833 och 1834.
Till Fästnings-Byggnaden	106,094: 14. 4.	64,905: 11. 1.
— Bestyckningen	12,000: — —	4,000: — —.
	R:dr 118,094: 14. 4.	68,905: 11. 1
Tillsammans		R:dr 186,999: 25. 5.
Behållning, ännu innestående		4,000: — —
		Summa R:dr 190,999: 25. 5.

Stockholm den 25 Febr. 1835.

N:o 416.

Ankom till Exp.-Utsk. den 26 Febr.

Utlåtande, i anledning af en utaf Friherre Palmstjerna, C. O., serskildt väckt motion, i frågan om Räntetagares och Räntegifvares uppsägnings-rätt till leverering in natura.

(I. A.)

Sedan, vid föredragning den 22 nästlidne Januarii, af Stats-Utskottets, under N:o 393, ytterligare afgifne Utlåtande, angående dels grunderne för markegångs-prisens bestämmande, ränte-persedlarnes omsättning och förenkling, indelte räntors och tionde-anslags återingående till Kronan samt andre med grundskatternes utgörande gemenskap egande ämnen, och dels i anledning af flera i samma frågor väckta motioner, Ridderskapet och Adeln bifallit Utskottets uti 2:dra punkten bland annat gjorde förslag, "att "såsom grund för utgörandet af så väl Krono-tionde och afrads-spanmål, "som äfven andra af Hemman och Lägenheter utgående räntor, antages me-"dium af senaste 10 årens markegångs-pris, sålunda uträknadt, att sedan å-"rets markegångs-pris blifvit fastställdt, hopsumeras detsamma med de näst-"föregående 9 årens markegångs-pris i samma Län eller District", och att "tiondedelen af denna summa uti jemna skillingtal blefve det för årets "skatter gällande markegångs-pris"; hvaremot Ridderskapet och Adeln af-

slagit Utskottets uti följande moment af 5:te punkten gjorda tillstyrkandanden, nemligen:

a) "att, vid de tillfällen, då det bestämda *årspriset* inom Länet el-"ler Districtet *uppgår till lika belopp eller öfverstiger* det uträknade me-"dium af de senaste 10 årens markegångs-pris i samma Län eller District, "uppsägning till leverering in natura af Räntegifvare får ega rum; men då "sådan uppsägning ej sker, skola ränte-persedlarne lösas efter medium af "sistförflutne 10 årens markegång;"

b) "att då berörde årspris *understiger* medium af senaste 10 årens "markegångs-pris inom samma Län eller District, är det väl Räntegifvare "öppet, att före Thomæ-dag, på sätt hittills egt rum, tillsäga, om han vill "utgöra præstationen in natura; men i det fallet åligger det honom att, vid "levereringen, contant till Räntetagaren betala skilnaden emellan löpande "årets lägre pris och det stadgade 10 års markegångs-priset"; och

c) "att, då leverering in natura icke sker, forsel-lön, på sätt hittills "egt rum, af Räntegifvare erlägges, samt att, då Räntegifvare uppsagt till "leverance in natura, han jemväl för hvarje tunna Råg eller Korn betalar "16 sk., samt för hvarje tunna Hafre 12 sk., allt Banco, till Räntetagaren, "såsom ersättning derför, att denna uppsägningsrätt, i följd af föregående "bestämmanden, hädanefter upphör"; — så har Bonde-Ståndet, genom Protocolls-Utdrag af den 26 i nämnde månad, af anförde skäl, inbjudit Ridderskapet och Adeln, att, med godkännande af Utskottets i sistberörde 3:ne mom. gifne förslag, frångå sitt i ämnet fattade beslut.

Härförutan har Friherre *Palmstjerna, Carl Otto,* uti en hos Ridderskapet och Adeln väckt, samt till Utskottet remitterad motion, anfört, huruledes, genom Ridderskapet och Adelns sålunda meddelade afslag, det inträffat, att samma Riks-Stånd icke fattat något beslut i afseende å tillämpningen af dess föregående beslut, eller att medelpriset af 10 års markegång skulle ligga till grund för erläggandet af de grundskatter, hvilka hädanefter utgå. Med antagandet af en sådan medel-markegång måtte vara afsedt, att fördela de högre skatterne och inkomsterne, som under missväxtåren ega rum, på flera år, och jemnande af så väl skatter som inkomster derigenom beredas; att under missvextår, då spanmålen eger ett värde, som öfverstiger medium af tio års markegångs-pris, spanmålen ej skall kunna uttagas in natura, men deremot, då densamma är i lägre pris, missväxtårets pris beräknas och komma Räntetagaren till godo, så att icke samma sak tvänne gånger tages i beräkning till den enes fördel och den an-

dres skada: att på samma sätt bör, då under goda år spanmåls-priset är lägre än medelpriset af 10 års markegång, och då leverans in natura eger rum, någon ersättning naturligtvis lemnas af Räntegifvaren till Räntetagaren, för att fylla skilnaden emellan spanmålens värde för det året, och medeltalet af tio års markegångs-pris; samt att, såvida icke detta observeras och reglor derföre bestämmas, Ridderskapets och Adelns beslut, att medelpriset för tio år skall tjena till grund för skatternes utgörande, efter Friherrens tanka, vore alldeles otillämpligt, och således tillintetgjordt. Med föranledande häraf, samt under förutsättning, att Ridderskapets och Adelns afsigt icke varit sådan, har Motionairen ansett sig böra föreslå, att, i stället för de af Ridderskapet och Adeln afslagne momenten litt. *a*, *b* och *c*, uti 5:te punkten följande stadganden måtte antagas:

a) Vid de tillfällen, då det bestämda *årspriset* för orten uppgår till högre belopp än det uträknade *medelpriset* af de senaste tio årens markegångspris för samma ort, får uppsägning till leverans in natura ej ega rum, hvarken å Räntegifvares eller Räntetagares sida. Men då *årspriset* icke öfverstiger *medelpriset*, kan uppsägning till leverans in natura ega rum, så väl af Räntegifvare som af Räntetagare, på sätt hittills skett; dock att, i händelse *årspriset* understiger *medelpriset*, Räntegifvaren vid levereringen till Räntetagaren erlägger skillnaden uti contant;

b) Då uppsägning till leverans in natura icke skett i behörig ordning och tid, erlägges det *uträknade medelpriset* såsom lösnings-pris i vanlig tid af Räntegifvare, samt derjemte för spanmål hittills vanlig forsel-lön af 16 sk. Banco per tunna;

c) För de räntor, som äro Kronan behållne, afstår Statsverket så väl uppsägningsrätten som forsel-lön för spanmål.

Af de i anledning af sistberörde motion gjorde och af Utskottet delgifne anföranden, har Utskottet inhemtat, huruledes åtskillige Ledamöter af Ridderskapet och Adeln bestridt motionen, hvilken, efter deras förmenande, innefattade ett bestämdt upphäfvande af Ridderskapets och Adelns fattade beslut, och sålunda, såsom stridande emot Grundlagen, icke bort upptagas eller remitteras; hvaremot andre åter densamma understödt, såsom varande den enda utväg, hvarigenom Ridderskapets och Adelns beslut i andra punkten kan vinna tillämplighet.

Hvad i ena och andra hänseendet blifvit anfördt har Utskottet tagit i öfvervägande; och ehuru Utskottet finner motiven för Friherre *Palmstjernas* motion öfverensstämma med de åsigter, Utskottet uti dess, under

N:o 393, afgifne Betänkande uttryckt; likväl, och då berörde Betänkande ännu icke blifvit definitivt afgjordt inom Bonde-Ståndet, hvarigenom Utskottet saknar anledning att till Riks-Stånden inkomma med något jemkningsförslag i frågan, äfven om det vore af nödvändigheten påkalladt, och då det icke kan tillkomma Utskottet, att nu yttra sig öfver det förändrade beslut i 5:te punkten, som Ridderskapet och Adeln för sin del vill antaga, i stället för det af Utskottet föreslagna, men, enligt hvad ofvan är nämndt, af Ridderskapet och Adeln blifvit ogillade; så finner Utskottet ofvanberörde motion icke å Utskottets sida kunna föranleda till annan åtgärd, än till den hemställan till Ridderskapet och Adeln,

att Ridderskapet och Adeln, på grund af Bonde-Ståndets inbjudning, må meddela ett bestämdt beslut, huruvida *andra* punkten i ofvanberörde Betänkande, efter Ridderskapets och Adelns tanka, kan och bör qvarstå, utan all tillämpning uti *femte* punkten.

Stockholm den 25 Februarii 1835.

N:o 417.

Ankom till Exp.-Utsk. den 26 Febr.

Utlåtande öfver anmärkningar vid Betänkandet N:o 204, innefattande förslag öfver Riksgälds-Contorets behof ifrån och med år 1835 till och med år 1839, tillika med ett förnyadt förslag i samma ämne.

(R. A.)

Detta Betänkande eller Förslag har, i anledning af dervid gjorda anmärkningar, blifvit från samtlige Riks-Stånden till Utskottets ytterligare handläggning återremitteradt.

Inom Ridderskapet och Adeln har en Ledamot vid beräkningarne anmärkt:

1:o att, till ränta och amortissement för Riksgälds-Contorets calcule-

rade skuld vid 1834 års slut af 2 millioner Riksdaler för upptagne lån af Allmänheten, är uti förslaget beräknad en årlig summa af 200,000 R:dr; hvaremot och om denna skuld fonderades, endast skulle erfordras 120,000 R:dr om året;

2:o att, i följd af väckt fråga om ny liqvid emellan Banken och Riksgälds-Contoret för Banco-vinsten under de sistförflutne åren, tillgång må kunna beräknas till betäckande af utgifterne för en gång; nemligen 150,828 R:dr 18 sk. 5 r:st. till Banken, såsom återstod å dess förskotts-fordran till liqviden med f. d. Kongl. Famillen, och 6,326 R:dr, ersättning till Friherrinnan Eneschiöld; och

3:o att aflönings- och förvaltnings-kostnaderna synas vara för högt beräknade, då de upptagas till 60,000 R:dr, emedan en minskning bör ega rum genom beslutet om upphörande med tillverkning af Riksgäldssedlar.

Återremissen från Preste- och Borgare-Stånden befinnes icke vara föranledd af anmärkningar vid beräkningarne, utan egentligen deraf, att förökade, bestämda utgifter kunde tillkomma, för hvilka, äfvensom för Creditiven, serskilde anslag måste beräknas och anvisas.

Inom Bonde-Ståndet har Riksdags-Fullmägtigen från Elfsborgs Län *Anders Danielsson* framställt det förslag, uti hvilket flere Ståndets Ledamöter instämt, att, till fyllande af Riksgälds-Contorets behof, erforderlige medel skulle upplånas emot Riksgälds-Contorets Obligationer med löpande 3 procents ränta, ställde, att vid anfordran inlösas, och att, till desse låne-operationers utförande, ett Creditiv på Banken af 500,000 R:dr skulle Riksgälds-Contoret anvisas.

Beträffande de inom Ridderskapet och Adeln vid beräkningarne gjorda anmärkningar, så får, i afseende på första punkten, Utskottet upplysa, att i Förslaget N:o 193 blifvit, till liqviderande af Riksgälds-Contorets calculerade skuld vid 1834 års slut af 2 millioner Riksdaler för upptagne lån af Allmänheten, beräknade till ränta och amortissement 200,000 R:dr årligen, eller enahanda anslag, som uti det återremitterade Betänkandet N:o 204 finnes upptaget för liqviderandet af ofvanberörde skuld af 2 millioner Riksdaler, och att Förslaget N:o 193 nu mera är af 3:ne Riks-Stånd godkändt.

Rörande andra punkten, så får Utskottet fästa Rikets Ständers uppmärksamhet derå, att nu ifrågavarande Betänkande eller Förslag N:o 204 afgafs vid samma tid, eller i första dagarne af Augusti månad nästlidet år,

som

som Banco-Utskottets Berättelse N:o 21, deri den emellan 1832 års Revisorer och Banco-Styrelsen uppkomna tvistiga frågan om rätta grunden för beräknandet af den andel i Bankens ränte-vinst, för åren 1829 och 1830, som borde Riksgälds-Contoret tillkomma, blifvit Rikets Ständers pröfning och afgörande underställd; och vid hvilket förhållande det varit origtigt att ibland Riksgälds-Contorets tillgångar upptaga och beräkna en inkomst, som ännu var tvist underkastad, och på Rikets Ständers pröfning och afgörande beroende.

Vidkommande slutligen 3:dje punkten, rörande de till aflöningar, pensioner och öfrige förvaltnings-kostnader upptagne 60,000 R:dr, så äro häri äfven inberäknade utgifter för nödige reparationer, så väl å Contorets nuvarande hus, som å förra huset, hvilket af Rikets Ständer begagnas; och får i öfrigt erinras, att desse 60,000 R:dr endast äro en förslags-summa, så att, om någon behållning häraf skulle uppkomma, blir detta en besparing, som icke får efter godtfinnande af Styrelsen disponeras, utan måste densamma, lika med andra Contorets tillgångar, ordentligen redovisas.

Beträffande Riksdags-Fullmägtigen *Anders Danielssons* Upplåningsförslag, så får Utskottet härvid upplysa, att, vid innevarande Riksdag, ett dylikt förslag förut blifvit af Herr Prosten *Åstrand* framställdt, blott med den skillnad, att i nämnde Förslag icke varit fråga om något Creditiv på Banken; men hvilket förslag, genom bifall till Utskottets deröfver afgifna Utlåtande N:o 193, blifvit af 3:ne Riks-Stånd ogilladt. Och hvad serskildt angår det af *Anders Danielsson* föreslagna Creditivet på Banken; så får Utskottet härvid erinra, att detta förslag står i strid med de af Rikets Ständer fastställda hufvudgrunder för realisationen och Bankens penningerörelse.

Utskottet, som alltså anser sig icke böra, i något hänseende, frånträda det återremitterade Betänkandet, har likväl, i aneeende till de, sedan Augusti månad nästl. år, då nämnde Betänkande afgafs, inträffade nya och förändrade förhållanden, låtit upprätta ett förnyadt eller fortsatt förslag öfver Riksgälds-Contorets behof, hvilket Rikets Ständers beprösvande nu underställes; hvarvid, till upplysning, Utskottet ansett sig böra anmärka, att, å ena sidan, Contorets uti N:o 204 beräknade inkomster väl blifvit under tiden tillökade med den influtne tvistiga andelen i Banco-ränte-vinsten för åren 1829 och 1830, R:dr 100,303: 5. 2.; men deremot på andra sidan minskade med de på lilla Creditivet lyftade 100,000 R:dr, hvilka icke va-

rit ibland utgifterna upptagna, så att skillnaden, hvarmed tillgångarne blifvit ökade, utgör endast det obetydliga beloppet af R:dr 303: 5. 2. Banco.

Uti Betänkandet N:o 204 voro utgifterne för fem år, efter afdrag af Riksgälds-Contorets inkomster, upptagne till en sammanräknad summa af R:dr 3,612,154: 19. 5., deri inbegripna 200,000 R:dr årlig ränta och amortissement för en upplåning af 2 millioner R:dr; så att anslaget, under fem år, skulle komma att årligen utgöra . . . . 722,000: — —

Sedermera äro tillkomne och på Contoret anvisade följande, i nästlidne Augusti månad okände, och således uti förra förslaget icke beräknade utgifter, nemligen:

a) Enligt bifallne Utlåtandet N:o 294, Creditivet till bestridande af de kostnader, som genom farsoten Cholera föranledas . . . . . 500,000: — —

b) Enligt bifallne Utlåtandet N:o 407, lånet till Staden Wenersborg . 150,000: — —

c) Enligt bifallne Betänkandet N:o 347, till reserverade pensioner å Sjunde Hufvud-Titeln åt Militaire-Enkor och Barn 1,591: 13. 4.

d) Extra Stats-brist för år 1832, som af Stats-Contoret blifvit reqvirerad med 361,376: 29. 9.

Summa, nya tillkomne utgifter, R:dr 1,012,967: 43. 1.

Jemväl är till Rote- och Rusthållarne i Jemtland, enligt Stats- samt Allmänna Besvärs- och Oeconomie-Utskottens Betänkanden N:ris 29 och 45, på Riksgälds-Contoret anvisadt ett årligt anslag af 4,000 R:dr, att, under högst 3 år, från och med 1836 års början, utgå, i händelse Kongl. Maj:t i Nåder bifaller den af Rikets Ständer föreslagna nya rotering i Jemtland.

Dessutom äro på Contoret anvisade stora och lilla Creditiven, samt det nya Creditivet för spanmåls-undsättningar i missväxt-år, stort 400,000 R:dr.

Och som desse nya behof, åtminstone till en betydlig del, genom upplåning, måste fyllas, så anser Utskottet, att till Ränta och Amortissement härföre må beräknas och anslås årligen . . . . . 200,000: — —

Hvadan den summa, som för Riksgälds-Contorets enskilda behof, under 5 år, årligen erfordras, utgör . . R:dr 922,000: — —

Transport 922,000: — —

Transport 922,000: — —

Uti förra Betänkandet, eller Förslaget N:o 204, voro Extra Stats-Anslagen icke upptagne till högre belopp än . . . . . R:dr 520,000: — —
men hvilka sedermera blifvit ökade med 280,000: — —
och således uppgå till . . . R:dr 800,000: — —

Derjemte, och då det åligger Riksgälds-Contoret att utbetala den summa, af omkring 1,600 R:d årligen, som, vid förra Riksdagen, anslogs till Rotehållarne vid Vesterbottens Regemente, men hvilken ännu är outtagen, och som intill nästa Riksdag fortfarande kommer att utgå, så utföres här detta belopp, för tio (10) år, med . . . . . 16,000: — —

R:dr 816,000: — —

hvilka, fördelade på fem år, erfordra ett årligt anslag af R:d 163,200: — —

Hvadan till fyllande af Riksgälds-Contorets behof, erfordras en årlig summa af . . . . . R:dr 1,085,200: — —

Men då Utskottet anser, att denna summa bör beräknas så, att tillgång till någon oförmodad mindre utgift icke kommer att saknas, samt derjemte, att densamma i rundt tal bestämmes, så

tillstyrker Utskottet, att Rikets Ständer, i och för Riksgälds-Contorets behof intill nästa Riksdag, anvisa och anslå en årlig summa af En Million Etthundra-Tusen (1,100,000) R:dr banco.

Beträffande sättet för upplåningen af hvad som erfordras till fyllande af Riksgälds-Contorets behof, så har Utskottet, efter Riksgälds-Contorets Fullmägtiges hörande, och med anledning af deras Utlåtande, skolat

tillstyrka, att det må öfverlemnas åt Fullmägtige, att, efter sig företeende omständigheter, emot Obligationer i Svenskt mynt, upptaga större eller mindre lån på längre eller kortare tid, med vilkor, att Obligationerne ej ställas på längre förfallo-tid, än femton (15) år från deras utfärdande, och att räntan ej bestämmes högre, än fem (5) procent.

Stockholm den 25 Februarii 1835.

Reservationer:

af Prosten *Åstrand*: "Sedan Stats-Verkets inkomster blifvit af Rikets Ständer så högt beräknade, att inga öfverskott derå äro att förvänta, utan tvärtom med visshet kan förutses, att betydliga brister skola uppkomma, dels derföre att åtskillige Förslags-anslag på Hufvudtitlarna äro alltför lågt upptagna (exempelvis må nämnas Anslaget till fångars skjuts och underhåll, som troligen uppgår till minst 125,000 R:dr årligen utöfver hvad detsamma nu är uppfördt till), dels derföre att intet Anslag för spanmål under penningelönerna är för de år, då Riksmarkegången öfverstiger 6 R:dr, å Stat uppfördt (för innevarande år uppgår denna utgift till circa 30,000 R:dr), samt slutligen emedan contante medel behöfvas för näst blifvande Riksdagskostnader; så anser jag mig böra tillstyrka, att Rikets Ständer, i enlighet med 66 §. Regerings-Formen, må, för tryggande af Riksgälds-Contorets credit, till 1,200,000 R:dr föröka det af Utskottet för Riksgälds-Contorets behof tillstyrkta årliga Anslag af 1,100,000 R:dr, på det Riksgälds-Contoret icke vid nästa Rikets Ständers sammanträde må befinnas i allt för svår belägenhet.

Då den latitud, i afseende på sättet för lånerörelsens bedrifvande inom Riksgälds-Contoret, hvilken, enligt Utskottets förslag, skall Fullmägtige i Riksgälds-Contoret medgifvas, möjligen kunde tydas ända derhän, att Fullmägtige vore bemyndigade att upptaga lån med capital-rabatt, men sådant strider emot Rikets Ständers beslut, alldenstund Rikets Ständer, genom bifall till Stats-Utskottets Betänkande N:o 317, afslagit Friherre *Palmstjernas* förslag om ett så kalladt Fond-Systems införande, för liqvid af Riksgälds-Contorets skuld; så anser jag, att föreskriften om sättet och vilkoren för lånerörelsens bedrifvande inom Riksgälds-Contoret bör förtydligas med det tillägg: *att inga lån må upptagas till lägre capitalbelopp än de summor, hvarå motsvarande Obligationer lyda.*"

Häruti har Prosten *Stenhammar* i allo sig förenat;

af Friherre *Tersmeden*, som förklarat sig instämma uti 1:sta punkten af ofvan upptagne reservation;

af Doctor *Hasselroth* samt Herrar *Ekerman*, *Norman*, *Petré* och *Winblad*, hvilka instämt uti Prosten *Åstrands* reservation, i hvad densamma innefattade: "att inga lån må upptagas till lägre capital-belopp, än de summor, hvarå motsvarande Obligationer lyda;"

samt

samt af Herr *Oxehufvud, G. A.*, som auförd: "Uti det Höglofliga Stats-Utskottet vågade jag föreslå, att Fullmägtige i Riksgälds-Contoret måtte befullmägtigas förse sig med ett Creditiv af 300,000 R:dr Hamb. Banco, för att efter omständigheterne begagnas; åliggandes det Fullmägtige i Riksgälds-Contoret att tillse det icke Staten med några räntor derföre kommer att belastas förr än Creditivet lyftes eller Vexlar å Creditivet utfärdades, äfvensom att räntan då ej får öfverstiga 5 procent; — detta förslag har utaf Utskottet blifvit ogilladt, hvarföre jag nu begagnar min reservations-rätt, att detta mitt förslag vördsammast underställa Rikets Högl. Ständers pröfning.

N:o 418.

Ankom till Exp.-Utsk. den 26 Febr.

Memorial, i anledning af Fullmägtiges i Riksgälds-Contoret skrifvelse, angående gratificationer åt de Tjenstemän derstädes, hvilka serskildt fått sig uppdragen befattningen med utbetalningen af och redovisningen för utgifterne i och för innevarande Riksdag.

(RGS. A.)

Uti skrifvelse af den 22 nästl. Januarii, hafva Fullmägtige i Riksgälds-Contoret anmält, att Kamereraren uti nämnde Contors Boksluts-Contor, som fått sig uppdraget att bestrida utgifterne för innevarande Riksdag och för dem redovisa, med största ordning och noggrannhet detta uppdrag fullgjort. Och enär ifrågavarande ansvarsfulla befattning medfört mycken uppoffring af tid och möda för en Tjensteman, som dessutom har trägna och magtpåliggande göromål inom Contoret, och hvilken icke kunnat med billighet honom, såsom en tjenstepligt, åläggas; hafva Fullmägtige ansett sig böra anmäla denne Tjensteman till erhållande af någon gratification, så väl för dess redan hafde befattning, som för det han, ej mindre under den återstående tiden af Riksdagen än efter dess slut, fullgör meranämnde uppdrag, och hvilken gratification skulle komma att utgå utaf anslaget till kostnader för innevarande Riksdag; varandes en sådan gratification af Fullmägtige föreslagen till minst enahanda belopp, som, vid sistl. 1828—1830 årens Riksdag, tilldelades dåvarande Redogöraren för dessa

kostnader, eller 400 R:dr Banco, att utbetalas under förbehåll, att uppdraget varder till alla delar behörigen fullgjordt.

I sammanhang härmed, och då Föreståndaren för Revisions-Contoret denna, likasom förra Riksdagen, granskat alla till Riksdags-utgifterne hörande Räkningar o. s. v., hafva Fullmägtige föreslagit denne Tjensteman till åtnjutande af enahanda gratification härföre, som, vid sistlidne Riksdag, honom beviljades, eller 200 R:dr Banco, med lika förbehåll, som, i afseende på gratificationen till Kamereraren i Boksluts-Contoret är föreslaget, eller behörigt afslutande af allt hvad som har gemenskap med nämnde granskning.

Utaf Stats-Utskottets vid sistlidne Riksdag af Rikets Ständer bifallne Betänkande N:o 424 inhemtas, att, för enahanda befattningar, som nu äro i fråga, blifvit beviljad en sammanräknad summa af 675 R:dr Banco.

Vid öfvervägande häraf

finner Utskottet skäligt på så sätt tillstyrka bifall till Fullmägtiges gjorda hemställan, att, utaf de till utgifter för innevarande Riksdag anslagne medel, Kamereraren i Boksluts-Contoret erhåller en gratification af 266 R:dr 32 sk. och Föreståndaren för Revisions-Contoret likaledes 133 R:dr 16 sk. allt Banco; dock under de af Fullmägtige föreslagne vilkor och förbehåll.

Stockholm den 25 Febr. 1835.

Reservation

af Herr *von Troil, E.*, "Emot föregående af Utskottet beslutade Betänkande får jag anmäla min reservation. — Jag anser, att någon serskild ersättning till Riksgälds-Contorets Tjenstemän för deras besvär med utbetalning och redovisning af penningar ej bör komma i fråga, emedan det är just för sådane ändamål som de innehafva sina tjenster. — Om likväl någon gratification bör tillstyrkas, anser jag det vara alltför småagtigt att vilja afpruta några hundrade Riksdaler på den ej synnerligen betydliga summa Herrar Fullmägtige föreslagit."

Uti senare delen af denna reservation hafva Friherre *Tersmeden* och Herrar *Oxehufvud, G. A., Peijron, G.* samt *Petré, Th.*, sig förenat;

och af Herr *af Billbergh, J. P.*, som anfört: "Jag anser, det Utskottet, genom dess nu fattade beslut, visat en ganska ringa gärd af uppmärksamhet för Fullmägtige i Riksgälds-Contoret; och hade derför önskat, att någon nedsättning uti det belopp, som af dem blifvit föreslaget, icke skett.

STOCKHOLM, 1835; hos J. A. Wallén.

N:o 419.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 2 Mars.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om de vilkor, hvarpå Fullmägtige i Riksgälds-Contoret ega att upptaga lån. **(R. A.)**

Hos *Ridderskapet och Adeln* har Herr *Stråle, Nils Wilh.*, väckt en till Stats-Utskottets handläggning remitterad motion af hufvudsakligt innehåll:

att sedan Riksgälds-Contoret, för betäckande af dess förfallande skulder, numera synes icke ega annan utväg, än att upptaga nya lån till de äldres betalande, samt skulden således torde böra anses såsom en stående skuld, så borde man, för undvikande af de bekymmer och ofta förluster, hvilka åtfölja omsättningar, vara betänkt på att erhålla ett stående lån;

att, till vinnande häraf, försök måtte göras att få upptaga lån emot obligationer, deruti Riksgälds-Contoret förbehåller sig 6 månaders uppsägningstid, men icke medgifver obligations-innehafvaren någon uppsägningsrätt;

att under dessa vilkor Riksgälds-Contoret må erbjuda 6 proc. ränta, och icke i första rummet 5 procent, emedan genom nödvändigheten af räntans höjning crediten komme att lida; samt

att, i händelse tilloppet af långifvare à 6 proc. blefve ganska stort, eller att obligationerne såldes med uppgäld, Riksgälds-Contoret kunde upptaga nya lån à 5½ eller 5 procent, och dermed betala de äldre;

och har Herr *Stråle* af dessa nu uppgifna anledningar föreslagit:

att Fullmägtige i Riksgälds-Contoret må autoriseras att, jemte det Fullmägtige tillkännagifva sig vilja emottaga penningar emot 5 procent å obligationer, ställde på viss betalningstid, Fullmägtige jemväl erbjuda långifvaren 6 procents ränta å obligationer, ställde att betalas 6 månader efter af Riksgälds-Contoret verkställd uppsägning.

Utskottet, som redan uti dess under N:o 417 afgifne Betänkande till Rikets Ständers beprövande öfverlemnat ett förslag, rörande sättet för upplåningen af hvad som erfordras till fyllande af Riksgälds-Contorets behof, samt derjemte hyser den öfvertygelse, att, om Fullmägtige i Riksgälds-Contoret begagna sig af de utvägar, hvilka uti berörde förslag äro dem medgifne, någon svårighet icke lärer möta för det behöfliga lånebeloppets erhållande emot en lägre ränta, än den af Motionairen föreslagna, har af dessa skäl trott sig böra hos Rikets Ständer tillstyrka,

att Herr *Stråles* ifrågavarande motion må lemnas utan afseende.

Stockholm den 28 Februarii 1835.

N:o 420.

Ankom till Exp.-Utsk. den 2 Mars.

Memorial, i anledning af Fullmägtiges i Riksgälds-Contoret hemställan om en årlig nådegåfva till förre t. f. Öfver-Commissarien P. J. Åhman. (R. A.)

Uti en till Stats-Utskottet aflåten skrifvelse hafva Fullmägtige i Riksgälds-Contoret anfört, att sedan Commissariatet anmält, det förre t. f. Öfver-Commissarien vid f. d. General-Assistance-Contoret Pehr Isaac Åhman, som på Riksgälds-Contorets Expectance-Stat, såsom Auctions-Förvaltare, varit uppförd till 800 R:drs lön, blifvit, genom Kongl. Maj:ts Nådiga Utslag den 3 September nästlidet år, dömd till den uti 42 och 45 §§. af 1830 års Concurs-Lag för vårdslös gäldenär stadgade ansvarspåföljd, så, enär bland annat Åhman blifvit förklarad oberättigad att i allmän tjenst och förrättning användas, hafva Fullmägtige, med tillämpning af Rikets Ständers, i afseende på löntagande Expectanter å Riksgälds-Contorets Stat, gifne föreskrifter, förklarat Åhman förlustig dess förutnämnde på Riksgälds-Contorets Expectance-Stat innehafde lön, hvilken alltså komme att indragas och för Contoret besparas; dock hafva Fullmägtige tillika, med anledning af en utaf Åhman ingifven, och i sammanhang med Commissariatets memorial föredragen skrift, deruti anhålles, att, derest han vid Expectance-lönens tillgodonjutande icke skulle komma att bibehållas, Fullmägtige ville hos Rikets Ständer för honom utverka en oafkortad pension af halfva Expectance-lönen, eller åtminstone så stor del deraf, som motsvarar det af Kongl. Svea Hof-Rätt, genom Utslag den 5 November 1834, Åhman tillerkände underhåll, 300 R:dr årligen — ansett sig, i betraktande deraf, att Åhman, som är 64 år gammal och varit 44 år i Riksgälds-Contorets och Assistance-Contorets tjenst, samt, efter hvad upplysas kunnat, i tjensten oförvitligen sig förhållit, böra till Utskottets beprövande hemställa, huruvida Åhman må till sitt lifs uppehälle förunnas tills vidare en årlig nådegåfva af 300 R:dr Banco.

Efter behörigt öfvervägande häraf, har Utskottet, på de af Fullmägtige i Riksgälds-Contoret här ofvan angifne skäl, skolat hos Rikets Ständer tillstyrka:

att till förre t. f. Öfver-Commissarien Pehr Isaac Åhman må, tills vidare, från Riksgälds-Contoret utbetalas en årlig nådegåfva af 300 R:dr Banco.

Stockholm den 28 Febr. 1835.

STOCKHOLM, Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1835.

N:o 421.

Ankom till Exp.-Utsk. den 6 Mars.

Utlåtande, i anledning af Herr C. C. Hallings motion, rörande en förbättrad inredning af Riksgälds-Contorets förra hus, som begagnas af ofrälse Riks-Stånden samt Rikets Ständers Utskott, äfvensom en uti Bonde-Ståndet väckt motion i afseende på förändring uti Ståndets Sessions-rum.

(RGS. A.)

Uti ett från Borgare-Ståndet till Stats-Utskottet remitteradt Memorial, har Herr *Halling*, som ansett den verkställda inredningen uti ofvannämnde hus såsom misslyckad och icke ändamålsenlig, till bevis härpå hufvudsakligen åberopat: att Borgarare-Ståndet vid Riksdagens början måst söka sig annan local, enär den Ståndet till Sessions-rum anvisade befanns vara allt för inskränkt och i flere andra afseenden otjenlig; att Preste-Ståndet föranstaltat om en bättre inredning af dess Sessions-rum, så att det dertill kunde begagnas; och att nästan alla Utskotten kommit i förlägenhet för utrymme och till och med på tillgång af erforderlige meubler af stolar och bord.

Med hemtad anledning härifrån föreslår alltså Motionairen, att Stats-Utskottet måtte anmodas, att, efter inhemtande af uppgifter och upplysningar af utsedde Deputerade af hvarje af de 3:ne ofrälse Stånden och från alla Utskott och deras Afdelningar, låta upprätta ordentligt förslag till en förbättrad inredning af ifrågavarande Hus, så att det, om möjligt är, må kunna, vid blifvande Riksdagar, till de dermed afsedde ändamål användas; hvarefter beslut om verkställigheten torde böra vidtagas. Men skulle likväl, efter noggrann pröfning häraf, det emot förmodan befinnas omöjligt att bereda tjenliga och tillräckliga rum för alla ändamål, torde det vara bättre och lättare att anskaffa local i annat hus för något af de mindre talrika Utskotten, än, såsom nu, låta nästan alla dem besväras genom en i högsta grad olämplig inpackning, under det ändock ett helt Riks-Stånd tills vidare frånträdt alla de för detsamma utsedde lägenheter.

I anledning häraf, och sedan Deputerade af Afdelningen för Riksgälds-Verket, ej allenast besett alla uti huset varande rum, utan ock samtlige Ordförande för de Rikets Ständers Utskott, hvilka å ifrågavarande local fått sig rum anvisade, blifvit anmodade att aflemna uppgifter på de bristfälligheter, i anseende till utrymme m. m., som ansetts böra afhjelpas; så hafva Deputerade, beräffande först Borgare-Ståndets Sessions- och Cancellie-rum, efter öfverläggning och i samråd med Motionairen Herr *Halling*, ansett, att en passande och tillräckligt rymlig local härtill skulle kunna erhållas, på det sätt, att de rum 2:ne trappor upp, hvilka nu begagnas af Stats-Utskottet, utbytas emot den åt Borgare-Ståndet förut anvisade men icke begagnade local.

Emot verkställigheten af ett sådant förslag kan, i anseende till husets construction, något hinder ej möta, enär, genom sidomurars borttagande i våningen 2:ne trappor upp, någon skada ej kan komma att huset tillfogas, äfvensom det låter sig göra, att i nämnde våning få högre rum; enär öfra trossbottnen han upphöjas nära 2 alnar utan att rubba yttre murarne eller yttre taket, emedan yttre muren befinnes till denna höjd i vinden uppdragen öfver brandbottnen.

Till åstadkommande af en sådan förändring som den nu ifrågavarande, måste murar borttagas i Stats-Utskottets nuvarande rum, nemligen skiljeväggen till venster allt ifrån det ställe, der en stor skorstenspipa uppgår och intill vestra gafveln, likasom tvärväggen, som skiljer stora rummet ifrån det lilla åt samma gafvel, hvarjemte den vid denna tvärvägg uppdragne stora skorsten borttages och de deruti anlagde pipor från nedra eldstäderne dragas till en skorsten, som uppföres genom lilla förstugan åt vestra flygeln.

Efter det nyssberörde förslag kommit i fråga och den tillhörande ritning blifvit Borgare-Ståndet till granskning och godkännande meddelad, så har bemälde Riks-Stånd, uti till Stats-Utskottet aflåtet Protocolls-Utdrag af den 1 December sistlidet år, vid handen gifvit, det Ståndet för sin del funnit skäligt, att samma ritning godkänna.

Till vinnande af närmare och tillförlitlig visshet, huruvida dessa, tillika med öfrige af Deputerade föreslagne förändringar, skulle kunna, utan några för huset menliga påföljder, verkställas, anmodade Utskottet Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, att häröfver inhemta någon för insigt och skicklighet känd Byggmästares yttrande, samt, i händelse något hinder i nämnde hänseende icke skulle möta för verkställigheten, då tillika bifoga

förslag öfver den erforderliga kostnaden; hvarefter Fullmägtige till Utskottet inlemnat Hof-Architecten, Professoren Nyströms i ämnet afgifne yttrande, hvilket tillika innefattar förslag öfver den erforderlige kostnaden, uppgående till en sammanräknad summa af 8,310 R:dr Banco; häruti likväl icke inberäknad dels kostnaden för en tilläfventyrs nödvändig ny bänk-inredning i Sessions-salarne, och dels, i anseende till rummens betydligen ökade höjd, för nya, större fönster på framsidan, om sådant anses nödvändigt; hvilka serskilda kostnader äro beräknade till 750 R:dr Banco.

Och som bemälde Professor bestämdt förklarat, att husets närvarande beskaffenhet icke lägger något hinder i vägen för verkställigheten så väl af de ifrågavarande, som af öfrige här nedan af Deputerade föreslagne förändringar, så, och enär det synes vara Borgare-Ståndets ensak, att, i ett ämne af denna beskaffenhet, bestämma hvad Ståndet önskar, i afseende på dess Samlings- och Cancellie-rum, samt Ståndet, efter erhållen del af Professor Nyströms ofvanberörde Utlåtande, genom Protocolls-Utdrag af den 23 sistl. Februarii, ytterligare godkänt förut omförmälde ritning till Borgare-Ståndets Samlings- och Cancellie-rum, och hvilken ritning är att bese uti Stats-Utskottets Pleni-rum, alltså har Utskottet skolat

tillstyrka det här ofvan omförmälda utbytet af Stats-Utskottets nuvarande local, emot den, som varit Borgare-Ståndet anvisad, men icke blifvit af Ståndet begagnad; äfvensom att de förändringar med förstnämnde local, som å den af Borgare-Ståndet godkände ritningen finnas utmärkte, vidtagas och genom Fullmägtiges i Riksgälds-Contorets försorg verkställas.

Under behandlingen af frågan om utseende af tjenlig local för Borgare-Ståndets Samlings- och Cancellie-rum, ankom till Utskottet ett Utdrag af Protocollet, hållet uti Bonde-Ståndet den 15 November sistlidet år, hvari finnes intaget ett af Riksdags-Fullmägtigen *Johan Andersson* från Upsala Län afgifvet Memorial, deri anföres, hurusom det visserligen ej lärer kunna undfalla någon bland Ståndets Ledamöter, att Ståndet, ännu mindre än Borgare-Ståndet, kan finna sig belåtet med det af Bonde-Ståndet begagnade Pleni-rum, NB. i det skick hvari samma rum nu befinnes. — Rummet är alldeles för lågt. En stor del af bredden på rummet måste lemnas obegagnad i och för sjelfva Ståndet, i anseende till den på ena långsidan inrättade plats för åhörarne, hvilket medför den olägenhet för Ståndet, att åhörarne, för att komma till denna plats, måste gå genom samma dörr som Ståndets Ledamöter, samt äfven genom någon del af sjelfva Sessions-rummet.

Denna olägenhet anser Motionairen kunna undanröjas, om taket höjes och läktare för åhörarne inrättas vid nedra ändan af Pleni-rummet, med serskild ingång från Tamburen. I öfrigt äro bänkarne för Ståndets Ledamöter illa inrättade och placerade, och saknas äfven hyllor framför hvarje bänk, på hvilka Ledamöterne kunna upplägga medhafvande Betänkanden, jemte andra nödvändiga handlingar.

På grund häraf föreslår Motionairen, att Stats-Utskottet måtte få sig uppdraget, att, i sammanhang med fattandet af beslut, i anledning af Borgare-Ståndets framställning, jemväl förordna om ändring och förbättring af Bonde-Ståndets Pleni-rum i alla de af Motionairen anmärkte delar, jemte hvad Ståndets öfrige Ledamöter kunna finna erforderligt och vid verkställigheten visas ledande till nytta och beqvämlighet.

Och torde den person, som får verkställighets-åtgärden sig uppdragen, tillika varda ålagd, att rådföra sig med Bonde-Ståndets Fullmägtige i Banken och Riksgälds-Contoret i de delar, uti hvilka, under verkställigheten, anledning kan visa sig till andra nu icke uppräknade ändringar samt förbättringar, och hvilka ofelbart komma att ega rum, i afseende på placeringen af bänkarne; och hade, efter hvad Protocolls-Utdraget innehåller, Bonde-Ståndet hörts allmänneligen instämma uti *Johan Anderssons* ifrågavarande motion.

Det är förut anmärkt, att något hinder icke möter för takets höjning uti de rum, som nu begagnas af Stats-Utskottet; och då den local, som af Bonde-Ståndet disponeras, är belägen i samma våning, så gäller härvid, i afseende på takets höjning i Bonde-Ståndets rum, hvad nyss anmärkt är; och får Utskottet alltså

tillstyrka bifall å den af *Johan Andersson* föreslagna förändring med taket i Bonde-Ståndets rum. Och har Utskottet till upplysning skolat anmärka, att kostnaden härföre är inbegripen uti den här ofvan uppgifna summan af 8,310 R:dr Banco.

Beträffande åter inredningen uti Borgare- och Bonde-Ståndens rum, så har Utskottet funnit lämpligt

till-

tillstyrka, att Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, i samråd med Borgare- och Bonde-Ståndens Cancellie-Directioner, nödige verkställighets-åtgärder, i afseende härå, vidtaga.

Enligt hvad ofvannämndt är, hafva från Ordförandene uti nedannämnde 3:ne Utskott de begärde uppgifterne blifvit aflemnade, nemligen:

1:o Lag-Utskottet.

I afseende på rummen, som af detta Utskott begagnas, så är anmärkt, att Utskottets Pleni-rum är mindre rymligt, så att samtlige Ledamöterne icke annorlunda kunna få plats vid bordet, än att några måste sitta dels i drag emellan dörren och ett fönster, dels midt för hörnen af bordet.

Utskottet får, i anledning häraf,

föreslå och tillstyrka den förändring, att yttre dörren åt förstugan igensättes; hvaremot ingången blifver från Justitiæ-Ombudsmannens yttersta rum, derifrån en dörr öppnas till salen, som då blir mer än tillräckligt Sessions-rum.

2:o Bevillnings-Utskottet.

Bland de Utskottet anvisade rum, befinnes ett å nedra botten vid medlersta portgången, som, i anseende till dess fuktiga beskaffenhet, icke kunnat af Utskottet begagnas. Den brist på utrymme för en af Utskottets Afdelningar, som härigenom inträffat, har blifvit ersatt på det sätt, att Utskottets ena Afdelning fått sig upplåten en del af den local, som varit ämnad till samlingsrum för Borgare-Ståndet.

För afhjelpande af den sålunda anmärkta brist på rum, har Utskottet skolat

tillstyrka, att, till begagnande af Bevillnings-Utskottet, må anvisas 2:ne rum på nedra bottnen vid medlersta förstugan.

3:o Expeditions-Utskottet,

som redan begagnar 8 rum, har begärt ytterligare 2:ne rum, i anledning hvaraf Utskottet

tillstyrker, att 2:ne nu ledige, på nedra bottnen i östra flygeln belägna rum måtte till begagnande af detta Utskott upplåtas.

Från allmänna Besvärs- och Oeconomie-Utskottets Orförande har någon uppgift väl icke inkommit, men som, vid det tillfälle då alla rummen i huset besågos, Deputerade erfarit, att en Afdelning af nämnde Utskott under Riksdagen måst begagna Borgare-Ståndets Cancellie-rum, så har, uppå Deputerades härom gjorda anmälan, till afhjelpande af den brist på utrymme, som för ifrågavarande Utskott sålunda förefunnits, Utskottet skolat

tillstyrka, att 2:ne rum på nedra bottnen i östra flygeln må till begagnande af Allmänna Besvärs- och Oeconomie-Utskottet upplåtas.

Om Rikets Ständer bifalla hvad Utskottet nu föreslagit, torde Fullmägtige i Rikgälds-Contoret få sig uppdraget att, under loppet af innevarande år, gå i författning om verkställigheten, då kostnaderne komma att bestridas utaf Riksgälds-Contoret.

Stockholm den 6 Mars 1835.

STOCKHOLM, 1835, hos J. A. Wallbén.

N:o 422.

Ankom till Exp.-Utsk. den 18 Mars.

Utlåtande, i anledning af väckt fråga om förändring i methoden för Riks-Bokslutet samt de förvaltande Verkens Redogörelser. (I. A.)

Under åberopande af Rikets Ständers vid senast förflutne Riksdagar hos Kongl. Maj:t framställde underdåniga önskan, att ett förbättradt redogörelse- och bokslutssätt måtte införas uti alla förvaltande Verken, synnerligast vid Förvaltningens af Sjöärendena och Kongl. Krigs-Collegii Departement, samt med anförande, huruledes, sedan Kongl. Stats-Contoret, i denna fråga hördt, äfven insett nödvändigheten deraf, Kongl. Maj:t, under den 5 Mars 1831, i Nåder anbefallt Kongl. Stats-Contoret, att i detta vigtiga ändamål uppgöra förslag och formulairer, har Herr *Peyron, Gust. Abr.*, uti en till Ridderskapet och Adeln ingifven motion, som till Stats-Utskottet blifvit remitterad, föreslagit, att då Kongl. Stats-Contoret, med dess nuvarande personal, hittills icke kunnat, och näppeligen på längre tid icke torde kunna åstadkomma denna af nationen önskade och af behofvet påfordrade reform, serdeles då den vid detta Riksmöte föreslagna förökade personal för detta Verk blifvit afslagen, Rikets Ständer hos Kongl. Maj:t måtte göra underdånig anhållan, det Kongl Maj:t täcktes Nådigst vidtaga serskild åtgärd i detta magtpåliggande afseende.

I sammanhang med detta förslag har Utskottet förehaft ett af Herr *Santesson, B. H.*, till Borgare-Ståndet ingifvet och till Utskottets handläggning öfverlemnadt Memorial, hvaruti, med hufvudsakligt anförande af det obehagliga hinder för en snabb och pålitlig granskning af så väl Kongl. Stats-Contorets som samtlige förvaltande Verkens redogörelser, hvilket uppkommit deraf, att Bok- och Räkenskapsföringen vid alla desse Verk ej sker efter en för alla lika enkel, säker och lättuppfattlig method, Motionairen, i betraktande tillika af den allmänna nytta, som, genom antagande af en förenklad, redig och för alla Statens Verk i det närmaste likformig bokföring skulle uppkomma, hemställt, att Stats-Utskottet måtte anmodas, att ännu vid denna Riksdag, så vidt tiden det möjligen medgifver, föreslå och uppgifva det sätt, på hvilket ifrågavarande förändring med ordning må kunna tillvägabringas. Och har, till närmare utveckling af sin åsigt, Motionai-

ren föreslagit, att alla Statens serskilda Verks redogörelser må blifva inrättade i möjligaste måtto efter en form, som medför enkelhet och säkerhet; att för detta ändamål må införas användandet af hvad man kallar "löpande "Hufvudbok, med journal månad efter månad, som alltid bör vara uppe på närmaste tid;" att alla förvaltande Verks Hufvudböcker, så vidt sig göra låter, afslutas vid lika tid; att, hvad det nu använda sätt för Rikshufvudboken beträffar, Utskottet äfven ville yttra sig, huruvida dess nuvarande skick fullt motsvarar ändamålet, eller om icke, genom den dubbla syftningen, att innefatta både redovisning och statistik, Hufvudboken nu möjligtvis är för mycket compliquerad, och dymedelst, i stället för att vidsträckt och å dubbelt sätt gagna, snarare finnes af mindre effect i båda hänseendena; att, derest så befinnes, Utskottet äfven ville afgifva förslag till den förändring, som med Rikshufvudboken i detta afseende borde vidtagas, hvarvid i främsta rummet borde tillses, att den komme att svara för sitt egentliga ändamål, att utgöra "Redovisnings-hufvudbok;" samt slutligen att, om ej alla förenämnde förslag kunde tillvägabringas, partiel reglering måtte vidtagas, och således redovisningssättet för en del af de förvaltande Verken vinna förbättring.

Stats-Utskottet får, uti ifrågavarande hänseende, tillkännagifva, att ej allenast Rikets Ständer vid senaste Riksdag, utan äfven Rikets Ständers Revisorer, under flere deras förrättningar, funnit, att åtskillige förvaltande Verks hufvudböcker och redogörelser, i mer eller mindre mon, saknade den fullständighet och de upplysande egenskaper, som af vårt i allmänhet numera, uti flere delar förbättrade bokföringssystem billigen kunde förväntas, och att desse redogörelser jemväl till deras uppställning innefattade en mångfald af olika, stundom ganska invecklade och otydliga methoder; i anledning hvaraf Rikets Ständer vid berörde Riksdag hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmälde deras önskan, att, för nämnde räkenskaper, tjenligt formulair, innefattande fullständighet, enkelhet, säker control, så liten vidlöftighet som möjligt, samt lättfattlighet, måtte upprättas i öfverensstämmelse med de för Riksbokslutsarbetet gällande grunder; och täcktes Kongl. Maj:t derefter, genom Nådigt Bref af den 5 Mars 1831, uppdraga åt Dess och Rikets Stats-Contor, att de sålunda nödiga ansedde formulairen upprätta samt Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning underställa.

Enligt Stats-Utskottet meddelad upplysning, hafva orsakerna, hvarföre någon åtgärd ännu icke vidtagits för berörde formulairers upprättande varit, dels att det af Rikets Ständer, jemväl vid senast förflutne Riksdag fram-

ställda, och numera på Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning beroende förslag, att uppbörden af åtskillige förvaltande Verks inkomster af Stats-Verket öfvertoges, emot erläggande till de förvaltande Verken af bestämda årsanslag, i flere delar egde sammanhang med förevarande fråga, dels ock att Kongl. Stats-Contoret, som i senare tider blifvit ålagdt en myckenhet tillökade göromål ocb befattningar, hvilka vid dess år 1824 verkställda reglering icke varit beräknade, hittills varit förhindradt, att i denna del sträcka sin verksamhet utöfver de detta Embetsverk tillhörande ordinarie åligganden.

Under granskningen af 1831 års räkenskaper för de förvaltande Verken, har Utskottet, för sin del, jemväl erfarit, att förenämnde af Rikets Ständer vid föregående Riksdag uppgifne förhållanden fortfarande förekomma, hvadan Utskottet hos sig stadgat den öfvertygelse, att den då yrkade förbättring i redogörelseformen är af behofvet högeligen påkallad; men som Utskottet befarar, att Kongl. Stats-Contoret för det närvarande icke är i tillfälle att egna sig åt detta serskilda arbete, hvilket, i Utskottets tanka, uti flere fall erfordrar att på stället taga närmare kännedom om beskaffenheten af bokföringssättet och de grunder, hvarpå det sig stödjer; och enär således en längre tid ännu kunde komma att förflyta innan Rikets Ständers åsyftan i denna del skulle vinnas, anser Utskottet sig fördenskull böra föreslå, att Rikets Ständer hos Kongl. Maj:t framställa den underd. önskan, att Kongl. Maj:t, med fästadt nådigt afseende på angelägenheten deraf, att tjenlige formulairer för åtskillige förvaltande Verks Hufvudböcker varda utan dröjsmål, och oberoende af frågan om de förvaltande Verkens förseende med contanta statsanslag, upprättade, täcktes i Nåder uppdraga åt en eller flere sakkunnige personer att dermed gå i författning; äfvensom att Kongl. Maj:t täcktes låta af statsmedlen förskjuta de till ändamålets vinnande erforderliga utgifter, för hvilka Rikets Ständer vid nästa Riksdag icke lära underlåta att anvisa ersättning.

Beträffande den af Herr *Santesson* föreslagna räkenskapsform, så enär den method, hvarefter Rikshufvudböckerna upprättas, blifvit, efter ämnets fullständiga utredning, af Rikets Ständer vid 1823 års Riksdag antagen och godkänd, äfvensom sedermera, vid påföljande gransknings-förrättningar är vordet vitsordadt, så väl att uti Riksbufvudböckerne *"på ett enkelt, lätt-"fattligt och upplysande sätt"* upptages och utredes förhållandet med Stats-, Riksgälds- och andra Verks medel, som ock att desse Hufvudböcker *"uti oafbrutet sammanhang funnits förda med utmärkt ordning och re-"dighet, samt synas fullkomligt uppfylla det dermed åsyftade ändamål;"*

och då derjemte i betraktande tages alla serskilda så väl af Stats-reglerin-garne som af Rikets Beskattnings-, Uppbörds- och Redovisnings-systemer beroende omständigheter, äfvensom deras oskiljaktiga sammanhang med formen för Riksbokslutets upprättande, anser Utskottet, som instämmer uti förenämnde af föregående Rikets Ständer och deras Revisorer fällde omdömen om Rikshufvudboken, någon annan åtgärd än den här förut föreslagna, så mycket mindre böra, för det närvarande, kunna föranledas af Herr *Santessons* motion, som Utskottet hyser den öfvertygelse, att förenkling i Riksbokslutet allenast kan vinnas genom en ändamålsenlig reglering af flere till omgångar, vidlöftighet och tidsutdrägt ledande, nu gällande uppbörds- och beskattningsförhållanden, såsom: mångfalden af uppbördstitlar och räntepersedlar, den sena markegångssättningen och deraf följande dröjsmål med Krono-uppbördens debitering, indrifning och redovisning, mängden af serskilda Verk och Inrättningar, som directe uppbära andelar af Krono-uppbörden m. fl. Hemställande dock Utskottet, det Rikets Ständer, i anledning af den utaf Herr *Santesson* nu uppgifna räkenskapsform, må i underdånighet framföra den önskan, att, i händelse samma method för ett eller annat fall finnes tillämplig, den äfven må tagas i öfvervägande vid formulairens uppgörande.

Stockholm den 18 Mars 1835.

Reservation

af Herr *J. Wærn:* "Emot Utskottets beslut att icke understödja Herr *Santessons* motion, i hvad den rörer inrättandet af Stats-Verkets räkenskaper i vanlig populair form, med löpande Hufvudbok m. m., får jag reservera mig. Jag anser, lika med Herr *Santesson*, att desse räkenskapers olika och invecklade former endast tjena till onödiga förluster i tid och arbete, samt föda misstroende och obehag hos grankningsskyldige Ständer och Revisorer. Så länge man nitälskar för bibehållandet af dylika, från allmänt erkänd räkenskaps-princip skiljaktige, onödigtvis betungande och beslöjande former, skall man förgäfves bemöda sig att qväfva misstroendet och afleda anmärkningsrättens tillämpning på ett småaktigt, för bägge Statsmagterna lika obehagligt och olämpligt sätt. Herr *Santessons* mängåriga erfarenhet uti så väl allmän som enskild förvaltnings- och räkenskapsväg, hans tid efter annan under Revisioners verkställande förnyade förslag i detta ämne, samt hans ojäfvade kännedom och duglighet i hvad dertill hörer, äro för

mig, ej mindre än min egen öfvertygelse, en borgen, att ingen våda eller oreda kan, genom antagandet af hans förslag, uppstå, utan tvertom, att ett sådant antagande ganska väsendtligt skulle bidraga till införande af ordning, reda, lättnad och förtroende i de allmänna ärendenas behandling."

Häruti har Herr *Falhem* instämt.

N:o 423.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 18 Mars.

Utlåtande öfver Herr Petrés inom Borgare-Ståndet väckta motion, i anledning af Ridd. och Adelns, Preste- samt Bonde-Ståndens fattade beslut, rörande Riksgälds-Contorets garantie för de lån, som Hypotheks-Föreningar komma att upptaga. (Rgs A.)

Från Borgare-Ståndet har till Stats-Utskottet blifvit remitterad en af Herr *Petré* väckt motion, deri anföres: "Sedan Stats-Utskottet, i anledning så väl af Kongl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse om upptagande, för omsättning af jordbrukets skuld, af ett Statslån, stort 2 millioner Riksdaler Silfver, som af Riksdagsmännen *Anders Danielssons* och *Johannes Svenssons* för samma ändamål, inom Bonde-Ståndet väckta motioner, uti afgifvet Betänkande afstyrkt Rikets Ständer, att antaga de från Kongl. Maj:t och Bonde-Ståndet i omförmälde måtto inkomne serskilda låneförslag, så hafva väl samtlige Riks-Stånden desse låneförslag förkastat, men Ridderskapet och Adeln samt Preste- och Bonde-Stånden icke dess mindre, med föranledande af Herr *af Billberghs* vid Betänkandet fogade Reservation, ansett sig oförhindrade att omedelbarligen besluta, det Riksgälds-Contoret må ingå borgen till ett belopp, motsvarande ofvannämnde silfvervärde, eller 8 millioner Riksdaler Courant, dock icke för de jordbrukets Hypotheks-Föreningar, som tilläfventyrs kunna bildas, utan för sådane, som äro organiserade. Ehuru det icke kan bestridas, att en för andras skulder tecknad garantie möjligen kan leda till enahanda påföljd i betalningsväg, som ett ordentligt skuldebref, är dock en borgen till sin natur så väsendtligt olik direct penninge-upplåning, att man måste betrakta den ena saken, skiljd från den andra, och ingalunda ställa dem båda uti samma cathegorie. Icke en gång den skickligaste sakförare skall kunna bestrida, att man måste tänka sig andra förhållanden för låntagaren, än för cautionisten. Den förre känner med visshet sitt

åliggande och dess påföljd. Den senare kan, ehvad gradation han än må hafva gifvit åt sin borgen, icke med full säkerhet beräkna vidden af sin ansvarighet, som möjligen kan inleda honom i en kedja af juridiska tvister, hvilkas utgång icke sällan är tvifvelaktig. Vid öfvervägande häraf kommer man till den slutföljd, att då Stats-Utskottet i sitt förrberörde Betänkande endast afhandlat och besvarat frågor om statslån för visst ändamål, men Herr *af Billbergh* i sin reservation uppgjort förslag till en förut alldeles okänd sak, nemligen Statens inträdande i borgen för enskilda associationers skuldförbindelser, så har reservationen till föremål något, som är helt och hållet främmande för Betänkandet. Huru främmande den jemväl är för den anda, som genomgår alla Grundlagens stadganden om Riksgälds-Contoret och Rikets Stats-Verk i allmänhet, är icke Motionairens mening att framställa. Här vill Motionairen blott hafva ådagalagdt, att Herr *af Billberghs* reservation obestridligen är en ny motion, hvilken icke förr kan, jemlikt 56 §. Riksdags-Ordningen, legitimeras, än densamma, inom något af Riks-Stånden formeligen väckt, erhållit den remiss, som utgör vilkoret för dess upptagande af behörigt Utskott. Ingen har kunnat förmena Herr *af Billbergh*, att i sin reservation framkasta ett alldeles nytt ämne, men att deröfver besluta, innan detsamma blifvit behörigen motioneradt, remitteradt och af Utskott behandladt, det är en öfverträdelse af 56 och 89 §§. Regerings-Formen samt 49 och 56 §§. Riksdags-Ordningen, som fordrar rättelse. Finge denna öfverträdelse passera, så hade Ridd. och Adeln samt Preste- och Bonde-Stånden, derest icke Konungen med Sin i 16 §. Regerings-Formen förvarade magt mellankommer, pålagt Borgare-Ståndet, ohördt, ansvarsförbindelser, möjligen ledande till framtida skatt och tunga eller, som är detsamma, till efterlefnad påtrugat Borgare-Ståndet sina beslut i en fråga, hvaröfver Borgare-Ståndet, enär densamma icke i den uti Grundlagen föreskrifne ordning uppkommit och utgjort föremål för vederbörande Utskotts Utlåtande, hvarken kunnat eller bort något yttrande meddela. Då nu Stats-Utskottet erhållit remiss af nyssnämnde beslut, jemte en anmodan ifrån Friherre *af Nordin*, att, i anledning deraf, vidtaga vissa för verkställigheten erforderlige åtgärder, har Motionairen, under yttrad öfvertygelse derom, att samma beslut, såsom innefattande det mest uppenbara misstag, bör blifva nullité, ansett att, på grund af 69 §. Regerings-Formen, hvilken ibland annat handlar om hvad till Riksgälds-Contorets utgifter och inkomster hörer, Stats-Utskottet, hvars pligt det är, att icke frånvika sitt i statslånefrågan tvänne gånger redan afgifne yttrande eller instämma uti trenne Riks-Stånds i detta afseende irriga tankar, måtte anmodas utnämna

Deputerade, för att, med den i nyssomförmälda Grundlags-§§. Stats-Utskottet tillagde rätt, hos Ridderskapet och Adeln, Preste- och Bonde-Stånden företräda och närmare upplysa förhållandet uti denna ingalunda likgiltiga fråga."

Vid öfvervägande häraf, och som den till grund för ofvanberörde framställning åberopade 69 §. Regerings-Formen, enligt Utskottets tanka, blott afser det förhållande, då Rikets Ständer i ett ämne ännu icke fattat beslut, men hvilket icke kan på förevarande fall vara tillämpligt, enär så väl sjelfva hufvudfrågan om Statens mellankomst till befrämjanda af Hypotheks-Föreningars bildande, som äfven frågan om sättet för denna mellankomst redan genom 3:ne Riks-Stånds sammanstämmande beslut är afgjord, så anser Utskottet, det något afseende icke kan fästas å Herr *Petrés* ofvanberörde motion.

Stockholm den 13 Mars 1835.

Reservation

af Herr *Th. Petré:*

"Är skuldsättning detsamma som borgen? *Nej.* Är borgen en modification af skuldsättning? *Nej.* Är således borgen att betrakta såsom en helt annan sak än skuldsättning? *Ja.*

Att ofvanstående svar på mina här uppställda frågor äro rigtiga, har ännu icke någon sakkunnig man bestridt. När detta är gifvet, så återstår som ett factum, att Ridderskapet och Adeln, Preste- och Bonde-Stånden, med förbiseende af de i Rikets Grundlagar för Riksdagsärendens behandling stadgade former, upptagit till pröfning och afgörande ett om Riksgälds-Contorets inledande i borgen för enskildes skuldförbindelser uppgjordt förslag, hvarom ingen Kongl. Proposition ankommit, ingen motion inom Riks-Stånd blifvit väckt och intet Utlåtande från behörigt Utskott meddeladt. Dessa 3:ne Riks-Stånds beslut, att bifalla samma förslag, har haft den besynnerliga följd, att fråga uppkommit, det Borgare-Ståndet skall ställa sig beslutet till efterrättelse, ehuru detta Stånd icke fått inhemta Stats-Utskottets tankar rörande det förslag, som dertill gifvit anledning, och ehuru Ståndet derom aldrig blifvit hördt. Det synes vara en vådlig sak att antaga, att en ny fråga kan i Riks-Stånden omedelbarligen pröfvas och afgöras, då den, medelst någon Utskotts-Ledamots reservation, blifvit hos Rikets

Ständer första gången anmäld. En våldsam skakning skulle lätteligen kunna blifva följden af ett dylikt sätt att införa en Riksdags-Ordning, som står i fullkomlig strid med de stadganden, hvilka i Grundlagarne innefattas. Så mycket mer oväntadt förekommer Stats-Utskottets svar på min ifrågavarande motion, som Herr *af Billberghs* reservationsvis uttryckta mening, att Riksgälds-Contoret bör ingå borgen för enskilde Bolags skuldförbindelser, i sjelfva verket är en af en annan Utskotts-Ledamot lånad idé, inför Stats-Utskottet en gång framställd, efter en af den senare inom Riksgälds-Afdelningen vunnen votering, men inom Utskottet rättvisligen ogillad, dels såsom innefattande en dubbelhet vid sidan af Utskottets Betänkande i statslånefrågan, dels i anseende till dess förkastlighet såsom princip, dels för dess oförenlighet med bestämmelsen af ett penninge-verk, hvars blotta benämning tydligen utmärker, att det har *Rikets* men icke *enskild* gäld till föremål, dels ock af den anledning, att Grundlagen väl tillåtit, att Konungens Propositioner få till Utskottet directe aflemnas, men ingalunda medgifvit, att nya motioner kunna inom Utskottet och ännu mindre inom dess Riksgälds-Afdelning väckas. Aderton röster emot tretton hafva afgjort, att min ofvannämnde motion skall med afslag bemötas. Bland dessa 18 äro personer, hvilka hittills inom Stats-Utskottet i alla vigtiga frågor varit med mig lika tänkande. De hafva, ehuru erkännande, att Ridderskapets och Adelns, Preste- och Bonde-Ståndens beslut, att antaga Herr *af Billberghs* reservation, tillkommit på en alldeles origtig väg, likväl funnit, att Stats-Utskottet är ovilkorligen förpligtadt att ställa sig detsamma till efterrättelse. Jag bekänner, att jag finner denna sats vara serdeles eftertänklig. Det förekommer mig, som man, medelst hyllning deraf, möjligen kan emot sin vilja blifva ett medel i förtryckets hand. Och hvad är det annat än förtryck, om förenämnde 3:ne Riks-Stånd kunna, genom afvikelse från den i Grundlagen anvisade väg för Riksdagsärendens behandling, bereda sig resultat, som tillförbinda det 4:de Ståndet att åtlyda ett grundlagsvidrigt beslut i en fråga, hvarom sistnämnde Stånd aldrig yttrat sig? Hvartill gagnar för öfrigt stadgandet i 69 §. Regerings-Formen, om Stats-Utskottet underlåter att hos vederbörande Riks-Stånd göra föreställningar emot åtgärder och beslut, hvilka nära nog kunna jemföras med en revolutionair skakning? Jag har inom Stats-Utskottet blifvit öfverröstad, men icke öfvertygad. Det senare har icke varit Utskottet på minsta vis angeläget. Derom vittnar förevarande Betänkande, som icke gifver den ringaste utveckling åt ämnet och icke innehåller någonting annat, än att

Utskottet

Utskottet tolkat Grundlagen i ren motsats till dess oförtydbara lydelse. Då man afskuddar sig skyldigheten att gifva skäl för sina domslut, går det lått att undertrycka hvilken mening som helst! För att inom Utskottet göra majoritetens seger ännu mer utmärkande, har den öfvervundne från majoritetens sida blifvit anklagad att hafva sökt inleda Utskottet "på en dålig väg", utan att detta uttryck rönt någon förkastelse af den hand, som inom Utskottet eger att tillrättavisning meddela. Om ämnet för min motion är eget i sitt slag, så hafva företeelserne, i anledning deraf, varit icke mindre ovanliga. Utskottet har dervid hört opinioner yttras och genast återtagas, samt hotats med ett slags upplösnings-tillstånd, i så måtto, som fråga på allvar förevarit, att en märklig afsöndring från Utskottet skulle ega rum. Hvem kan också beräkna alla de ytterligheter, som möjligen kunna inträffa af det handlingssätt Utskottet i denna sak visat! Att underkasta sig olagliga, rättsvidriga beslut är lika förödmjukande, som att undertrycka lofgifna medel att deruti bereda rättelse! Aktningen ej mindre för Rikets Grundlagar och för det Riks-Stånd, hvars medborgerliga rättigheter blifvit förnärmade, än för Stats-Utskottets egne förut fattade, sammanstämmande beslut, uppmanar Utskottet att oafvisligen begagna den i 69 §. Regerings-Formen medgifne rätt att göra föreställningar. Dertill kommer äfven såsom betraktansvärdt, den Stats-Utskottet i första rummet åliggande vård om Riksgälds-Contoret! I det ögonblick, då detta Penningeverks ställning sysselsätter allmänna uppmärksamheten, huru har väl Stats-Utskottet kunnat glömma sin pligt, att för dess bästa iakttaga Regerings-Formens föreskrifter? Grundlagen är den förnämsta Autoritet, under hviken Stats-Utskottet sorterar. Den principal, som hvarje Representant eger inom sitt eget bröst, ålägger honom att tala sanning, som äfven vid Riksdagar måste vara sanning i ordets ädla bemärkelse, derest icke representationen är demoraliserad."

STOCKHOLM, Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1835.

N:o 424.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 20 Mars.

Memorial, om förtydligande af Rikets Ständers beslut, angående garantie för Hypotheks-föreningar, jemte förslag till hufvudgrunder för sådane Föreningar.

(Rgs A.)

Då Stats-Utskottet, vid uppgörandet af förslag till det förnyade Reglementet för Riksgälds-Contoret, deruti skolat intaga Rikets Ständers under den 31:sta sistl. Januarii samt 2:dra och 16:de nästderpåföljande Februarii fattade beslut, angående uppdrag för Riksgälds-Contorets Styrelse att, i Rikets Ständers namn, garantera fullgörandet af skuldförbindelser, som af Hypotheksföreningar utfärdas, har Utskottet uti nämnde Rikets Ständers beslut trott sig finna någon ofullständighet, som, vid verkställigheten, möjligtvis skulle kunna leda till osäkerhet om rätta meningen af den lemnade föreskriften. Utskottet anser derför, som sin pligt, att å dessa omständigheter fästa Rikets Ständers uppmärksamhet, och derjemte föreslå de förtydliganden och tillägg, som Utskottet finner vara behöflige.

A. Rikets Ständer hafva beslutat, att garantie skall meddelas Hypotheks-föreningar, hvilka äro organiserade enligt *stadgade hufvudgrunder*, utan att säga af hvem dessa hufvudgrunder skola vara stadgade. Utskottet kan likväl icke betvifla, att Rikets Ständers mening varit, det de sjelfve skulle stadga dessa hufvudgrunder. Utskottet har äfven, medelst remiss från *Ridderskapet och Adeln*, fått emottaga en på samma förutsättning fotad motion af Friherre *Nordin, C. J.*, som yrkar, att Utskottet måtte till Rikets Ständer inkomma med förslag till hufvudgrunder för besagde Hypotheks-föreningar.

Utskottet får alltså föreslå,

att Rikets Ständer måtte sålunda förtydliga sitt, i anledning af Utskottets Betänkande N:o 405, fattade beslut, att, i stället för orden: *"hvilka äro organiserade enligt stadgade hufvudgrunder"*, komme att stå: *"hvilka äro organiserade, enligt af Rikets Ständer, vid innevarande Riksmöte, stadgade hufvudgrunder."*

B. Då Utskottet ej kan betvifla, att denna förklaring, såsom fullkomligen instämmande med meningen af Rikets Ständers beslut, blifver

godkänd, anser Utskottet sig äfven, utan afvaktan af Rikets Ständers yttrande derom, böra inkomma med förslag till omförmälde hufvudgrunder för Hypotheks-föreningar.

Det första, som Utskottet vid dessas uppgörande bort öfverväga, var omfånget af de föreskrifter Rikets Ständer böra bestämma. Enär inom skiljda provincer och serskilda tider ganska olika förhållanden kunna ega rum, vill det synas Utskottet, som skulle ändamålet att befordra Hypotheksföreningarnes uppkomst motarbetas, om Rikets Ständer för dem stadgade ett fullständigt Reglemente, som lade hinder i vägen för Hypotheks-föreningarne att rätta sig efter nämnde föränderliga förhållanden. Å andra sidan måste det för Rikets Ständer, såsom Borgensmän för Hypotheksföreningarne, vara af vigt att tillse, det desse i ingen händelse kunna blifva oförmögne att sjelfve uppfylla sina förbindelser; och anser Utskottet således att betryggandet derutaf bestämmer gränsen emellan de hufvudgrunder, hvilka Rikets Ständer böra stadga, och de reglementariska bestämmanden, hvilkas uppgörande bör öfverlemnas åt Hypotheks-föreningarne sjelfve.

Någon tvekan torde näppeligen uppstå derom, att Hypotheks-föreningar, enligt naturen af sin bestämmelse, ej få utgifva lån annat än emot inteckning i jordegendom; att desse inteckningar ej få uppgå till så stor del af den intecknade jordens värde, att detta rimligtvis kan befaras komma att sjunka under inteckningsbeloppet; att nödige försigtighetsmått böra iakttagas till förekommande af förluster genom de så kallade tysta förmonsrätterna, samt att Bolaget alltid måste ega fordrings-tillgångar, som fullt motsvara dess skulder.

Men detta är ej nog; förluster äro likväl tänkbara och tillgång till deras betäckande bör på förhand vara anvisad. Utskottet har härvid tagit i öfvervägande den solidariska ansvarighet, hvarmed delegare uti åtskilliga utländska Hypotheks-föreningar, en för alla och alla för en, ansvara för Föreningens skulder. Utskottet nekar ej, att en dylik förbindelse af ett stort antal egendoms-innehafvare bör medföra säkerhet, men anser deremot, att all inblandning af personal-credit utgör en afvikelse från Hypotheksföreningarnes grundprincip i sin renhet, som uteslutande bör vara real-credit. Det för den Svenska jorden egna förhållande, att vara fördelad i mindre lotter emellan ett ansenligt antal egare, synes ock göra den personliga ansvarigheten, en för alla och alla för en, mindre passande för en Hypotheksförening i Sverige, än för en sådan i de Länder, der jorden innehafves af ett mindre antal stora godsegare. En person med betydlig förmögenhet torde ej ofta vilja ikläda sig ömsesidig ansvarighet med andra personer,

som ega föga eller intet att förlora. Om den obegränsade personliga ansvarigheten skulle antagas som hufvudgrund för de Svenska Hypotheks-föreningarne, blefve det, af denna anledning, nödigt bestämma ett så högt minimum i värde för de egendomar, som skulle kunna deruti ingå, att större delen af Sveriges Allmoge sannolikt blefve derifrån utesluten. Utskottet anser, af dessa skäl, vida bättre för Hypotheks-föreningar i allmänhet, och för de Svenska isynnerhet, att till betäckande af tillfälliga förluster skapa en reservfond, derigenom att de i en Hypotheks-förening ingående egendomarne för dennas räkning intecknas till något högre belopp, än de hos densamma äro belånbara, då den öfverskjutande andelen af inteckningen anses motsvara det belopp, hvarmed egendoms-innehafvaren, i händelse af behof, är skyldig bidraga till ersättandet af Föreningens oförmodade, men möjliga förluster.

Det är af denna anledning Utskottet föreslår, att hvarje egendom, som i en Hypotheks-förening ingår, bör för dennas räkning intecknas, till ett belopp af $\frac{5}{8}$:delar af sitt taxeringsvärde efter 10 års medium, och kunna af Hypotheks-föreningen belånas till hälften af samma taxeringsvärde. Den öfverskjutande inteckningen blefve således 25 procent af den största lånesumma, som af Hypotheks-förening kunde erhållas. Man bör härvid ihågkomma, att det nu vanliga förhållandet med inteckningar är, att de äro lemnade för capital och 3 års ränta à 6 procent, eller tillsammans för 118 procent af det erhållna lånet. Den inteckning, som skulle komma att lemnas till Hypotheks-föreningen, för att derstädes kunna erhålla ett lån, svarande mot egendomens halfva värde, komme således att öfverstiga den inteckning, som nu är vanlig för ett lika stort lån, endast med 7 procent eller $3\frac{1}{2}$ procent af hela taxeringsvärdet, som, t. ex. för en egendom af 8000 R:drs taxeringsvärde och belåningsrätt för 4000 R:dr, skulle komma att utgöra 280 R:dr. Utskottet anser dock, att den tillgång, som härigenom beredes för Föreningarne, bör i alla händelser blifva tillräcklig, och får dervid erinra, att då lån mot 6 procents ränta och sådan säkerhet, som en Hypotheks-förening kan godkänna, för det närvarande, utan svårighet, när som helst kunna erhållas, lärer ingen finna skäl att ingå uti en Hypotheks-förening, som toge högre ränta än 5 procent; tre års ränta utgjorde följaktligen 15 procent, och 10 procent återstode, efter sådan beräkning att betäcka möjliga capital-förluster; men då det bör vara ett åliggande för Hypotheks-föreningarnes Directioner, att skyndsamligen indrifva alla förfallne räntor, bör den händelsen sällan eller aldrig kunna inträffa, att 3:ne års ränta på något lån är utestående. Då räntorne förfalla succes-

sive under alla årstider, bör Föreningens sammanräknade räntefordringar på en gång aldrig komma att uppgå öfver 5 procent af sammanräknade capital-fordringarne, och till betäckande af förluster å desse sistnämnde återstår sålunda en tillgång af 20 procent eller en femtedel; en hvar torde medgifva, att så stor förlust på ett betydligt sammanräknadt belopp af så beskaffade intecknade fordringar är i det närmaste otänkbar.

I allmänhet ökas en Hypotheks-förenings säkerhet i samma mon, som den omfattar ett större egendomsvärde. Det kan lättare hända, att *ett* hemman tillfälligtvis faller i pris till sitt halfva taxeringsvärde, än att detsamma skulle inträffa med t. ex. 1000 hemman. Det är derföre Utskottet föreslår, att ingen Hypotheks-förening får träda i verksamhet, som omfattar ett mindre jordvärde, än 750,000 R:dr Specie, eller Tre millioner R:dr Riksgälds eller courant.

Att den egendom, hvarföre delaktighet i en Hypotheks-förening begäres, måste af den sökande innehafvas under full eganderätt, är tydligt; och deraf följer, att jord af ren Krononatur måste uteslutas från sådan delaktighet.

Enär mindre hemmansdelars och lägenheters värde ofta i betydlig mon består i åbyggnader och andre förstörbara delar, och då Hypotheksföreningens förvaltning skulle blifva öfver höfvan svår och vidlyftig, om en mängd alltför små lån skulle af densamma bokföras; så uppstår nödvändigheten att bestämma ett minimivärde för de egendomar, som i Hypotheks-föreningen kunna vinna delaktighet. Ehuru Utskottet önskar, att, så vidt möjligt är, gå den mindre jordegarens möjliga behof af lånetillgång till mötes, vågar det dock ej föreslå detta minimibelopp af egendomsvärde till mindre än 1000 R:dr Specie eller 4000 R:dr Riksgälds eller courant, hvarigenom det minsta lån, som kunde komma att utgifvas, blefve 500 R:dr Specie, eller 2000 R:dr Riksgälds eller courant.

Det är ej osannolikt att Hypotheks-föreningar kunna finna fördelaktigt att upptaga lån mot låg ränta och capital-afdrag, och åter utlåna de sålunda anskaffade medel emot något högre ränta, men utan capitalafdrag. Ehuru sålunda uppkommer en capitalskuld, som skenbart öfverstiger den motsvarande fordringstillgången, medför sådant ingen våda, allenast den ränta och det amortissement, Hypotheks-föreningen på ena sidan erhåller, äro tillräckliga att, å den motsvarande skulden, såväl utgöra ränta, som ock till förfallotiden densamma fullt afbetala. Dertill fordras likväl, att det lån, Hypotheks-föreningen upptagit, ej å långifvarens sida är uppsägbart; äfvensom att de motsvarande lån, Hypotheks-föreningen utgif-

vit, ej af låntagaren få inbetalas i annan ordning, än medelst den bestämda amorterings-procenten, så vida ej Hypotheks-föreningen finner, att den utan förlust kan bevilja serskildt undantag. Egde låntagaren rättighet att, när som helst, till Hypotheks-föreningen återbetala ett sådant lån, skulle, i händelse af ett allmänt fallande i penningeräntan, förluster för Hypotheksföreningen lätteligen kunna uppstå.

En omständighet, hvilken Utskottet anser vara af mycken vigt är, att Hypotheks-föreningen ej måtte komma att utgifva obligationer af så små valeurer, att de kunna uttränga, eller bortblandas med Landets mynt. I detta som i andra afseenden är nödigt, att en bestämd skillnad uppdrages emellan Hypotheks-föreningar och Privat-Banker.

De öfriga hufvudgrunderne bestå förnämligast i controler, hvarigenom Riksgälds-Contorets Styrelse kan förvissa sig om, huruvida en Hypotheksförening iakttager de stadgade hufvudgrunderne, och correctiv att använda emot dem som afvika derifrån.

Efter att sålunda hafva redogjort för sina åsigter i ämnet, får Utskottet till Rikets Ständers upplysta beprövande framlägga följande förslag till

Hufvudgrunder för Hypotheks-föreningar, hvilkas skuldförbindelser kunna i Rikets Ständers namn garanteras genom Fullmägtige i Riksgälds-Contoret.

1:o Dessa Hypotheksföreningar skola hafva till föremål, att, för gemensam räkning, upplåna penningar emot obligationer, ställde, antingen på viss förfallotid, eller på viss uppsägningstid, men aldrig betalbara vid anfordran, samt att de sålunda upplånade medlen utlåna endast emot inteckning i jordegendom, som i Hypotheksföreningen eger delaktighet.

2:o Hvarje Hypotheks-förening måste omfatta ett district, bestående af ett eller flere hela Län, hvilket district-område, likasom Hypotheksföreningens Reglemente, bör af Kongl. Maj:t i Nåder vara fastställdt, för att tjena till efterrättelse.

3:o För att kunna vinna delaktighet uti en Hypotheks-förening, erfordras att inom densammas district, under full eganderätt, innehafva jord af frälse- eller skatte-natur, eller stadsjord, uppgående till ett värde af minst 1000 R:dr Sp. eller 4000 R:dr Rgs eller courant, äfvensom att ej vara Förmyndare, eller stå i ansvar för barnarf, uppbörd eller andra förmonsrätt egande medel.

4:o Den, som söker delaktighet i en Hypotheks-förening, måste, jemte fullständigt styrkande af sin behörighet, enligt föregående punkt, till Hypotheks-föreningen lemna inteckning i sin egendom, uppgående till minst en åttondedel af dess värde, och, sammanräknad med öfrige inteckningar, som ega förmonsrätt framför densamma, icke öfverskjutande $\frac{5}{8}$:delar af egendomens värde. Börande derjemte för dessa $\frac{5}{8}$:delar egendomen icke vara besvärad med inteckning af något arrende- eller undantags-contract.

5:o Så stor del af hvarje sålunda beviljad inteckning, som svarar emot en åttondedel af de intecknade egendomarnes värde, tillhör Hypotheksföreningens reservfond.

Den förvaltande Directionen eger att, i mon af behof, till betalning, 3 månader efter anfordran, indrifva större eller mindre andelar deraf, om sådant, genom iråkade förluster, skulle blifva nödvändigt.

6:o Den öfriga andelen af den lemnade inteckningen eger delegaren att, i mon af tillgång, få till fulla beloppet hos Föreningen belåna; och om, på sätt i 5:te punkten nämndt är, i panten finnas andra inteckningar, med förmonsrätt framför Hypotheks-föreningens, skall denne, då delegaren sådant önskar eller då sådane äldre inteckningar utsökas, inlösa dessa äldre inteckningar så fort sig göra låter.

7:o Med egendomsvärde förstås i dessa hufvudgrunder alltid medium af de 10 senaste årens taxeringsvärden, så vida ej Hypotheksförenings-Directionen finner grundad anledning att nedsätta egendomsvärdet derunder.

8:o Ingen Hypotheks-förening må träda i verksamhet förr, än de egendomar, som i densamma sökt delaktighet, uppgå till ett värde af minst 750,000 R:dr Specie, eller 3 millioner R:ds Rgs eller courant.

9:o Hvarje Hypotheks-förening bör så förvaltas, att den, utom reservfonden, eger intecknade fordringar, som, jemte cassabehållningen, fullt motsvara föreningens samtliga skulder; och bör derföre i sina räkenskaper emot hvarje skuldbelopp balancera vissa specifikt uppräknade tillgångar. Om Hypotheks-föreningen upptagit ett lån på lång förfallotid emot låg ränta och capital-afdrag, behöfver detta likväl ej motsvaras af till samma nominal-belopp uppgående fordringar, allenast den ränta och det amortissement, som

för dessa sistnämnde inflyta, bevisligen äro tillräckligä, att, inom föreskrifven tid, till ränta och capital infria den motsvarande skulden. Härtill fordras, att de emot en sådan skuld svarande fordringar af Hypotheks-föreningens gäldenärer ej, utan serskildt medgifvande af Hypotheks-föreningen, få inbetalas i annan ordning, än medelst den föreskrifna amorterings-procenten.

10:o De lån, hvarföre Riksgälds-Contorets garantie kan erhållas, få ej ställas på längre förfallotid än 38 år, ej vara förskrifne med högre ränta än 5 procent, och böra vara uppsägbara å Hypotheks-föreningens, men ej å fordringsegarnes sida.

11:o De till Hypotheks-föreningen ingående räntor och capital-afbetalningar (amortissement), som icke inom en månad från förfallodagen äro inbetalde, böra, utan uppehåll, lagligen indrifvas; och beror det af Directionen att ålägga den gäldenär, som sålunda 3:ne gånger varit försumlig, att verkställa större och tidigare capital-afbetalningar, än han i annat fall varit skyldig fullgöra.

12:o Hypotheks-förening må ej utfärda obligationer å mindre valeurer, än 125 R:dr Specie, eller 500 R:dr Rgs eller courant.

13:o Hypotheks-föreningens böcker och räkenskaper böra, när så påfordras, vara tillgänglige så väl för Riksgälds-Contorets Ombud, som för Föreningens egne medlemmar; och skall årligen en fullständig granskning af räkenskaper och förvaltning verkställas genom af Hypotheks-föreningen utsedde Revisorer, jemte en af Riksgälds-Contoret utsedd Revisor, för hvilken kostnaden dock af Hypotheks-föreningen ersättes.

14:o Skulle Hypotheks-föreningen ej uppfylla de förbindelser, hvilka i dessa hufvudgrunder densamma åläggas, samt Riksgälds-Contorets Styrelse, för Contorets säkerhet, skulle finna nödvändigt att någon del af den meddelade garantien återtaga, eger Riksgälds-Contoret ålägga Hypotheks-föreningen, att större eller mindre del af de garanterade lånen betala; — och, för den händelse sådant på annat sätt icke låter sig verkställa, härtill indrifva den erforderliga summan af Hypotheks-föreningens reservfond.

15:o Vill någon delegare uti Hypotheks-förening skilja sig derifrån, så åligger honom att, i den ordning här ofvan föreskrifves, betala alla de skulder, hvarför han hos Hypotheks-föreningen häftar; samt derefter i 5 år fortfarande ansvara med den hos Hypotheks-föreningen intecknade reservfond uti den från Föreningen utgående

egendom, antingen genom qvarstående af inteckningen deruti, eller, i händelse han skulle önska att få sin egendom från inteckning befriad, genom deposition hos Hypotheks-föreningen af ett emot förenämnde reservfond svarande belopp, uti Hypotheks-föreningens egna obligationer eller ock contanta penningar; hvilka obligationer och penningar han, efter de 5 årens förlopp, eger att till fullo återbekomma, så vida icke, under denna tid, Hypotheks-föreningen fått vidkännas några förluster, till hvilkas betäckande, större eller mindre del af, eller hela det deponerade beloppet måst, efter de föreskrifter, Hypotheksföreningarne härutinnan stadga, användas; i hvilken förra händelse deponenten endast eger att öfverskottet återbekomma; varandes det likväl deponentens rättighet, om han hos Hypotheksföreningen nedsatt obligationer, att å dessa under tiden uppbära den derå förskrifne ränta.

16:o Då så många egendomar blifvit anmälde till afskiljande från Hypotheks-föreningen, att de återståendes sammanräknade värde ej uppgår till 500,000 R:dr Specie, eller två millioner R:dr Rgs eller courant, anses Föreningen vara under utredning, och bör så fort, utan skada, ske kan, afsluta alla liqvider och derefter upplösas.

C. Rikets Ständer hafva beslutat, att sammanräknade beloppet af de lån, som kunna garanteras, ej får öfverstiga två millioner R:dr Specie, 5 och $\frac{1}{2}$:dels millioner R:dr Banco, eller 8 millioner R:dr Rgs eller courant, men icke bestämt någon grund, hvarefter detta belopp borde fördelas emellan de serskilda Hypotheks-föreningarne. Utskottet, som anser, att fördelningen bör så uppgöras, att alla de Hypotheks-föreningar, som med sannolikhet kunna förmodas uppkomma inom en tid af fem år, af den åsyftade förmonen blifva delaktige, samt att afseende dervid bör fästas så väl å districtets sammanräknade egendomsvärde, som å värdet af de egendomar, hvilka uti Hypotheks-föreningen ingått, äfvensom att garanties förskrifvande ej bör komma i fråga å hvarje partial-obligation, utan endast å de så kallade hufvud-obligationerne, får derföre föreslå att:

1:o Ingen Hypotheks-förening må erhålla garantie för högre skuldbelopp, än som motsvarar $\frac{1}{20}$:del af districtets hela egendomsvärde, och ej heller mera, än motsvarande $\frac{1}{10}$:del af de uti Hypotheksföreningen ingångne egendomarnes sammanlagde värden, beräknade efter medium af de senaste 10 årens taxeringar;

2:o

2:o med iakttagande af nyssnämnde inskränkningar ega de Hypotheksföreningar, som blifvit, enligt de af Rikets Ständer stadgade hufvudgrunder, organiserade, att, i den ordning de sig hos Fullmägtige i Riksgälds-Contoret derom anmäla, erhålla garantie, intill dess Riksgälds-Contoret lemnat sådan garantie å obligationer, uppgående till ett belopp af 2,000,000 R:dr Specie, eller 8,000,000 R:dr Rgs eller courant.

3:o Riksgälds-Contoret garanterar ej skuldförbindelser å mindre belopp, än som motsvarar 25,000 R:dr Specie, eller 100,000 R:dr Rgds eller courant.

4:o Anmälan om garanties erhållande bör vara gjord senast före slutet af år 1839. Sådan ansökning, som senare till Fullmägtige i Riksgälds-Contoret inkommer, upptages ej till pröfning.

Stockholm den 18 Mars 1835.

Reservationer:

af Herr *af Billbergh, J. P.*: "Under erkännande af nödvändigheten, att stadga noggranna och bestämda controler på förvaltningen af Hypotheksföreningarnes angelägenheter, till förekommande af missbruk och stärkande af dessa Föreningars credit, kan jag likväl, för min del, icke medgifva, att Rikets Ständer pålägga samma Föreningar sådana band, som icke äro af behofvet påkallade, men gör det omöjligt för ett stort antal medborgare att draga fördel af dessa Inrättningar, om och när de skulle komma i verksamhet. På dessa grunder reserverar jag mig emot slutperioden uti 3:dje hufvudgrunden, så lydande: *äfvensom att ej vara förmyndare eller stå i ansvar för barnarf, uppbörd eller andra förmonsrätt egande medel.*

I följd af detta stadgande skall hvarken någon Förmyndare eller Uppbördsman kunna blifva delegare uti en Hypotheks-förening, oaktadt så väl myndlingars, som Kronans eller det allmännas förmonsrätt hos Uppbördsmän och Redogörare icke verkar på andra inteckningar, än sådane, som äro meddelade sedan förmynderskapet vidtagit eller förordnandet på Uppbördsmanna- eller Redogörare-befattningen erhållits. Ännu mer obehöfligt, om icke orimligt, blefve detta stadgande, om och när de så kallade tysta förmonsrätterna upphäfvas. Endast *vilkorligt* kan således Förmyn-

derskap och Uppbördsmanna-befattning inverka på inteckningssäkerheten. Huruvida detta vilkor är förhand, i afseende på Uppbördsmän och Redogörare för Kronans och allmänna medel, är serdeles lätt att utröna, emedan en sådan deras egenskap alltid är allmänligen känd, och hvad förmynderskap angår, så äro väl äfven dessa uppdrag af natur att vara kände; men om man vill förutsätta ett undandöljande deraf, så är detta lika lätt och af lika menligt inflytande på Hypotheks-föreningarnes säkerhet vid bibehållande af den föreslagna lydelsen af berörde period, som vid en förändring deraf i öfverensstämmelse med min åsigt. Vid betraktande häraf anser jag, att omförmälde slutperiod bör erhålla följande lydelse: *äfvensom att ej innehafva sådant förmynderskap eller sådan Uppbördsmanna- eller Redogörare-befattning, som minskar Hypotheks-föreningens säkerhet.*

Det uti 12:e punkten föreslagna minimum af 125 R:dr Specie, eller 500 R:dr Rgs eller courant, hvarunder Hypotheks-föreningar ej få utfärda obligationer, anser jag kunna nedsättas, åtminstone till 100 R:dr Specie, eller 400 R:dr Rgs, eller courant. Mitt skäl härtill är, att det isynnerhet är den class af medborgare, som af sin knappa inkomst kan hopsamla ett mindre capital, hvilken har svårighet att med trygghet kunna förränta en sålunda besparad mindre summa, och då det är Hypotheks-föreningarnes bestämmalse, att till en viss del uppfylla Sparbankernes ändamål, hvarigenom Hypotheks-föreningarne jemväl erhålla en ökad penninge-tillgång, så synes det mig, att man bör bereda lättnad åt denna ömsesidiga fördel, då det kan ske utan någon skada."

Häruti har Herr *Oxehufvud, G. A.,* sig förenat;

af Prosten *Östberg:* "Då nu grunderna för blifvande Hypotheksinrättningar i Riket, såsom vilkor för erhållande af Statens garantie, eller borgen, i Stats-Utskottet äro genomgångna och gillade, samt färdiga att öfverlemnas till Ständernes pröfning, får jag reservera mig, ej emot sjelfva grunderna, som jag tror äro uppgjorda med all möjlig klokhet och varsamhet, för att skydda Staten för förluster, men emot behandlingen af hela denna fråga. Jag har ansett den tillkommen i grundlagsvidrig väg, nemligen genom en reservation från Stats-Utskottet, ehuru den, såsom innehållande en alldeles ny motion, bort väckas inom något af Riks-Ståndén. Stats-Utskottets tvänne gånger afgifna Betänkanden öfver Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition om ett utländskt lån för Hypotheks-inrättningars befrämjande, och Riksdagsfullmägtigen *Anders Danielssons,* om ett inländskt, till förmon för skuldsatte jordbrukare, hafva afslagit både det förra och det

senare, hvilket af Rikets Ständer samfälldt ock tvänne gånger blifvit gilladt. Detta oaktadt fattade 3:ne Stånd det beslut, att Herr v. Presidenten *af Billberghs* det senare Betänkandet åtföljande reservation, ehuru ej yrkande, att Staten skulle upptaga lån för ofvannämnde ändamål, utan blott biträda med sin borgen, skulle antagas. Till följd af denna, i min tanka, gjorda afvikelse från Grundlagen, har jag ansett, att Stats-Utskottet ej vidare borde befatta sig med detta ämne, serdeles som ett Stånd helt bifallit Stats-Utskottets Betänkande, som afslagit all Statens mellankomst uti yrkade låne-operationer, och 2:ne Stånd ej ålagt Utskottet någon vidare behandling af ämnet. Jag har derföre trott Utskottet endast bort lemna det svar på de motioner, som af Friherre *Nordin* blifvit väckta på Riddarhuset, samt af Herr *Falhem* i Borgare-Ståndet, att Utskottet ansåg dem i så fatta omständigheter ej föranleda någon åtgärd."

Med Prosten *Östberg* hafva sig förenat Prosten *Nordin* samt Herrar *Ekerman, Norman* och *Winblad;*

af Herr *Halling:* "I afseende på sjelfva formfrågan instämmer jag till alla delar uti Herr Prosten *Östbergs* reservation, med tillägg, att jag derjemte anser Höglofl. Stats-Utskottet hafva bort finna sig af stadgandet uti 66 §. Regeringsformen, som tydligen inskränker Rikets Ständers förbindelse endast och allenast till ansvar för *"Rikets gäld,"* förhindradt att taga någon befattning med den fråga, som på af Herr Prosten *Östberg* uppgifvet sätt tillkommit och som påtagligen omfattar ansvar för *"Hypotheksföreningars"* möjligen blifvande *"gäld,"* då den ej rätteligen kan betraktas eller benämnas såsom *"Rikets."* Emedlertid och då jag i denna del måst underkasta mig en, med ringa pluralitet inom Utskottet vunnen majoritetslag, finner jag mig föranlåten att äfven reservera mig i vissa delar af detailerne.

I fråga om den solidariska ansvarigheten, har väl Utskottet, uti sina motiv till de hufvudgrunder momentet B. innefattar, funnit all inblandning af personal-credit utgöra en afvikelse från Hypotheks-föreningarnes grundprincip i sin renhet, som uteslutande bör vara realcredit. Häruti har jag ej kunnat instämma, då i vårt land en sådan förutsättning strider emot allmän Lag uti 4 Cap. 12 §. Utsöknings-Balken, som uttryckligen bjuder, att om två eller flere utgifvit skuldebref (hvilket ovilkorligen måste blifva fallet med Hypotheks-föreningarnes förbindelser, ehvad de utgifvas af flere eller färre å egne och öfrige delegarnes vägnar), äfven om de ej äro i Bolag samman, de äro underkastade utmätning för hvardera dess

del efter hufvudtalet, hvarmed måste förstås personer, utan afseende på om inteckning derjemte tillkommit eller ej.

Likaledes har jag varit af skiljaktig tanka med Utskottet uti ett annat motiv eller det, att Hypotheks-föreningar borde ega att upptaga lån emot capital-afdrag. Denna tillåtelse att inträda på fond-systemet har jag ej kunnat godkänna, emedan jag ogillar detta sätt att förvandla penningen till en handelsvara, och hvilket, om det ock för enskilde icke kan hindras, ej i min tanka bör allmänna inrättningar tillstädjas.

Vid pröfningen och bestämmandet af sjelfva hufvudgrunderna för nu ifrågavarande Hypotheks-föreningar, har jag uti följande punkter varit af skiljaktig tanka med Utskottet, och får således i dessa delar äfven mig reservera.

4:de punkten föreskrifver, att den, som söker delaktighet i en Hypotheks-förening, måste, jemte fullständigt styrkande af sin behörighet, enligt föregående punkt, till Hypotheks-föreningen lemna inteckning i sin egendom, uppgående till minst en åttondedel af dess värde m. m. Oansedt jag måste gilla principen, som ligger till grund för detta stadgande, har jag fästat betänklighet vid det förhållande, som kan inträffa, i händelse en delegare afträder all sin egendom till sina borgenärers förnöjande. Om också Hypotheks-föreningens Styrelse skulle med gällande kraft kunna bevaka sin fordringsrätt, och således edeligen styrka, att för det fordrade beloppet *penningar eller deras fulla värde derför blifvit utgifne* (se concurs-eden) samt möjligen äfven blifva tilldömd rättighet att fordringsbeloppet med förmonsrätt utfå, uppstår likväl den besynnerlighet, att Hypotheks-föreningen, till förfång för en senare intecknings-hafvare, skulle få uppbära och disponera, utan återbetalnings-skyldighet, en summa, för hvilken den hvarken då utgifvit eller tilläfventyrs någonsin komme att lemna någon den minsta valuta. Hvarthän detta skulle kunna leda, bevisas lättast genom ett exempel. Den, som eger fastighet med ett taxeringsvärde af t. ex. 80,000 R:dr Bancosedlar, blir berättigad att af Hypotheksföreningen få inlösta inteckningar och blifva dess gäldenär för 40,000 R:dr Bancosedlar, men måste serskildt lemna inteckning till reservfonden för 10,000 R:dr Bancosedlar, och denna sistnämnde summa blefve således den, hvilken Hypotheks-föreningen, i en sådan händelse som jag nyss förutsett, skulle kunna på tredje mans bekostnad sig tillskansa.

8:de punkten bestämmer 750,000 R:dr Specie, 2 millioner Bancosedlar eller 3 millioner Riksgäldssedlar, såsom minimum af egendomars vär-

de, för bildande af en Hypotheks-förening. Detta minimum anser jag alltför ringa, då i vissa orter en sammansättning af några betydliga possessioner sålunda kunde tillvägabringa en dylik inrättning i rak strid emot sjelfva syftemålet, att förena många fastighetsegare. Nu ifrågavarande minimum finner jag således böra bestämmas åtminstone till 1,500,000 R:dr Specie, eller 4 millioner Banco, eller 6 millioner Riksgäldssedlar.

9:de punkten innefattar i andra perioden den föreskrift, att Hypotheksförening bör i sina räkenskaper med hvarje skuldbelopp balancera vissa specifikt uppräknade tillgångar. Utom det att en sådan föreskrift onekligen måste, då den omfattar sjelfva räkenskapsmethoden i sina detailer, betraktas såsom en af de mest reglementariska, hvilka likväl Utskottet i sina motiv förklarat sig vilja undvika att vidröra, anser jag den i tillämpningen nära omöjlig och i allt fall bestämdt ändamålslös, enär efterlefnaden skulle förutsätta en speciel redogörelse, som, om ock i början i någon mon verkställbar, under tidens lopp icke kunde uppfyllas.

I min reservation vid motiven till detta Betänkande har jag redan uttalat en mening, som förkastar tredje perioden i denna punkt, om upplåning med capital-rabatt.

15:de punkten vore visserligen önskelig att bibehålla, men kan i min tanka ej vinna tillämpning i de fall en delegares fastighet executivt säljes, enär den nye egaren måste genom betalning af fulla köpeskillingen vara skiljd från all vidare gravation och således ej kan tillförbindas vidare realansvarighet."

Uti denna reservation har Herr *Ekerman* instämt, äfvensom Herr *Wærn*, likväl endast i afseende på minimi-beloppet för sådane Hypotheksföreningar, som få åtnjuta Riksgälds-Contorets garantie;

af Prosten *Stenhammar*: "Jag instämmer i Herr *Hallings* reservation, så vidt den rörer rättighet för Hypotheks-föreningar att upptaga lån med capital-afdrag, och 8:de punkten af hufvudgrunderna, som angår minimisumman; hvarjemte jag anser, att minimi-beloppet å hemmansvärdet, för rätt att blifva delegare i Hypotheks-förening, torde i 3:dje punkten vara för lågt bestämdt, och principenligt böra höjas till åtminstone 6000 R:dr, eller helst 10,000 R:dr courant, oaktadt jag medgifver den oangenäma följden derigenom uppstå, att mindre hemmansegare utestängas från direct delaktighet i de af Hypotheks-föreningarne förmodade fördelar — ett missförhållande, som likväl ej lärer kunna undvikas, om dessa Föreningars bestånd skall försäkras."

Häruti har Friherre *Tersmeden* instämt;

af Riksdagsfullmägtigen *Eric Nilsson:* "Emot de af Höglofl. Utskottet föreslagna grunder för Hypotheks-föreningar, eller vilkoren, hvarmed de må komma i åtnjutande af den garantie Rikets Höglofl. Ständer beslutat, nödgas jag reservera mig, ur de skäl, att jag 1:o anser den uti 3:dje punkten föreslagne minimisumma, 1000 Silfver Specie eller 4000 R:dr Riksgälds, för egendomsvärde, hvarunder ingen får deltaga i Hypotheks-föreningar, vara så hög, att den helt och hållet utestänger största delen jordbrukare af arbetande classen, som utgör massan af Nationen, från allt deltagande deruti.

Enligt Forssells Statistik, 2:dra upplagan, pag. 284, finnes i hela Riket 387,258 personer, som betala bevillning för egendom, hvaraf 357,022 innehafva egendomar under till och med 2,500 R:drs Banco värde och som således icke kunna få deltaga i Hypotheks-föreningar. Återstoden blir således 30,236 personer, som kunna få deltaga.

Utaf förstnämnde summa tillhöra 337,487 personer arbetande classen eller Bonde-Ståndet, hvaraf 330,229 innehafva egendomar under till och med 2,500 R:drs Banco värde och således icke kunna få deltaga; återstår således blott 7,258, som anses berättigade dertill; hvilket utgör ungefär 2 procent af hela Bonde-Ståndet.

Det förefaller åtminstone mig, som detta förslag eger en alltför stark anstrykning utaf partiskhet, och att afsigten dermed är att betaga de smärre jordbrukarne tillfälle att deltaga i Föreningarne och att gynna de större jordegare och possessionater på andras bekostnad, för att sätta dem i tillfälle, att icke allenast kunna sammanhålla sina större egendomar utan äfven efter hand lägga under sig de smärre skuldsatte hemmansdelar, som icke kunna få något skydd af Hypotheks-föreningar, och göra deras åboer till dräng-gar; följderna deraf kan hvar och en lätt beräkna.

För det andra kan jag icke undertrycka den öfvertygelse, att sedan Rikets Höglofl. Ständer fattat det beslut, att ikläda hela Staten en borgen för högst 2 millioner Silfver Specie till understöd för Hypotheks-föreningar, hvars functioner det skall blifva att understödja det skuldsatta jordbruket, rättvisa och billighet fordra, att en dylik förmon bör tillgodokomma alla provincer, och den bestämda summan delas på alla Länen i förhållande till taxeringsvärdet å den jord, som innehafves under full egande- och dispositionsrätt; dock så, att vid fördelningen bör göras den obetydliga jemkning, att andelar på hvarje Län blifva på jemt hundradetal R:dr. På det sättet får hvart och ett Län njuta sin rätt, och på förhand veta huru stor garantie, de af Riksgälds-Contoret hafva att påräkna.

Jag kan icke heller instämma uti hvad Höglofl. Utskottet uti 8:de punkten föreslagit, nemligen att ingen Hypotheks-förening får träda i verksamhet, förr än de egendomar, som sökt delaktighet, deruti uppgå till ett värde af minst 750,000 Silfver Specie, eller 3 millioner R:dr Riksgälds. Jag tror, att äfven detta bestämmande på många orter blir ett stort hinder för Föreningarnes tillkomst; vill man ändamålet, bör man äfven vilja medlen. Jag vågar således vördsammast föreslå, att Hypotheks-föreningar må få träda i verksamhet och erhålla garantie för deras andel, så snart det tecknade värdet uppgår till 20 gånger den andel af garantie, som på hvarje Hypotheks-district belöper, så att till exempel för ett Län eller district, hvarå belöper garantie för 50,000 R:dr, bör Föreningens egendomsvärde uppgå till 1,000,000 o. s. v., och Hypotheks-föreningarna för öfrigt præstera den säkerhet Rikets Höglofl. Ständer komma att fastställa. Jag kan icke inse, att Staten kan vara mera blottställd för förluster hos de små än de stora Hypotheks-föreningar, då både de större och mindre erhålla garantie i samma proportion af de hypothiserade egendomarnes värde; de smärre egendomarne äro alltid lättare att realisera än de större.

Jag får slutligen tillägga, att jag tror det vara Lagstiftarens pligt, att söka bevara allas rätt, och icke godtyckligt gifva folket välgrundad anledning till obelåtenhet; för min enskilda del förklarar jag högtidligt, att det skall blifva det sista jag gör, att med min röst biträda en handling, som, efter min öfvertygelse, på en gång både kränker rättvisa och ger massan af folket full anledning till missnöje."

Härmed hafva sig förenat: Riksdagsfullmägtige *J. O. Dahlberg* från Wester-Norrland och *Joh. Andersson* från Upsala Län;

samt af Herr *Peyron, Gust.*, som ansett det uti 3:dje hufvudgrunden bestämda minimum af egendomsvärde, för delaktighet uti Hypotheksförening, alldeles för högt, enär härigenom största delen af jordegare komme att utestängas från en sådan delaktighet.

Med Herr *Peyron* har Doctor *Hasselroth* sig förenat.

N:o 425.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 20 Mars.

Utlåtande, i anledning af väckt motion derom, att Stats-Utskottet måtte inkomma med förslag till formulaire för den förbindelse, som skall af Hypotheks-förening afgifvas till Riksgälds-Contoret. **(Rgs A.)**

Till Stats-Utskottets handläggning har Ridderskapet och Adeln remitterat en af Friherre *Nordin*, *Carl Johan*, väckt, så lydande motion:

"Ridderskapet och Adeln har jemte 2:ne andra Stånd beslutat, att en förbindelse af Hypotheks-föreningarne skall afgifvas till Riksgälds-Contoret, deruti delegarne en för alla och alla för en ikläda sig ansvarighet för den förlust, som Riksgälds-Contoret genom dess garantie för lånet kan tillskyndas. Jag hemställer således, att Ridderskapet och Adeln måtte uppdraga Stats-Utskottet, att inkomma med förslag till samma förbindelses ordalydelse."

Jemte förklarande, att Utskottet icke kunnat dela Motionairens här ofvan framställde förslag, att delegarne i Hypotheks-förening skola, en för alla och alla för en, ikläda sig ansvarighet för den af Rikets Ständer meddelande garantie, utan att, i öfverensstämmelse med det af Rikets Ständer fattade beslut, denna ansvarighet skall vara gemensam, får Utskottet, — som vid uppställandet, uti Utlåtande denna dag under N:o 424, af hufvudgrunder för sådane Hypotheks-föreningar, hvilkas skuldförbindelser kunna i Rikets Ständers namn garanteras genom Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, beslutat, att, i sammanhang med behandlingen af nu förevarande motion, tillse i hvad mon äfven reel säkerhet må kunna beredas Riksgälds-Contoret i afseende på dess garantie, för att såmedelst aflägsna alla farhågor, att Riksgälds-Contoret möjligtvis någonsin skulle genom garantier kunna sättas i förlägenhet, — nu hos Rikets Ständer föreslå det stadgas må,

att den Hypotheks-förening, som begagnar Rikets Ständers garantie, skall till Riksgälds-Contorets ytterligare säkerhet aflemna motsvarande belopp uti sådane intecknade förbindelser, som 4:de punkten af i Utlåtandet N:o 424 upptagne hufvudgrunder omtalar, och hvilka så kallade reservfonds-obligationer, såsom följd häraf, måste vara utställda till Hypotheks-Inrättningen eller dess rätts innehafvare, och för öfrigt till ordalydelsen sådane, att de med fullt gällande kräft kunna såsom pant begagnas och i händelse af behof användas.

På

På grund af hvad Utskottet sålunda anfört och föreslagit, får Utskottet härmed öfverlemna förslag till formulaire för den förbindelse, som af Hypotheks-förening, i och för erhållen garantie å dess upptagne lån, bör till Riksgälds-Contoret afgifvas.

Enligt N. N. Hypotheks-förenings vid allmänt sammanträde oss lemnade fullmagt, förbinda vi oss härmedelst, i hela Hypotheks-föreningens namn och å dess vägnar, att noggrannt ställa oss till efterrättelse följande af Rikets Ständer stadgade hufvudgrunder för Hypotheks-föreningar:

(införas)

Skulle så oförmodadt inträffa, att Rikets Ständers Riksgälds-Contor, genom vår uraktlåtenhet i någon mon att punctuelt fullgöra våra genom Riksgälds-Contoret garanterade skuldförbindelser, blefve för någon sådan fordradt eller tillskyndadt någon utgift af hvad slag den vara må, förklaras Riksgälds-Contoret härigenom berättigadt att, till beredande af fond dertill, genast och utan vårt vidare hörande eller föregånget uppbud, låta genom offentligt utrop försälja erforderligt antal af de, till motsvarande belopp af hvarje Riksgälds-Contorets för N. N. Hypotheks-förenings skuldförbindelse ingångne garantie, såsom säkerhet derföre aflemnade, intecknade reservfonds-obligationer; erkännande derjemte Hypotheks-föreningens förbindelse, att vid anfordran fullt utbetala till så väl capital som ränta allt hvad Riksgälds-Contoret genom dess, oss meddelade garantie, blifvit nödsakadt utbetala och icke genom de pantsatte reservfonds-obligationernes realiserande kan utbekomma. N. N. den (datum).

På N. N. Hypotheks-förenings vägnar.

(underskrifter).

Härjemte bör vara bilagd Hypotheks-föreningens vid allmänt sammanträde utfärdade fullmagt för Directionen att ofvanstående förbindelse i Föreningens namn och å dess vägnar utfärda.

Utskottet har slutligen trott sig böra till Rikets Ständers beprófvande aflemna förslag till den garantie, som Fullmägtige i Riksgälds-Contoret ega att å Hypotheks-föreningarnes utfärdande skuldförbindelser meddela, och får således härtill föreslå följande

Formulaire:

Enligt Sveriges Rikes Ständers, vid allmän Riksdag, oss, deras Full-

mägtige uti Riksgälds-Contoret, lemnade uppdrag och fullmagt, garantera vi härmedelst i Rikets Ständers namn och å deras vägnar, fullgörandet af förestående af N. N. Hypotheks-förening utfärdade skuldförbindelse å oo (capital) löpande med oo ränta och förfallen till full betalning den (datum).

På Sveriges Rikes Ständers vägnar.

(underskrifter)

Stockholm den 20 Mars 1835.

Reservation

af Herr *von Troil, E.:* "Utskottets förslag, att Hypotheks-föreningarne böra uti Riksgälds-Contoret deponera intecknings-handlingar, uppgående till samma belopp med den lånesumma, hvarå garantie sökes, anser jag mig böra på det högsta afstyrka, såsom icke ländande till någon ökad säkerhet, men deremot medförande olägenheter och vådor, så väl för Riksgälds-Contoret som för Hypotheks-föreningarne.

Om de af Utskottet uti Betänkandet N:o 424 föreslagne hufvudgrunder för Hypotheks-föreningar af Rikets Ständer blifva godkände, komma desse Föreningar att vinna all erforderlig soliditet, och Riksgälds-Contoret kan ej allenast med lätthet controlera deras ställning och rörelse, utan äfven, genom användande af den rättighet 14 hufvudgrunden detsamma lemnar, tvinga den felande till rättelse. Skulle Riksgälds-Contoret erfara, att en Hypotheks-förening icke i rättan tid erlade ränta eller afbetalning på ett garanteradt lån, kan det ej allenast tvinga Hypotheks-föreningen att af grundfonden erlägga hvad sålunda eftersatt blifvit, utan äfven derutöfver så mycket det anser behofvet af säkerhet påkalla. Om derföre Hypotheks-föreningen sjelf får försvara sina intecknings-handlingar, synes Riksgälds-Contoret vara lika betryggadt, som om detta Verk skall öfvertaga bestyret dermed.

Olägenheter och vådor af Utskottets förslag i detta afseende äro deremot:

1:o *För Riksgälds-Contoret*: ökadt besvär genom granskning och förvarande af en mängd detaljhandlingar; måhända i följd deraf behofvet af en ökad tjenstemanna-personal, och derjemte ansvar för all försämring, som de emottagne hypotheken kunna undergå genom försummande af intecknings-förnyelser, bevakningar i concurser m. m.;

2:o *För Hypotheks-föreningen*: svårigheten att för alla grundfonds-inteckningar anskaffa serskilda document, hvilket i det närmaste komme att fördubbla de erforderlige säkerhets-handlingarnes antal. Vida mera afseende förtjenar dock den misscredit, hvari en Hypotheks-förening nödvändigt skall komma, om den ej, utan att lemna pant i handom anses säker af ett Verk, som öfver densamma utöfvar en controlerande uppsigt. I sådant förhållande synes den ej kunna begära större förtroende af enskilda personer och en på dylikt vilkor erhållen garantie, långt ifrån att gagna Hypotheksföreningen, tvärt om för densamma vara rent af förstörande. Skulle dessutom den ifrågasatte ferma bortauctioneringen af de hypothicerade grundfondsinteckningarne komma att ega rum, blefve följden den, att säkra fordringar, förfallne efter 3:ne månader, blefve bortplutrade med betydlig capital-förlust, kanske uppgående till 20 à 30 procent, och detta utan all nödvändighet, ty att Riksgälds-Contoret någonsin skulle sakna förmåga att på några månaders tid upptaga en mindre betydlig summa, kan jag ej förutsätta. Om de garanterade lånen komma att bestämmas till 4 procents ränta och 2 procents amortissement, blifver den årliga utbetalningen för dem alla tillsammans 320,000 R:dr Banco. Om derföre *alla* de garanterade lånens räntor skulle förfalla på samma dag och endast en gång om året, och *alla* Hypotheks-föreningarne *helt och hållet* försumma både ränta och capital-betalningar, så blefve det värsta, med åsidosättande af all rimlighet, uttänkbara fall, att Riksgälds-Contoret nödgades, på några månader, förskjuta en summa af 320,000 R:dr Banco.

Häruti hafva instämt: Grefverna *Posse, A.*, och *Gyldenstolpe, A.*, samt Herrar *af Billbergh, J. P.*, och *J. Wærn.*

N:o 426.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 20 Mars.

Utlåtande, i anledning af väckt fråga, det de Hypotheks-föreningar, hvilka åstunda att begagna sig af Rikets Ständers garantie å upptagande lån, må utse vissa Fullmägtige för att gemensamt afsluta lånens upptagande. (RG:s. A.)

Uti en från *Ridderskapet och Adeln* till Stats-Utskottet remitterad motion, har Friherre *Nordin, Carl Johan*, under förklarande, hurusom erfarenheten vitsordar, att upptagandet af lån på smärre summor möter flere svårigheter, än då en större summa sökes, samt derjemte troligt är, att, om lån af flere Hypotheks-föreningar samtidigt söktes, sådant skulle menligt inverka på lånevilkoren, föreslagit:

1:o att, såsom vilkor för delaktighet i Riksgälds-Contorets garantie, måtte stadgas, att de Hypotheks-föreningar, som önska att deraf komma i åtnjutande, skola gemensamt vidtaga nödige åtgärder för lånets upptagande och att, i sådant afseende, det bör åligga hvarje sådan Hypotheks-förening att utse en Fullmägtig, som å Föreningens vägnar, jemte vidtagande af nämnde åtgärder, berättigas att om lånevilkoren afsluta;

2:o att sådan Hypotheks-förening åligger, genast efter förrättadt val, att hos Kongl. Maj:t anmäla, hvilken person till Fullmägtig blifvit utsedd; samt

3:o att Rikets Ständer i sammanhang härmed hos Kongl. Maj:t i underdånighet begära, att, då ett lämpligt antal Hypotheks-föreningar blifvit på stadgade grunder upprättade och med behörigen af Kongl. Maj:t gillade Reglementen försedde, Kongl. Maj:t täcktes låta sammankalla ofvannämnde Fullmägtige, och att, sedan Kongl. Maj:t i Nåder utsett en Ordförande ibland desamma, desse Fullmägtige gemensamt ega att om lånets anskaffning och afslutande draga försorg, hvarefter, och sedan med långifvaren om lånet är afslutadt, det gjorde contractet bör till Riksgälds-Contorets Fullmägtiges kännedom öfverlemnas, för erhållande af den garantie, som Rikets Ständer beslutat skall å detta lån meddelas.

Då man bestämdt torde kunna antaga, att, i händelse flere Hypotheks-föreningar samtidigt uppkomma, dessa böra finna sin fördel uti att

förena sig om gemensamt upptagande af det lånebelopp, hvaraf de blifva i behof, lärer någon serskild föreskrift härom icke vara erforderlig.

Skulle åter, hvilket Utskottet anser för gifvet, Hypotheks-föreningarne successive bilda sig, komme, genom antagande af Motionairens förslag, den svårighet att inträffa, det de först inrättande Hypotheks-föreningar en längre tid hindrades från att komma i verksamhet.

På dessa skäl har Utskottet ansett sig böra hos Rikets Ständer tillstyrka,

att Friherre *Nordins* ifrågavarande motion icke må till någon Rikets Ständers åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 Mars 1835.

N:o 427.

Ankom till Exp.-Utsk. den 20 Mars.

Utlåtande öfver en af Herr Falhem väckt motion, rörande sättet för betäckande af den förlust, Rikets Ständers Riksgälds-Contor kan komma att vidkännas i och för meddelande garantie å de af Hypotheks-föreningar upptagande lån. (RG:s. A.)

Ifrån *Borgare-Ståndet* har Utskottet erhållit remiss å ofvanberörde af Herr *Falhem* väckta motion, deruti hufvudsakligen blifvit anfördt: att sedan 3:ne Riks-Stånd beslutat, att Rikets Ständer skola genom deras Riksgälds-Contor för blifvande Hypotheks-föreningar garantera ett lån af 5⅓:dels millioner R:dr Banco, synes både omtanka och nödvändighet fordra, att på förhand bereda Riksgälds-Contoret utvägar och medel, till uppfyllande af den Contoret ålagde borgensförbindelse, för den händelse, att en eller flere af desse påräknade Hypotheks-föreningar skulle manquerat sina förbindelser eller hafva gått öfver ända, innan nästkommande, ej förr än 1839 inträffande Riksdag, och således sjelfve blifvit urståndsatte att, så till capital som ränta, afbörda sina skulder, det af Riksgälds-Contoret garanterade lån deribland inberäknadt.

Med anledning häraf föreslår Herr *Falhem*, att Stats-Utskottet, som har sig uppdraget att utarbeta alla detailfrågor i afseende på den borgen

Riksgälds-Contoret skall för Hypotheks-föreningarne ikläda sig, jemväl måtte åläggas, såsom en extra Statsbrist upptaga, samt till Bevillnings-Utskottet uppgifva det belopp, minst svarande emot 2:ne eller 3:ne års ränte- och capital-afbetalningar å lånet, hvarföre tillgångar böra Riksgälds-Contoret beredas och genom bevillning anskaffas, samt att, för tidens vinnande, Stats-Utskottet genast må anmoda Bevillnings-Utskottet att, utan afvaktan af Stats-Utskottets definitiva meddelande i afseende på den erforderliga summan, i förväg uppgöra, huru den serskilda bevillning eller gärd skall utgöras, hvilken i följd af ifrågavarande nya utgift blifver behöflig, och som under en serskild artikel: *Bevillning för Hypotheks-föreningarnes lån*, torde böra uttaxeras och i de skattskyldiges debetsedlar uppföras, för att sedan serskildt redovisas.

Utskottet, som nu till Rikets Ständers beprövfvande öfverlemnar ett förslag till hufvudgrunder för de Hypotheks-föreningar, som vilja, för dess upptagande lån, komma i åtnjutande af Rikets Ständers garantie, och hvilka hufvudgrunder, för den händelse de af Rikets Ständer godkännas, i Utskottets tanka, förebygga de förluster, Motionairen förmenat skola uppkomma i och för den meddelande garantien; har, då det dessutom icke torde vara i sin ordning, att på förhand bestämma en gärd eller bevillning för betäckande af brister, hvilka efter all sannolikhet icke komma att uppstå, af sådane anledningar trott sig böra hos Rikets Ständer tillstyrka,

att Herr *Falhems* motion måtte få förfalla.

Stockholm den 18 Mars 1835.

Reservationer:

af Herr *E. E. Falhem:* "Emot Höglofl. Utskottets Betänkande, rörande grunder för Hypotheks-inrättningars stiftelse, samt de i detta Betänkande föreslagne vilkor, under hvilka sådana inrättningar kunna blifva delaktige af den borgensförbindelse, som 3:ne Riks-Stånd ålagt Riksgälds-Contoret att ikläda sig för utaf blifvande Hypotheks-föreningar upptagne lån, till ett sammanlagdt belopp af 8 millioner Riksdaler courant; och emot det afstyrkande Utlåtande, som, i sammanhang dermed, Höglofl. Utskottet beslutat, öfver min i Vällofl. Borgare-Ståndet väckta motion, att Rikets Ständer skulle vid denna Riksdag förordna en serskild årlig gärd, hvarigenom en fond kunde samlas, hvilken, vid en eller flera Hypotheks-föreningars

möjliga fall, satte Riksgälds-Contoret i stånd att uppfylla sin borgensförbindelse, utan att Rikets Ständer, för sådant ändamål, behöfde till Urtima Riksdag sammankallas; får jag, i öfverensstämmelse med min vid frågornas afgörande anmälda reservation, i korthet andraga följande:

Höglofl. Utskottet har, i afseende på min motion, vidblifvit det Utlåtande, som Riksgälds-Afdelningen förut afgifvit, hvaruti Afdelningen helt knapphändigt ifrån sig affärdat frågan, med det yttrande, att, om de af Afdelningen föreslagne hufvudgrunder antagas, några förluster för Riksgälds-Contoret, i följd af borgensförbindelsen, *efter all sannolikhet, icke komma att uppstå.* Jag anser, genom detta yttrande, min motion icke vara besvarad, och ännu mindre någon vederläggning derigenom presterad utaf den framställningen, som motionen innehåller, rörande vådorna för Contoret af ifrågavarande borgen; och jag anser mig derföre böra ådagalägga, att, äfven i trots af den förbättring, som de utaf Afdelningen föreslagna grunderna onekligen vunnit i Höglofl. Utskottets Plenum, dessa vådor likafullt qvarstå, icke blott såsom möjliga, utan såsom ganska sannolika och hotande.

Den andel, som hvarje Hypotheks-förening skulle erhålla uti det garanterade lånet, hvarken kan vara eller är den beräknad att ensam blifva tillräcklig för ändamålet med dessa Föreningar, som är att befria delegarne ifrån inteckningar, emot en högre ränta, uti deras egendomar, inom det fastställda värdet, samt att så väl skaffa dessa delegare, som de öfrige, hvilkas egendomar icke äro graverade af inteckningar, lån till lindrigare ränta. Detta ändamål synes hufvudsakligen vara beräknadt att vinnas genom en helt annan upplåning af vida större summor, i sjelfva verket en art Bankrörelse, för hvilken rörelse den erhållna andelen i det garanterade lånet egentligen skulle tjena som stöd och succurs. Uti 1 §. utaf Utskottets grunder bestämmes närmare denna upplåning. Det heter der: Föreningarne kunna upplåna penningar "mot obligationer, ställde på viss förfallotid eller på viss uppsägningstid." Jag antager för säkert, att Föreningarne på detta sätt skola söka att upplåna penningar, för att sedan, antingen genom hotelse af uppsägning, nödga innehafvare af inteckningar att utbyta sina intecknings-document emot Föreningens obligationer, löpande å lägre ränta, eller ock verkligen med de upplånade penningarne infria dessa inteckningar; men jag antager ock för lika säkert, att hvarken capitalisterna skola gerna lemna lån åt Föreningarne å dessa obligationer, och ej heller inteckningshafvare ingå på att mottaga sagde i utbyte emot sina intecknings-document, om icke obligationerne äro ställde på kortare uppsägnings- eller förfallo-tider af 4, högst 8 månader. Skulle en större Förening t. ex.

i de södra provincerna lyckas att utvidga sin rörelse, hvilket blir ett vilkor för att den skall uppfylla sitt ändamål, så skulle den på detta sätt slutligen kunna hafva utelöpande obligationer, till ett belopp af kanske från 4 till 5, 6 millioner R:dr courant.

Det är denna art af rörelse, hvilken jag icke föreställer mig kunna ega rum utan vådor och äfventyr, och likväl är det just på en sådan rörelse, som man nästan helt och hållet vill grunda Hypotheks-inrättningar, samt på hvilken de efter Utskottets förslag äfven skulle komma att grundas. Huru mycket jag än nitälskar för dessa inrättningars uppkomst, så tror jag likväl icke detta sättet vara det rätta, för att organisera dem och gifva dem en trygg existence. Vådorna synas mig verkligen ligga uppenbara för en hvar, utan att behöfva forska efter dem. Ty i fall en Hypotheksinrättning, med en så utvidgad lånrörelse, antingen sjelf råkade i misscredit, eller någon oro uppstod, att Rikets Ständers Bank — vare sig i följd af commerciela eller politiska conjuncturer — kunde blifva blottställd för en starkare silfver-uttagning, hvad skulle då högst sannolikt inträffa? Utan tvifvel, att en stor del innehafvare af Föreningarnes obligationer uppsade, hvarigenom Föreningarne blefvo satta i nödvändighet att inlösa sina förbindelser. Men hvilken cassa-tillgång eger Föreningen, eller kan den påräknas ega, för att motsvara detta kraf? Enligt planen i Utskottets grunder, kan jag icke finna, hvarifrån cassa-tillgången, motsvarande behofvet, skulle kunna hemtas. Genom upplåning kan ej en sådan cassa bildas, då motsvarande obligationer derför måste utgifvas. Den $\frac{1}{3}$:dels eller $\frac{1}{4}$:dels procent af amortissementet, som är påräknad blifva en behållning för inrättningen, kan först efter många års förlopp bilda en reservfond af någon betydenhet. För att göra face emot en större uppsägning af obligationer, existerar således ingen annan tillgång än Föreningens andel i det af Riksgälds-Contoret garanterade lånet, som efter all sannolikhet ej blir tillräcklig, då den kan antagas icke utgöra mera än en femtedel, och kanske ännu mindre, utaf utelöpande obligationer; och skulle inrättningen nödgas hålla denna andel i cassa för påkommande invexlings-behof, anser jag den snart vara ruinerad för deraf uppkomne ränteförluster:

I stöd af dessa utvecklade skäl vågar jag tro, att min motion alldeles icke är vederlagd, eller de deruti framställde vådor aflägsnade. Tvärtom styrkes jag deraf, genom Höglofl. Utskottets stadgande uti 1 §., att Riksgälds-Contoret sannolikt torde blifva invecklad uti förluster och nödgadt göra utbetalningar, samt i följd deraf behöfver några af Rikets Ständer

på

på förhand beredda tillgångar, på sätt jag vördsamt uti min motion föreslagit. Genom det af Herr *Halling* föreslagna och af Utskottet antagna tillägget, är visserligen någon säkerhet för Contoret vunnen, men likväl endast på det sätt, att Föreningarne äfven i samma mon blifva så mycket svagare och färdigare att ramla vid första stöt, hvartill äfven kommer, att Contoret, i tidpunkten af en crisis, då en eller flere Föreningar fallit, ej utan de största förluster, om ens till något pris, torde kunna realisera de till Contorets disposition för en slik händelse öfverlemnade inteckningar;"

af Herr *Halling*: "Emot Utskottets beslut får jag mig reservera, och derföre anföra följande skäl: Jag anser Utskottet hafva bort, för den händelse, att dess Utlåtande N:o 424 icke af Rikets Ständer godkännes, vilkorligt föreslå, att, i anledning af Herr *Falhems* motion, icke tillstyrka bifall derå, såsom möjligtvis ledande till en icke af behofvet påkallad beskattning, utan blott för den händelse, det åberopade Utlåtandet ej antoges, föreslå att, såsom ett medel att aflägsna alla mer eller mindre grundade farhågor, det Riksgälds-Contoret, genom den af 3:ne Riks-Stånd beslutade garantie för Hypotheks-föreningars skuldförbindelser, möjligen skulle kunna iråka en opåräknad förlägenhet, Rikets Ständer måtte uppdraga Bevillnings-Utskottet att uppgifva grunder för utgörandet af den utomordentliga bevillning, som skulle kunna erfordras, för att bibehålla Riksgälds-Contoret vid förmågan att resurcera äfven de utgifter, som, i följd af berörde garantie, vid något tillfälle kunde ifrågakomma, — att utgå endast i den händelse Fullmägtige i Riksgälds-Contoret i behofvets stund skulle finna sig föranlåtne hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla nödvändigheten att erhålla Nådig befallning till uppbörd af en så beskaffad gärd, för utfående hvaraf hos egare af fastighet i jord i slikt fall säkerhet och förmonsrätt, såsom för alla andra Krono-utskylder, 17 Cap. 6 §. Handels-Balken lemnar fullkomlig visshet."

Uti denna senare reservation har Herr *C. J. Ekerman* instämt.

STOCKHOLM, Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1835.

N:o 428.

Ankom till Exp.-Utsk. den 21 Mars.

Memorial öfver anställd omröstning, i fråga om förändringar i 3:dje och 4:de Artiklarne i Bevillnings-Förordningen.

Sedan, enligt från samtlige Riks-Stånden ankomne Protocolls-Utdrag af den 23 nästlidne Februarii samt den 2 innevarande månad, Rikets Ständer godkänt de uti Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 53, i anledning af Riks-Ståndens olika beslut, angående föreslagna förändringar i 3 och 4 Art. af Bevillnings-Förordningen, framställde förslag till Voterings-propositioner; så har Förstärkta Stats-Utskottet, på sätt 69 §. Regerings-Formen föreskrifver, denna dag anställt omröstning öfver omförmälde gillade och så lydande Voterings-propositioner:

Första Voterings-Propositionen:

Den, som bifaller Utskottets förslag, att 73 §. i nu gällande Bevillnings-Stadga må i den blifvande Bevillnings-Förordningen bibehållas oförändrad, voterar

Ja;

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, komma, jemlikt Ridderskapets och Adelns beslut, orden: *privilegieradt* och *privilegierade* att utur 73 §. utgå.

Voteringen har utfallit med 57 *Ja* och 61 *Nej*; hvarjemte en dubbel voterings-sedel blifvit casserad.

Och som *Nej* vunnit, komma orden *privilegieradt* och *privilegierade* att utur 73 §. utgå.

Andra Voterings-Propositionen:

Den, som bifaller Utskottets förslag, att från 75 §. må uteslutas följande mening: *Dock må sådane Masugnar, hvilka äro belägne inom samma Taxerings- och Pröfnings-district med det Bruk, hvarunder de lyda, och som begagna deras tillverkning, uppskattas gemensamt med Bruket, och på*

det ställe, der samma Bruk är beläget. Alla andra Masugnar skola uppgifvas och till värde beskattas, der de äro belägne; voterar

Ja;

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, skall slutet af denna §. från och med orden: *Dock må sådane Masugnar &c.* erhålla följande förändrade lydelse: *Dock skola sådane Masugnar, hvilkas tillverkning bevisligen förädlas af egaren vid honom jemväl tillhörigt Stångjerns-Bruk, taxeras gemensamt med Bruket, på det ställe, der detsamma är beläget. Alla andra Masugnar skola ovilkorligen uppgifvas och till värde beskattas, der de äro belägne.*

Vid Voterings-sedlarnes öppnande hafva befunnits 51 *Ja* och 67 *Nej*, jemte en Voterings-sedel, hvilken, såsom dubbel, måst casseras.

Och som *Nej* vunnit, skall slutet af 75 §. från och med orden: "Dock må sådane Masugnar &c." erhålla följande lydelse: "Dock skola sådane Masugnar, hvilkas tillverkning bevisligen förädlas af egaren vid honom jemväl tillhörigt Stångjerns-Bruk, taxeras gemensamt med Bruket, på det ställe, der detsamma är beläget. Alla andra Masugnar skola ovilkorligen uppgifvas och till värde beskattas, der de äro belägne."

Tredje Voterings-Propositionen.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att den uti 1 mom. af 162 §. omnämnde befrielse från afgift efter 2:dra Art. må tillgodonjutas för alla de löne-förmoner och pensioner, som icke uppgå till, eller öfverstiga 200 R:dr, voterar

Ja;

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, kommer ofvannämnde befrielse endast att tillgodonjutas för alla de löneförmoner och pensioner, som icke öfverstiga 100 R:dr.

Voteringen har utfallit med 71 *Ja* och 48 *Nej;* hvadan och som *Ja* vunnit, den uti 1 momentet af 162 §. omnämnde befrielse från afgift efter 2:dra Art. skall tillgodonjutas för alla de löneförmoner och pensioner, som icke uppgå till eller öfverstiga 200 R:dr.

Fjerde Voterings-Propositionen.

Den, som gillar Utskottets förslag, att de uti 6 mom. af 162 §. omnämnde Tjenstemän må befrias från lönebevillning, då lönen icke uppgår till eller öfverstiger 200 R:dr; voterar

Ja;

Den det ej vill,
Nej;

Vinner *Nej*, komma ifrågavarande Tjenstemän att befrias från lönebevillning endast i de fall, då lönen icke öfverstiger 100 R:dr.

Voteringen har utfallit med 71 *Ja* och 48 *Nej*; och då *Ja* sålunda vunnit, komma de uti 6 mom. af 162 §. omnämnde Tjenstemän att befrias från lönebevillning, då lönen icke uppgår till eller öfverstiger 200 R:dr.

Femte Voterings-Propositionen.

Den, som bifaller Utskottets förslag till förändring i 165:te §; voterar
Ja;
Den det ej vill,
Nej;

Vinner *Nej*, kommer att i denna §., bland dem, som njuta afdrag i Bevillningen för 4 minderåriga barn, äfven tilläggas: "*Fiskare på landet.*"

Vid voterings-sedlarnes öppnande, hafva befunnits 11 *Ja* och 108 *Nej*; och som *Nej* vunnit, kommer att uti 165 §. bland dem, som njuta afdrag i Bevillningen för 4 minderåriga barn, äfven tilläggas: "Fiskare på landet."

Sjette Voterings-Propositionen.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att de af Allmogen i Ytterhogdahls socken, som, efter pröfning af Taxeringsmännen, anses deraf vara i behof, må intill nästa Riksdag åtnjuta befrielse från hälften af Bevillningen efter 1:sta Art.; voterar
Ja;
Den det ej vill,
Nej;

Vinner *Nej*, kommer, jemlikt Borgare-Ståndets beslut, ifrågavarande befrielse icke att ega rum.

Voteringen har utfallit med 53 *Ja* och 65 *Nej*; hvarförutan en voterings-sedel, såsom märkt, blifvit casserad; och som *Nej* vunnit, kommer ifrågavarande befrielse icke att ega rum.

Sjunde Voterings-Propositionen.

Den, som bifaller Utskottets förslag, att invånarne i Umeå, Piteå och

Luleå städer må, efter prófning af Taxeringsmännen, intill nästa Riksdag tillgodonjuta befrielse till hälften af bevillningen efter 1:sta Artikeln, voterar

Ja;

Den det ej vill,

Nej;

Vinner *Nej*, kommer någon sådan befrielse icke att ega rum.

Voteringen har utfallit med 21 *Ja* och 98 *Nej*;

Och som *Nej* således vunnit, kommer någon befrielse till hälften af Bevillningen efter 1:sta Art. för Umeå, Piteå och Luleå städers invånare, icke att ega rum.

Hvilket allt Förstärkta Stats-Utskottet skolat Rikets Ständer tillkännagifva.

Stockholm den 20 Mars 1835.

STOCKHOLM, 1835; hos J. A. WALLDÉN.

N:o 429.

Ankom till Exp.-Utsk. d. 26 Mars.

Utlåtande, i anledning af Friherre Franc Sparres motion, om medels anvisande å 8:de Hufvudtiteln, så väl för underhållet af Arbets-compagnierna på Kungsholmen, som för desses sysselsättande med fästningsbyggnadens fortsättning vid Carlskrona.

(U. A.)

Sedan Kongl. Maj:t, vid början af denna Riksdag, i Dess Nådiga Proposition om Stats-Verkets tillstånd och behof, för fortsättandet af Carlskrona befästning, äskat ett extra anslag af 200,000 R:dr intill nästa Riksdag, och Stats-Utskottet derefter uti Betänkandena N:ris 203 och 291 för samma ändamål tillstyrkt anslagets bestämmande till 170,000 R:dr, men Förstärkta Stats-Utskottet, till hvars afgörande frågan, till följd af Riks-Ståndens olika beslut, blifvit hänskjuten, genom votering afgjort, att, till fortsättande af Carlskrona befästning, alldeles icke något anslag skall gifvas; så har hos Ridderskapet och Adeln Friherre *Franc Sparre, B. E.*, uti afgifvet anförande, sökt fästa uppmärksamhet på följderna af detta beslut. Dessa voro, i Herr Friherrens tanka:

i *militairiskt* hänseende, att Kungsholms fästning, beräknad att inom 3 eller 4 år vara fullbordad, nu komme att få den sida öppen, hvars slutande utgjorde arbetets fulländande på denna fästning;

i *administratift* hänseende, att 2:ne allmänna Arbetskarls-compagnier, hvartdera af 600 man, och nu inöfvade till ovanlig arbetsskicklighet, blefve utan sysselsättning, och att kostnaden af deras underhåll, hvilken i alla fall af 8:de Hufvudtiteln måste utgå, kunde anses såsom alldeles förpilld, samt

i *moraliskt* hänseende, att dessa olyckliga menniskor, genom det tillstånd af syssellöshet och lättja, hvari de skulle blifvit försatte, snarare komme att bildas till förhärdade brottslingar än ledas till förbättring, som dock är ändamålet med deras införande på Corrections-inrättningen.

Vidare har Herr Friherre *Franc Sparre* anfört, att, genom Förstärkta Stats-Utskottets afslag å det ifrågavarande extra anslaget 170,000 R:dr, denna summa derigenom icke blefve till hela sitt belopp besparad, emedan åttonde Hufvudtiteln, som hittills endast bekostat Arbetskarlarnes på Kungsholmen underhåll med 3 sk. och bröd per dag, hvilket uppgått till en årlig utgift af omkring 8000 R:dr, derförutan nu komme att, utan ringaste nytta, vidkännas tillökningen för mathållningen, då portionsvärdet uppgår till circa 5 sk. per dag, jemte kostnaden af beklädnad, bevakning, befäls aflöning, sjuk- och själavård m. m., hvilket allt hittils varit bestridt af byggnadsfonden, med omkring 12,000 R:dr årligen. Då, utom dessa oundvikliga utgifter för *personalen*, några äfven blifva nödvändiga för *materielen*, om också arbetet nu alldeles inställes, emedan man väl icke rimligen kan låta de under arbete varande och ännu ofullbordade byggnaderna stå otäckte, och, lika hastigt som de uppkommit, förvandlas till ruiner, och dessa nödvändiga conservations-arbeten skulle ytterligare medföra en bortkastad kostnad af 4 till 5000 R:dr årligen, har Friherre *Franc Sparre*, med begagnande af den rätt 56 §. Riksdags-Ordningen lemnar, väckt den motion: "att Rikets Ständer må besluta, att, intill nästa Riksdag, af 8:de Hufvudtiteln (hvilken, enligt sin natur, i alla fall är obegränsad) må utgå, jemte all underhållskostnad för Arbets-compagnierna på Kungsholmen, äfven nödiga medel till deras sysselsättande med fästningsbyggnadens fortsättande vid Carlskrona, dock, utöfver de förut vanliga 8000 R:dr, med högst 34,000 R:dr årligen, svarande emot de 170,000 R:dr, som Stats-Utskottet hade föreslagit att, i form af extra anslag, till denna byggnad utgå."

Och har Friherre *Franc Sparre*, till stöd för sin motion, slutligen yttrat, att all Corrections-inrättning bör förutsätta fångarnes sysselsättning, om den icke i sin grundprincip skall vara alldeles förfelad: att den föreslagna nya utgiften derigenom väl redan är fullkomligen justifierad, men att derigenom dessutom vunnes, liksom tillfälligt, den stora militairiska fördel, att en af naturen för sjöförsvaret så förträfflig local, som Carlskrona redd och hamn, kan af konsten få den fulländning, som tidens ökade fordringar i detta afseende kräfva.

Stats-Utskottet, som, enligt hvad ofvan är nämndt, redan förut i 2:ne serskilda Betänkanden tillstyrkt beviljandet af extra anslag för Kungsholms fästningsbyggnads fullbordande, kan icke heller nu undgå erkänna angelägenheten af det uppgifne behofvet och inse de flere olägenheter, som

genom anslagets upphörande skola uppkomma. Men enär Rikets Ständer, genom votering i Förstärkta Stats-Utskottet, härom fattat beslut, anser Utskottet det icke vara sig tillständigt att med ett emot samma beslut stridande tillstyrkande ingå, och hvarvid Utskottet i öfrigt trott sig icke böra lemna oanmäldt: att Stats-regleringen redan är uppgjord och vunnit Kongl. Maj:ts Nådiga stadfästelse; att Utskottets förslag till reglering af Riksgälds-Contorets utgifter numera äfven är af Rikets Ständer, i afseende på det belopp som derför kommer att anvisas, definitivt afgjordt; samt att, då beräkningen af Bevillnings-inkomsterna är verkställd, på grund af hittills kända förhållanden, beviljandet numera af ytterligare anslag skulle tvifvelsutan deri förorsaka en med flera olägenheter förenad rubbning.

Utskottet, som, på nu anförde skäl,

icke kan tillstyrka bifall till Friherre *Franc Sparres* ofvanberörde motion,

har dock, med föranledande af de i densamma uppgifne förhållanden, ansett sig böra tillse, att, i fall Kongl. Maj:t skulle finna Kungsholms fästnings fullbordande i militairiskt hänseende företrädesvis angeläget, något hinder icke må möta för användande dertill af möjligen uppkommande tillgångar på de för Rikets Försvarsverk på det hela anvista årliga anslag, och i hvilket hänseende Utskottet tror sig böra upplysa, att kostnaden för Arbets-compagniernas beklädnad, bevakning, befäls aflöning, sjuk- och själavård m. m., hädanefter i allt fall kommer att utgå af 8:de Hufvudtiteln, med omkring 12,000 R:drs tillökning årligen, samt att skilnaden härimellan och hvad Motionairen föreslagit, 34,000 R:dr, eller 22,000 R:dr, hvarför tillgång nu saknas, uppkommer, genom ökad aflöning till Arbetspersonalen utöfver vanligt fångtractamente, samt för anskaffning af materialier, instrumentalier m. m.

Det extra anslag, som vid senaste Riksdagen beviljades för Kungsholms fästningsbyggnad, uppfördes väl under rubrik: "försvaret till sjöss;" men då man lärer kunna antaga, att denna fästning, om än i första hand afsedd att betrygga marin-etablissementet i Carlskrona, dock tillika utgör en vigtig del af landets försvars-anstalter på det hela, hemtar Utskottet häraf anledning yttra den öfvertygelse, att ifrågavarande fästningsbyggnad med lika skäl kan hänföras till tredje som fjerde Titelns föremål.

Och får Utskottet, i öfverensstämmelse med denna åsigt, tillstyrka,

det Rikets Ständer må förklara, att, så vida Kongl. Maj:t finner arbetet å Kungsholms fästningsbyggnad böra fortsättas, Kongl. Maj:t äfven må ega dertill använda de besparingar, som å Tredje och Fjerde Hufvudtitlarne tilläfventyrs kunna beredas.

Stockholm den 23 Mars 1835.

Reservation

af Herr *Peyron, Gust.*: "Jag får reservera mig emot det nu genom 17 röster emot 14 vidtagne beslutet, af följande skäl: Bland de flera olägenheter, som, i följd af denna sakens utgång, otvifvelaktigt skola uppkomma, anser jag den, som utgör hufvudgrunden för Friherre *Franc Sparres* nu väckta motion, eller att den i Carlskrona varande talrika, och till en ovanlig arbetsskicklighet uppöfvade fångpersonalen skulle försättas i syssellöshet, vara förtjent af synnerlig uppmärksamhet, — enär följden af en sådan förändring blefve, dels att denna personal, i stället att, såsom hittills varit fallet, med nyttig verksamhet i någon mon återgälda det allmännas uppoffringar, komme att, utan all nytta, fortfarande ligga det samma till last, dels ock att Inrättningens hufvudsyftemål, fångarnes moraliska förbättring, genom strängt arbete, i föreniug med sträng tillsyn, åtminstone till en del komme att förfelas,

Denna sista omständighet, eller nödvändigheten att bereda sysselsättning för fångar, är, i min tanka, ett så oeftergifligt vilkor för en fånginrättnings ändamålsenliga förvaltning, att, om arbetet för Kronans räkning i Carlskrona upphör, Styrelsen för Fängelsena och Corrections-inrättningarne i Riket otvifvelaktigt finner sig nödsakad vara betänkt på andra utvägar att förskaffa arbete åt den der befintliga fångpersonal. Då man således med visshet kan förutse, att 8:de Hufvudtitelns obegränsade anslag för fångars skjuts-underhåll m. m. kommer att, genom upphörandet af anslaget för Kungsholms fästningsbyggnad, i ökad mon ålitas, äfven utöfver de 12,000 R:dr, hvilka i allt fall för Arbets-compagniernas underhåll bestämdt erfordras, såsom ersättning för det belopp, som hittills af byggnadsfonden utgått, anser jag det för Staten vara företrädesvis nyttigt, om fångpersonalens i Carlskrona verksamhet användes på fullbordandet af ett arbete,

som,

som, efter hvad upplyst blifvit, i försvarsväg för Riket är af stor vigt och hvilket är så långt framskridet, att detsamma inom några få år hinner fulländas.

Ur denna synpunkt och med åberopande i öfrigt af de flere, i Friherre *Franc Sparres* motion anförde skäl, bland hvilka jag här serskildt endast vill nämna den årliga utgift Stats-Verket ytterligare får vidkännas för de ofulländade arbetenas förseende med nödig betäckning, får jag tillstyrka,

> "att, intill nästa Riksdag, af 8:de Hufvudtiteln må utgå, jemte underhållskostnaden för Arbets-compagnierna i Carlskrona, äfven nödige medel till deras sysselsättande med fästningsbyggnadens fullbordande å Kungsholmen, dock med undantag af kostnaden för dervid erforderliga instrumentalier och inventarier, hvilka böra af andra disponible tillgångar anskaffas, och under vilkor i öfrigt, att arbets- och underhålls-kostnaderne sammantagne icke öfverskrida 34,000 R:dr årligen, utöfver de förut vanliga 8000 R:dr.'

Uti denna reservation hafva instämt: Herr Grefve *Posse*, Friherrarne *Stjerneld* och *Tersmeden*, Herrar *Oxehufvud, G. A.*, *af Billbergh, J. P.* och *af Ström, J.*, samt Riksdagsfullmägtigen *Olof Månsson* från Blekinge Län.

STOCKHOLM, Kongl. Ordens-Boktryckeriet, 1835.

N:o 430.

Ankom till Exp.-Utsk. den 28 Mars.

Memorial, med förslag till sammanjemkning af Riks-Ståndens fattade olika beslut, i frågan om det sätt, på hvilket upplåning för Riksgälds-Contorets behof skall verkställas.

(RGS. A.)

Sedan, genom N:o 417, Utskottet afgifvit förnyadt eller fortsatt förslag öfver Riksgälds-Contorets behof — ifrån och med år 1835 till och med år 1839 — och i sammanhang härmed, i afseende på upplåningen af hvad till fyllande af Contorets behof erfordras, tillstyrkt, att det må öfverlemnas åt Fullmägtige, att, efter sig företeende omständigheter, emot obligationer i Svenskt mynt, upptaga större eller mindre lån på längre eller kortare tid, med vilkor, att obligationerne ej ställas på längre förfallotid, än 15 år från deras utfärdande, och att räntan ej bestämmes högre än 5 procent; så hafva Riks-Ståndenen, enligt Utskottet tillhandakomne Protocolls-Utdrag, från Ridderskapet och Adeln af den 9, Preste-Ståndet af den 5 och Borgare- samt Bonde-Ståndenen af den 12 allt innevarande Mars månad, stannat i följande beslut, nemligen:

Ridderskapet och Adeln:

1:o. att Rikets Ständer, i och för Riksgälds-Contorets behof, intill nästa Riksdag anvisa och anslå en årlig summa af 1,200,000 R:dr banco, hvaraf 400,000 R:dr skola afsättas såsom ränta och amortissements-fond för de lån Contoret kommer att upptaga. — Till säkerhet härföre skall det åligga Fullmägtige, att, så länge och intilldess hela det upplånade capitalet med upplupne räntor blifvit guldet, hvarje år af först inflytande allmänna Bevillningsmedel till den under Fullmägtiges vård stående Amortissements-cassa förenämnde summa öfverföra, utan att någon förblandning med Contorets öfrige medel derefter får ega rum;

2:o. att det må öfverlemnas åt Fullmägtige, att, till bestridande af Riksgälds-Contorets utgifter, efter sig företeende omständigdheter, emot obligationer, upptaga större eller mindre lån på längre eller kortare tid, med vilkor, att lånet skall ovilkorligen inom 15 år vara återguldet och att räntan ej bestämmes högre än 5 för 100, då det förskrifne lån-capitalet till

fullo erhålles, men, i händelse nedsättning i capital-inbetalningen kommer att ega rum, ej högre än 4 procent.

Preste-Ståndet:

Ståndet, som ansåg den af Utskottet, sid. 10, till ränta och amortissement föreslagne summa af 200,000 R:dr årligen böra höjas till 300,000 R:dr, fattade följande beslut:

1:o. att Rikets Ständer, i och för Riksgälds-Contorets behof, intill nästa Riksdag anvisa och anslå en årlig summa af 1,200,000 R:dr banco;

2:o. att det må öfverlemnas åt Fullmägtige, att till bestridande af Riksgälds-Contorets utgifter, efter sig företeende omständigheter, emot obligationer upptaga större eller mindre lån på längre eller kortare tid, med vilkor, att lånet skall ovilkorligen inom 15 år vara återguldet och att räntan ej bestämmes högre än 5 procent.

Borgare-Ståndet:

1:o. att Rikets Ständer, i och för Riksgälds-Contorets enskilda behof, intill nästa Riksdag anvisa och anslå en årlig summa af 1,200,000 R:dr banco; och

2:o. Beträffande Riksgälds-Contorets upplåningssätt: att det må öfverlemnas åt Fullmägtige att, efter sig företeende omständigheter, emot obligationer i Svenskt mynt, upptaga större eller mindre lån, att betala vid anfordran, efter uppsägning eller på bestämd förfallotid, dock icke längre än 15 år från deras utfärdande. Fullmägtige skola företrädesvis söka begagna de förstnämnde lån-sätten, som erbjuda förmonen af en lägre ränta; och får icke i något fall räntan öfverstiga 5 procent, äfvensom icke rabatt å capitalet medgifves.

Bonde-Ståndet:

1:o. att Rikets Ständer, i och för Riksgälds-Contorets behof, intill nästa Riksdag anvisa och anslå en årlig summa af 1,200,000 R:dr banco;

2:o. att det må öfverlemnas åt Fullmägtige att, efter sig företeende omständigheter, emot obligationer i Svenskt mynt, upptaga större eller mindre lån, att betala vid anfordran, efter uppsägning eller på bestämd tid, dock icke längre än 15 år från deras utfärdande. Fullmägtige skola företrädesvis söka begagna de förstnämnde lån-sätten, som erbjuda förmonen af en lägre ränta; och får icke i något fall räntan öfverstiga 5 procent, äfvensom icke heller rabatt på capitalet medgifves.

Enligt från Preste-Ståndet ytterligare ankomne Protocolls-Utdrag af den 23 Mars, har Preste-Ståndet, i anledning at Ridderskapets och Adelns inbjudning att uti Ridderskapets och Adelns beslut instämma, förklarat sig ej kunna denna inbjudning antaga; äfvensom, i anledning af Borgare-Ståndets inbjudning, Preste-Ståndet förklarat sig ej kunna antaga denna inbjudning i sin helhet, helst som det af Borgare-Ståndet beslutade upplåningssätt icke är genom Preste-Ståndets beslut afskuret; dock ville Ståndet, såsom ett tillägg till sitt redan fattade beslut, derjemte förklara, att lån emot obligationer, att betala vid anfordran, är det upplåningssätt, som må i främsta rummet användas.

Utaf dessa Riks-Ståndens fattade beslut befinnes, att samtlige Riks-Stånden, i stället för af Utskottet föreslagne 1,100,000 R:dr Banco, bestämt årliga anslaget till Riksgälds-Contorets enskilda behof till 1,200,000 R:dr Banco; och att, beträffande Riksgälds-Contorets upplåning, samtlige Riks-Stånden instämt deri, att Riksgälds-Contorets obligationer icke få utställas på längre förfallotid än 15 år, ifrån den dag de utfärdas; äfvensom att högre än 5 procents ränta icke får bestämmas. — Deremot hafva Riks-Stånden, i afseende på andra med upplåningen gemenskap egande omständigheter, dels skiljt sig från Utskottets förslag och dels sig emellan stannat i olika beslut. Utskottet hade nemligen föreslagit, att Riksgälds-Contorets obligationer skulle utställas i Svenskt mynt. Uti Ridderskapets och Adelns samt Preste-Ståndets beslut äro orden Svenskt mynt uteslutne, men bibehållne af Borgare- och Bonde-Stånden; och med anledning hvaraf Utskottet ansett sig böra inbjuda Ridderskapet och Adeln samt Preste-Ståndet, att i denna omständighet med Borgare- och Bonde-Stånden sig förena, men om intetdera af dessa förstnämnde 2:ne Riks-Stånd skulle denna inbjudning antaga, utan frågan kommer att hänskjutas till förstärkt Stats-Utskotts afgörande, så får Utskottet föreslå följande

Voterings-Proposition:

Den, som bifaller, att Riksgälds-Contorets obligationer för upptagne lån endast i Svenskt mynt få utställas, röstar *Ja*. — Den det ej vill, röstar *Nej*.

Vinner *Nej*, öfverlemnas det åt Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, att bestämma hvilket mynt-slag som helst.

Vidare förekommer, att Ridderskapet och Adeln, i likhet med Utskottets förslag, öfverlemnat åt Fullmägtige att upptaga större eller mindre lån på längre eller kortare tid, men hvarifrån Borgare- och Bonde-Ståndenäro i så måtto skiljaktige, att, enligt deras beslut, skola lån upptagas emot obligationer, att betala vid anfordran, efter uppsägning eller på bestämd förfallo-tid, med tillägg, att Fullmägtige skola företrädesvis söka begagna de förstnämnde lån-sätten; samt Preste-Ståndet, genom dess ofvanberörde tillägg, instämt endast i första alternativet uti Borgare- och Bonde-Ståndens beslut.

Vid detta förhållande och då Ridderskapet och Adeln beslutat, att lån skola upptagas emot obligationer ställde på längre eller kortare tid, och således ej att betalas vid anfordran; samt Borgare- och Bonde-Ståndenväl medgifvit, att lån kunna få upptagas emot obligationer, att betalas vid anfordran, men icke, lika med Preste-Ståndet, föreskrifvit, att ett sådant upplånings-sätt skall ovilkorligen i främsta rummet användas, och hvari Preste-Ståndet således är skiljaktigt ifrån Borgare- och Bonde-Stånden, så har Utskottet ansett sig böra inbjuda Ridderskapet och Adeln samt Preste-Ståndet, att, i hvad som angår upplåning emot återbetalnings-skyldighet vid anfordran eller efter uppsägning, instämma med Borgare- och Bonde-Ståndens beslut; men skulle intetdera Ståndet vilja häruti ingå, skall Utskottet ofördröjligen inkomma med de för afgörande genom förstärkt Stats-Utskott då nödige Voterings-Propositionerne.

Ytterligare har förekommit, att, enligt Ridderskapets och Adelns beslut, skall högre än 4 procents ränta icke få förskrifvas, i händelse att nedsättning i capital-inbetalningen kommer att ega rum. Och då Borgare- och Bonde-Stånden icke medgifvit någon upplåning med afdrag på capitalet, så hafva 3:ne Stånd beslutat, att upplåning emot rabatt icke får ske emot högre än 4 procents ränta; men då derjemte Ridderskapet och Adeln samt Preste-Ståndet icke förnekat, att capital-rabatt vid upplåningen får ega rum emot mindre än 4 procents ränta, så får Utskottet inbjuda Borgare- och Bonde-Stånden att i Ridderskapets och Adelns samt Preste-Ståndets i nära öfverensstämmelse med Utskottets förslag fattade beslut instämma; men skulle denna inbjudning icke af någotdera af förstnämnde Riks-Stånd antagas, så får Utskottet föreslå följande

Voterings-Proposition:

Den, som bifaller, att, vid upplåning emot högst 4 procents ränta, capital-rabatt får ega rum, röstar *Ja*. — Den det ej vill, röstar *Nej*.

Vinner *Nej*, så får upplåning emot capital-rabatt icke under något vilkor ega rum.

Slutligen får Utskottet anmäla, att som icke något af de öfrige Stånden instämt i Ridderskapets och Adelns beslut om en serskild amortissements-fonds afsättande af allmänna Bevillningen, så lärer detta beslut få anses förfallet.

Stockholm den 28 Mars 1835.

N:o 431.

Ankom till Exp.-Utsk. den 29 Mars.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Remiss uppå handlingarne i fråga om pension för afl. Professoren, Doctor Rogbergs Enka och Barn.

(U. A.)

Uti underdånig skrifvelse har Preste-Ståndet vid innevarande Riksdag, med föranledande utaf aflidne Theologiæ-Professoren vid Upsala Universitet, Doctor Rogbergs utmärkta egenskaper och förtjenster såsom Academisk Lärare och Predikant, samt de ringa tillgångar, hvaruti sterbhuset vid hans tidiga bortgång sig befunnit, hos Kongl. Maj:t hemställt, att, då de Nådår, den efterlemnade Enkan och 4 minderåriga Barnen torde komma att tilldelas, icke lemna en för dessas bergning tillräcklig behållning, Kongl. Maj:t ville i Nåder låta Enkan och Barnen, så länge Sonen är omyndig och Döttrarne oförsörjda, åtnjuta någon pension till understöd efter för handen varande tillgångar.

Hans Kongl. Höghet Kronprinsen, som, i Dess egenskap af Academie-Canceller, infordradt Utlåtande häröfver afgifvit, har, så vidt frågan kunde vara, att med det för Doctor Rogbergs Enka sökta serskilda understöd belasta Kongl. Academiens redan nog knappa tillgångar, funnit sig nödsakad afstyrka Nådigt bifall till den underdåniga hemställan; men, i den förmodan, att tillgång för ett dylikt understöd kunde i Nåder beredas af andre medel, förenat Sig i Preste-Ståndets underdåniga framställning.

Och har derefter Kongl. Stats-Contoret, som jemväl öfver samma underdåniga hemställan blifvit hördt, i underdånighet uppgifvit, att någon annan tillgång, hvarå det äskade understödet kunde anvisas, icke förefunnes, än de till Kongl. Maj:ts Nådiga disposition ställde extra utgifts-medel å Riks-Statens 8:de Hufvudtitel.

Då de å Riks-Staten anslagne extra utgifts-medel icke äro af egenskap, att ständige eller längre tid fortfarande utgifter kunna å dem anvisas, har Kongl. Maj:t, af sådan anledning, i Nåder öfverlemnat Preste-Ståndets ofvanupptagne underdåniga framställning med deröfver afgifne Utlåtanden till Rikets Ständers Stats-Utskott, för att till Rikets Ständers behjertande framställas.

Detta har Utskottet i öfvervägande tagit; och enär vid förenämnde, till Utskottet remitterade handlingar icke är fogadt något Document, som upplyser, i hvad tillstånd boet sig befunnit efter Professoren, Doctor Rogbergs timade död, och hvaraf Utskottet kunnat åtminstone hemta någon ledning för ett tillstyrkande i detta afseende, samt derjemte det förändrade förhållande inträffat, att, sedan Preste-Ståndets ofvanberörde underdåniga framställning afgafs, Professoren Rogbergs efterlemnade Enka med döden afgått; så, och då dertill kommer, att Riks-Staten långt för detta blifvit reglerad, samt Kongl. Maj:t är i tillfälle att af extra utgifts-medlen åt Professoren, Doctor Rogbergs barn förunna något lämpligt understöd, i fall, efter vunnen upplysning om Sterbhusets tillstånd, omständigheterne skulle sådant påkalla, anser Utskottet

sig af sådane skäl förhindradt att hos Rikets Ständer tillstyrka bifall till hvad sålunda blifvit hos Kongl. Maj:t i underdånighet begärdt.

Stockholm den 28 Mars 1835.

N:o 432.

Ankom till Exp.-Utsk. den 29 Mars

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Remiss å handlingarne, i fråga om ersättning till Protocolls-Secreteraren Roman, för de löne-inkomster, hvaraf han gått i mistning,

genom Lappmarks Ecclesiastik-Verks-Fondens öfverlemnande till Riksgälds-Contoret.

(U. A.)

Genom Nådig Remiss, af den 13:de innevarande månad, har Kongl. Maj:t, sedan Lappska Ecclesiastik-Verkets Fond blifvit till Rikets Ständers Riksgälds-Contor öfverlemnad, samt Verkets inkomster och utgifter hädanefter äro med Stats-Verkets förenade, till det billiga afseende omständigheterne påkalla, till Stats-Utskottet öfverlemnat en af Protocolls-Secreteraren A. Roman gjord underdånig ansökning, deruti, för den händelse, att de Sökanden anförtroddе Ombudsmans- och Bokhållare-tjensterne vid ofvanberörde Fond skulle blifva indragne, han yttrat den förmodan, att han med sin, under flerårig handläggning af Lappmarks-ärendena, derom förvärfvade närmare kännedom, kunde blifva åtminstone till en början oumbärlig att biträda det Embets-Verk, som närmast Kongl. Maj:t hädanefter kommer att pröfva dylika ärenden, samt af sådan anledning i underdånighet anhållit, att fortfarande få åtnjuta den för nämnde tjenster anslagna årliga aflöning 433 1/3 R:dr, hvilken han af Lappmarks Ecclesiastik-Fonden uppburit; — hvaremot han, i fall Ombudsmans- och Bokhållare-tjensterne skulle anses umbärlige, underdånigst begärt att, såsom pension honom måtte tilläggas ett emot berörde aflöning svarande belopp.

Uti öfver denna underdåniga ansökning infordradt Utlåtande har Directionen öfver Ecclesiastik-Verket i Lappmarken i underdånighet yttrat, att, ehuru Directionen ansett sig böra vitsorda Romans under dess tjenstgöring ådagalagda fullständiga kännedom om Lappmarks Ecclesiastik-Verket, Directionen likväl icke kunde utlåta sig angående hans behöflighet för det Embets-Verk, som kommer att efterträda Directionen i befattningen med dessa ärenden; men tillika, med afseende å det förhållande, som egt rum med Tjenstemännen vid Allmänna Magazins-Inrättningen, då denna Inrättning år 1823 indrogs, och hvilka Tjenstemän voro i lika belägenhet som Roman, i underdånighet hemställt, att enahanda vilkor, som dessa erhöllo, måtte honom i Nåder förunnas, under förbehåll likväl att han fortfarande lemnar det tjenstebiträde, som af honom i dylikt hänseende möjligen kunde påkallas.

Å den här ofvan upptagna delen utaf Protocolls-Secreteraren Romans underdåniga ansökning har Utskottet erhållit Kongl. Maj:ts Nådiga Remiss, med Nådigt förklarande derjemte, att, genom Ecclesiastik-Verkets inkomsters

och utgifters förenande med Stats-Verkets, någon annan indragnings-stat än den allmänna ej för Sökanden finnes att tillgå.

Då Protocolls-Secreteraren Roman, som, enligt hvad handlingarne upplysa, icke förr än år 1830 blifvit innehafvare af de numera indragne Ombudsmans- och Bokhållare-tjensterne vid Lappmarks Ecclesiastik-Verk, å dessa tjenster erhållit *Constitutorial*, samt den derför anslagna aflöning, sålunda, endast i form af arfvode uppburit, anser Utskottet deraf följa, att han, enligt hittills för pensionering å Rikets allmänna Indragnings-stat följda grunder, icke är berättigad att hädanefter, såsom pension, få åtnjuta samma aflöning; och får Utskottet derföre hos Rikets Ständer tillstyrka,

att till svar å den Nådiga Remissen, Rikets Ständer i underdånighet anmäla sig icke kunna, på skäl här förut blifvit antydt, till pension å allmänna Indragnings-staten upptaga Protocolls-Secreteraren A. Roman, i och för dess innehafda befattning såsom Ombudsman och Bokhållare vid Lappmarks Ecclesiastik-Verk.

Stockholm den 28 Mars 1835.

N:o 433.

Ankom till Exp.-Utsk. den 29 Mars.

Utlåtande, i anledning af Herr Grefve af Wetterstedts motion, om förändring i tiden för markegångs-sättningen m. m.

(I. A.)

Vid förnyad föredragning hos Ridderskapet och Adeln af ej mindre Stats-Utskottets Utlåtande N:o 416, i anledning af en utaf Friherre *Palmstjerna, C. O.*, serskildt väckt motion, i fråga om Räntetagares och Räntegifvares uppsägnings-rätt till leverering in natura, än ock Bonde-Ståndets gjorda inbjudning till Ridderskapet och Adeln att frångå sitt fattade beslut rörande mom. *a, b* och *c*, i 5:te punkten af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 393, innefattande svar på gjorda anmärkningar vid Utskottets Betänkande N:o 273, angående grunderne för markegångsprisens bestämmande, räntepersedlarnes omsättning och förenkling m. m., har H. Excellence Herr

Grefve

Grefve *af Wetterstedt, G.*, på anförde skäl, väckt den ytterligare motion: "att Stats-Utskottet må anmodas, så skyndsamt som möjligt, inkomma med förslag till en förändrad tid för markegångs-sättningarne och den dermed förenade uppsägningstid och utdelning af forsedlarne; att dervid må tillses och pröfvas, huruvida, utan rubbning af andra förhållanden, den 15 Januarii icke är den lämpligaste tiden för markegångs-sättningarne, och uppsägnings-tiden derefter jemkas åtminstone till den 7 Februarii samt forsedlarne vara utdelade 3 veckor efter sistnämnde dag, eller inom slutet af Februarii månad; äfvensom att Utskottet må taga under pröfning den jemkning, som, i afseende på allmänna Uppbörds- och Redogörelse-terminerne, derigenom kan komma att erfordras." — Och har Ridderskapet och Adeln beslutat, att nämnde motion, tillika med de i anledning deraf afgifne yttranden, skulle till Stats-Utskottet remitteras, samt att så väl Utskottets Utlåtande N:o 416, som Bonde-Ståndets inbjudning skulle hvila till dess Stats-Utskottet öfver ifrågavarande motion afgifvit yttrande och detsamma blifvit afgjordt.

Hvad Remiss-handlingarne innehålla har Utskottet tagit i öfvervägande; men då Utskottet, rörande samma ämne, som nu utgör hufvudföremålet för H. Excellence Herr Grefve *af Wetterstedts* motion, eller tiden för års-markegångens uppgörande, uti 2:ne serskilda Betänkanden N:ris 273 och 393, 3:dje punkten mom. *b*, bland annat likstämmigt tillstyrkt: "att Riks-Ståndens Deputerade, hvilka sammanträda innan den 4 December, *då hvarje års markegång hädanefter bör sättas*" — — och detta tillstyrkande, som är afslaget af Preste-Ståndet, deremot blifvit gilladt af Ridderskapet och Adeln samt af Borgare-Ståndet; så och enär, genom det i Bonde-Ståndet beslutade uppskof med afgörandet af berörde mom., frågan om tiden för markegångs-sättningen ännu icke blifvit definitivt afgjord, hvarigenom Utskottet nu finner sig förhindradt att, i afseende derpå, vidtaga den ytterligare åtgärd, som, grundlagsenligt, Utskottet kan tillkomma, får Utskottet, i öfvererstämmelse med den uti Utlåtandet N:o 416 redan yttrade åsigt, härigenom förklara, att Utskottet anser sig icke kunna hvarken af- eller tillstyrka H. Excellence Herr Grefve *af Wetterstedts* oftanämnde motion i en af Utskottet redan behandlad och på Riks-Ståndens pröfning beroende fråga.

Stockholm den 28 Mars 1835.

N:o 434.

Ankom till Exp.-Utsk. den 29 Mars.

Memorial, i anledning af Fullmägtiges i Riksgälds-Contoret Skrifvelse, angående afskrifning af sådana Götha Canal-Bolags och Malmö f. d. Discont-Verks fordringar, för hvilka någon ytterligare betalning icke kan förväntas.

(I. A.)

Uti skrifvelse den 19 sistlidne Februarii, hafva Fullmägtige i Riksgälds-Contoret anmält, hurusom, vid den af Fullmägtige senast verkställda undersökning, om beskaffenheten af de Götha Canal-Bolags och Malmö f. d. Discont-Verks fordringar, hvilka för bevakning och indrifning äro till Ombudsmannen öfverlemnade, ett större antal af desse fordringar befunnits af sådan beskaffenhet, att någon den ringaste ytterligare betalning icke möjligen kan förväntas, enär både hufvud-gäldenärerne och deras löftesmän äro döda, och samtliges Concurser redan utredda, och enahanda förhållande är med de efter deras död yppade Concurser, och då det vill synas vara utan ändamål, att år ifrån år in- och utbalancera fordringar, som icke ega ringaste värde, isynnerhet som öfversigten af Discont-Utredningens framskridande härigenom ytterligare försvåras, hafva Fullmägtige hemställt, om icke Rikets Ständer skulle finna för godt uppdraga åt Fullmägtige att förordna om afskrifning, så väl af de nu ifrågavarande fordringar, som af dem, hvilka, under utredningens fortgång, kunna framdeles blifva af sådan beskaffenhet, att för dem någon ytterligare betalning icke möjligen kan erhållas.

Vid pröfningen häraf, har Utskottet låtit sig föredraga de af Ombudsmannen, för utredningen af Götha Canal-Bolags och Malmö f. d. Discont-Verks fordringar den 10 Jan. 1834, till Fullmägtige uti Riksgälds-Contoret, för hvarje af dessa f. d. Discont-Verk serskildt afgifne berättelser om förhållandet sådant det visade sig den 31 December 1833, och deraf inhemtats, i afseende på de f. d. Discont-Verkens låne-reversal och handlingar, de der för indrifning eller annan laga åtgärd blifvit till Ombudsmannen öfverlemnade:

1:o. *Om Götha Canal-Bolags f. d. Discont-Verk:*

att, enligt tvänne förteckningar, omfattande 530 stycken låne-reversal, capital-beloppet deraf primitivt utgjort . . . . 541,292: 24. —
hvarå, genom lagsökningar och anskaffade utdelningar ur Concurser samt tillvägabragte accorder, blifvit indrifvet och influtit . . . . . 151,052: 28. —
så att ännu återstode . . . . . 390,239: 44. —
hvaraf calculerades möjligen kunna ytterligare utbekommas 16,442 R:dr 2 sk. 9 r:st af på ena förteckningen upptagne 63,052: 14. 1., och förlusten derå förslagsvis beräknades till . . . . . 46,610: 11. 4.
deremot upptager den andra förteckningen låne-reversal hvarå, dels efter skedd lagsökning och dels efter bevakning i Concurser, för hvilka antingen slutlig redogörelse erhållits, eller af förekomne omständigheter sannolikt icke någonsin kan vinnas, någon vidare afbetalning icke kan påräknas, till ett belopp af . . . 327,187: 29. 11.
Summa 373,797: 41. 3.

2:o. *Om Malmö f. d. Discont:*

att, enligt 3:ne serskilda förteckningar, förhållandet är sådant:
a) att af de så kallade Cassa-skulderne, hvarmed förstås sådane medel, hvilka blifvit directe från f. d. Discont-Verkets Cassa utgifne och således icke uti låneväg utgått, eller upptagits i f. d. Discont-Verkets räkenskaper, förr än Verkets verkliga tillstånd vid dess fall år 1817 upptäcktes, primitivt utgörande 494,668: 32. 9.
till och med år 1833 influtit . . 133,541: 27. 1.

så att då återstod:
för f. d. Discont-Directeuren S. C. Björkman 5,103: 47. 9.
f. d. Handlanden Jonas Ståhle . 217,311: 5. 9.
f. d. Handlanden J. B. Kock . 137,449: 16. 2.
f. d. Handlanden Haqvin Malmros 1,262: 32. —
eller, utan tillgång till betalning, tillsammans . . 361,127: 5. 8.
b) att uppå 15 låne-reversal, omfattande en summa

af 46,445: 6. 3., anses kunna möjligen utfås 1,214 R:dr, så att förlusten härpå förmodas blifva . . 45,231: 6. 3.

c) att 162 låne-reversal, hvarå, dels efter skedd lagsökning, och dels efter bevakning uti Concurser, för hvilka antingen slutlig redogörelse erhållits, eller af förekomne omständigheter sannolikt icke någonsin kan vinnas, någon vidare afbetalning icke kan påräknas, synas föranleda till en förlust af . . 343,823: 10. 6.

Summa 750,181: 31. 5:

Efter meddelandet af desse upplysningar, får Utskottet, i anledning af Fullmägtiges i Riksgälds-Contoret nu gjorde hemställan, anmäla, att för det närvarande ingen allmän föreskrift finnes om behandlingen af afskrifningsfrågor, som under Riksgälds-Contorets förvaltning kunna uppkomma, och att 7:de Afdelningen af Rikets Ständers vid senaste Riksdag för Riksgälds-Contoret utfärdade Reglemente, innefattande förordnande angående f. d. Filial-Disconternes utredning m. m., icke heller i afseende härpå innehåller något serskildt stadgande, utan blott berättigar Fullmägtige, att, till fortskyndande af Götha Canal-Bolags och Malmö f. d. Discont-Verks återstående utredning,

1:o till pröfning och slutligt afgörande upptaga inkommande accordsanbud, i afseende på förenämnde f. d. Discont-Verks återstående osäkre fordringar, förmedelst erläggande af något visst belopp emot frisägelse från vidare kraf, och

2:o till betryggande emot all förlust på indrifningen, antaga någon skicklig och pålitlig person inom eller utom Riksgälds-Contoret till fordringarnes utsökande, emot åtnjutande af vissa procent, som af Fullmägtige bestämmas, å de medel, hvilka af honom levereras och redovisas, under vilkor, att, i och för fordringarnes indrifning, Discont-Utredningen icke besväras med andre kostnader och utgifter, än nyssberörde indrifningsprocent; Fullmägtige dock förbehållet, att, utan hinder af den till Ombudet utfästade indrifningsprocent, låta för längre eller kortare tid inställa executiva åtgärder samt med vederbörande gäldenärer accords-liqvider uppgöra och afsluta.

Utskottet, som förmodar, att Rikets Ständer finna lämpligt att i det Reglemente, som vid denna Riksdag för Riksgälds-Contoret kommer att utfärdas, gifva Fullmägtige enahanda uppdrag, får i öfrigt förklara, att Utskottet, lika med Fullmägtige, anser något förordnande om hvad vidare bör iakttagas för att en gång se ett slut på f. d.

Discont-Verkens utredning vara af behofvet påkallad. Härtill hörer, i första rummet, att påtänka afskrifning af sådane desse Verks fordringar, för hvilka någon ytterligare större eller mindre betalning påtagligen icke är att påräkna, vid hvilket förhållande, dylike fordringars fortsatta upptagande och balancerande i räkenskaperne otvifvelaktigt måste få betraktas såsom en illa använd möda, utan nytta eller ändamål. I fråga om sättet att tillvägabringa afskrifningen, tvekar Utskottet icke att yttra den öfvertygelse, att, serdeles sedan Riksdagen nu mera så långt framskridit, att dess afslutande snart bör kunna påräknas, hvarken Utskottet eger tillräcklig tid att företaga sig det arbete att genomgå och granska alla de handlingar, som kunna röra hvarje fordringspost, härledande sig från 707 serskilde lånereversal, utom de, som tillhöra Cassaskulderne till Malmö f. d. Discont, för att kunna utveckla och framställa de skäl till afskrifning, hvilka för hvarje fordran kunna sig förete, hemtade från Diarier och andra verificationer eller serskildt kände förhållanden, eller Ständerne kunna vara i stånd att i hvarje fall afgifva något yttrande. Ej heller synes en sådan method vara lämplig att införa, utan torde snarare omtankan böra inskränka sig derhän, att för denna gång antaga en annan utväg, att komma till det ändamål, som sökes. En sådan utväg tror Utskottet vara, att *föreslå Rikets Ständer bestämmandet af vissa allmänna grunder, hvarefter Fullmägtige i Riksgälds-Contoret må ega och uppdrages besörja fordringarnes afskrifning.*

Vid bedömandet af desse grunder, finner Utskottet en ledning uti vissa delar kunna hemtas från Kongl. Majts Nådiga Förordning den 11 December 1830, om behandlingen af extra ordinarie afskrifningsfrågor. Det är väl sant, att de deruti lemnade föreskrifter egenteligen afse Stats-Verkets medel, och de förvaltande Verkens åligganden i afseende på afskrifning af sådane medel; dock borde berörde föreskrifter icke utan skäl kunna lämpas på ifrågavarande ämne, enär uppmärksamhet fästes dervid, att Rikets Ständer genom de vid 1817 och 1818 årens Riksdag fattade beslut, att genom Riksgälds-Contoret öfvertaga och besörja f. d. Filial-Disconternes utredning, desse Verks fordringar och skulder synas hafva tillagt dem egenskapen af allmänna medel. I fråga om sådane, stadgar den åberopade Kongl. Förordningen uti 1 §., att extra ordinarie afskrifning må endast i de fall beviljas, då den förlust, hvarom fråga är, utredes vara tillkommen utan någons förvållande eller då tillgång till förlustens ersättning brister hos den eller dem, som dertill äro lagligen förpligtade, och att, innan någon sådan afskrifning får ske, skola derföre alltid i laga ordning undersökas alla om-

ständigheter, som med frågan ega gemenskap, på det upplysas må, om och i hvad måtto förlusten må tillskrifvas vederbörandes uraktlåtne tillsyn, uteblifne anmärkningar, eller felaktige dispositioner. I afseende på tillämpningen häraf på f. d. Discont-Verkens utestående fordringar, finner Utskottet sig böra framställa en del af de omständigheter, som nu äro för handen.

Hvad Götha Canal-Bolags f. d. Discont-Verk serskildt angår, så är det allmänt bekant, att intet åtal egt rum emot någon, som med detta Verks styrelse och förvaltning haft befattning, innan utredningen deraf uppå Riksgälds-Contoret öfverflyttades. Riksgälds-Contoret eller Staten har följaktligen intet betalningsanspråk å någon annan än f. d. Discont-Verkets enskilde gäldenärer. Således återstår endast att tillse och utröna, i hvad mon af dem kan erhållas någon vidare betalning, emedan i annat fall afskrifning bör verkställas.

Beträffande åter Malmö f. d. Discont-Verk, så är förhållandet dermed i så måtto olika, som Directeurerne vid detta Verk, C. M. Nordlindh, S. C. Björkman och H. Falkman, genast vid Verkets år 1817 inträffade fall blefvo för anmärkt olagligt och oredligt förhållande vid Verkets förvaltning under åtal ställde och slutligen genom Kongl. Maj:ts Nådiga Utslag den 29 Mars 1819, utom serskildt ådömdt criminelt ansvar, skyldige kände, att, en för alla och alla för en, ersätta all skada till Discont-Verkets samtlige fordringsegare. Om likväl härvid tages i betraktande, att under tiden, af bemälde Directeurer, de tvänne förstnämnde, eller Nordlindh och Björkman, hos hvilka i deras lifstid all den betalning, som möjligen kunnat erhållas, redan utfallit, numera för många år sedan med döden aflidit och arfvingarne efter dem behörigen sökt och vunnit urarfvagörelse, samt Falkman, sedan han afträdt all sin egendom till borgenärernes förnöjande och Riksgälds-Contorets betalningsrätt dervid blifvit gällande gjord, saknar vidare tillgång, och dertill kommer, att, om han möjligen under sin återstående lifstid skulle något ärfva eller förvärfva, Riksgälds-Contorets fordringsrätt, så vidt den vill härledas från det Falkman ådömde skadestånd till f. d. Discont-Verkets samtlige fordringsegare, måste bero på en slutlig utredning af Discont-Verkets tillgångar, då endast, på detta sätt, skadeståndets belopp mätas kan, så vill det synas, som enahanda afskrifningsgrunder för bägge Discont-Verken kunna föreskrifvas.

Vid en allmännare öfversigt af beskaffenheten med f. d. Discont-Verkens ännu utestående fordringar, har Utskottet inhemtat, att många af dem, serdeles bland de, som tillhört Götha Canal-Bolags f. d. Discont, såsom förfallna redan åren 1812 och 1813, måste varit att anse såsom osäkre och

mera och mindre utan värde, förrän de af Riksgälds-Contoret den 1:sta October 1818 öfvertogos, och att af de så kallade Cassaskulderne till Malmö f. d. Discont, Björkmans och Kocks återstående andelar deri, för den förre 5,103 R:dr 47 sk. 9 r:st, och för den senare 137,449 R:dr 16 sk. 2 r:st, så vidt af de derföre lemnade panter icke mera kan utfås, torde kunna afskrifvas, enär med Kock förhållandet är i så måtto enahanda, som för Björkman redan är anfördt, att Kock också längesedan är med döden afgången; äfvensom Handlanden Malmros's cassa-skuld, 1,262 R:dr 32 sk., utan äfventyr kan i räkenskaperne afföras, enär uti dennes år 1818 inträffade Concurs Riksgälds-Contoret icke bevakat något fordrings-anspråk, Kongl. Maj:t, genom Nådigt Utslag den 2:dra April 1819, ogillat å Riksgälds-Contorets vägnar gjord underdånig ansökning om återställandet af sålunda försutten tid, och nu mera, i anseende till mellankomne decharger, ingen ersättningstalan för den försummade bevakningen emot någon kan vara bibehållen. Utom de sålunda serskildt anmärkta och omförmälde, finnas många andra fordringar, för hvilka, efter all sannolikhet, fullkomligen kan utredas, att ingen vidare betalning hvarken nu eller någonsin kan erhållas.

Utskottet anser sig, på grnnd af hvad sålunda förekommit, böra tillstyrka Rikets Ständer,

att uppdraga åt Fullmägtige i Riksgälds-Contoret, att in pleno företaga undersökning om hvarje ännu återstående Götha-Canal-Bolags och Malmö f. d. Discont-Verks fordrans beskaffenhet, och genom serskildt beslut, som upptager alla skäl och omständigheter, förordna om afskrifning af hvarje sådan fordran, hvarom upplyst och styrkt blifver, att gäldenärer och löftesmän äro genom laga-kraftvunnen Dom eller Utslag, eller af Kongl. Maj:t från vidare betalningsskyldighet befriade, eller med döden aflidne, samt deras dessförinnan eller derefter inträffade concurser utredde, så att ingen vidare utdelning eller betalning kan erhållas, och att ingen annan såsom arfvinge eller af annan orsak för fordringen till större eller mindre del står i betalnings-ansvarighet; hvarefter vid den hufvudbok, deruti sådan afskrifning afföres, bör, jemte beslutet, alla dertill hörande handlingar biläggas, på det kommande Rikets Ständers Revisorer eller Stats-Utskott, vid skeende granskning af räkenskaperne, må kunna med full sakkännedom äfven bedöma afskrifnings-åtgärden, och om någon sådan anses hafva tillkommit utan att vara beledsagad eller föranledd af de omständigheter, hvilka efter dessa grunder för afskrifning fordras,

förhållandet anmäla hos Rikets Ständer vid näst derefter infallande Riksdag, som då blifva i tillfälle att deröfver serskildt sig utlåta.

Om hvad Utskottet sålunda tillstyrkt af Rikets Ständer godkännes, torde Fullmägtige i Riksgälds-Contoret anmodas, att ofördröjligen gå i befattning med den åtgärd och pröfning, hvilken dem sålunda blifvit uppdragen, och dermed årligen intill nästa Riksdag fortfara, på det de afskrifningar, som kunna beslutas, må, vid hvarje års bokslut, uti räkenskaperne behörigen verkställas. Dock må Fullmägtige i Riksgälds-Contoret icke utlemna några bevis öfver verkställd afskrifning, som kunde lägga hinder i vägen för Rikets Ständer, att, om de så för godt finna, besluta, det en fordran skall i räkenskaperne åter uppföras.

Stockholm den 28 Mars 1835.

Rättelser i 37:de Häftet.

Sid. 1 rad. 24 *står* 600 man, *läs* 100 man,
— — — 26 och 27 *står* förpilld, *läs* förspilld,

STOCKHOLM, 1835, hos J. A. Wallden.